

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Nyårsbilaga till Svenska Morgonbladet N:r 1 den 2 Jan. 1900.

Hverannandagsupplagan.

I Sverige och Italien

Svensk originalberättelse

af

A. B. Vester

förf. till "Det gamla och nya hemmet" m. fl.

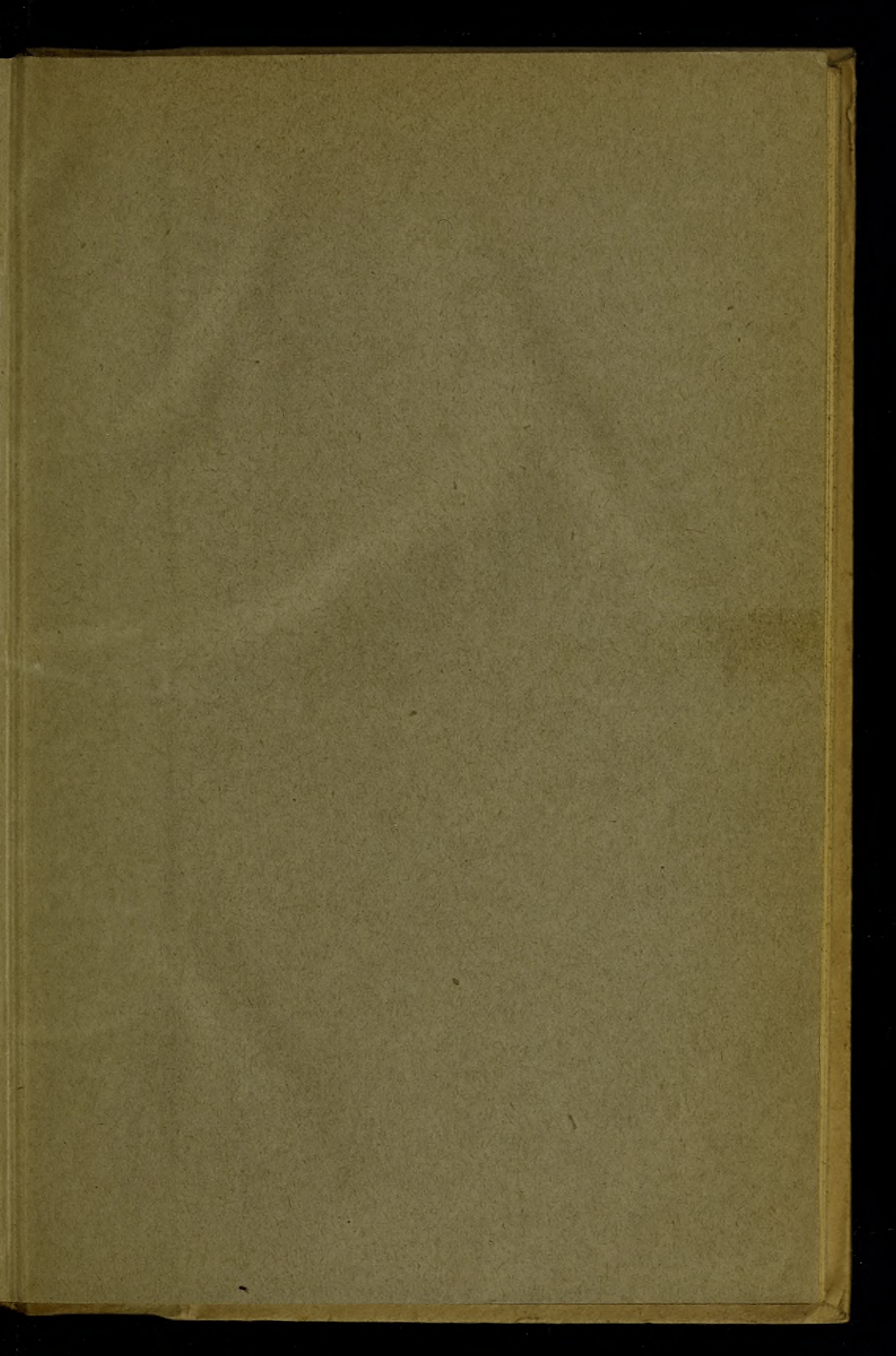

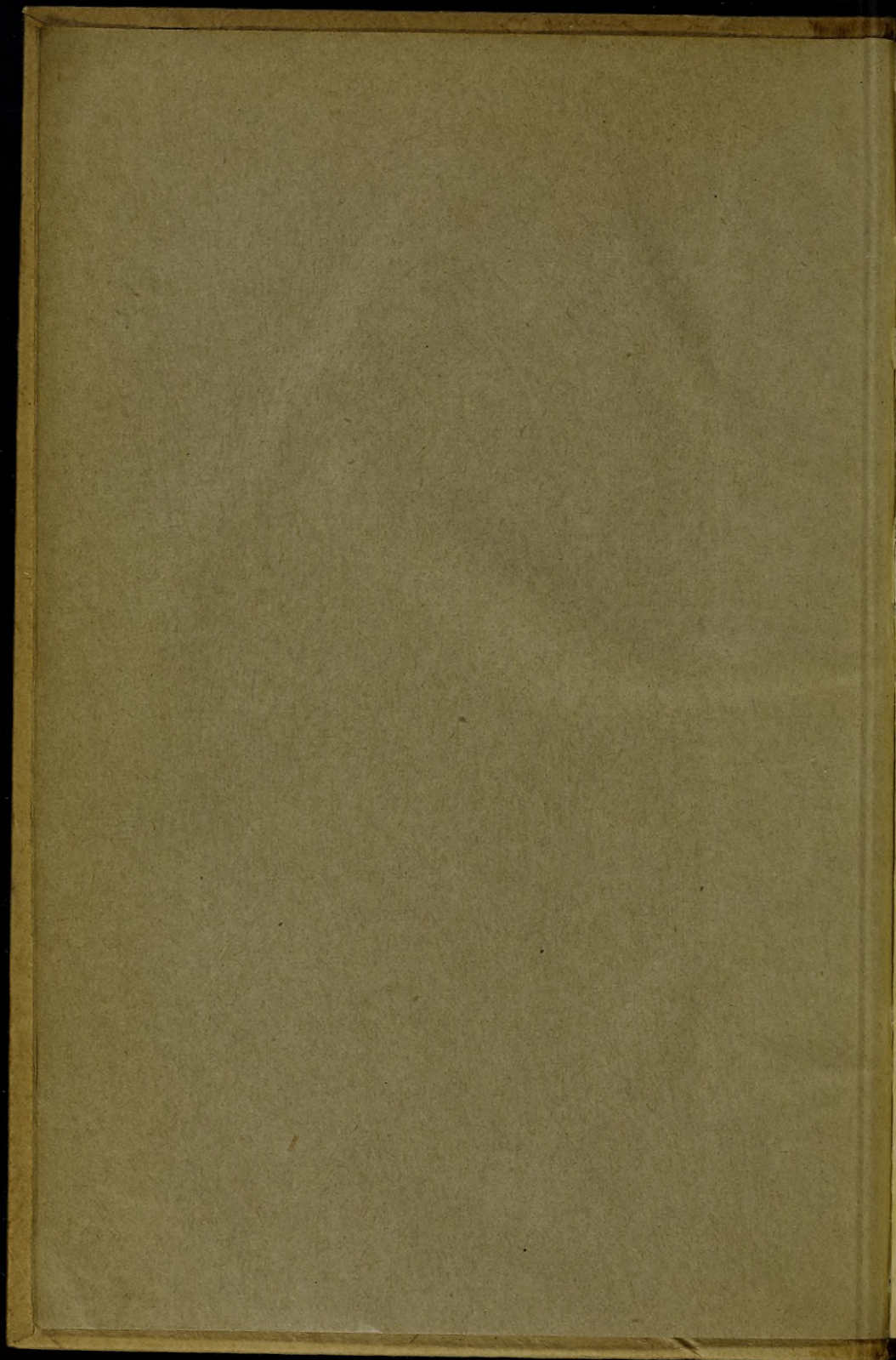
STOCKHOLM

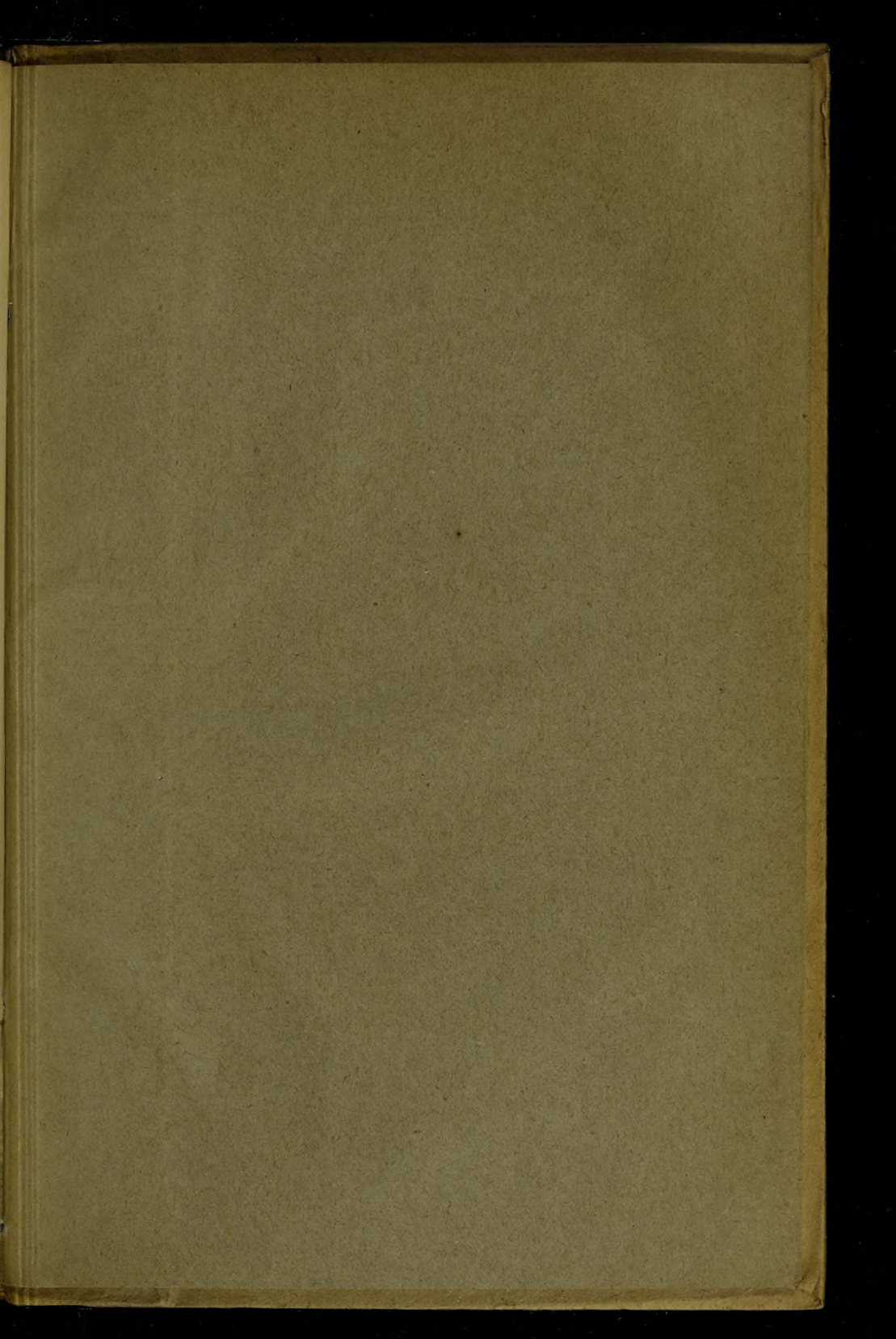
SVENSKA MORGONBLADETS TRYCKERI

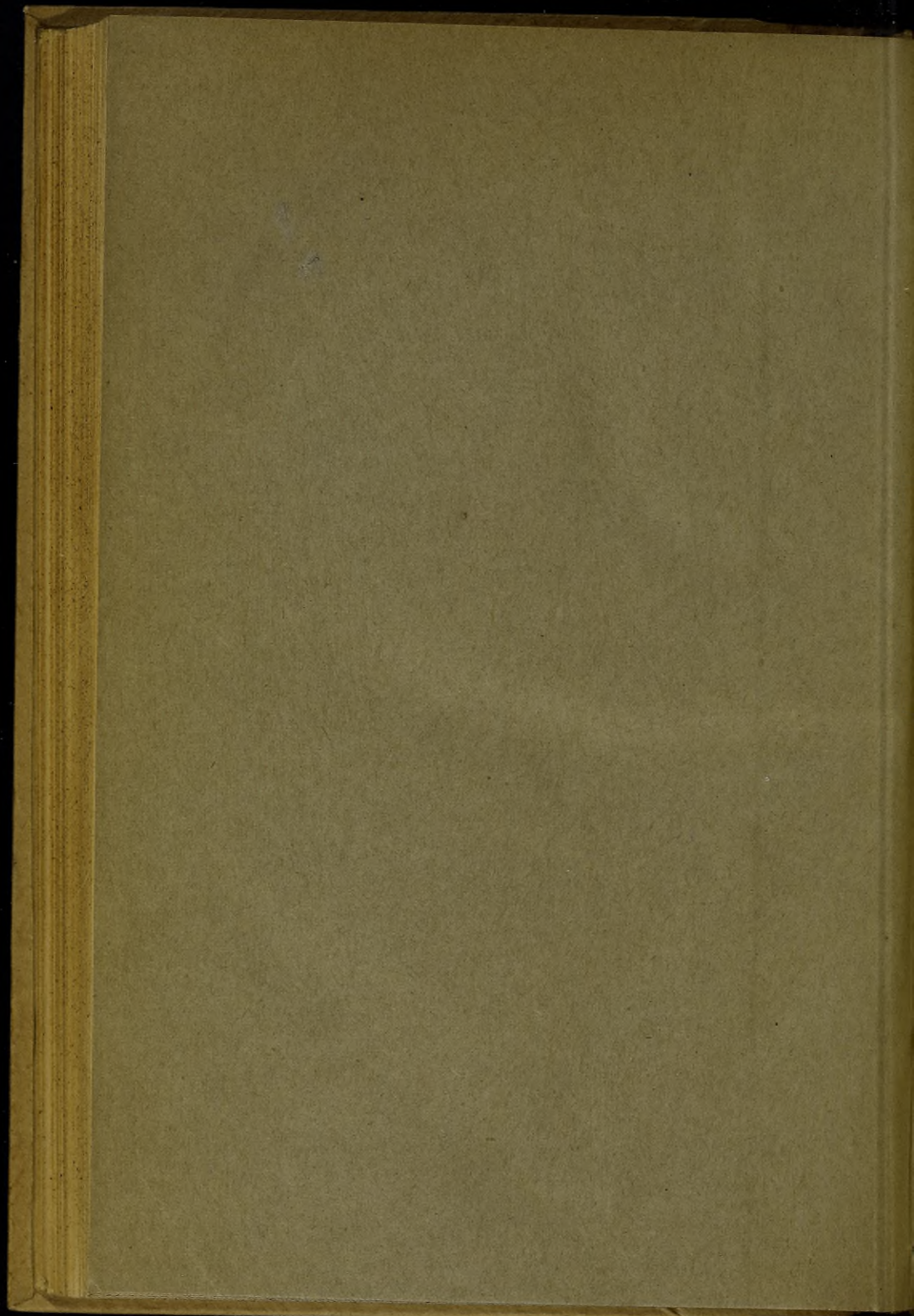
1899.

Vitt.
Av.

I SVERIGE OCH ITALIEN.

SVENSK ORIGINALBERÄTTELSE

»

A. B. VESTER

FÖRF. TILL "DET GAMLA OCH NYA HEMMET" M. FL.

STOCKHOLM
SVENSKA MORGNBLADETS TRYCKERI
1859.

I SVERIGE OCH ITALIEN

STORRETTNINGEN

A. W. LARSEN

UTGITTEN I ÅBO 1884

ÅBO

ÅBO BOKTRYCKERI

FÖRSTA KAPITLET.

Det måste hafva varit behagligt att halfliggande i en mot eldstaden framdragen hvilslol betrakta, huru fantastiskt brysselmattans bjärta färger framstodo i det ännu varma skimret af skymningsbrasans glöd. Men från den sjuka öfverstinnan Dornstein var förstågan att njuta af detta livvets behag nästan flyktad. Den i en mjuk nattrock insvepta gestalten såg ytterst aftärd ut, och hufvudet sjönk kraftlöst tillbaka mot kuddarne.

Hvarje gång oktobervinden där utanför med ett pipande ljud bemödade sig att uppkasta en ny hvirvel af löf och sand mot fönstren, genomlades den sjuka af en rysning och gned sina smala händer, för hvilka ringarna blifvit för tunga, liksom om rummets sköna temperatur förefallit henne rå och kuslig.

"Befaller öfverstinnan något mer?" frågade kammarjungfrun, sedan hon med tysta steg sysslät en stund i rummet och nu senast lagat om elden samt skjutit ännu en mjuk dyna under sin matmors fötter.

"Om jag kunde få kuddarne litet bättre. Nej, inte så — så där kanske — åh nej, jag tror det var bättre som det var förut. Jag är så kinkig, ser du; jag vet inte själf, huru jag vill ha det."

"Jag undrar, om det icke är hårnålarna, som besvära. Om öfverstinnan tillåte, att jag löste upp flätan och toge bort hårklädseln?"

“Nej, icke ännu. Olaf kommer nog in snart. Jag ser ju ändå så skröplig ut och det är sorgligt för barnen. Låt den lilla spetsfyrkanten sitta; den är mitt sista koketteri.”

Det flög vid dessa ord ett matt småleende öfver de fina, tärda dragen, och det åldriga ansiktet såg därvid så behagligt ut, att man visst icke undrade på den omsorg, hvarmed den sjuka ännu lät kamma sitt vackert vågiga om och starkt silfverblandade hår i ett par friserade buklar, mellan hvilka en snibb af den lilla hvita spetsduken var smakfullt nedfästad med en rosett af smala svarta sammetsband, i hvars midt en diamantnål glänste. Det tog sig så väl ut, att man icke gärna ville anse det som ett vittnesbörd om koketteri. Det talade ju blott om detta sinne för prydlighet, som kan finnas äfven hos den enklaste kvinna, och som likt blommans doft kvardröjer, sedan färgen bleknat och kalken börjat luta.

“Befaller öfverstinnan lampan tänd?”

“Icke än på en halftimme. Tack, det är bra nu.”

Vid denna vink, att hon borde draga sig tillbaka, smög sig flickan bort.

Men icke många minuter efteråt kunde den sjukas nervöst skärpta hörsel åter från rummet på motsatta sidan uppfatta steg, och när portieren drogs undan, skulle man snarare tänkt, att det verkställdes af en ande, än af den bredaxlade, manliga gestalt, som nu inträdde.

“Är det du, liten Corinne?” frågade öfverstinnan utan att vända på hufvudet.

“Nej, moder, det är jag.”

“Ja så, ja, jag visste, att du skulle komma, du kommer ju alltid, och du är alltid så välkommen, min Olaf.”

Och nu stod sonen redan där framme och höll moderns kalla fingrar mellan sina kraftiga, varma händer.

De två par ögon, som nu kärleksfullt blickade in i hvarandra, hade samma blåa djup och det syntes, som skulle de under vanliga förhållanden med samma

lugn och klarhet blickat omkring sig i lifvet. Men nu låg där en undertryckt oro och förrådde sig såväl i moderns feberglänsande som i sonens mer sorgsna blick. Det var nog medvetandet om en betänklig sjukdoms framsteg och en förestående skilsmässa, som alstrat denna. Men kanske hade den ock en annan orsak. För öfrigt var där icke mycken likhet mellan moderns bleka och sonens solbrända af rikt brunt hår och skägg omgifna ansikte.

“Min manlige son!”

När modern sade detta, försökte hon att smekande stryka sonens kind. Men när det icke ville lyckas den svaga handen att komma så högt, när den maktlös föll tillbaka, böjde Olaf sitt knä och lutade, som om han varit en liten gosse, hufvudet i moderns sköte.

Det låg i baron Olafs rättframma, från allt fjäskigt galanteri vidt skilda väsen ingenting, som tillät förmodan, att han ofta verkställde en dylik manöver. Hans kraftigt byggda gestalt lämpade sig icke heller därtill. Emellertid skedde det nu helt enkelt och naturligt. Det såg ut, som om ett lurfvigt lejon krupit intill ett litet hvitt lamm.

“Min manlige son” — återtog öfverstinnan — “du kommer så tyst och lätt som en flicka.”

“Det var så svagt upplyst härinne, jag trodde du slumrade, *petite maman*.”

“Och du var rädd att störa mig, men det gör du aldrig, Olaf. Det är mig alltid kärt, när du kommer att förkorta en stund för mig.”

Baron Olaf reste sig hastigt och gick ett par slag omkring rummet liksom drifven af någon inre smärta. Men han kom snart åter och förändrade med ett enda lätt och kraftigt tag kuddarnes läge bakom den sjuka utan tillfrågan och, som det syntes, nästan utan att tänka därpå.

Vare sig nu att han med ovanligt säker blick kunde bedöma den för en trött kropp mest passande ställningen eller den gamla erfarenheten, att den älskade och älskande handen reder det bästa lägret, endast gjorde sig gällande; allt nog, den lidande drog en suck af

lättnad, i det hon åter sjönk tillbaka, och ett innerligt: "tack, ingen kan hjälpa mig så som du", gick omedelbart öfver hennes läppar.

Olaf hade hållit på att återtaga sin promenad, men vid dessa ord stannade han plötsligt framför öfverstinan.

"Ingen kan hjälpa dig såsom jag, är det en förebråelse, moder?"

"En förebråelse?"

"Ja, ty jag förtjänar det. Aldrig skall jag förlåta mig själf, att jag icke förr skyndade hem, då jag visste, att du ej var frisk."

"Men din tjänst, Olaf — —"

"Den behöfde icke hålla mig borta. Jag hade långt för detta kunnat begära mitt afsked. Om jag innehar en grad mer eller mindre betyder ju så föga. Därute var ju kriget dessutom redan för flere månader slut och i fredstider såsom nu har mitt fädernesland intet behof af mig."

"Om det ock icke alltid var din tjänst, som höll dig aflägsnad, var det dock din kallelse, och det är intet brott att ägna sig med flit däråt. Redan som yngling lågo dina statyetter och resor dig långt mer om hjärtat än epåletterna. Och det är ej underligt, att du med ny ifver omfattat detta ditt ungdomsideal, när det behagade Gud att — — —"

Hon afbröt sig. Om hon fullbordat meningen med orden: "att taga ifrån dig din brud", skulle det vara en alltför kortfattad beskrifning på det tunga slag, som för sex år sedan drabbade baron Olaf Eken-sköld, i det hans unga, älskliga brud plötsligen af döden rycktes ifrån honom, några dagar innan han skulle hemföra henne som maka, och likväl fruktade modern, att med dess uttalande upprifva ett ännu allt för starkt blödande sår i sonens hjärta.

Det blef tyst några minuter. Endast pendylens knapp och Olafs jämna steg på den mjuka mattan hördes. Om sonen nu varit lutad intill modern, skulle

han kunnat iakttaga, huru oroligt kort hennes ande-
dräkt var, när hon om en stund sade:

“A propos Olaf, har du öfvervägt mitt förslag i
går?”

Hon kom med denna fråga helt en passant och för-
sökte göra rösten så lugn som möjligt, såsom man till
följd af en viss inre, vanligen ej medveten osannfär-
dighet ofta gör, när man vill bringa å bane det, som
ligger en allra mest om hjärtat.

“Jag har tänkt därpå, men — —”

“Ack, Olaf, intet men!”

Hon sträckte bedjande upp sina händer och såg
på sonen med denna hos sjuka så vanliga nervösa ifver,
som icke gärna tål en önskans afslående.

“Skulle det då så mycket glädja dig, lilla moder,
om jag ginge in därpå?”

“Om det skulle glädja mig?”

Det skimmer, som bröt fram i de stora, insjunkna
ögonen, talade tydligare än ord; likväl fortfor hon:

“Det skulle lyfta en tung börda från mig. Corinne
är ju Louise Dornsteins, min älskade svägerskas och
bästa väns, enda barn och hennes testamente till mig.
Som en stackars liten vingbruten fågel kom hon att
söka skydd här, när boet där hemma så plötsligt blef
tomt. Och hon hinner inte bli hemtam här, förrän
dödens vind åter — — —”

“O nej, jag hoppas vi ännu hafva långt dit.”

“Min son, vi äro ganska nära, det veta vi hvar
för sig, hvarför då söka dölja sanningen? Men icke
sant, du lofvar ju att taga hand om stackars liten
Corinne och föra henne med dig åt södern? Hon skall
icke kunna lefva länge, men hon skall få draga sina
sista andetag lättare i ett mildare luftstreck, under en
renare himmel, och du, som har en sådan hand med
sjuka, du skall vårda henne, det vet jag, så ömt som
en broder, fastän du inför världen måste gifva henne
en makas namn.”

“Men, moder, du vet, huru svårt jag har att glömma,
och jag kan icke fatta, huru en annan kvinna någon-
sin skulle kunna träda i min Elsas ställe.”

“Jag vet det, Olaf, jag vet det, och jag hade icke eljes vågat begära detta offer af dig. Hade du icke älskat så, att jag tror det den hädangångnas bild kommer att träda emellan dig och hvarje annan kvinna, skulle jag fruktat för en möjligen uppvaknande kärlek. Ty nog inser jag, att det arma outvecklade barnet icke kan ingifva någon varmare känsla än på sin höjd litet medlidande.”

“Och du är säker på, att hon ej begär något annat, att hon skall åtnöja sig med ett broderligt stöd, ett faderligt beskydd, ett — ja, hvad som helst, blott icke den kärlek en make främst bör gifva?”

Den uttrycksfulla gest och det med ett vemodigt leende långsamt uttalade: “hon!” hvarmed frågan besvarades, tycktes sätta den saken utan allt tvifvel.

“Men tänk, om hon en gång skulle vakna upp och göra sina rättigheter gällande!”

“Hon skall aldrig vakna upp, Olaf. Hon skall i stället slumra in och då, när du tillycker hennes ögon, skall du hafva det medvetandet att hafva mer än uppfyllt din sonliga plikt. Och sedan, min älskade son, är du åter fri och kan följa den väg ditt då, såsom jag hoppas, läkta hjärta bjuder dig.”

“Må det då ske, som du vill, moder! För din skull skall jag med Guds hjälp göra mitt bästa.”

ANDRA KAPITLET.

Mot fönstren i den högt belägna Ekensköld-Dornstenska egendomens hufvudbyggnad hade vinden visserligen slagit allarm, men det var blott i pojktig yra. Ty genom den stora parken far han rätt varligt fram, och när han kom till den helt nära liggande kyrkan, vågade han blott susa i björkarna, som, ännu

ej beröfvade sin praktfulla höstskrud, stodo där och speglade sig i åns stilla vatten.

Vid prästgården försökte han knappt tränga in bland de tätta, lummiga lundarne, mellan hvilka det sista kvällsskimret sköt fram och smög in i rummet, där husets trenne unga döttrar pratade bort sin skymningsstund.

“Vill du inte sjunga en psalm, Ruth?” frågade Maria, då ett par minuters tystnad uppstått.

Ruth gick till pianot och slog några ackord. De voro alltför briljanta att inleda en andaktstång, men i full öfverensstämmelse med det sätt, hvarpå hon sjöng den.

Maria och Karin sutto tysta. Det föll dem icke in att blanda sina röster med systemens, såsom de plägade vid de gemensamma bönestunderna, då Ruth sjöng på ett enklare sätt. Denna sång var tydligen blott att höra på.

Hon afslutade med några vackra bortdöende ackord. därpå reste hon sig lifvigt och kom fram till systrarne vid fönstret.

“Vet ni, hvad jag har i sinnet?”

“Åtminstone intet af psalmens innehåll“, skulle måhända lätt blifvit svaret, men det var icke brukligt i detta hus att obetänksamt låta sårande eller om än så rättvist klandrande anmärkningar halka öfver läpparne. Dessa unga flickor hade tidigt fått vänja sig vid att vara grannlaga äfven mot hvarandra. Ruths fråga blef därför obesvarad.

“Jo“, fortfor hon, “jag tänker nu på fullt allvar genomdrifva min gamla önskan. Jag skall bestorma pappa och han måste gifva sitt bifall.“

“O, Ruth — du vet ju dock, att det skall göra honom sorg.“

“Men hvarför det? Jag ämnar ju aldrig bli aktris, blott konsertsångerska. En dotters framgång på den banan skulle göra de flesta fäder glädje.“

“Kanske andra, men icke pappa. Du vet, med hvilken omsorg han sökt undandraga oss allt, som på minsta sätt stöter på offentlighet. Ehuru han anser

undervisningen i de allmänna skolorna bäst, har han aldrig velat sända oss i en sådan, på det vi icke skulle utsättas för de orena vindar, som han menar vara så skadliga för den kvinnliga karaktärens doft."

Det var hittills endast de båda äldsta systrarna som talat, medan Karin, den yngsta och obetydligaste af systrarna, suttit tyst.

"Och du skulle stå och sjunga midt framför en mängd främmande människor och alla skulle se på dig?" utbrast hon nu förfärad. "Husch nej, söta Ruth, det kan du väl aldrig vilja", tillade hon och såg ut som hon velat gömma sig i närmaste skog. Men i brist på en sådan, slog hon armarne om Ruth och borrhade in ansiktet vid hennes bröst.

"Hade jag fått ditt anspråkslösa sinne och dina små vyer, liten Karin, då vore det inte konstigt att låta dag efter dag hela lifvet igenom gå så jämt och enformigt som pendeln i pendylen där borta. Men nu — —"

Hon lösgjorde sig hastigt, ehuru icke ovänligt, från systemens omfamning och for med handen oroligt genom sitt mörka, kortklippta hår.

"Från Maria kunde väl världsvindarne blåsa bort något af 'det kvinnliga doftet', men hos mig finnes i den vägen icke mycket att anställa förödelse på, och hvad dig, lilla Karin, beträffar, så hade du nog öfverallt krupit så in i någon vrå, att ingenting kommit åt dig."

"Men jag fruktar du skulle äfventyra något, som för hvar och en bör vara dyrbarare än 'doftet'," sade Maria allvarligt.

"Hvad då?"

"Den inre friden."

"Menar du, att konstnärslifvet skulle företrädesvis vara ett syndigt lif?"

"Nej, men jag tror, att stora frestelser möta dig på den banan."

"Ah, sådana finnas öfverallt. Hvertill skulle Gud dessutom ge en människa konstnärliga anlag, om de aldrig skulle få utbildas, det skulle jag gärna vilja veta."

"Ahjo, nog få vi sträfva efter utveckling; sådant är oss icke blott tillåtet utan anbefaldt. Och vi systrar kunna icke klaga öfver att vår far hyllat någon trång och ensidig åsikt vid vår uppfostran. Han har ju tagit den mest pietetiska hänsyn till vår olika begåfning och vårt skaplygne och ofta sagt oss, att alla de krafter, Gud nedlagt i naturen, framför allt hos människan, bör enligt skaparens vilja och till hans ära bringas så nära fullkomligheten som möjligt, samt att de gåfvor en kristen fått äro lika många uppgifter att lösa, och att man bör glädjas öfver hvarje seger anden vinner öfver materien."

"Ja, visst. Men jag skulle icke få taga ett steg för att lösa min uppgift?"

"Din musikaliska begåfning har ju blifvit vårdad och odlad, så att du nu på egen hand kan göra det ena framsteget efter det andra och skänka dig och oss, ja alla, som höra dig, den renaste glädje. Älskade syster, hvad vill du då mer?"

"O, mycket, mycket mer! Först och främst vill jag komma framåt med friare flykt."

"Men skall du icke göra det äfven här? Skall icke din sång bli ädlare i samma mån du drages närmare honom, den störste, den ädlaste, all skönhets ursprung och mål, skall icke — —"

"Jag vill, jag måste nå idealet, jag vill, hvad hvarje konstnärssjäl vill", fortfor Ruth utan att ha lagt märke till Marias anmärkning.

"Och hvad menar du då med idealet?"

"Fullkomligheten."

"Fullkomligheten, det är Gud!"

"Ack, Maria, du är för kvinnlig, för inåtvänd, för — from för att förstå mig. Förlåt mig, men din uppfattning af lifvet är allt en smula asketisk. Icke ämnar jag löpa bort från Gud, från min faders och min barndomstro för det, att jag vill ut, ut i världen för att pröfva vingarna, ut att gifva de många, många det bästa jag har inom mig, och som aldrig kan få luft nog i den lilla trånga krets, hvarest du vill stänga in mig."

När Ruth sade detta, var hon nära att brista i gråt. Karin tog sig då för att sakta smeka hennes händer. Ty hur högt farande och besynnerliga systemers tankar än föreföllo den lilla femtonåringen, tyckte hon sig dock förstå hennes bittra känslor.

“Älskade Ruth, jag tror, att äfven jag förstår dig”, hviskade Maria deltagande och hennes milda, intelligenta blick bekräftade orden. “Jag vet, att du icke vill annat än det, som synes dig godt och skönt. Men, ser du, jag tror, ja jag vet” — och härvid bredde sig ett djupt, men liksom förklaradt leende, likt en stilla mänskensglans, öfver hennes något bleka men älskliga ansikte — “jag vet, att vi närma oss idealet endas då, när själens spegel mer och mer helt och fullt upptager en bild, hans, som i ousäglig kärlek lefde och dog för oss, och att intet, intet bör få skymma denna bild, vore det än något så rent som en ängels snöhvita vinge.”

“Men du, Maria, du själf — låter icke äfven du en annan bild smyga in i ditt hjärta och taga det helt i besittning på ett mycket intensivare sätt, än konsten någon sin kan taga mitt? Skulle du kunna krossa eller slita bort den bilden?”

“Jag hoppas det, ifall den ville ställa sig mellan min frälsare och mig.”

Så skära de rosenskyar voro, som vid Ruths fråga flögo öfver Marias kinder, så liljehvit var den färg, som vid svaret efterträdde dem och att det låg mer fasthet i hennes beslut än i systemers häftiga viljeyttring, det syntes på hela hennes under känslövaxlingen dock så stilla väsen.

“Flickor, flickor!” ljöd nu en röst i dörren, “hvad i alla världens tider tänka ni på? Tétimmen är ju strax inne. Ni vet, hur punktlig pappa är och här kan ni sitta och förgåpa er i den fattiga lilla smula af kvällskimret, som råkat dröja kvar just åt det här hållet. Puh-uh, skall jag då icke vara vara kropp till att ta mig genom dörren? Ah, så galet det ibland kan bära åstad!”

Vid lampan, som nu hastigt blifvit tänd, såg man faster Anne-Beates runda, genomtrefliga fysionomi, som, inknuten i en gul råsilkeshalsduk, tittade in i rummet. Hon hade i hastigheten öppnat dörren så obetydligt, att hon med korpulens, oförsel, käpp och annat tillbehör, hade svårt att komma igenom.

"Tack, kära Karin! Den där lilla fotbytingen ville fortare än den andra och så kom jag att sätta ut käppen för långt. Ah hå, det var rätt skönt att få sätta sig en stund. Jag har just slutat stora kvällen. Den lilla rätten på handkammaren har ändtligen gått i fällan, den halta hönan är nu alldeles bra, lill' Malin har plockat ned alla renetterna riktigt ordentligt och Fina slutar nog väfven i veckan. Men, kära Ruth, är du inte gången än att se om serveringen, det är ju din hushållsmånad? Jaså, Maria gick i stället, nå, då blir allting bra."

"Jag undrar, huru det skall stå till där uppe på herrgården i kväll", fortfor lilla faster Anne-Beate, hvars tunga var lika rörlig som hennes låghalta fötter. "Stackare, det kan väl inte tölva så länge, tills där blir sorg, men — om inte alla märken slå fel, är där också en förlofning i görningen."

"En förlofning?" utropade båda flickorna nyfiket.

"Ja ha, just det ja. Jag vill inte gå i god för saken, men — mina funderingar har jag."

"Nå ja, det ha vi anledning till litet hvar", erkände Ruth. "Men den förlofningen borde väl en dag komma att firas här i huset."

"Misstag, min stumpa, det är alls inte löjtnant Eskil Dornsteins allt mer och mer tydliga böjelse för vår Maria, jag här syftar på. Den äldre halfbrodern torde väl kampa i brudstol, ehuru man trott, att han aldrig skulle gifta om sig, hade jag så när sagt."

"Baron Olaf! Ah, faster, det är då inte troligt. Hvad skulle det vara för en mediceisk Venus eller annat skönt liföst beläte, som kunnat göra intryck på honom?" ropade Ruth högt rodnande.

"Ett mediceiskt, liföst beläte, ja det var de rätta ordet", inföll lilla fastergumman, som, oaktad

hon så många år vistats i sin brors fint bildade familj, aldrig gittat sätta sin tunga efter alla de konstiga ord, som där förekommo i dagligt tal, ännu mindre taga reda på deras betydelse. "Men om det är skönt eller gjort något intryck på honom, det skall jag låta vara osagdt", tillade hon.

"Skulle det vara Corinne? Nej, faster, omöjligt — alldeles omöjligt!"

Vid detta utrop sprang Ruth upp och ställde sig framför fastern, såsom hade hon velat med hela sin präktiga, ungdomligt blomstrande, lefnadsfriska gestalt bevisa omöjligheten af den tvinsjuka flickans förlofning.

"Få se, säger jag, skrattar bäst den, som skrattar sist. Men nog tror jag, att sådana planer länge hvälfst sig i moderns sinne."

TREDJE KAPITLET.

En halftimme senare finna vi prosten Bertrands familj samlad kring ett prydligt ordnad tábord. Modern, hjärtat i hvarje familjegrupp, har redan under så många år fattats här, att den ytlige betraktaren knappast skall kunna upptäcka ett spår af sagnad på den lilla krets af ansikten och gestalter, hvaröfver taklampan sprider sitt behagliga sken. Men den, som ser pitet djupare, skall kanske förstå, att detta drag af slutenhet, som synes kring prosten Bertrands mun, men som icke fanns där för en femton år sedan, är något, som så småningom utbildar sig hos en person med fast karaktär, då denne person icke har någon, åt hvilken han kan förtro sina tankar, ingen med hvilken han kan rådgöra om angelägenheter, hvori han nu måste vara själfbestämmande, ja egenmäktig, för så vidt förvirring icke skall inträda inom den samhällskropp,

för hvilken han är hufvudet. När han sitter tyst, kan detta drag i det nu mer mycket magra ansiktet synas hårdt till och med, men när han såsom nu skämtar med sin fryntliga syster eller låter sin blick med faderlig kärlek hvila på någon af döttrarna, upplyser ett godt leende detta ansikte, som med sitt cendréfärgade, ännu knappt märkbart gråsprängda hår, sina djupblå ögon och sin fint tecknade mun har något alltför intelligent och aristokratiskt för att likna den enfaldigt fromme, silfverhåriga patriark, man vant sig anse såsom typen för en församlingsherde på landet.

Faster Anne-Beates runda ansikte presenterar sig nu under en svart spetsmössa. Hon kommer för brörs skull alltid prydd till bords, där hon i alla afseenden väl fyller en värdinnas plats. Själf glad och belåten, är hon ytterst mån om allas välbefinnande och öfver hela hennes lilla klotrunda person, ja till och med öfver hennes vana att en smula munhuggas med brodern, den af henne dock så högt vördade Axel Herman, ligger denna vänliga välvilja, detta tysta, men villiga och verkligt ödmjuka erkännande af egen underlägsenhet, som så ofta saknas hos mycket mindre begåfvade personer, hvilka med en viss bitterhet i sinnet dock antagit ett långt mer tillbakadraget och underdånigt sätt att vara.

Närmast bredvid prästen sitter Maria. Hon är den fina, jungfruliga, förmildrade upplagan af sin far. Om man skulle tänka sig, att de hade hvar sin ängel som i förklarad gestalt framställde dem utan afseende på ålder och kön, måtte de likna hvarandra som ett par tvillingssyskon. När man såg dem bredvid hvarandra, kom man ovillkorligen att undra, om icke prästen såsom ung gosse såg just så ut som Maria nu, och man drog gärna den slutsatsen, att han måste ha varit en mycket älsklig yngling. Endast att man hade svårt att tänka sig honom med så mycket guldskimmer i håret och en så fin, växlande rodnad, som ofta drog öfver Marias eljes något bleka ansikte.

Karin satt bredvid faster Anne Beate och tycktes vara hennes omhuldade gunstling. Hon hade grå hy och något klumpig näsa och små ljusa ögon. Men det var med dessa ögon hon en gång som liten hade sett på sin faster och sagt: "Jag är så ful, jag; därför måste jag vara mycket snäll", och hon bjöd troget till att hålla ord därmed. Hennes natur var nog ock så lätthandterlig, så att det icke behöfdes så mycken strid för att få bukt med den.

Mellan de båda systrarna satt Ruth. Hon var den vackraste och ståtligaste af dem alla tre. Hennes stora, bruna ögon, friska färg och starka, välbildade ögonstrålar af ungdomligt mod och hälsa. I afton såg hon dock litet tankfull ut, åt ej mycket och deltog föga i samtalet.

Då ingen kunnat förmå faster Anne-Beate att ersätta sina för länge sedan förlorade tänder med lösa, blef hon gärna efter, och medan hon drack sin lilla påtår, förtärde Karin dels af böjelse, dels för att göra faster sällskap ett par småbröd. Detta gaf Ruth tid att ännu en gång läsa öfver den läxa, med hvilken hon, trots systrarnas varningar, hade föresatt sig att ännu denna afton bestorma fadern, och Maria att, blickande in i prostens ögon, fråga, om hon icke i afton kunde vara honom till någon hjälp med hans arbete. Då svaret blef nekande, upptäckte hon något för andra osynligt fnask på hans rockärm. Det var alltid en anledning att få vidröra honom och efteråt få göra en liten smekande strykning med handen, något som vanligen belönades med, att den älskade fadern för ett ögonblick lade sin hand på hennes skuldra, då han steg upp från bordet, hvilket alltid skedde i detsamma hans syster satte sin kopp ifrån sig. Ty prosten Bertrand var alltid rädd om den sköna arbetstid höst- och vinterkvälarna skänkte.

Denna afton skulle han dock blifva störd af sin äldsta dotter. Visserligen voro Ruths önskningsar honom icke alldeles obekanta, men icke anade han, när han inkommen i sitt rum satte sig ned vid skrifbordet, sköt ett par böcker åt sidan och doppade

pennan i bleckhornet, att den unga, eljes så glada och modiga flickan med klappande hjärta och litet snödoft öfver de friska kinderna stod utanför hans dörr, undrande och tveksam, om hon skulle våga sig in att begära löfte om fritt val af lefnadskall.

Hon erhöll emellertid detta löfte. Prosten Bertrand var en klarseende man och oaktadt starkt konservativ dock i vissa fall före sin tid. Han ansåg, att en dotter var lika berättigad till ett sådant val som en son, ehuru han långt hellre skulle gifvit ett dylikt löfte åt denne son, om han ägt någon, och han nog skulle tyckt bäst om, att ingen af hans döttrar gjort gällande ett dylikt anspråk. Det var ock på den tiden mer ovanligt att en fullvuxen flicka tänkte på någon annan verkningsskrets än hemmets. Där var hennes gifna plats, till dess hon gifte sig, eller, om detta ej blef af, tills hon blef gammal, i fall ej hemmet dessförinnan upplöstes. Den frågan: »hvad skall jag bli? hur skall jag få mig en ställning i lifvet?» gjorde hon sig i regeln icke. Skedde det, så var det ett undantagsfall. Nu däremot veta föräldrarna icke, hvar de skola göra af sina döttrar, när de slutat skolan, och de unga själva förstå alls icke, att hemmet för dem kan hafva någon uppgift. Åsikterna ha i denna riktning förändrats ofantligt på en tjugo, trettio år.

FJÄRDE KAPITLET.

Det var årets sista dag, alltså något mer än två månader efter ofvanbeskrifna afton.

Öfverstinnan Dornsteins som det ville synas så svaga lifsgnista hade mot all förväntan hållits vid makt och inemot julen plötsligen flammat upp, så att hon, omsorgsfullt understödd af sin yngste sons, löjtnant

Eskils Dornsteins, arm, kunde gå in i den sal, som var smyckad till den äldre sonens vigselakt.

Man tycktes vid rummets ordnande fastat mycket afseende på brudgummens konstnärliga smak. En hel vinterträdgård af blommor och höga bladväxter voro upphämtade från orangeri och växthus samt på ett artistiskt sätt grupperade så, att ljuset från de många fönstren föll in genom lätta hvalf, och det var i ett af dessa löjtnant Eskil ställt sin hvitklädda, högt rodmande tärna, innan han gått att hämta sin mor. Öfverstinnan bar en dyrbar sammetsdräkt, men på håret hade hon sin vanliga lilla klädsamma spetsduk med en blixtrande diamantbrosch i rosetten. En liten feberrodnad gjorde ögonen glänsande och höjde hennes alltid behagliga utseende, så att det syntes långt mindre uttärdat än det i själfva verket var. När sonen fört henne till den emma, bredvid hvilken den ytterst parerade fröken Anne-Beate ställt sig, återtog Eskil sin plats bredvid Maria. I hvalfvet midt emot dem stod Ruth blandande vacker i sin crëmfärgade klädning och bredvid henne lilla Karin, som i sin skära lätta dräkt i dag tog sig ovanligt bra ut.

Med dessa sex personer var vittnenas rad slut. De vackra blomsterprydnaderna tycktes blott vara ägnade att omge dessa. Ty där framme, midt i rummet där prosten stod med sin handbok, där var intet, som häntydde på någon glad bröllopsfest. På ett par hvita kullerstolar voro lagda tvänne svarta sammetskuddar, broderade med silfver, mer påminnande om en katafalk än en brudpall. Det var bruden själf, som ordnat detta och det var just emedan både stolar och dynor tjänstgjort i hennes mors likrum hon nu ville hafva dem, och då hon så sällan yttrade någon önskan, hade man icke nänts vägra henne denna. Det var ju icke heller någon glädjefest som firades, det kände hvar och en inom sig, om han ock icke yttrade det. Här var endast ett åt döden invigt offer, som anförtroddes åt sin sista af den kärleksfulla omtanken legde värdare. Brudens oväntade viljeytring, såväl med afseende på brudpallarna som däri, att hon be-

stämmt vägrade ens för dagen lägga af sin sorgdräkt visade, att hon själf gaf denna definition åt ceremonien, och de andra, som flätade en så vackert blomstrande krans kring det dystra altaret, kunde ej neka riktigheten däraf.

Nu slogos flygeldörrarne upp och in trädde brud och brudgum.

Baron Olaf Ekensköld, öfverstinnan Dornstiens son i hennes första äktenskap, var icke egentligen någon vacker man och de strålar af innerlig ömhet, som frambröto, när han var ensam med modern, förskönade icke nu hans ansikte, men han hade ett utseende så fullt af manlig kraft, enkelhet och godhet, att nästan hvar och en, som såg honom, genast fattade en förtroendefull tillgifvenhet för honom. Den obrutna hälsa, som satt sin vackra prägel på hans starkt byggda gestalt, hans något brunhyade ansikte och rika hår gjorde kontrasten så mycket mer påfallande mellan honom och den ytterliga magerheten samt askgula hyn hos den varelse, som trött och likgiltig hängde vid hans arm.

Ingen skulle kunnat gissa, att Corinne var nitton år. Hon syntes ännu vara ett barn, som dock redan börjat bli gumma. Den spänsliga, utvecklade gestalten talade för det förra, de visserligen fina och långt ifrån fula men tillspetsade dragen och den därpå liksom fasttorkade huden tydde på det senare. Hon liknade en hvit rosenknopp under långvarigt regnväder. Det hade legat ämne till skönhet gömmt i det späda blomfodret, det skulle kunnat utveckla sig under solens varma strålar, men det hade tagit skada af kyla och fukt. De hvita blombladen hade blifvit bruna i kanten, liksom de varit maskätna, och man förstod, att deras vidare utveckling nu endast skulle vara ett lossnande till affall — en sakta död.

Hon var liten till växten, men af den tungt släpande svarta sorgdräkten syntes hon längre och ännu smärtare än hon var. Icke ens det ovanligt vackra, blonda håret tycktes för henne vara någon prydnad. På de andra krafternas bekostnad syntes det hafva gått en onaturlig rikedom och de med en silfveröil

uppfästade flätorna, som hängde korsvis ned öfver den smala nacken, voro alltför tunga för att icke gifva hufvudet en matt, bakåtlutad ställning.

Hvarken krona, krans eller slöja smyckade bruden, och intet vittnade om, att hon medförde en betydande hemgift, om icke ett armband af äkta pärlor, som hon alltid bar. Det hade tillhört hennes mor, och lagom för en sinbildad, men hullig arm, var det nu nära att glida öfver den lilla genomskinliga hand, mot hvilken den föll ned.

Såväl brudgum som brud föreföllo mycket lugna under vigselakten. Kanske hade där vid Olafs inträde i den smyckade salongen dragit genom hans själ ett bittert saknadsfullt minne af den tid han hoppats föra en blomstrande brud till altaret. Men när prosten Bertrand i ett kort inledningstal icke utan en viss skärpa betonade vikten af de heliga löften, som här skulle afläggas, såg baron Olaf ett ögonblick ned på sin lilla brud med en godhet, som om han genast velat lägga sin skyddande arm omkring henne och sedan såg han prosten i ögat ärligt och stadigt med en blick, som sade: "Öppet har jag sagt henne mina tankar och känslor. Jag vet inte, om hon fattat dem, men jag har gjort min plikt, och redligt vill jag försöka uppfylla, så mycket jag någonsin kan af det jag härmed lofvar henne. Hon bör väl veta, i hvilken betydelse jag kan aflägga löften att älska henne i nöd och lust."

Corinne lyftade under hela akten icke en enda gång upp sina ögonlock. Man kunde icke veta, om hon förstod eller ägnade en tanke åt, hvad som föregick. Det ville synas, som om alltsammans halkade förbi, lämnande henne alldeles oberörd. Hade hon icke mekaniskt eftersagt de ord, som förestafvades henne, och framhviskat ett matt och kallt, men dock tydligt ja, skulle man kunnat undra, om hon gick i sömnen. Det var endast, när Olaf efter aktens slut förde Corinne till öfverstinnan och själf böjde sig djupt bredvid henne för att mottaga moderns välsignelse, kom ett par stora tårar från brudens ännu alltjämt

halfslutna ögon föllo ned på den darrande, feberheta hand hon kysste.

När alla ceremonier voro öfver och man dragit sig tillbaka från festrummet, började den förstämning, som hvilat öfver den lilla samlingen, så småningom vika för en gladare sinnesstämning. Öfverstinnan såg ut, som om hon skulle lefvat upp igen, och ehuru ingen i grunden trodde på en varaktig förbättring, ville man dock för en gång hänge sig åt den glada illusionen, och det var kärt att upplifva minnet af försvunna lyckliga tider, i det man nu åter samlade sig i små grupper kring den själfulla kvinna, som under så många år utgjort den lilla kretsens förfinande element.

Till och med prosten, som hela tiden, sedan han fått veta därom, ogillat, att öfverstinnan gifvit vika för en sjuklig svaghet och med afseende på Corinne misströstande gått försynen i förväg, samt misstänkt den såsom han hittills trott så oegennyttige och redbare baron Olaf för att, jämte det han haft dårskapen lyssna till moderns önskan, äfven hafva hyst en hemlig åtrå att komma i besittning af den eljes vanlottade flickans förmögenhet — till och med han, som hela denna dag sett så sträng ut, fick så småningom ett blidare utseende och kom, han visste ej själf huru, in i ett tankedigert samtal med husets alltid så älskvärda värdinna. Easter Anne-Beate lyssnade i början förnöjningsfullt därtill, men när det någon gång närmade sig hennes horisont, föll hon snart in med ett par ord, och slutligen återtog hon den blommiga sidenklädningen och högtidligen i det adliga huset till trots, sin gamla borgerliga vana att då och då med sin lilla knutna högra hand göra en hastig sväng mot den vänstra, när något riktigt märkvärdigt gick af stapeln.

Baron Olaf stödde sig mot den ateniienne, bredvid hvilken Ruth tagit plats och samtalade med henne om artistiska intressen och söderns rika skatter och otvungna konstnärslif, under det att löjtnant Eskil var såsom oskiljaktig från Maria och Karin.

Till dessa sistnämnda kunde man väntat att Corinne skulle sällat sig. Ty om hon under sin korta vistelse

på Ekensköldska godset närmat sig någon en liten smula, så var det den lilla snälla men obetydliga Karin. Mot de båda andra systrarna hade hon varit ytterst tillbakadragen, och oaktadt hon ju var en sådan liten önklig stackare, låg där städse i hennes väsen något stolt och förnämt, som skulle gifvit hvarje om än så vänligt närmande af dem, hon ville hålla på afstånd, utseendet af ett ogrannlaga påträngande.

“Dagens drottning“, såsom man väl med fullt skäl skulle kunna nämna en brud, hade emellertid icke sökt någons sällskap utan som vanligt dragit sig tillbaka och, upptagen, som hvar och en var af andras sällskap, tycktes ingen för en stund märka hennes frånvaro.

I hörnet utanför det lilla kabinett, som skilde salen från den salong, hvarest sällskapet besann sig, var buffeten placerad, och vid denna voro en kvinnlig och en manlig domestik sysselsatta med ordnandet af förfriskningar. De kastade emellanåt en sidoblick in på de samtalande och gjorde sina anmärkningar, vissa att man icke där inne ett helt rum ifrån dem skulle höra det lågmälda tankeutbytet. När de kommo till brudgummen och Ruth, höjde de dock rösterna något, emedan de då voro af olika mening.

“Ah, hvad hon är vacker och frisk och präktig som en nyutslagen rosi! Hon hade då varit en långt mer passande brud åt baron“ — menade jungfrun.

“Fy då, kan hon tycka, att en sådan mesalliance vore passande? Nej, i vår familj ingår man icke förbindelser under sitt stånd, och fastän unga friherrinnan är en liten ynkedom, är hon i alla fall adel i hvar tum och förstår att hålla småherrskep ifrån sig“, sade betjänten.

Han sade alltid *vår* släkt, *våra* anor, *vårt* baroni o. s. v., när det var fråga om hans herrskap, och främmande ord, som han uppsnappat, använde han gärna.

“Småherrskep“ — iföll jungfrun retad — “småherrskep, det vet jag då visst! För att inte prostens

11. 11. 11. 11.
11. 11. 11. 11.

3' fint folk de med. Det måtte jag veta, som varit barnflicka åt fröken Karin."

"Jaha, det är väl därför hon min nådiga inte förstår hvad som är *comme il faut* eller ej och inte har ett tecken till *savoir vivre*. Dessutom skall jag säga henne, att det alls inte är för någon spottstyfver baron hankar det lilla skelettet med sig ett stycke på den väg, han ändå ämnar trafikera; friherrinnan Corinne är enormt rik, ser hon. Hvad tror hon hennes prästfröken, har?"

"Åh, om hon inte just har pengar, så har hon skönhet, ungdom, hälsa och allt, hvad en förnäm herre kan önska sig och så hon sjunger och spelar se'n!"

"Ja, talanger ha alltid charmerat oss" — med gaf betjänten nådigt. "Vi ha haft åtskilliga artister inom familjen och fideikommissarien själf är ju framstående skulptör. En best är hon ock att ta sig bra ut, prästfröken, när hon så där visar tänderna mot baron Olaf, som väl också har kött och blod, fast han står där och ser så modest ut, kantänka."

Det var vid det betjänten kastade en ny och mer gillande blick på de båda vid ateniennen, som han fällde detta sista yttrande. Det var alldeles omöjligt, att baron Olaf kunde höra detta eller öfver hufvud något at tjänarnes prat. Troligare var, att han kommit att få se det gulbleka ansikte, som mellan sidendrape-rierna i kabinettets fönsternisch helt nära buffeten vände sig mot honom och Ruth, samt de ögon, som likt ett par halfslocknade eldkol framblickade därur. Ty hastigt med en lätt bugning lämnade han sin dam, styrde sina steg ditut och lade med ett vänligt men bestämdt: "här får du icke stå i fönsterkyllan, lilla Corinne", hennes arm i sin och förde henne till öfverstinnan, som tycktes vara hennes enda vän, och där hon sedan förblef stilla hela aftonen, ehuru ett litet bittert leende krusat hennes läppar, när brudgummen med mildt våld tagit henne från sin gömma.

FEMTE KAPITLET.

De nygiftas kalla "smekmånad" var nyss slutad, då öfverstinnans svaga lifsgnista falnade ut. Hennes älskade svägerskas testamente hade varit henne en tung börda, pålagd under sjukdomens dagar. Hon hade hopsamlat alla sina återstående krafter för att afkasta sig denna börda. Det hade lyckats henne och hon drog därefter några lättare andetag. Men kraftansträngningen hade utmattat henne och hon föll nästan med ens.

Det var med en känsla af lugn för hvad de jordiska angelägenheterna beträffade, som öfverstinnan Dornstein nu öfverlämnade sig åt hvilan. Allt syntes henne så väl ordnad. Hennes äldste son hade öfvertagit vården om den stackars tvinsjuka, och när Corinne snart alldeles skulle vissna bort och falla af, likt en masktärd blomma, skulle han såsom hennes arftagare hafva mer än tillräcklig förmögenhet för att, såsom han redan för ett par år sedan antydt, afstå all egendom i löst och fast till den yngre halfbrodern, utom fidekommisset, som han icke kunde få transportera på Eskil, men som denne i alla händelser skulle få förvalta och draga reventy af kanske hela sitt lif. Han ämnade jümte militäryrket ägna sig åt landtbruk, denne hennes yngre son, och då hon väl såg, att han snart skulle fästa den flicka, som hon, modern, skulle utvalt bland tusende till stöd åt sin raske, glade, men något lättledde och obetänksamme Eskil, ansåg hon därmed hans lycka betryggad. Alltsammans var nu allenast tidsfrågor, som skulle lösa sig af sig själf, och de båda sönerns banor lågo så jämna och klara

för moderns inre blick mot framtiden, som hon kunde önska sig.

Det var nästan gifvetvis på sjukrummets tröskel, som de nygifta under denna tid mötte hvarandra. Corinne ansågs böra ha sin natthvila ostörd, och Olaf måste däremot om dagen söka hvila och vederkvickelse, då han, såsom den starkaste och bästa sjukskötaren, hade nattvakten helt och hållet på sin del, under det att Eskil om dagarne delade kallet med Corinne och kom hennes svaga krafter till hjälp.

Efter dödsfallet kommo naturligtvis begrafningsbestyr, bouppteckning, arfskifte m. m., sådant som fyllde huset med främmande människor, så att det icke var förrän baron Ekensköld nära sju veckor efter vigseln led-sagade sin unga friherrinna till den framför dörren väntande vagnen och de anträdde sin resa till södern, som deras lifs egentliga "på tu man hand" började.

Afskedet gjordes så kort som möjligt. Bröderna tryckte hvarandras händer. Eskil svepte kappan om sin svägerska och lagade så, att hon bekvämt skulle kunna luta sig mot de mjuka vagnsdynorna; och så rullade de af.

Baronen gjorde med handen en vänlig afskeds-hälsning åt den kringstående, djupt bugande tjänste-personalen, lutade sig ännu en gång ut för att vid krökningen in i den breda allén skicka brodern en sista vink och drog därefter omsorgsfullt igen vagn-dörren, så att det icke skulle dra på Corinne, som redan slutit ögonen med en min, som om det varit henue alldeles likgiltigt, hvart det bar.

Endast när vägen gick förbi kyrkogården, så nära, att man öfver ringmuren mycket väl kunde se kullarne inom järnstaketet kring det ståtliga Ekensköld-Dornsteinska monumentet, öppnade hon ögonen och kastade en lång blick ditin. Hade icke Olafs egna tårfyllda ögon stått åt samma håll, skulle han kanske märkt huru full af saknad och längtan denna blick var, och han skulle förundrats öfver att se något slags uttryck i Corinnes liflösa ansikte. Nu såg han det icke. Och det var nog lugnast för honom så, efter som det skulle

väckt samma häpnadsfulla oro, som när man vid någon hastig ljusväxling tycker sig förmärka en rörelse hos en död. Man vet, att det är inbillning, men man tycker sig ändå böra göra något för livvets återuppväckande, och likväl — man är tyvärr viss, alldeles viss därom — likväl är det fullkomligt lönlöst.

“Du har väl inte frusit, liten?”

“Nej”.

Dessa voro de enda ord, som af makarne växlades på den rätt långa vägen till järnvägstationen. Och det var strax, innan de stego ur, vid det att “tåg till Malmö!” ropades. Baronens var rädd, att hans följeslagerska slumrat in, och han ville med sin fråga bespara henne och kanske mest sig själf obehaget att föra en halfsofvande eller yrvaken in i kupén.

Inkomna där gjorde Olaf lägerplatsen på den schaggklädda soffan så bekväm som möjligt för Corinne och höljde om henne kappan och filt, hvarefter hon, utan att ens säga tack, tillslöt ögonen såsom förut. Med en viss lättnad slog han sig ned på andra sidan, tog fram en bok och, försjunken däri, glömde han snart, att han hade det underliga bihanget med sig. Han återvände ju nu till Italien för att helt och hållet ägna sig åt den konst, som alltid varit honom kär men lifvit det mer och mer, då han insåg, att han, sedan de brustit de tvänne hjärtan, vid hvilka han varit fästad, icke hade eller någonsin skulle få något mer än denna konst att egentligen lofva för.

Någon gång lät han boken sjunka ned mot knäet, men det var icke för att sysselsätta sig med den orörliga, känslolösa reskamraten utan för att i verkligheten kasta en blick på det förbiilande landskapet eller i tankarne tillbaka på, hvad han lämnat eller framåt på, hvad han gick till mötes.

Sin fader mindes han icke, men han hade vid åtta års ålder i öfverste Dornstein fått en rättvis och ädelsinnad styffader. Louise Dornstein, Corinnes moder, var då en ung flicka, som ofta kom på månadslånga besök i huset, och Olaf mindes, huru mycket han tyckte om henne huru han hänfördes af de underbart fanta-

stiska sagor hon berättade honom, och huru hon själf, eldad däraf, syntes honom så felik, att han undrade, om hon icke var en fager älfva eller förtrollad prinsessa.

Han agnade vid detta minne Corinne ett ögonkast. Fanns det då hos henne intet, som påminde om modern? Det hade aldrig förr fallit honom in, att så kunde vara, ehuru det ju vore det naturligaste i världen. Ahjo, håret, det rika, blonda håret och — ja, måhända anletsdragen ock voro något ditåt, om man annars kan säga, att likhet är möjlig mellan en liten till mumie halft förtorkad stackare och en af de graciösaste varelser Olaf kunde påminna sig någonsin hafva sett.

Snart kom den tid, då hans unga fasters besök upphörde att vara så täta och framsför allt så långvariga. Hon kom väl någon gång, men då endast på ett par dagar, och hade med sig en lång, skranglig, ytterligt blek man, som Olaf aldrig tyckte om. Då kallade man henne grefvinna.

Men just vid den tiden, som öfverstens unga syster gifte sig, och de alla måste umbära hennes så efterlängtrade besök, började Olaf finna en slags ersättning i den lille bror han nyss fått. Det hade icke på länge så tydligt som i dag stått för honom, huru glad han varit åt denne lille bror, och med hvilken förtjusning han, den då elfvaårige, som en liten björnunge starke och knubbige Olaf, klädd i sin nya sommarkostym, fick förtroendet att skjuta lille Eskils vagn första gången han var ute och promenerade.

Och nu var denne unge, älskade broder det enda han hade kvar på jorden. Ty henne, den unga flickan där — han ansåg henne icke för något annat — henne räknade han icke för sin på annat sätt än såsom en sak man fått sig anförtrodd att under en liten tid vårda, medan man för den till dess bestämmelseort. Nej, brodern var nu hans ende anhörige. Och i dag hade de skilts kanske för flere år.

Ingen anade det Olaf mycket för denne broders skull ämnade för framtiden mest vistas i södern. Fideikommisset var ju Olafs, men det var honom en fröjd

att tänka, huru Eskil skulle bosätta sig där, betrakta det som sitt, lefva ett lyckligt familjelif på det gamla, om han, Olaf, skulle innehaft det eljes så ödsliga fädernegodset, samt för någon gång, när den kringirrande enstöringen vände åter, låta honom hvila ut i hemlifvets varma sköte. Att han vid denna tanke såg Maria, prostens Bertrands dotter, vid Eskils sida, minskade icke det välbehag, hvarmed han betraktade den älskliga framtidsbilden.

Men så hägrade la bella Italia, de sköna konsternas klassiska jord, hans nya fosterland framför honom. Hans inre öga återsåg det med varm längtan. Där låg Campagnan i glödande färgskimmer under den genomskinligt blåa himmeln och i en luft så klar att det ännu ganska aflägsna Roma glänste och lyste som en hög ädelstenar. Och där i detta Roma, där konstskatter och fornminnen lefde sitt rika evighetslif, där hade han sin egen atelier, hvilken den unge Eugenio, hans uppappare på platsen, med ett glädt: "ah, signor Olavo!" skulle skynda att öppna, under det hans stora mörka ögon skulle framstråla så månget, månget jublande "välkommen åter, Eugenio har saknat er, Eugenio och Juannita med".

SJETTE KAPITLET.

Äfven framför prostgårdens dörr stod ett par timmar efter det friherrliga parets afresa en vagn färdig att afgå. Det var Ruth, som nu, enligt sin egen önskan, skulle lämna det lugna fädernehemmet och ut i världen att försöka nå det ideal af skönhet och lycka, som hägrade så färgrikt för den unga flickans modiga, men kortsynta blick. Då emellertid de första resandena skulle söderut, förde Ruths väg henne åt motsatt håll,

hvarför hon icke behöfde vara vid stationen så tidigt som de.

Det var egentligen ingen i hela familjen, som gillat eller understött Ruths önsknningar. Likväl var hon nu det tacksamma föremålet för tusen kärleksfulla omsorger, och på omfamningar ville det aldrig taga något slut. Ruth hade föresatt sig att visa sig så tapper, som det anstod den där ville ut och storma sin bana fram till seger. Men när de alla kommo omkring henne, den ene innerligare än den andre, fastän de alla liksom hon kämpade att se modiga ut, då kunde hon inte stå emot sitt lediga hjärtas rörelse längre, och hon kände då med ens det oberäkneliga värdet, af hvad hon här lämnade för en oviss om än så glänsande vinst, och det hade i denna stund blott behöfts ett ord af den älskade fadern, för att hon gladt skulle kastat hela laddningen af illusioner öfver bord, sträckt vapen och likt sagans Thorborg sedigt gått in i frustugan att sömma på huslighetens anspråkslösa, hvita långhandduk.

Men detta ord blef icke sagdt. Prosten Bertrand var ej den man, som sökte ändra ett, om än med hans motvilliga bifall, en gång fattadt beslut. Nöjd att se den resklädda så väl ombuldad och betjänad af faster, systrar och tjänarinnor, stod han där helt stilla och betraktade den rörliga, snyftande, pratande, med resoeffekter och påklädning styrande fruntimmersgruppen, tills äntligen allt var färdigt och dottern kom att för sista gången få sluta sig i sin faders famn.

“Gud vare med dig, mitt barn!” — sade han — “gifve han dig så mycken framgång, hans barmhärtighet tillåter! Fågeln har önskat pröfva sina vingar, och jag har icke velat stäcka eller binda dem. Men om de befinnas för svaga, eller om världens kyla verkar förlamande, så irra icke därute länge; du vet ju, att nästet står öppet för dig, så länge det fins till.”

Prosten stod ännu och blickade efter den bortrullande vagnen, Maria och Karin vinkade med sina näsdukar och faster Anne-Beate slog med en stor serviette, som hon i hastigheten fått tag i, allt under det att tårarne dröpo från kind och näsa och hon puttrade

~~Det~~ ~~era~~, att hjärta är jämt opp det sämsta vi fått — då ett klangfullt "ja, nu fån I hålla till godo med mig!" ljud från ungdomliga läppar och Eskil Dornstein, som kommit ginvägen öfver trädgården, stod hälsande midt ibland dem.

"Nåväl, då ha vi en rask och glad Ruth igen, om likheten för öfrigt också icke är påfallande" — sade prosten skämtsamt. "Men det var snällt af dig att komma just nu, då det kännes, som skulle man knappast vilja gå in i det mörka, ödsliga hemmet."

"Älven mitt hem har ju blifvit tomt, ojämförligt mycket tommare än detta. Jag går där som en sparv i en tom lada och mitt solo kommer väl att fortfara, tills förvaltar Towsky kommer för att inviga mig i agrikulturens mysterier."

Nu gingo de in, och när Eskil påstod, att här aldrig kunde kännas ödsligt och mörkt, såg han själf så glad ut, att det verkligen spred sig som en liten ljusreflex öfver den lilla samlingens förut gråtnilda ansikten.

"Det var snällt af dig att gå hit — var det ej så farbror råkade säga?" återtog gästen, i det han slog sig ned vid det lilla bord, på hvars andra sida Maria brukade ha sin arbetsplats. "Snällt af mig, åh det var ett oförsiktigt ord, som uppmuntrar mig att vara så där snäll hvarenda dag. Ty får jag icke gå hit och hämta lifsluft, så kommer jag visst att förintas af lednad, och det vore ju skada på den blifvande ekonomidirektören."

Innan någon hann svara den halft skämtsamme, halft allvarlige pratmakaren, som dock vunnit sitt ändamål att något skingra saken, kom en jungfru in med hälsningar till fröken Maria, att Stina i Kanthemmet fått ett af sina svåra krampanfall.

Min stackars gamla Stina, då måste jag genast gå till henne. Är Elin kvar än? frågade Maria.

"Nej, hon sprang genast tillbaka."

"Det var snällt, så att mormodern icke behöfde vara ensam längre."

Om ett par minuter hade hon i en korg lagt ned

hvad hon ansåg, att den sjuka för ögonblicket kunde behöfva och satt på sig sin kofta och den lilla sammetsmössan med svandunsbrämet, som klädde henne så väl, och snart var hon försvunnen mellan träden, just på samma väg som Eskil nyss kommit. Det är fara värdt, att han tyckte det vara bra dumt af gamla Stina att lägga sig till med ett krampanfall just nu, och att han i sitt hjärta så smått önskade, det alla förargliga gummor i världen hade varit där pepparen växer. Till det yttre visade han sig dock lugn och glad som förut och bjöd till att vara så underhållande som möjligt, den stund han nu ansåg sig ha tid att stanna.

När Maria kom in till den sjuka, var det värsta redan öfver. Elin hade, såsom hon blifvit lärd, värmt en tallrik och lagt på henne, redan innan hon eprang till prostgården, och när nu Maria ytterligare skötte om henne med iure och yttre värmande och fördelande medel, var gamla Stinas hårdiga kropp snart åter på väg att bringas i sitt normala skick, hvori giktbrutenheten och andra åldersdomskrämpor icke ansågos såsom störande element. Litet hvila var dock nödvändig efter sådana anfall, som hon nu haft, hvarför hon låg där stilla med de knotiga händerna knäppt öfver bröstet och det gamla bleka, skrynkliga ansiktet något vänt åt Maria, medan denna satt en stund bredvid sängen.

Lilla Elin hade gått ut att ge den något öfver den vanliga tiden försummade grisen sin ration, så att Stina för en stund såg sig vara ensam med sin unga vän.

“När det kommer så här, fröken Maria, då kunde det vara slut hvilken stund som helst.”

“Och då finge mor Stina göra en salig flyttning dit, där ingen död skall vara mer, icke heller gråt, icke heller rop, icke heller någon värk.”

“Ja, och där Gud själf skall vara med de sina, det är ändå det bästa af allt. Det skall, herren vare pris och tack, allt gå i fullbordan äfven på mig, gamla eländiga, som inte har annat än synd och brist att komma med men som ändå är hans, eftersom han först skapat mig till sin egendom och så, när jag och alla

andra syndare höll på att gå honom ur händeena, Jesus så dyrt återköpt mig, och till sist, då jag ändå gick vilse och så nära gått förlorad, den gode herden sökte upp mig och bar mig till fårahuset, där anden varit en så trogen dörravård och icke lätit mig löpa min egen väg, om jag än ibland kommit så mycket på sidan om hans, att jag snalvat på dikeskanten. I det stycket är jag allt viss, om än inte alltid utan anfaktelser, men — —“

“Men steget öfver gränsen, är det detta, som förskräcker?” frågade Maria sakta, när den gamla, trosvissa kvinnan afbröt sig och stirrade framför sig, såsom vore det ändå något, som oroade och bekymrade henne.

“Nej, icke det; Gud har varit mig nådig i nära sjuttio år. Han var det äfven under de många år jag icke frågade efter honom, och han skall icke öfvergifva mig den stunden, då jag skall öfver den smala spången. Min frälsare skall bära mig, ty då skall jag varda såsom ett litet barn och jag skall slå mina armar om hans hals och gömma mitt ansikte vid hans bröst, så att jag hvarken hör eller ser djupen, som brusa ett här och ett där på ömse sidor om spången öfver döds-skuggans djupa, mörka dal. Ve den, som på egen hand vill gå däröfver, men det behöfva vi ju icke, fröken Maria?”

Stinas blick hade fått ett så ljusst uttryck, medan hon talade, men nu mörknade den åter. Maria trodde, att det var vid tanken på de många, som dock, förlitande på sig själfva, med förbundna ögon företaga den sista, ödesdigra vandrigen. Hon ville därför icke vidare fråga, hvad som oroade.

Men den bekymrade ville fram därmed. Ehuru hon förebrådde sig den otro, som gjorde, att hon alltjämt återtog detta bekymmer, hvilket hon ständigt bjudit till att lämna åt herren, och ehuru hon väl visste, att den unga flickan icke kunde aflyfta det, var det dock som en lättnad att få anförtro det åt någon, därför talade hon nu om det.

“Det är de stackars föräldralösa, det är Johan och Elin, som ligga mig så tungt på sinnet, ifall jag snart

skulle gå hädan. Ni vet, att jag haft dem hos mig sedan gossen var tio år och flickan bara fyra. Han är nu snart tillreds att exercera och hon att läsa sig fram, fast hon är liten till växten. Nog har jag fått slita ondt med att gå socknen omkring och byka åt folk, för att kunna mätta de båda munnarne och kläda de små slitvargarne, men då herren varit så god och gifvit mig krafter därtill, så har det ändå gått lätt, och jag har hvar dag fått fröjdats åt att icke hafva stugan tom, utan att två små glada barnungar kommit emot mig, när jag gått hem om kvällarne. En kan allt ha hunnit fästa sig vid dem på så många år, ska fröken se.“

“Ja, det kan jag väl fatta. Och så äro de mor Stinas dotterbarn, och snälla ha de visst också varit.“

“Ja, de äro ju mitt eget kött och blod, som det ligger i ens natur att hålla kärt, på ett vis allt för mycket till och med, så att den kärleken är då inte att berömma sig af. Och snälla, ja, det ha de visst varit, så länge de varit små. Men det blir så olika, när de kommit ut i världen. Elin är ju ännu ett barn och har ingen svårare frestelse mött, men Johan, ack, han är redan förändrad, men icke till det godt är, trösta mig, trösta mig!“

“Johan, med de goda ögonen och den vackra, öppna pannan, är han icke samme snälle gosse, som, när han med Elin i handen, brukade komma till prästgården med sin lilla bärkorg och bli så glad att ha för-tjänat några slantar till mormor kom hem, och sedan, när han var bland pappas bästa läsbarne och svarade så eftertänksamt och tycktes vara så rörd och ta det så allvarligt med konfirmationen och framgåendet till herrens bord?“

“Han har alltid varit häftig och aldrig har Guds ande fått sänka sig ned i hjärtedjupet, det har jag nog märkt, fast han ibland har sväfvat däröfver. Nu ha de redan fått honom att supa och gå med på lekstugorna i byn, icke mycket eller ofta, tror jag. Ty han vill nog ännu bjuda till att icke göra mig bekymmer. Men nu, ser fröken, nu tänker jag som så:

när han inte längre har gamla mormor så — men nej, jag vill inte ens tala ut otroseländet, för annat är det inte.“

“Var inte bekymrad, kära gamla mor Stina! Det skall nog gå väl. Ty visserligen har mormor under alla dessa år anförtrott de båda barnen i den himmelske faderns händer.“

“Ja, nog har jag det alltid, men se — jag tar ju jämt och ständigt igen dem. Jag stafvar visst hvar dag på det ordet: *alla edra bekymmer kasten på honom, ty han har omsorg om eder.* Men det är nog något fel med själfva kastet, ty jag får dem ju aldrig ifrån mig, utan de hänga fast, som när en ska hyata af något och har lim på händerna. Och är det inte nu precis som om jag ställde mig inför min Gud och sade som så: de här barnen, dem har jag fostrat i tukt och herrans förmaning, och så länge jag bara får hålla på därmed, skall det nog gå bra, men tar du *min* hand ifrån styret, så går det alldeles i kvaf, eftersom ingen, icke ens du själf, kan göra det så bra som jag. O, fröken lilla, det är ju riktigt hädiskt gjort, och det är det förtvifladt inbitna högmodet, som i grund och botten är skuld till alltsammans. Min Gud, min Gud, föröka mig trona, att den må öfvervinna världen i mitt hjärta, den värld, som bara vill lita på sig själf och aldrig har något förtroende för sin allsmåktige och barmhärtige frälsare och Gud!“

Så låg gamla Stina och talade med sin unga vän, tills lilla Elin kom in och var glad att mormor var bättre, så att hon riktigt såg litet rödblommig ut.

SJUNDE KAPITLET.

När Maria lämnade den lilla stugan i skogsbrynet, gick hon gångstigen framåt försänkt i tankar på det gamla mor Stina talat om. Vägen ledde lindrigt utför mellan täta grupper af små klargröna tallar mot ett litet vattendrag, och hon hade icke gått den många meter förrän en stor vacker raphönshund med höga hopp kom springande emot henne.

Hon hade icke behöft detta välkända förebud för att, äfven om det varit på längre håll, igenkänna den smärta figur, som stod där nere, lätt stödd mot den smala spångens räck. Men det var alltid godt att ha någon att luta sig öfver, när de rosor, som den friska vintervinden redan framkallat, nu hastigt kommo i starkare sprittning.

“Så ja, så ja, Boj, stackars min snälle hund, dina caresser bli alltför häftiga. Jag kan ju alls inte gå vidare — så ja, Boj, fy då! Låt mig gå nu!”

Men Boj lydde icke den mildt glädtiga tonen och smekande handen. Det blef nödvändigt, att hans unge husbonde med ett afvisande tillrop trädde emellan och tog den anfallna i försvar, och det var ju då icke skäl att släppa hennes hand eller draga sin arm tillbaka, förrän han hjälpt henne öfver spången.

“Tack, Eskil, nu gå vi allt bäst hvar för sig” — sade Maria, när han afven på andra sidan tycktes vilja fortsätta. “Du stannade icke länge och muntrade upp dem där hemma”, tillade hon.

“Tror du jag skulle sitta där tålmodigt timme efter timme, då du rymde, så fort jag kom.”

“Åh, Eskil, nog är pappas sällskap —”

“Utomordentligt godt, det är ett faktum, som icke behöfver mitt intyg. Men Maria — nog vet du att jag — — —”

Han afbröt sig. En stark rörelse tycktes vilja kväfva hans röst, men han stannade och vände mot henne sitt vackra af innerlig kärlek besjälade ansikte och den blick, som därvid mötte hennes, sade ut meningen på ett mycket lättförstått sätt. När de återtogo sin promenad, drog han in hennes arm under sin och behöll handen, utan att hon tog den tillbaka.

“Skola då icke vi båda för all framtid vandra lifvets väg tillsammans?” fortfor han efter några minuters tystnad. “Veta och vilja de det icke alla, hafva vi icke länge nog drömt därom och på senare tiden fått det alldeles klart för oss? Säg, dyra, älskade Maria, nog har du förstätt mig länge, länge, nog har du vetat, att jag älskar dig, fastän jag icke förr än nu ställt det dock hundra gånger i öppen handling och tusende i tysta tankar framsagda ordet så här direkt till dig?”

“Ja, Eskil, jag har förstätt dig.”

“Då vet jag ock, att ditt hjärta tillhör mig. Ty hos min Maria finnes intet koketteri, och du har aldrig egentligen afvisat mig, fastän du stått så skyddad af den kvinnliga blygsamhetens fina slöja, att jag icke förrän nu fått det förklarande ordet öfver mina läppar.,”

Han böjde sig ned och kysste hennes hand, liksom han ännu icke vågat mer. Men den unga flickan lindade därvid sina armar om hans hals och blickade med trofast kärlek upp till honom. Det var ju då icke underligt, att han med kyssar betäckte det älskliga ansikte, hvars kära bild med de mildt allvarliga dragen genomskimrat ynglingens alla drömmar.

Ännu hade de en bit att gå, och fastän de kände sig som skulle de kunnat flyga, tillryggalade de vägen så långsamt, att Boj under tiden nog sprang den sina fyra, fem gånger.

Sallan har väl ett älskande par i klarare dagar målat sin framtids ljusa vyer än dessa båda unga, för hvilkas lycka och förening icke ett enda hinder syntes uppressa sig.

För Marias allvarligt tänkande sinne, kunde väl ett lif af idel, oafbruten sällhet icke gärna hägra ens i en stund som denna, men lyssnande till sin Eskils ord, vandrade hon dock vid hans sida fram i ett de ungdomliga sällhetsdruckna drömmarnes land, där mellan själftva molnen solen ständigt bröt fram så varmt och klart, att allt skimrade.

Kärleken, deras ömsesidiga kärlek allt ifrån barn- domen, var det egentliga ämnet för deras samtal. Ingen af dem visste, när denna kärlek hade börjat spira upp, men båda voro alldeles vissa om, att den var en svighetsplanta, som aldrig, aldrig skulle vissna och dö.

För öfrigt talade Eskil om, huru det var kärleken till Maria, som tändt hans lust för landtbruksyrket. Han kunde ju icke på den militära banan, så ung som han var, vinna befordran så snart, att han, såsom nu, då han därjämte var landthushållare, kunde få hemföra en brud, kanhända redan inom ett år eller två. De skulle nu bo på det Ekensköld-Dornsteinska godset, där Maria skulle hjälpa honom att utså och bringa till växt och mognad de upplysningens och förädlingens frön, de båda hade samlat och skulle samla i lifvet. Det tillhörde visserligen Olaf, men han skulle aldrig göra anspråk därpå, det visste ju hvar och en, och hans giftermål med den arma lilla Corinne visade väl, att han aldrig tänkte på någon huslig lycka. När hon säkerligen snart nog åter lämnade honom fri, skulle han icke mer låta binda sig af några som helst band, icke ens de fäderneärfda.

Eskil hade så länge drömt om, huru Maria i allt skulle intaga och så väl fylla hans älskade moders plats. Han mindes ju, huru hans fader älskat och ärat henne såsom den bättre hälften af sig själf, på samma gång han skyddat och stödt henne såsom en spröd blomma, samt huru hennes behag utgjort hans stolthet, hennes umgänge hans vederkvickelse. Maria skulle

nu för Eskil blifva allt detta och ännu mer. Ty genom hennes själ skulle den unge mannens alla af en nyare tids lifsfläkt upptända idéer strömma och renas från det slagg, han själf icke förmådde fränkilja.

Det var intet formligt frieri och ingen eklat förlofning, som följde på Eskils förklaring. Som ett par barn kommo de båda unga och bådo om den faderliga välsignelse, under hvars tysta hägn de visste, att deras kärlek vuxit, och under hvars uttalande de nu ansågo sitt förbund för hela lifvet slutet,

Med ringarnes växlande hade det icke någon brådska. De voro ju så unga, och prosten Bertrand tyckte i allmänhet icke om denna förevändning att få till hals börja ett ju dock alltid ännu ovisst äktenskap. Hvad som efter hans mening verkligen vore passande för den unga jungfrun såsom förlovvad, det kunde hans dotter tillåta sig mot den yngling, som nästan såsom en broder vuxit upp med henne, och som opåtal kunde komma till prostgården och äfven någon gång dela de båda systrarnas gemensamma eller enskilda promenader, när han ville. Det skulle under denna tid af öppen förtrolighet gifvas de bästa tillfällen att fullkomligt lära känna hvarandra, och en sådan ömsesidig närmare bekantskap ansåg prosten vara skäl att förvärfa, innan det band knöts, som borde vara oupplösligt. Ty, ehuru redligheten i den från barndomen välbekante Eskil Dornsteins afsikter voro höjda öfver allt tvifvel, kunde dock hans tankar och åsikter, under den följd af år, som ynglingen vistats långt från hemmet, undergått mången förändring, och Marias karaktär hade under tiden utvecklats sig i en så allvarlig och bestämd riktning, att hon, sin mildhet oaktadt, nog icke skulle böja sig efter en vilja, som i de stycken, hvilka för henne blifvit lifsviktiga, gick i annan riktning än hennes.

Men det såg icke ut, som skulle de båda unga påträffa några svarare skiljaktigheter. Ty där följde en vår och försommar af nästan ogrumlad lycka.

ÅTTONDE KAPITLÉT.

Under det att händelserna där hemma tycktes utveckla sig så lyckligt, besökte vårt nygifna par den ena efter den andra af dem bland Europas städer, där de bästa konstsamlingarna voro att beskåda.

Alltid uppmärksam, alltid vänlig, alltid omsorgsfull mot sin unga följeslagerska, var baron Olaf ytterst noga med, att ingen komfort, ingen lyxartikel, ingen omtyckt läckerhet någonsin skulle fattas henne. Hennes från Sverige medtagna kammarjungfru var anbefalld att söka utleta sin härskarinnas önskningar, och så vidt sig göra lät anskaffa allt. Och när hon för bristande språkkunskap icke alltid var i stånd att få reda på någon antydd sak eller göra något uppköp, gjorde baronen det själf.

Men hans förhållande till Corinne var och förblef alltjämt endast beskyddarens till sin skyddsling. Så var det ju ock öfverenskommet. Det syntes just icke falla någon af dem in, att det kunde eller borde vara annorlunda. Det var ju ett parti där uppriktigheten å båda sidor hade trädt hvarandra till mötes och förbun dit hjälpsamheten med hjälplösheten, och det kan ju vara vackert så i en tid, då idel själfviskhet å båda sidor så ofta axlat det fagra skenets mantel och trädt under brudpellen.

Då baron Olaf hämtade sin maka till frukosten och med sitt: "hur är det liten, har sömnen varit god? Du ser så medtagen ut af toaletten. Jag hoppas, att du blir väl betjänad" — eller dylikt tilltalade henne — trodde han sig ha fullgjort sitt åliggande. Och när

hon med ett matt: "Åhja, tämligen — någorlunda" — stundom blott med en likgiltig böjning på hufvudet eller en missmodig axelryckning besvarat hans frågor, när han så studerat och hon ytterligare hvilat några timmar och de om middagen mötts och skilts åt vid table d'hôten, och han om aftonen fört henne med på promenaden, så tyckte de sig hafva delat allt, hvad lifvet för dem kunde hafva gemensamt.

Olaf kände sig tillfredsställd. Ty han var i trägen verksamhet med det enda, som numera kunde gifva hans lif intresse och betydelse. Det lilla familjeband, han af sonlig pietet och medlidande med en stackars vanlottad varelse låtit liksom provisionellt fästa vid sin hand, hade han aldrig ansett annat än såsom en bisak, en slags kommission, som han åtagit sig, och den han visste med sig, att han försökte uträtta samvetsgrant.

Och hon — Corinne?

Ja, hon kände ingenting och tänkte ingenting. Hon skulle fara omkring så här och bli allt mer och mer trött och led åt allting. Det var nu ett oundvikligt öde, det visste hon, och så skulle allt bli slut, *fullkomligt slut*. Det var det bästa att få tro så, tyckte hon, och när någon gång en rysning för den operation döden måste anställa på det ändå unga och sega lifvet ilade igenom henne, och där uppstod ett slags inre kraftansträngning att skjuta den så långt som möjligt ifrån sig, var enda medlet därtill just att jaga bort tanken därpå. Hvarje sinnesrörelse ansågs vara skadlig för Corinne, och då det i hennes själs öga icke hade inkommit så mycket ljus, att hon kunde se och åtskilja skuggorna, var det ju bäst att alldeles söka tillsluta det för det annalkande dödsörkret.

Någon gång tog baron Olaf sin unga friherrinna med på ett museum eller en konstutställning, men hon gick där så kall och likgiltig, att han snart tröttnade på försöket att påpeka eller förklara något för henne.

En enda gång hade hon under resan genom det nordliga Europa yttrat en önskan att få vara i sin

mans närhet under förmiddagstimmarne. Det var, då han under några dagar var sysselsatt med att kopiera något i Berlins museum.

Olaf kunde icke veta, om det var af vaknande intresse för de af honom så dyrbara konstskattna, eller därför att den lilla sjuklingen fann det enformigt på hotellet, och han reflekterade icke särdeles däröfver. Men han öfverraskades en afton af att höra Corinne fråga, om han ansåg, att de gamle mästarne trodde på de målade, eller om man skulle hålla det för idel fantasiskapelser.

“Hvarje dikt, den må nu framställas på papperet, på duken eller i marmorn, måste omsluta och förklarande låta ana en sanning. Det är i samma mån man tror på denna sanning och förmår gifva den den rätta dräkten, en dräkt, som höljer utan att dölja, det är i samma mån man är i stånd att skapa ett konstverk.”

Hon syntes icke tillfredsställd af hans förklaring.

“Om lilla Corinne ville säga mig, hvilken af de gamle mästarne taflor, som gifvit anledning till frågan, skulle jag måhända kunna göra mig bättre förstådd“, sade han med samma uppsåt att försöka sänka sig till hennes nivå, som man bemärker hos ledaren af ett idiotiskt barn.

Nej, hon var för trött för vidare samtal, och de sade hvarandra godnatt. Men följande dag ville hon åter gå med, när Olaf gick till sitt arbete.

Han slutade något förr än vanligt, och då han gick att uppsöka Corinne, fann han henne framför bröderna van Eycks berömda altarverk. Det var uppslaget, så att både dess öfre del: *himmelns härlighet* och dess undre: *lammet tillbedjan* med folkets tillströmmande skaror syntes i sin helhet.

“Hvad är det för en krona den där unga kvinnan, som går bland de heliga eremiternas skara, har i handen?” frågade Corinne utan att taga ögonen från bilderna.

“Jag vet inte, men kanske hon var en drottning i ‘världslighetens stad’, hvars torn man skymtar där

bakom pinieskogens mörka stammar, och måhända är det först nu hon förmått aftaga kronan.“

“Jaså, jag inbillade mig, att det var *livets* krona.“

Han skulle icke blifvit mer förvånad, om han hört en af sina statyetter tänka och tala, men han hade för mycken takt för att visa det.

“Du har måhända rätt“ — återtog han eftersinnande. “Om målaren icke haft just samma tanke, skulle han helt visst icke låtit kronan skimra af äkta pärlor. Det är verkligen underbart med dessa pärlor såväl som med dem i de sjungande änglarnes kronor däruppe i den öfre afdelningen. Se med hvilken friskhet de skifta i regnbågens allra finaste färger!“

“Pärlornas glans är dock ett intet mot den fröjd, som lysor i de heligas ögon. Kan det vara någon sanning däri? Hvad tänker du?“

“Jag tänker blott, att det är oändligen skönt måladt. För öfrigt är det vanskligt att fälla något omdöme om sanningen i det, som intet öga sett och intet öra hört.“

“Och som aldrig stigit i någon människas hjärta“, tillade hon långsamt, och lika som domnande bort i sin vanliga likgiltighet tog hon mekaniskt Olafs arm i det de vandrade bort.

Hon ville icke vidare gå med honom i Berliner-museet, och om Olaf hade stått undrande öfver det skenbara uppvaknandet, hade han icke mer på hela resan skäl därtill. Tvärtom tycktes Corinne åter vara nästan djupare än förr försjunken i sin själlösa slutenhet.

Det var endast jämförelsevis korta uppehåll, som gjordes under resan, men emedan de voro många, togo de likväl ganska lång tid. När de kommo till det af Olaf efterlängttade Rom, visste han väl, att han för sommarvärnens skull icke skulle så länge till kunna arbeta i sin ateljer, och att det afven för Corinnes skull snart skulle bli nödvändigt att företaga utflykter till bergstrakterna, ja, måhända att framdeles för någon tid bosätta sig i någon villa vid Comosjön eller annan friskare trakt.

Han kände sig emellertid lycklig att vara åter-

kommen till detta Rom, där skönheten dock ännu härskar i ruinerna af cesarernas palats, där en skara konstnärer mottogo baronen och honom, icke såsom fideikommissarien, utan rätt och slätt som en god kamrat, där han hade sin studio, sitt eget lilla konstnärshem för sig, och hvilket den unge Eugenio hade smyckat så rikt med oleandrar och rosor, att hans kära bilder såväl de färdiga som de ännu ofullbordade, stodo där smyckade såsom till fest.

När Olaf arbetade här, kunde han halfva dagar aldeles glömma bort den lilla vingbrutna fågel han lämnat därborta i det förhyrda palazzo Falieri, och när någon kom och lyftade den violetta sammetsportiären vid atelierens ingång, var det aldrig Corinne, som kom. Ofta var det någon bildhuggare eller målare, som ville prata en stund eller behöfde en handräckning, och oftast var det Eugenio, som först stack in det mörklockiga hufvudet med de strålande ögonen jämte den hand, hvori han triumferande höll upp en ovanligt stor vindrufsklase e. d., innan han med en graciös rörelse försatte hela den smärta figuren inom synhåll, hvarefter han gjorde sig alla möjliga småärenden med att ställa och styra, ordna och smycka för att så länge som möjligt få vara hos sin älskade maestro.

Denne Eugenio hade en syster, som Olaf genast förde upp till Corinne, på det att den unga friherrinnan skulle ha någon, som under barnsligt joller och lek om möjligt lärde henne någon italienska. Den adertonåriga Juannita var ett äkta söderns barn, som kunde dansa huset rundt i glädje öfver ett vackert pärlband och gråta, om den svenska kammарjungfrun såg allvarligt på henne. Men för Corinne fattade hon strax från början den hängifnaste tillgifvenhet. *La bella contessa*, som hon till allas förundran kallade henne, var ju signor Olavos maka, det behöfdes icke mer för Eugenio och Juannita, ty denne signor Olavo var för dem den snällaste, bäste signor i världen. Han hade varit så god, så god mot de båda föräldralösa barnen, det visste Juannita att berättas för Corinne, och hon talade om såsom den lyckligaste dag i deras lif, när den svenske

maestron kom och ville ha dem till modeller och han på sitt alltid så godhjärtade sätt tog reda på, huru de, allt sedan föräldrarna dogo i koleran, hade bott i en källare och lifnärt sig med att på gatorna utbjuda apelsiner, och huru de nu, när Eugenio började bli för stor och gammal därtill, hade tänkt bege sig till en släkting, som de hade i calabriskä bergen — där denne släkting visst var röfvere — hviskade hon, samt huru han räddat dem därifrån genom att taga Eugenio till uppässare och gifva honom pengar och vara så snäll, så snäll, så att de nu hade det så godt och voro så väl ansedda som någon. Ja, till och med gamle fiskar Giovanni, som hölls för den ärligaste och förnämste och hade egen hydda vid Tibern, hade intet emot att taga Juannita till sonhustru, när Guido kom hem från Neapolitanska golfen, där han nu var roddare åt resande främlingar.

Corinne tog emot den lilla lifigt och graciöst gestikulerande pratmakerskan, med samma kalla undergifvenhet, som hon tycktes underkasta sig allt. Men småningom började hon lyssna till det musikaliska språkets mjuka böjningar. Det var, som om det öppenhjärtiga barnets ord smugit sig in i hennes hjärta och där gjort sig förstädda, innan språkljuden ännu klarnat fullt upp för henne. Detta gjorde de dock föröndransvärdt snart, och ehuru Corinnes ande, när den med en förskräckt blick på det, som förestod henne, någon gång vaknat upp, trådde efter något helt annat, något mycket djupare och högre, fann hon dock i Juannitas joller någonting, som smekte och vederkvickte henne likt de balsamiska dofterna från söderns mandel- och myrtenskogar.

Det var egentligen endast tre personer Juannita talade om: Olaf, Eugenio och Guido, den förste och siste först och sist. Hon tycktes icke hafva aning om annat än att Olaf och Corinne måste hafva varit det för hvarandra, som Guido och hon nu voro, och att de nu voro, hvad det unga italienska paret skulle blifva, när Guido kom hem med de många pengarne och byggde deras lilla hydda bredvid gamle Giovanni i hennes

tycke ståtliga hus, och de blefvo gifta och finge dela ljufft och ledt.

Det är förunderligt med kärlekens språk, det är öfverallt naturens modersmål. Corinne kände igen det som om det varit hemlandstoner, fastän hon aldrig hört det förr. Hon förstod, att det var hemmastadt i de låga kojorna, och att palatsen äro tomma och iskalla det förutan. Det var ju säreget att vara gift och aldrig hafva hört en modulering till den tonart, hvori kärleken nu sjöng sina ljufva vaggsånger för henne. Vagg-sånger? — ja, hon tyckte det vara sådana; där var något söfvande däri, något, som kom henne att glömma sig själf och det mörka, dystra hon gick till mötes, ja, äfven det föregående lifvet, utom den tid, då modern brukade smeka och sjunga det sjukliga, gråtande barnet till sömns. Och likväl — väckte den till lif en längtan, som var otillåten för henne, den vanlottade, den döds-dömda, en längtan, att han, som dock var hennes make, någonsin skulle hafva hyst en ömmare tanke på henne, än den hans plikttrohet, mot det påtrugade uppdraget, ålade honom. Hon kände en önskan, stundom starkare, stundom mer dämpad, att Olaf en enda gång riktat ett sådant ord till henne, som Juannita lade på hans läppar, när hon ofta, för att skingra sin unga härskarinnas dysterhet, på sitt målande sätt förespeglade henne, huru han snart skulle komma hem, ledsen öfver att behöfva lämna sin älskling så mycket allena, samt huru han under varma ömhetsbetygelser skulle omtala, huru han tänkt på henne, drömt om henne, arbetat för henne och längtat efter henne hvar-enda minut, alldeles såsom Guido brukade göra, när han långa tider måste vara skild från sin Juannita.

Men ack, sådana tankar, sådana känslor, som nu började vilja stiga i hennes bröst, borde hon icke hysa. Hennes samvete förbjöd henne det, ty det var ju af endast godhet och sonlig lydnad Olaf åtagit sig henne, och hon hade lofvat att aldrig begära mer, än att han skulle fullgöra en ledsagares och vårdares plikt. Hennes kvinnliga stolthet förbjöd det också och denna förde hos den lilla baronessan ett ännu högre språk; skulle

hon icke vakta sitt hjärta att fatta kärlek till en man, som aldrig hade frågat efter henne och aldrig, nej aldrig i världen skulle komma att göra det?

Hon visste, att hon var ful, fastän Juannita fått den besynnerliga idén att kalla henne *la bella comtessa*. Om hon icke många gånger förut och senast på sin bröllopsdag af domestikerna fått höra det, skulle ju hennes spegel alltid hafva visat henne ett litet spetsigt, gulblekt ansikte och en ytterligt mager figur. Hon hade länge känt det bittert att vara så där eländig, men nu gaf en blick i spegeln henne ett stygn så smärtsamt, att hon sökte undvika hvarje närmande till de trymåer, hvaraf hennes boning blott ägde alltför många. Hon började bli ordentligt mörkrädd för sin egen bild. Den hade syntts henne som ett litet spökelse, när hon sista gången såg den, och som hon vant sig att sällan lyfta upp ögonen, kunde hon undvika det ovälkomna återseendet.

Men äfven inför Olaf och kanske allra mest då vidhöll hon vanan att hålla ögonen nedslagna. Endast någon gång, när hon halfliggande på balkongen såg honom, glömsk af allt annat, betrakta det sköna perspektivet öfver de sju kullarnes palats- och ruinstad med Peterskyrkans kupol i bakgrunden, eller han, lutad öfver balustraden, lyssnade till springbrunnens plaskande i den gamla rankomvuxna marmorbassinen där nedanför, endast då kunde Corinne våga en förstulen blick på sin make.

Han hade ingen aning därom. Han stod där lugn och tankfull som vanligt. Men hvad han såg kraftig och manlig ut. Det var kanske för kontrastens skull, för det att hon själf saknade dem, som Corinne så mycket beundrade dessa egenskaper. Kanhända dock det, att han tillika såg så god ut, tilltalade henne mest. Hon kände det som ett stöd och en hvil till ha en stark och lugn person i sin närhet, en person, som icke tycktes veta hvad svaghet och nervositet vill säga, men hon var dock allra mest i behof af hans godhet; utom denna skulle en sådan där genomfrisk människa blifvit hård mot en sådan liten tvinande varelse, som hon visste sig vara.

NIONDE KAPITLET.

Det hade redan varit skördegrötsgång hos Abram Larsons i Sjödala, där gamla mor Stinas i Kanthemmet tjuguetårige dotterson tjänade. Ännu var väl icke hela den rika skörden fullt inbärgad, men väderleken var gynnsam, så att med den arbetsstyrka den förmögne bonden disponerade, skulle det bli gjordt i god tid, förr än på andra ställen, och man ville ställa till med festen, medan det ännu var så vackert, att man kunde äta, glamma och leka ute på den gröna ängen för att sedan hela natten dansa på logen.

Den gladaste bland de glade vid detta tillfälle var nog den unge Kant-Johan, såsom han kallades efter det hem, där han vuxit upp. Han hade nu kastat alla "läsargriller" ifrån sig och tog sitt glas så ledigt i botten och svängde om så lätt i dansen, att till och med den vackra och smånäpna Albertine, Abram Larsons egen dotter, icke så gärna lät bjuda upp sig af någon som af honom. Redan i leken hade de alltid varit par och Johan hade ett par gånger, under det de hvilade, vågat smyga sin arm om Albertines lif. Ty han såg nog, att hon alls icke upptog det illa, fastän hon bannade honom och slog honom i ansiktet med sin fina näsduk.

Så länge Johans plats hos Albertine var tämligen obestridd gick allt bra, och ynglingen skickade sig riktigt stiltigt för att ha varit så litet ute, tyckte den andra vid gången och lustbarheter mer vana ungdomen. Han drack nog "stadigt" han med, men det var många andra, som drucko mycket mer och för att

jämförelsevis vara nybörjare bar han det ännu ganska bra.

Men när Kött-Kalle, just som dansen började, kom hem från staden, då såg Johan snart, att han hade en rival hos "damerna". Kalle var visserligen en tio år äldre än Johan, men han var en lång, vacker karl, som gjorde goda affärer på sin handel med kreatur och köttvaror, af hvilken senare han fått epitetet till sitt namn. Han reste till residensstaden hvarje lördagsmorgon och kom vanligen icke hem förrän ganska sent på afton, efter vägen var lång. Hade han, såsom vanligen var händelsen, slutsåldt på förmiddagen, brukade han tillbringa en bra stund i lustigt lag på krogen, innan han begaf sig af på hemvägen. Men hände det någon gång, att han fick kött öfver, tog han aldrig öl för ärende, utan gjorde då en omväg till en mindre stad, där man var tacksam att få lägga sig till med hans präktiga varor. Visserligen tog han då bland krogkunderna i den staden sin skada igen, men mycket sällan såg man honom öfverlastad.

Han var således en i mångas tycke "skötsam och bra karl", denne Kött-Kalle, om också en och annan tyckte, att han skraderade och skröt väl mycket.

Naturligtvis hölls skördegrötsgänget en lördagsafton. Det är ju så lämpligt att ha söndagen för, då man kan gå och lägga sig kl. fem, sex på morgonen och sofva och snarka hela dagen, om man så vill, i synnerhet den tiden, då kreaturen äro på utbete. Kalle hade nog druckit rätt mycket i staden, men han var i sina bästa år och väl van, därför generade det honom icke stort, och det första han gjorde i kalasgården var att höja ett stort bränvinsglas och under utropet: "skål, pojkar och flickor!" tömma det i en klunk.

Sedan dansade han icke liksom Johan hvar dans, utan blott då och då och det var med en viss nedlåtande vårdslöshet, oftast sedan en dans var börjad, han kom och sträckte ut sin starka arm mot den flicka, som föll honom in, utan afseende på, om hon var uppjuden eller ej, och med ett enda tag svängde henne några tum från golfvet upp i dansen midt för näsan

på hennes snopne kavaljer. De flesta af flickorna tyckte om att bli så där bortröfvade från den laglige, men en och annan gjorde motstånd, kanske mest för att väcka uppmärksamheten på, hur eftersökt hon var. Albertine var naturligtvis den, som Kalles val oftast stannade på, men Johan, som merendels dansade med henne, lyckades med hennes eget bistånd och tack vare sin vighet de två första gångerna behålla henne. Därvid gnistrade Kött-Kalles svartbruna ögon till af dämpad vrede, men sedan kom han bara och ville, att de skulle vara vänner och dricka på det och allt som färgen steg på Johans kinder trugade Kalle honom att dricka mer.

Nu började en ny vals och Johan flög till Albertines sida. Kalle gick med säkra steg och högburet hufvud efter och hann alldeles lagom tills paret skulle dansa ut.

"Hitåt, sötnos!" ropade han ryckande Albertine ur Johans armar, i det han med ett rått skratt svängde af.

Den gången segrade Kött-Kalle med glans och det värsta var, att Albertine skrattade med i tydlig förtjusning öfver den lyckade enleveringen.

Johan skummade af raseri. Det naturligen häftiga lynne upphetsadt af ruset och sjudande af svartsjuka, gick nu öfver alla sina bräddar. Om mormor i denna stund sett sin gosse, skulle hon väl förstått, att han var upptänd af honom, i hvars våld han på sista tiden gifvit sig, och hon skulle med rop och åkallan sökt utdrifva den onde ande, som fragdade och slet honom. Nu var hon icke där, hon satt hemma med Elin, men hon visste ju väl, hvar Johan befann sig och böneropen uteblefvo icke för det, fastän gamla mor Stina var okunnig om det ondas utbrott.

Elin var också bjuden, men när mormodern svårade, att hon nog vore bekymrad för sin stackars gosse, som tagit tjänst på ett ställe, där det gick så till som i Sjödala, och att hon icke för en enda gång ens ville släppa Elin dit, stack det till som med något hvasst inom Johan. Men snart tänkte han icke mer därpå,

och nu hade han hela kvällen glömt bort både Kanthemmet med dess invånare och den Gud, som dyrkades där, så fullständigt, som om de aldrig funnits till.

Böneropen uteblefvo icke, och likväl — likväl störtade Johan på sin rival, så fort den långa dansen, hvori Kalle och Albertine oafbrutet hållit på, var slutad — likväl kom det från ordväxling nästan ögonblickligen till handgemäng — likväl drog Johan knif, då han kände sig underlägsen, och rände in den i sin fiendes sida, så att denne om ett par minuter låg där likblek, medan en ström af blod färgade golvet och gillesfolket stod där förfäradt rundt omkring, innan de kommo sig för att upplyfta den döende och gripa mördaren.

Hör då Gud icke bön, eller bad kanske gamla Stina icke rätt? Hade herren ej kunnat sända sin ängel till att förhindra den fasansfulla för tid och evighet så ödesdigra händelsen? Var det icke en bön i Jesu namn, och äro hans ord och löften icke sanna?

Tusenden skulle hafva frågat så, men mor Stina gjorde det icke. Sin otro kunde hon klaga öfver, men aldrig öfver herrns brist på trofasthet. Och när hon visste, att hennes bön gick af hjärtat och hvarken grundade sig på någon hennes egen inbillade förtjänst eller förment rättfärdighet och alls icke afsåg jordisk vinning eller vällust, så träffades hon icke af aposteln: "I bedjen och fån icke, ty I bedjen illa; att I det i eder vällust förtära mågen".

Först när den förkrossande underrättelsen bragtes henne, satte hon sin mun i stoft, tog inför sin Gud och rannsakade sig själf, om icke en del af skulden kunde ligga hos henne och det sätt, hvarpå hon fostrat den föräldralöse gossen. Hon ödmjukade sig djupt och stilla och bad om tillgift för bristande vishet och kraft och allt det, som hon, utan att veta det med sig, hade felat. Men snart började hon taga tröst däraf, att alla herrns vägar äro nåd och sanning. Visserligen var den väg, hennes arme Johan slagit in på, icke herrns, men kanske ändå att herrns arm i allt detta var utsträckt till att fatta den unge syndaren, och kanske skulle han i fångelsens mörker snarare låta sig fattas

och ledas tillrätta än i medgångens och frihetens solsken. Det onda hade ju alltjämt funnits som ett frö inom honom, nu hade det grott och bragts till mognad, men icke såsom ett sädeskorn, utan som en böld, hvilken nu brustit. Allt kom an på, om den ende rätte läkaren fick sköta såret med alla de andligt antiseptiska medel, som därtill fordras. Nu blef det ny bön därom, och det var denna, som uppehöll den emellanåt af smärta och sorg öfver sin gosse i hjärtats djup kvidande gamla.

Medan hon så kämpade, allt medan hon bidade morgonrodnaden, då hon skulle få se Gud under ansiktet, och medan stackars lilla Elin ofta kastade sig framstupa och grät som om hjärtat velat brista, satt Johan på träbänken framför det gamla bordet i arresten och stirrade tröstlöst framför sig. Det var här i det fuktiga källarhvalfvet med den lilla af grofva järngaller korsade gluggen han skulle förvaras under rannsakingstiden. Det brunlockiga hufvudet var lutadt i handen och de djupblå, nu så oändligt sorgsna ögonen, voro så envist fastade på bädden där borta i hörnet, som skulle där bland halmpiporna kunnat sökas någon hjälp.

Slutligen — det var mot aftonen på tredje dagen af Johans fångenskap — öppnades dörren och prosten Bertrand släpptes in.

Johan ryckte till och for upp såsom stungen af ett brännhett järn. Bland hundrade besökande skulle han väl sist valt en själasörjare, som tycktes hafva haft så god tanke om honom. Han kunde icke heller länge uthärda den märg och ben genomträngande blick, som nu mötte hans. Med ett svagt utrop slog han händerna för ansiktet och sjönk tillbaka på sin brits.

Det blef alldeles tyst i cellen några minuter. Prosten stod där orörlig och inför fångens slutna ögon obeveklig som Guds dom, till dess han satte sig bredvid Johan, lade sin hand på hans axel och började tala till honom.

Det var icke ett mildt, evangeliskt tal, om det ock flöt stilla såsom ett sådant, från prostens läppar. All-

varligt framlade han Guds omutliga rättfärdighe och hans stränga fordringar på hvarje människa till och med på den med samvetets lag dock utrustade hedningen. Tydligt visade han den unge, hurusom syndens slutliga lön är och måste vara döden, äfven om den icke framkallas så plötsligt som den af Johans mördarhand nu blifvit. Med mörka färger ställde han denna dubbla död i all sin skräckinjagande sanning och nakenhet fram för honom. Mången skulle tyckt, att det var ett hårdt tal till den, som det ville synas, redan förkrossade unge brottslingen och måhända kan Gud allena döma, om det var det rätta. Men prosten Bertrand trodde så. Han hade ingen hög tanke om människohjärtats fasthet och beständighet. Han visste, huru gärna det slingrar sig undan det tveeggade svärd, som måste gå därigenom, om alla dess tankar skola bli uppenbara, och han var rädd att förblanda sorgen öfver syndens följder med den sorg öfver synden själf, som måste föregå, om där skall blifva någon bättring till salighet. Han var icke snar till att taga några känslösvallningar, några häftiga, men snart öfvergående rörelser för en verklig förkrosselse, ett sant ödmjukande inför herren, och han vågade icke denna gång ens nämna "det blodet, som talar så mildt", emedan han hade den åsikten, att allt måste hafva sin tid, och att Guds ande först måste slå sönder klippgrunden och plöja djupt och kanske om och om igen arbeta jorden, innan den säd sås, som om den alltför fort går upp och ej kan slå djupa rötter lätt förtorkas.

Emellertid, om det nu kom sig däraf, att det uttalades med mer bäfvan för den gudsviljas helighet det framhöll än med den stränghet Johan väntat sig och äfven började tycka sig förtjäna eller af något annat, så verkade det likväl bevekande på ynglingens hjärta, så att tårarne så småningom började sippra ned utför de alltjämt för ansiktet hållna händerna. Han hade icke gråtit förut, och han hade icke vågat fråga om "den döde", såsom han tyvärr trodde verkligen icke kunnat återkallas till lifvet.

Nu, då han märkte, att prosten ämnade gå, lyfte

han ändtligen hufvudet och öfver de darrande läpparne gick ordet: "Kalle?"

"Han lefver ännu, men ingen vet, huru det kan gå, ty det sanslösa tillstånd, hvori han befinner sig, kan lika snart sluta med död som lif. Blir det lif, så må du tacka herren, att hans själ icke blir kräfd ur din hand, men en krympling lär han dock blifva för lifstiden, eftersom en sena i höften är afskuren."

Andra gången prosten var hos den fångne, hade han idel tröstens ord att tala. Ty Johans första ord var nu ett öfver sina svåra synder sörjande hjärtas bekännelse, och när han då hänvisades till sin blodige, törnekrönte frälsare, sade han: "nej, jag kan icke se upp till honom, jag är för djupt sjunken, jag vågar icke ens sträcka mina blodbesudlade händer till foten af hans kors."

Johan talade icke heller denna gång så mycket, men hans bäfvande, med knäppta händer dock slutligen framstammade: "herre, tänk på mig, barmhärtige herre Jesus, tänk på mig, som är långt värre än en röfvare", kunde icke vara annat än uppriktigt.

Denna gång frågade han icke efter Kalle, men när prosten gick, lyfte han upp hufvudet från de mot bordet korslagda armarne, öfver hvilka han snyftat så häftigt, och i det han såsom sist såg frågande på sin lärare, uttalade han med nästan samma bäfvan ordet: "mormor?"

"Hon lefver och beder för sin gosse, och snart skall både hon och lilla Elin få torka af sina tårar och instämma i änglarnes glädje öfver syndaren, som sig omvänder och bättrar."

TIONDE KAPITLET.

En ovanligt varm och vacker septemberafton satt faster Anne-Beate med Karin i det åt gårdsidan belägna arbetsrummet, njutande af doften, som från reseda och löskojoer uppsteg genom det öppna fönstret.

Helgmålsringningen hade nyss slutat, och där låg en stilla högtidsstämning öfver naturen och rundt omkring den vackra prästgården. Karin sträckte sig ut genom det låga fönstret och plockade sig från blomgruppen där nedanför små blombuketter, dem hon med glädlig sorglöshet fästade på gardinernas uddar, där de ljusa astrarne, de stora panséerna och de purpuröda yppiga pelargonierna togo sig praktfullt ut i aftonbelysningen.

Plötsligt kastade hon sig tillbaka, som om hon blifvit rädd för något. Inom ett ögonblick hade hon dragit sig långt in i rummet, men med ansiktet ändå alltjämt vänt mot fönstret stirrade hon utåt gården.

“Hvad i all världen är på färde?” utropade faster Anne-Beate och tittade nyfiket ut “Åh, kommer icke Maria där blek som ett lärftslakan och Eskil bredvid henne. Men hvar har jag min käpp nu igen?”

“Tyst, söta faster, visa sig inte”, hviskade Karin.

“Hon ser ut, som hon knappt skulle förmå att gå, och han gör ändå inte min af att stödja henne”, fortfor faster Anne-Beate. “Nå, nå, det vore kanske inte värdt att bjuda till heller, för hon är i alla fall som en pinne, när hon satt sig före någonting, och han ser inte för glad ut, han heller, stackars gosse. Ack, nu ha de varit ihop och disputerat riktigt på

allvar, det syns. Jag kunde tro det skulle gå därtill. Men kan du då inte ge mig min kapp, flicka!"

"Snälla faster, rör sig inte. Jag hör redan deras steg på sandgången. Jag vågar knappt andas. Nu gå de genom förstugan. De gå visst in i pappas rum. O, faster, det ginge väl an, om det bara vore en dispyt. Men det är nog något mycket allvarsamt, som smugit sig emellan dem på sista tiden. Jag tror det är — det är — något spörsål om deras tro."

"Åh ja, det är för ängsligt, när ingendera vill gå med sig. Inte begriper jag heller, hvad det tvistas om nu för tiden. Att man är en fattig, syndig människa, som väl behöfver den barmhärtige Gudens hjälp, det är ju en så klar sak, så att därpå behöfva ord icke spillas, och den, som inte vet det, kan för hvar söndag få höra det i Guds hus. Men se, nu skall så mycken lärdom pluggas i ungdomens hufvud, att de själfva kunna göra ett uppkok på de många nya idéerna. Starkt och svagt, surt och salt, sirapsaktigt och gäsartadt — det kan ju inte bli annat än svartoppa af."

"Ack, faster, jag är så orolig, Gud hjälpe dem!"

"Ja, nog kunde han styra allt tillrätta igen, bara folk lät bli att styra så mycket själfva. Axel Herrman förstår ju allting bättre än jag, det har jag alltid insett, men ett fasligt värde sätter han på den bestämda vilja, hvaraf Maria på sin del fått öfver nog. Annat var det i min uppväxt. Då skulle viljan kufvas och en ung flicka fick alls ingen vilja ha."

Karin stod där alltjämt med ögon så uppspärade, som om hon lyssnat med dem, men hon rörde icke en lem för att komma närmare den dörr, där man med säkerhet kunde höra, hvart de båda trolofvade gingo. Men under det den lilla gumman talade, praktiserade hon behändigt sin kapp till sig, hvarefter hon snodde af in åt det bredvid broderns rum belägna förmaket, ty "man var väl, hjärtandes, inte till svars med att sitta här och titta ut som en skrämnd kanin, där man inte kunde höra ett ord, hur man än satte upp öronen."

Prosten Bertrand hade vridit sig på sin skrifstol, så att han stödde armbågen mot dess styre och hakan mot

sin knutna hand. Stöd var dock, hvad denne man minst syntes hafva behof af. Hans intelligenta ansikte och fint byggda, men spenstiga gestalt, föreföllo i denna stund kraftigare och ungdomligare än vanligt. Man skulle nästan kunnat taga honom för en äldre bror till den marmorbleka unga kvinnan, som tagit plats vid fönstret och lutande sitt hufvud i handen syntes hafva öfverlämnat åt männen att diskutera den sak, hvori hon dock redan fattat sitt beslut.

Eskils oro tillät honom icke vara stilla många minuter. Hans ögon flammade och öfver ansiktsdragen låg ett blandadt uttryck af vrede och smärta.

I det ögonblick faster Anne-Beate kom in i för-maket och kunde se in genom springan, när hon tyst satte sig bakom dörren, hade han fattat posto vid en stol, om hvars styre han grep så hårdt, att knogarne voro hvita.

“Och denna fråga, åt hvilken vår tid vet att gifva tusende lösningar” — sade han med en röst, som han bemödade sig göra stadig, ehuru tonen på samma gång den något darrade hade en anstrykning af hän — “denna fråga skall ur mina armar rycka den lycka, jag ändtligen trodde mig hafva nått efter att ända från barndomen hafva sträfvat därefter?”

“Men det är en lifsfråga, som tidsandan aldrig har och aldrig skall kunna lösa. Tusendens och åter tusendens lycka skall upprättas eller slås i spillror däraf och den bär icke blott tidens, utan hvad mer är, evighetens väl eller ve i sitt sköte.”

“Näväl, må det vara en lifsfråga — den har blifvit så för mig, fastän i en annan mening än jag anade — men icke behöf-ver den därför vardas en stridsfråga och tränga sig söndrande mellan de hjärtan, som dock älska hvarandra.”

“Strid är dess egenskap, det bör världen hafva vetat, allt sedan det ordet uttalades: *‘Menen icke att jag är kommen till att sända frid i världen, utan svärdet’*. Denna fråga, på hvilken I båda funnit så motsatta svar, är just det svärd, som sargande och söndrande måste

genomtränga så mången själ, på det att hjärtats tankar må uppenbaras.“

“Men jag vill dock sluta fred; jag lofvar vid min heder att aldrig, aldrig bringa det olyckliga ämnet å bane.“

“Så länge intetdera partiet segrat, är det endast stillestånd man sluter. Min stackars gosse, vi äro icke mäktiga att afkorta den striden. Huru än såren brännas, skall hydran alltjämt få ett nytt hufvud, ända till dess att *klippan* krossar det sista.“

Det var något i prostens “min stackars gosse”, som gjorde Eskil vek.

“O, Maria“ — utropade han med den innerligaste kärlek i det han fattade båda hennes händer — “dyraste Maria, icke har du rätt att så straffa mig, därför att jag låtit dig läsa hvarje tanke i min själ, icke kan du vilja förskjuta mig, för det att jag njutit något af den fria forskningens frukter. Tro mig, de allra fleste unge män hafva ätit mycket mer och långt begärligare däraf än jag. Älskade, säg ett ord, ett enda, och allt blir åter godt.“

“Eskil, jag kan, jag får det icke.“

“Hvarför kan du icke, då du ju likväl älskar mig? Och hvarför får du icke, då han kallar sig kärleken, den Gud, som vi dock båda tro på, och då din fader helt säkert icke är så trånghjärtad, att han förkastar hvar och en, som icke i allt delar hans åsikter?“

“Jag vågar icke för mig själf, för min egen svaghets skull, det har jag förut sagt dig. O, du vet icke du, hvad det är att kämpa för lifvet och att känna sig än nedryckt i djupet och än liksom uppkastad på klippan för att åter ryckas ned igen, såsom jag gjort under den sista tidens bränningar. Nu har jag åter genom min frälsares förbarmande kärlek fått fotfäste, så att jag kunde gifva lifvet för min tro på honom — och jag ger väl mer än så — — Men en annan gång — — Eskil, Eskil, du har en stor, allt för stor makt öfver mig — därför vågar jag icke.“

“Fader, kan du se till hvilket offer hon i sitt blinda

svärmeri tvingar sig och mig, utan att återföra henne till sans!" utropade den unge mannen och sträckte bedjande fram sina armar. "Du kan ju icke vara smittad af denna trångbröstade, sjukliga, tempelstormande pietism, som med sin evigt frankastade fordran på tro och tro vill kväfva hvarje förnuftets lifsyttning, stinga ut ögonen på sanningen och pina kärleken till döds."

"Min unge vän, det är du, som behöfver föras till sans. Det är blott en, som kan säga: *friden gifver jag eder*, och till dess du vänder dig till honom, blir det alltjämt storm eller olycksbådande, dödsbringande stiltje i din själ, aldrig den djupa, välgörande, underbara, stilla klarhet, hvori man kan se stjärnornas med oändlig vishet utstakade gång. Men låtom oss försöka att litet reda ut det gillande af min kristendom och det ogillande af Marias, du här tillåtit dig blanda om hvar annat. Jag är, som du säger, icke smittadt af det slags pietism, hvilken såsom parti vill skilja så många från den kyrka, såsom hvars ärlige tjänare jag icke kunde kvarstå, om jag det vore. Mellan de båda polerna *synd* och *nåd*, hvarom allt dock måste vända sig, ser jag det friska, sköna kristendoms-lifvet i all sin oändliga rikedom och mångfald. Men det måste dock erkännas, att huru mycken ensidighet det än kan ligga i hvad du kallar den tempelstormande pietismen, som i kristendomens alla åldrar velat jäsa fram, har det dock under tider af ljumhet och förskämning utgjort ett salt, som väckande och renande trängt genom kyrkans märg och ben. Det är ej att undra på, om denna saltflod stundom bli bitter, när den uttränges och förvisas till ödemarkerna. Mycket tar du miste, om du tror, att jag icke kan se den sanna kristendomens drag i pietismens stundom alltför stränga, stundom slappa anlete. Om än detta anlete sällan visar något förtroende för mig, utan ofta möter mig med misstroendets dom, ser jag dock däri en lefvande broderssjäl, något, som jag alls icke kan spåra bakom den förföriska mask, rationalismen söker att bedraga med. Ligger jag härtill, att jag från otro vida skiljer det

sanningsälskande sökandet efter den klarhet och frid, som man vet och känner sig vara i saknad af, och att jag af allt hjärta önskar, det jag kunde räkna dig, min son, bland dessa, hvilka, så visst som Guds löften äro sanna, en gång skola komma till ett saligt finnande — så har jag sagt dig det hufvudsakligaste af min kyrkliga ståndpunkt. Och hvad Marias religion beträffar, så tror jag hon icke vet om någon annan pietism än den kärlek, som med starka band fäster lärjunginnan vid sin gudomlige mästare. Och jag vill icke se mitt barns själ likt kameleonten skifte färg eller som en farkost utan styre ändra kurs, något, som antagligen blefve följden, om hon förenade sig med en man, som verkligen kastat tron öfver bord.“

“Och konsekvensen af allt detta skulle då vara att — våra vägar härefter i allt måste skiljas?” frågade Eskil tonlöst.

“Tills vidare är det bäst så, min käre, unge vän. Det gör mig djupt bedröfvad, att nödgas uttala den domen, och det förundrar mig, att hvarken Maria eller jag i våras anade din religiösa ställning.“

“Det var således en illusion, min vackra dröm om denna milda kvinna, som med vänlig hand ville leda mig till jordens lycka och — himlens salighet.“

Det låg en besynnerlig motsägelse mellan den iskalla tonen och den halfva bekännelse om inre ofrid, den suck af längtan, som orden inneburo.

“Människohand kan aldrig leda till saligheten men om du vill komma ifrån dina tvifvel, om du kämpar med att kunna tro, så kom tillbaka, min son, Kom tillbaka, om det så vore i denna dag.“

“Det skulle alltså vara min kristendom Maria älskade, icke mig själf. Jag fruktar detta lika mycket som att återköpa min sällhet, med hvad som icke är full sanning.“

Han log bittert, när han sade det första, men tonen var icke mer så onaturligt kall.

De tycktes icke mer hafva något att säga hvarandra dessa tre människor, som ämnat knyta så innerliga band. Men när Eskil tog hatter rör att gå, räckte

prosten honom sin hand på ett sätt som tydligt sade: "När du behöfver en vän, så har du honom här". Och när han sade Maria sitt farväl och hon än en gång för ett ögonblick lutade sig intill honom i det hon med skälfvande läppar hviskade sitt: "Gud hjälpe oss båda!" torkade hans darrande hand hastigt bort de tårar, som sipprade utför hennes bleka kind. De kände alla tre, att skilsmessan var oåterkalleligt afgjord.

Tysta lyssnade far och dotter efter den bortgåendes steg. Då de ej mer hördes, började den förre ifrigt gå fram och åter på golfvet, under det den senare sjönk ned på sin stol och dolde ansiktet i sina båda händer.

Efter en stund lade fadern sin hand sakta på dotterns hufvud.

"Angrar du dig, Maria?"

"Nej, fader. Men — —"

"Hvad för men?"

"Om jag varit starkare —"

"Du har varit nog stark, mitt barn."

"Jag menar trosstarkare."

"Så tror du, att du skulle omvändt honom. Huru mången har icke låtit bedåra sig af ett dylikt hopp och så själf i stället för att leda, blifvit ledd åt motsatt håll. Nej, Maria, de jordiska önskningsarnes uppfyllelse är ej något kraftigt omvändelsemedel. Också blir det af herren sällan använt därtill. Oftare är det sorgen öfver de ömmaste bands slitande, som kommer de himmelska att knytas. Men Gud har icke öfvergifvit vår stackars vän, och jag tror för visso, att han till sist skall leda den irrande till sig."

"Och du, fader, vill ju göra hvad du kan för honom?"

"Som om han vore min son vill jag bära honom på mitt hjärta fram för herren, ända tills han af nåd lägger honom helt på sitt. Och därmed vilja vi ju hjälpas åt, mitt barn?"

Hon svarade intet, men det sätt, hvarpå hon sträckte de hårdt sammanknäpta händerna uppåt, var svar nog.

ELFTE KAPITLET.

Följande dag vandrade Maria, väl blek men ändå till utseendet lugn och stilla, med de sina till kyrkan. Men Eskil Dornstein saknades där framme i herrgårdens bänk i koret midt emot prästgårdens.

Det hade på morgonen varit stark dimma, men med ens bröt en klar solstråle igenom och föll snedt öfver altartaflan. Denna var en skön framställning af Kristi förklaring.

Maria lyfte de hittills nedslagna ögonen mot den härliga bilden. Högst på berget stodo de tre höga gestalterna, Kristus, Moses och Elias, alla i snöhvita, sida kläder, men öfver dem föll ett skimmer liksom en blandning af jordisk morgonrodnad och himmelskt evighetsljus, som kom Elias' dräkt att skifta i violett, Moses' i skärt och Kristi i genomskinlig guldglans. Herrens ansikte var något uppåtvändt, händerna sammanknäppta och blicken hade en riktning och ett uttryck, som om han midt under det med Moses och Elias förda samtalet om sitt lidande och sin död vände sig till sin himmelske fader med ett: "Ja, fader, ja, ty så är behagligt för dig. Din vilja gör jag gärna."

Det tycktes Maria, där hon satt och såg på bilden, nej, på den för hennes öga och hjärta allt mer och mer lefvande gestalten, som om hon verkligen hört sin frälsare uttala dessa ord, och hon började sakta stafva dem efter, tills den stilla frid, som kan finnas midt under det hjärtat blöder, utbredde sin hvita vinge öfver hennes själ.

Det var under inflytande af denna frid som hon kunde så helt, som kanske aldrig förr, tillägna sig det lästa och hörda ordet, kunna deltaga i sången, kunde sitta vid Jesu fötter, den enda plats i världen, där det verkligen är godt att vara.

Men lugnet räckte icke länge. Redan samma dags eftermiddag infunno sig åter de pinande frågorna: Var det nödvändigt att slita detta band, som ingen människa väft eller knutit, utan Gud själf tyckes ha låtit växa fram för att oskiljaktigt förena ett par barnahjärtan? Var det jag har gjort verkligen herrns vilja eller har jag lagt ett själftaget ok på mina och — o, det är det värsta, det bittraste! — på min Eskils skuldror? Kunde han icke vinnas för herren, och hade icke min Gud velat, att jag skulle tjäna honom därvid såsom ett villigt redskap? Det är bestämdt icke länge Eskil haft dessa Kristusfientliga tankar, kunde jag icke ändå med Guds hjälp hafva öfvervunnit motståndaren, om jag haft litet mer tålmod och kärlek? Men *motståndaren*, den mänskliga motståndaren, ack, jag tror mig ju veta, hvem det är, som nu ammat upp det onda, om det ock såsom små frön legat i den ju eljes så älsklige och glade ynglingens sinne, kanske från kadett-tiden, kanske ändå längre, borde jag icke upptäckt och brännmärkt detta onda redskap? Borde jag icke först bedt pappa skriva till baron Olaf och säga, att han genast borde afskeda och skicka bort den ovärdige, som skall vara Eskils hjälp och läromästare vid godsets förvaltning? Skulle jag icke gjort allt annat utom just det jag gjorde: skilde oss åt — med slutan mun och hård hand, skilde för alltid — hu, kanske för evigt? Hur skall jag kunna uthärda, hur skall jag kunna lefva? Min Gud, min Gud, jag trodde mig handla efter din vilja, jag trodde du fordrade denne min Isak af mig, hvarför har du då nu öfvergifvit mig, när jag fullbordat offret? Eller hvarför har jag öfvergifvit dig?"

Om kvällen gingo de båda unga systrarna ut till den ofvanför sluttningen mot ån likt en park planerade och

med lönnar, blomgrupper, häckar och säten försedda kyrkogården.

Björkarna på sluttningen nedanför speglade sig i åns lugna vatten, och fullmånen stod lika klar därnere, som där uppe på fästet. Hela naturen var så tyst, att man redan på långt håll skulle hört årslagen af den båt, som sakta sköt fram på det breda silfverbandet, om icke en flerstämmig sång klingat därifrån. Det var den bekanta: "Närmare, o Jesus Krist, till dig!" af L. S. Den sköna, genomkomponerade melodien, som här sjöngs riktigt och icke såsom vanligen är fallet, i ena stympad, populariserad form, ljöd så underbart målande, där den troget och olika för hvarje vers återspeglar texten. Hvarje ord hördes så tydligt, fram-buret i den stilla kvällen och de sjungandes röster tycktes renare och vackrare, än de måhända i själva verket voro.

Var det icke Marias djupaste hjärteönskan, denna längtan, för hvilken hon hade offrat så mycket, och på samma gång den skärande smärta vid offerandet, som ljöd ur sången? Jo, jo, visserligen.

"Närmare, o Jesus Krist, till dig,
Närmare, hvad än det kostar mig!
Närmare i morgon än i går,
Närmare, o herre, år från år!

Närmare, om korset skulle än
Bli det band, som städs på nytt igen
Binder mig allt fastare vid dig
Och från jorden mera löser mig!

Närmare till dig, om vägen här
Genom nattens djupa skuggor bär;
Hvad du nödgas taga, herre, tag!
Närmare till dig blott städs mig drag!

Närmare till dig och dina sår!
Och när snart jag mina vingar får,
Samma ton ur hjärtat tränge sig:
Närmare till dig, till dig, till dig!"

Maria sjöng saktadt med. Ja, närmare till herren, främst det, blott det! Allt, allt må försakas, blott detta ena vinnes. Hon kände, att det var på hans bud, för hans skull hon gifvit det, som var henne mer än lifvet. Hon visste nu, att det var han, som pålagt henne lidandet, och hon ville bära det i hans närhet.

Tårarne ville framtränga i Karins ögon, när hon såg det rörande uttrycket af stilla sorg och ovanskelig lycka, som i den bleka månglansen hvilade öfver systemens ansikte.

Men hvad var det, som rörde sig tätt bredvid dem? Karin såg sig skyggt åt sidan. Där syntes en skugga intill det Ekensköld-Dornsteinska monumentet. Kanske var det från monumentet själf eller från kastanjen bredvid; det var nog bäst att icke åtsas om någonting. Nej, nu trädde han fram och kom ett steg närmare, han, som kastat skuggan. Det var Eskil Dornsteins smärta gestalt, men var det ock hans ansikte? Ja, de fina, vackra dragen voro de samma, men uttrycket, det förr så glada, sorglösa, stundom glädjedruckna, det var alldeles borta. Måhända gjorde mån-skenet litet till, att detta ansikte såg så blekt ut, ja, nästan blekare än Marias. Det mesta kom väl dock från de mörka, djupt olyckliga ögonen.

Det var väl, att Maria icke såg honom. Med ofrån-vänd blick följde hon den saktadt bortglidande båten, under det att hon med handen tryckt mot hjärtat upprepede versen:

“Närmare till dig, om vägen här
Genom nattens djupa skuggor bär;
Hvad du nödgas taga, herre, tag!
Närmare till dig blott städs mig drag!”

Om det från början varit Eskils mening att gå fram och ge sig tillkänna för de båda systrarna, så var det något i Marias fjärrblick, som kom honom att ändra beslut. Han betraktade henne ett par ögonblick såsom till afsked, tyckte Karin, under det stora tårar började kvälla fram och sippra ned öfver de starkt

solbrynta kinderna. Därpå slog han båda händerna för ansiktet och drog sig hastigt bakom grafvården.

Det är svårt, att se en man gråta, och Karins hjärta sammandrogs af medlidande med de båda, som här stodo hvarandra så nära och så varmt älskade hvarandra, men hvilkas vägar från denna stund, det anade henne, skulle komma att gå åt långt skilda håll.

Tyst och sakta stack hon, så fort Eskil nedsjunkit på den af häcken dolda soffan, sin arm under Marias och förde henne hemåt, i det hon hviskade något om att luften började bli fuktig, och att de säkert väntade dem där hemma.

Prosten Bertrand och hans syster hade också verkligen en god stund suttit på verandan och väntat på flickorna.

Det ville i afton icke gå rätt bra med det lilla skämt, som var fröken Anne-Beates starka eller svaga sida, hvilket som nu är den rätta benämningen. Hon kunde också vilja låta Axel Herrman se, att hon icke var så alldeles känslolös för familjens sorger, som han tycktes tro. Men att gå rakt på saken och tala därom hade hon heller inte mod till, ty beklaganden kunde brodern icke fördraga, och fastän hon var tio år äldre än han, hade hon mycken respekt för honom och det var med half förargelse hon inom sig puttrade, att han i alla tider varit "en pinne".

Emellertid började hon så vackert att tala om Ruth, som ännu för sina sångstudiers skull vistades i hufvudstaden, där hon icke blott kostade sin far mycket penningar, utan ock stundom uppträdde på ganska stora, om än icke offentliga musikställningar och kanske i denna stund, tänkte lilla faster Anne-Beate, stod och gapade för allmänheten så söndag det var.

Den lilla gumman fann däraf en, som hon tyckte, mycket naturlig och osökt anledning att med en känslsamhet, som hos henne alltid föreföll litet komisk, betyga, huru det smärtade henne, att hennes käre Axel Herrman nu fått sorg af Maria med.

Prosten såg upp. Ett löje var nära att leka på hans läppar, men saken var ju dock i och för sig så

allvarlig, och han förstod sin systers välmening. Därför slog han, så frestande det än i första ögonblicket föreföll honom, icke in i den skämtsamma tonen.

“Ingen af mina barn har ännu gjort mig någon egentlig sorg”, sade han gladt. “Maria har gjort mig glädje”, tillade han allvarligare.

“Glädje, säger du, Axel Herrman, glädje? Du är då den besynnerligaste människa, som ännu gått i två skor. Glädje — ack, hjärtandes, jag trodde de begge barnen skulle få gå igenom lifvet, som skytteln genom ett klart väfskäl. Först skulle vi styrt ut barnet med duktyger och allt möjligt så fint, att ingen i trakten skulle kunnat visa upp maken till linneskåp, så skulle det bära i brudstolen, och kalas skulle jag ställt till på den dagen, det skulle jag visat er på, och sedan skulle Maria residerat som en sådan förnäm och rar fru där uppe på herrgården få ordna och styra och utan att säga många ord sätta folk i respekt, det är Maria klippt och skuren till, så mild och vänlig hon än är. Och så skulle där komma småttingar under årens lopp och hälsa på morfar, som skulle sitta här så fridsäll och njuta sin ålderdoms lugn.”

“Till dess att pipan föll honom ur den gapande munnen, ty finge 'morfar' så tidigt komma i ro, skulle han visserligen slumra in i tröghetens sömn. Nej, syster, ännu vill jag vara vaken, och herren har ett godt medel att hålla våra ögon öppna. Detta medel heter på människospråk sorg och bedröfvelse. Ehuru vi icke böra gå omkring och söka därefter, böra vi icke klenmodigt dra oss tillbaka, när den tränger sig på oss. Det förhållande du syftar på har ju bringat oss sorg, men Maria har gjort mig glädje, därmed att hon segrat öfver en frestelse, för hvilken de flesta kvinnor falla, i det de tro sig kunna draga en annan människa till herren, därmed att de själfva begå en otrohet och taga ett afgörande steg från honom. Men se, där komma våra flickor. Låtom oss nu gå in och kalla på tjänarne; det är tid att samlas till aftonbön och gå till hvila.”

TOLFTE KAPITLET.

Olaf och Corinne hade icke länge kunnat vistas i Rom. Redan i slutet af juni stiger termometern vanligen öfver 30 grader i skuggan, morgonen äger då knappast en friskt afkylande fläkt och kvällen sänder endast heta, kvalmiga dimmor i stället för aftonkyla.

Vid denna tid förlora fornvärldens lämningar och Vatikanens konstskatter äfven för den mest entusiastiska nordiska konstnärssjäl sin dragningskraft. Penslar och modellerpinnar stoppas i ränseln och små konstnärskaravaner styra kosan öfver den glödande Campagnan norr ut för att finna frisk luft och hvila.

Strax före den skandinaviska koloniens upplösning hade en liten utflykt, på hvilken Olaf medtagit Corinne, kommit att bli bestämmande för valet af vistelseort under den hetaste tiden. Denna utflykt hade till mål *Abbadia delle Tre Fontaner*, där det säges, att apostelen Paulus skall hafva blifvit halshuggen. Vägen dit går genom Roms sydligaste stadsport ut till den just icke vackert belägna Ostian, men skall under de första kristna tiderna hafva vimlat af folk och foror med dyrbarheter från världens alla land och varit omgifven af rikt byggda, bördiga fält.

Legenden berättar, att Paulus här ett stycke utanför porten mötte en annan dödsfånge, nämligen Petrus, äfven han på väg att lida martyrdöden, hvarvid de begge apostlarne skulle hafva fallit hvarandra om halsen, uttalat fridshälsningen och så fortsatt hvar sin väg.

Efter en halftimmes vandring vek den paulinska skaran af från den folkrika Ostiavägen in på den sido-

väg, som nu kallas *Via Ardeatina*, och sedan de följt den ett godt stycke, kommo de äntligen till den ensliga dalen, *Ad aquas Salvias*, där den store apostel, som hade arbetat mer än de alle, fick sluta sitt välsignade lif. Legendan målar, att när hufvudet föll, vidrörde det marken på tre ställen, innan dess kraft slocknade i döden, och därvid upprunno de tre källor, som gifvit stället dess nuvarande namn *Tre Fontane*.

Tre kyrkor och ett kloster uppstodo där efter hand och vunno anseende för helighet och stora rikedomar, tills den genom Campagnans ödeläggelse frigjorda malarian så förpestade luften, att orten nästan måste öfvergifvas.

Det var till detta ställe, den lilla karavan, hvartill baron Ekenskölds sällat sig, vallfärdades.

Så fort de lämnat Ostiavägen, fick trakten ett stort artadt, för Campagnan karaktäristiskt utseende. Slätten höjde sig vågformigt eller snarare i höga, runda kullar, mellan hvilka den undergräfdä jordskorpan ramlat ned. Mellan kullarne skymta de blå Albanerna och långt ute på Campagnan synas vattenledningarnas liffiga bågsträckningar.

Af människoboningar hade de lämnat den sista långt bakom sig, när de slutligen nådde *Abbadia delle Tre Fontane*. Denna lilla koloni, som där genom två rader höga kullar ligger skild från den yttre världen, utgör nu mer en oas i Campagnans ruinbesädda ödslighet.

Det är nämligen en liten afdelning franska troppister, som slagit sig ned i det öfvergifna klostret för att med spaden och plojen kämpa mot pestfienden. På sluttningarna och i dalen plantera de det märkvärdiga feberträdet, *Eucalyptus*, som växer mycket fort och har den egenskapen att uppsuga febergiftet och ombilda det till en olja, hvilken, beredd, utgör ett slags feberfördrivande lymfa.

Sällskapet önskade se klostret och kyrkorna och ringde därför på den höga gallerporten.

Den broder, som öppnade för dem, hade ett ovanligt intelligent och fint, men ytterst tårdt utseende, ehuru

det fanatiska nitet genom att raka bort håret och endast lämna en smalstubbig krans kvar kring hufvudet gjort allt för att beröfva honom den skönhet, "hvarmed en syndig natur begåfvat honom". Han var, såsom lek-mannabroder, icke bunden vid troppisternas tysthetslöfte och kunde därför taga emot och ledsaga främlingarne omkring i den lilla småkfulla parkanläggningen med dess solljusa trollskimmer, väl hållna gångar, vackra blomgrupper och sorlande vattensprång, visa dem bland annat en lund af eucalypter, hvilken, då planterad för fem år sedan, redan uppnått en höjd af omkring tio meter, samt föra dem in i de trenne kyrkorna, af hvilka *San Paolo delle Tre Fontane*, som skall vara byggd öfver det ställe, där Paulus led martyrdöden, naturligtvis mest intresserade dem.

Ännu står i ett hörn af den lilla kyrkan den påle af vacker vit marmor, hvarvid apostelen skall hafva varit bunden under afrättningen och ännu sprudla de tre källsprången fram ur jorden, på senare tiden kringbyggda af präktiga marmoraltaren.

Det var så mycket här, som tilltalade Corinne: dessa dödsföraktande män, som så tyst men så framgångsrikt bekämpade de framsmygande pestångorna, detta dödstysta och dock som det ville synas vänligt fridfulla kloster, denne troppist med de fina tårda dragen och den gula ansiktsfärgen, som hon trodde vara lik sin egen, och slutligen tanken på denne store hjälte, som här skulle hafva lidit martyrdöden; allt föreföll henne så allvarligt gripande. Hon hade en gång frågat, om de gamle mästarne trodde på det de i bild framställde. Men hvem som eljes trodde eller icke trodde; denne Paulus var dock en man, som trodde, så att han tusen gånger ville dö därpå. Och det han trodde på och talade om, det var till största delen lefvande erfarenheter. Corinne hade ibland undrat, om den af henne väl kända, fastän aldrig med hjärtat lästa heliga skrift, vore sann. Nu stod det med ens för henne, att det vore gudomliga sanningar, hon så likgiltigt betraktat. Hon hade förut gjort jämförelser mellan kristendomens och andra religioners martyrer och icke funnit skillna-

den så stor. Man kan nog lida för det man *trov* vara sanning, äfven om det icke är annat än af egen och andras fantasi hopspunnen dikt. Men Paulus måste hafva *vetat*, bestämdt vetat, att det var sanning, hvarpå han grundade sin tro. Han måste t. ex. hafva vetat, att han var blind och huru han sedan återfick sin syn, lika så visst som de andra apostlarne visste, att Kristus, deras mästare, som hade eviga lifsens ord, var sannfärdeligen död och uppstånden. Var ett sanning, så var allt sanning. Det föreföll Corinne som en sammanhängande kedja, till hvars lås hon plötsligen funnit nyckeln.

Kanske det var på något annat ställe uti eller i närheten af det gamla Rom Pauli hufvud fallit, men det kunde ju allt för väl vara just på detta ställe. Hon släppte Olafs arm och stödde sig ett par minuter mot den hvita marmorelaren. Det föreföll henne, som om hon aldrig i världen kunnat få ett säkrare, tryggare stöd, och likväl var det henne med ens så klart, att hon ännu icke kommit in, ännu mindre tagit ett steg på den väg, där man öfvervinner den fruktan för döden, som så marterade henne. Men det var just i denna visshet som ett hopp låg inneslutet, att hon skulle kunna komma in på den väg, som leder till lifvet, den tröste-fulla väg, på hvilken hon var alldeles viss, att Paulus hade vandrat, äfven när han gick till stupstocken, och på hvilken hon nog trodde, att de världsförsakande och dock så människoälskande klosterbröderna nu vandrade.

Förvånad öfver den själfständiga rörelse, hvarmed Corinne lösgjorde sig och valde sin egen plats, betraktade Olaf henne så som han icke på länge gjort. Huru hade hon icke förändrat sig, sedan han sist i kupén, på resan från fäderneslandet, ägnade henne ett forskande ögonkast! I Berlin hade han visserligen sett en stråle af lif frambryta hos henne, men för att genast sjunka i en djupare död, hade det synts honom.

Nu stodo hennes ögon uppslagna och så djupa och själffulla, att han måste kalla dem sköna. Hyn var väl ännu något gulaktig och ansiktet tämligen magert, men antingen det nu var emedan Olaf var van vid att

se olivfärgade eller bruna anleten omkring sig och att i Italien endast gamla kvinnor hafva något egentligt hull eller det var ansträngningen och själsrörelsen, som gjutit en lifligare färg öfver Corinnes kinder, han tyckte sig emellertid varseblifva ett par uppspirande rosor därpå. Var hon, denna knappt tjuguariga flicka, var hon verkligen så oestergiffligt, så afgjordt invigd åt en snar död?

Det var första gången Olaf gjorde sig denna fråga, och han kunde ej själf reda den känsla, som därvid genombäfvade hvarje fiber i hela hans inre. Han tog den emellertid för en själfvisk fruktan att för all framtid hafva bundit sig och henne med band, som de ju ingendera ämnat knyta.

Innan de skildes från broder portvakt gjorde Olaf några frågor och fick då veta, att trappisterna föra ett så försakande lif, att den stackars utmärklade brodern icke trodde sig med detta stränga lefnadssätt länge till kunna stå emot febern. De stiga nämligen upp kl. 2 på morgonen och spisa under den långa tiden af strängt kroppsarbete till kl. 7 på kvällen blott ett enda mål bestående af vegetabilier och vin uppblandadt med vatten.

”Men det är också endast fransmän, som förmå att föra ett sådant själförsakande lif. Italienarnes namn komma aldrig att för dylika gärningar stå upptecknade med guldskrift däruppe i helgonens bok”, tillade han med ett förakt, som visade, att de stackars magra bröderna nog icke förmå arbeta eller svälta bort sin egen rättfärdige gamle Adam.

Det var godt, att Corinne icke hörde detta tillägg. När den goda säden hunnit rota sig på hjärtats åker, gör det icke så mycket, om häst och karl af våda skulle taga en sväng däröfver, men är den lösa mullen nyss upplagd, då kan ett barns fot göra stor skada.

Olaf kom emellertid ihåg de gödda munkarne i klostret på Monte Celio och andra ställen och gaf den franske trappisten rätt.

Och nu togo de farväl af sin vägvisare och den vänliga kyrkogården och slogo sig ned på en af de högsta kullarne där ofvanför.

Det var nu i solnedgångens stund, och där låg

liksom söndagsfrid öfver den öde Campagnan och äfven öfver dalen, och klostret under dem hvilade i ett fridfullt lugn.

Men öfver ödemarken, detta ständigt skiftande under, ilade blicken hän mot den eviga staden med sin allt dominerande Peterskupol i norr. Mot söder sökte ögat fåfängt en gräns, men kring hela östra synkretsen sträckte sig de mjuka Albanobergens och Sabinernas mäktiga, brant stupande kedja.

Det var när Corinne såg dessa Sabiners spetsiga, snöklädda toppar glöda i solnedgången, så genomskinliga som de lätta gyllene moln, hvilka sväfvade däröfver, under det violetta och blå slöjor gled ned öfver bergets fot, det var då som hon med en längtansfull, nästan bönfällande rörelse sträckte händerna ditåt och utropade: "Dit, dithän vill jag draga!"

Detta blef nu bestämmande för valet af vistelseort under den tid konstnärerna öfvergäfvu Rom.

En vecka senare befunno sig Olaf och Corinne där uppe i bergstrakten nedom de hvita snötopparne, som syntes så genomskinliga i aftonskimret. Eugenio måste naturligtvis lämnas kvar i Rom, och som han behöfde litet hjälp och gamle Giovanni ej var rätt frisk, samt den af baron Ekensköld förhyrda våningen i palazzo Falieri måste tillses, fick också Juannita stanna hemma.

Det var ett mycket enkelt hem hos en Sabinisk herdefamilj, som man nu måste nöja sig med. Olaf var nog rädd, att det skulle bli alltför obekvämt för Corinne, men hon hade ju själf velat komma hit och sagt, att hon vore nöjd, hur hon än fick det. Hyddan bestod blott af två rum och kök. Corinne måste därför dela rum med sin kammarjungfru och värdfolket bodde själfva med sina många barn i ladugården, såsom de brukade denna årstid, då getterna gingo vall och man kunde få hyra ut åt sommargäster.

Ett hälsosammare lif än vårt friherrliga par här förde, kan man icke tänka sig. Bergs- och skogsluften var frisk och ren, icke berusande såsom annars i söderns af kryddofter mättade atmosfer, utan endast ljuft balsamisk. Födan var enklare än de någonsin varit

vana vid, men därför icke dålig, och Corinne drack hvarje morgon och afton så mycket varm getmjölk hon orkade. Olaf hade väl litet arbete och Corinne sällskapade gärna med sin värdinna den lilla stund på dagen denna var ledig, men eljes voro de båda makarne, såsom aldrig förr hänvisade till hvarandras umgänge. Långa skogsvandringar gjordes, dock ofta afbrutna af hvilostunder på den mjuka, skuggiga gräsmattan och Olaf grep sig emellanåt an med att läsa de gamla italienska skalderna för Corinne, som förunderligt bra började förstå det musikaliska språket. Men äfven när hon icke fullt förstod det eller icke tilltalades af soneternas innehåll, lyssnade hon gärna till de välljud Olafs vackra klangfulla röst tycktes vara skapad att frambara. Någon gång kunde hon dock försjunka så i tankar, att Olaf lade ifrån sig boken och lutade sig på armbågen halfliggande i gräset, det enda själfsvåld, han någonsin i Corinnes sällskap tillät sig. Han kunde då långa stunder ligga tyst och betrakta henne. Det var förunderligt, den lilla maskättna knoppen höll ju på att blomstra upp och utveckla sig till en skär ros. Det började bli honom klart, att här icke längre var fråga om död, utan om lif, men nu visste han, att den bäfvande känslan icke mer var fruktan, utan hopp. I sin första gryning kan hoppets dallrande känsla stå på brädden af bäfvan och kanske var den ännu blandad därmed. Att nu med hvarje dag iakttaga, huru den fina kinden rundade sig, huru ögat fick glans, färgen friskhet, figuren blef elastisk och rörelserna mjuka och behagliga, det skänkte honom en fröjd, som, fastän af innerligare art, liknade den man känner då en dyrbar, förut tvinande planta börjar dag för dag växa och frodas. Men bäfvandet gällde nu henne. Huru skulle hon känna det, när hon vaknade upp öfver sin ställning? Måhända hade det uppvaknandet redan skett. Ja, det var ju allt för troligt, hon såg nu mer aldrig slö och likgiltig ut. Men där låg städse ett djupt allvar utbreddt öfver henne. De stora ögonen voro så tankfulla och ett par gånger, när Olaf såsom nu ofta hände, öfverraskat henne i ensamheten, kunde han finna henne i

tårar. Antagligen skänkte lifvet henne ingen glädje, då det icke kunde återge henne friheten. Det var ju förfärligt för henne, den unga flickan, att utan eget val finna sig vara sammanlänkad med honom, gamle mannen. Han hade så länge betraktat sig som en faderlig beskyddare åt Louises dotter och sin unge broders lilla kusin, att han ansåg skillnaden i ålder dubbelt större än den var.

När Corinne var i sällskap med sin värdinna, den af arbete och bekymmer tryckta Manuela, drog Olaf sig alltid undan till sitt rum. De båda kvinnorna, den medelåldriga italienska bondhustrun och den unga svenska friherrinnan, kunde — så ville det tyckas — väl hafva bra litet gemensamt. Men så var det icke. Sedan Manuela, med det ringare ståndets öppenhjärtighet, omtalat hela sitt lifs historia och gjort Corinne förtrogen med sina omsorger för allt och alla, ända ifrån den äldste gossen, hennes Pietro, som med sin klarinett och sin säckpipa till hösten måste vandra ned till det förföriska Rom och kanske ännu mycket längre ut i världen för att förtjäna några bajocci, och ända till det lilla lammet, som bröt benet af sig i går kväll — sedan de talat om detta, sedan kommo de lätt in på det för hvarje människa viktigaste af allt viktigt, fastän så ofta undanskjutna ämnet om deras själars frälsning.

Manuela hade länge varit orolig därför och mycket bedit till helgonen och madonnan, men det hade icke velat hjälpa. Hon hade ock försökt att helt lita på kyrkan, men det gaf ingen hjärtefrid, fastän hon visste, att många tröstade sig därmed och så lefde sorgglöst och lätt, utan att fråga efter vare sig synd eller nåd. Så hade det händt, att en ung man, som i sin ränsel hade ett skriftyg och några böcker, förra sommarn kommit till hyddan i Sabinerbergen. Han var sjuk, mycket sjuk redan när han kom, så att han rördde icke mycket vid skriftyet eller böckerna utom en enda. Men den läste han i så ofta, och det var ur den han hämtade en så underbar frid, att hans ansikte mången gång kunde stråla af glädje, fastän han, fattig och hemlös, sjuknade in och dog i ett främmande land.

Den var icke tryckt på deras språk, den där boken, men främlingen läste ändå upp bitar därur på italienska för Manuela och barnen. Hennes man hade aldrig velat höra därpå och sade, att det var en kättarbok, ty han tyckte bäst om den religion, som tillät honom med ett par bajocci lagda i sparbössan under madonnabilden därnere vid korsvägen en gång om året eller så köpa sig fri från litet oredlighet i handel och vandel och dylikt.

När den unge främlingen, som hade blifvit Manuela och barnen, särskildt Pietro, så kär, en stilla afton kände, att hans slut nalkades, bad han Manuela afsända ränseln, som han förseglat, och vidfästat en trälapp med tydlig adress. Men den goda boken, den hade han gifvit henne, innan han saligt afsomnade.

Hon kunde nu visserligen icke läsa i boken, men den var henne så kär ändå, och främlingen hade lagt in ett löst blad här och där, hvarpå han öfversatt de ställen Manuela tyckt mest om. Bland dessa hade det blifvit henne dyrbarast, som lyder så: *"Han ödmjukade sig själf och vardt lydig intill döden, ja, intill korsets död. Därföre har ock Gud upphöjt honom öfver all ting och gifvit honom det namn, som är öfver alla namn, på det att i Jesu namn alla knän skola böja sig, deras som äro i himmelen, på jorden och under jorden, ock att alla tungor skola bekänna, att Jesus Kristus är herre, Gud fader till ära"*.

Det hade för Corinne varit lätt att anskaffa en italiensk bibel, och nu satt hon med Manuela så många attonstund under det stora mullbärsträdet bredvid hyddan och läste för henne därur. Det var just vid den tiden, som Pietro brukade komma fram med den hvita geten, hvars mjölk comtessan drack. Modern kunde då dröja en stund, innan hon satte sig till ett mjölka, så att äfven Pietro fick höra på och det var på knä bredvid geten, med de knäppta händerna om hennes hals, den fylliga, välformade munnen något öppen och de stora, mörka ögonen oafvändt fästade på Corinne, han tycktes insuga de himmelska sanningarna.

En afton, då Corinne satt och väntade på Manuela, och i sitt hjärta bad om Guds andes ledning, var det

som om ett osynligt finger pekat på den enkla bondkinnans älsklingspråk. Hittills hade hon blott betraktat det med afseende på Manuela, hvilken däraf lärt, huru mild den Kristus var, som hon hittills hållit för en sträng herre, den där endast af den heliga modern kunde blickas, samt huru han sänkt sig till de ringa, men huru Gud fader upphöjt honom öfver allt, således äfven öfver Maria och alla helgon, på det att alla knän skulle böjas i hans namn, hvaraf den ur katolicismens mörker klart framblickande kvinnan drog den riktiga slutsatsen, att intet knä borde böjas i Jungfruns, Petri, Sebastians, Bernardos eller någon annans namn. Men denna gång måste Corinne tillämpa det på sig själf. Huru gärna ville hon nu icke vandra i sin frälsares efterföljd. Här var ju vägen. *Ödmjuk — lydig* intill korsets bittra död! Högmot och dödsfruktan, det hade varit hennes skötesynder, hon såg det nu genom samvetssmärtans klara synglas. Huru hemskt det föreföll henne, att hon, den vanlottade, kunnat vara högmodig. Och hennes dödsfruktan, hade den icke varit en rebellisk olydnad mot den Gud, som gifvit henne lifvet och väl visste, när rätta stunden vore att taga det åter. Och huru mycken bitterhet hade icke båda dessa synder alstrat, huru mycken högdragen, om än stum ovänlighet mot människor, och huru mycket knot mot Gud. Hon bäfvade, när hon tänkte därpå, och hon bäfvade allra mest däröfver, att hon icke tyckte sig bäfva nog.

Men nu kom Manuela, och Corinne slog upp Mattei elfte kapitel, ty nu togo de icke en vers här och där, utan hade börjat läsa nya testamentet i ordning. När hon kom till de sista verserna, utropade Manuela: "Det var det, det var det, som främlingen också hade öfversatt, men lilla Pepita hade fått tag i bladet, skrynklat ihop det och sväljde det, just som jag kom för att rädda det. Ack, signora comtessa, läs om det igen; det är visst ändå det skönaste af dem allesammans!"

Och Corinne läste de nådefulla orden: "*Kommen till mig, I alle, som arbeten och ären betungade, och jag vill vederkvicka eder. Tagen på eder mitt ok och lären af mig, ty jag*

är mild och barmjuk af hjärtat och I skolen finna ro till edra själar. Ty mitt ok är ljusligt, och min börda lätt“.

Huru många hjärtan hafva icke funnit frid i denna nåderika kallelse! Corinne läste den med i början af djup rörelse darrande röst, men snart blef stämman klockren och stora glädjetårar sipprade utför hennes ansikte.

Hvad tänkte han, som från sitt öppna fönster betraktade detta nästan förklarade ansikte? Han hade mycket väl hört de ovanligt högt klingande orden. Men förstod han väl därför mer än aningsvis, hvad som föregick i hans unga makas själ. Skola vi tro, att det blott var bildhuggaren, som i denna stund önskade, att han varit målare, emedan han här tyckte sig hafva modellen till det skönaste madonna-ansikte? Nej, vi tro, att Olaf hade allvarligare tankar, och att en stilla längtan att en gång komma till den saliga trosvisshet, som han nu såg breda sin frid öfver Corinne, äfven vaknade hos honom. Säkert är, att han från denna stund liksom såg upp till den han så länge betraktat som sin skyddsling och att han började anse henne vara af Gud utsänd att leda äfven honom till sig.

Det var dock förunderligt, att han, som under den tid han i sitt hjärta brukade se ned på den lilla idioten, nästan alltid visade sig så kallt högdragen och ofta med ett bittert hänleende på de slutna läpparne besvarede hans alltid vänliga uppmärksamhet, hon var nu så undergifven, så vänlig, så tacksam för allt. Det såg riktigt ut, som om hon nu i sin tur bemödat sig att gissa ut och tillmötesgå Olafs önsknings på samma gång som hon drog sig så mycket hon kunde tillbaka för att icke alltför mycket betunga honom.

Hon visste icke, hon, att han gaf det en annan tydning och å sin sida försökte att hålla sig på så grannliga afstånd som möjligt. Men det gick icke lätt för någondera. De bodde ju rum om rum i samma hydda, de måste på tu man hand sitta vid samma bord, de måste följas åt på skogsvandringarna, såvida icke Corinne skulle sitta hemma eller utsättas för farorna att ensam irra omkring i en obegränsad skogig bergs-

trakt och värst af allt — antingen de voro halft medvetna därom eller ej — deras hjärtan sökte i hemlighet hvarandra.

När Corinne fick klart för sig, huru uppstudsigt hon varit mot sin Gud, och när hon så ändå fick nåd att tro på sina synders förlåtelse, blef det hennes innerligaste önskan att vandra i ödmjuk lydriad inför herren. Men äfven mot människor ville hon vara en helt annan. Men det var aldrig någon, som begärde, att hon skulle försaka en egen önskan för att uppfylla en annans. O, hvad hon gärna sett, att Olaf gjort det. "Hustrun skall vara sin man undergifven", stod det ju i den brudvigsel, som dock var läst öfver dem. Det nästan plågade henne, att Olaf icke alls fordrade någon undergifvenhet af henne. Var det icke ett klart bevis, att han icke ansåg henne såsom sin hustru. Jo, visst var det så. Det kunde ju icke vara annorlunda, så som deras äktenskap knutits, begynt och fortgått. Och tänk, om hon nu icke med sin död befriade honom, såsom alla hade varit så vissa, att hon snart nog skulle göra, hvad månne då varda följden? Dock, hon ville lämna det allt i Guds hand. Fastän den gamla fasan för döden, som hon känt, när hon på samma gång var led åt lifvet, var alldeles bortviken hade där dock inom henne tändts en för den tillfrisknande unga kvinnan alltför naturlig lifslust, för att hon skulle kunna längta att snart skiljas hädan. I stället måste hon ofta tacka för lifvets härliga gåfva. Oaktadt hennes jordiska sällhet ännu stod framför ett mörkt frågetecken och hennes förhållande till honom, som blifvit hennes make, var så oklart, kände hon sig under denna tid ofta mycket lycklig och tyckte, att lifvet här i Guds fria, sköna natur var så oändligen rikt.

För den tolfäringe Pietro låg icke allt intresset åt läsningen under mullbärsträdet utom hyddan. Han hade länge försökt att i lera forma små lamm och andra bilder. Nu fick han, då han passade upp på Olaf, för första gången i sitt lif se, huru en modellerpinne såg ut. Och ehuru baron Ekensköld under denna tid mycket litet sysselsatte sig med sin konst, var det

som Pietro nu fick skåda af medaljonger och andra skizzer så nytt och så beundransvärdt härligt, att han aldrig kunde bli mätt därpå.

“Du skulle väl gärna vilja komma i min studio där nere i Rom och riktigt se, hur en bild mejslas?” sade Olaf en dag, då Pietros svartbruna ögon tycktes sluka honom med arbete och allt så som Eugenio med all sin tillgifvenhet ännu aldrig gjort.

“Ja, signor, o ja, ja, ja! Far säger, att han icke längre vill försörja mig, att småbröderna nu kunna valla fåren och getterna, och att jag i höst får taga min klarinett och min säckpipa och gå ned till den stora staden. Ack, får jag då komma och hälsa på er i er studio, signor?”

“Ja, jag skall gifva dig min adress, innan vi resa.”

Hvad gossens hela ansikte strålade, när han sprang fram och fattande Olafs händer kysste dem gång på gång.

“Och då får jag också se er, signora comtessa”, utropade han seende på Corinne. “Ni bor, förstås, i studion, ni med?”

“Nej, ingen bor egentligen i studion”, sade hon rodnande.

“Men då kommer ni ofta dit, kanske ni sitter där hela dagarne?”

“Nej, då skulle jag störa maestron i hans arbete.”

“Skulle ni? Åh, nej, jag tror han gärna ville ha er hos sig. Ville ni inte det, signor le comte?”

“Jo, gärna, alltför gärna! Fråga henne, om hon inte vill komma ibland.” Olaf sade detta utan att se åt Corinne, han var alltjämt vänd mot Pietro.

“O, det ser jag på henne, att hon vill, och så får jag komma någon gång, när hon är hos er, och hälsa på er begge.”

“Tack, Olaf, du är så god mot alla! Och, icke sant, vi vilja ju taga litet hand om den ensamme gossen; det skulle vara en stor lättnad i Manuelas bekymmer för honom?”

För första gången i sitt lif hade Corinne, medan

hon sade detta, närmat sig sin man på ett så förtroligt sätt, att hon lade sin hand på hans axel.

Hans enda svar var att fånga den lilla handen och trycka en lång kyss därpå.

TRETTONDE KAPITLET.

Det var nu icke så långt ifrån ett halft år sedan Ruth Bertrand lämnade hemmet. Hon hade hela denna tid vistats i hufvudstaden, studerat musik och tagit lektioner i sång för den tidens mest framstående artister.

Annu var hon icke så långt kommen, att hon vågade tänka på något offentligt uppträdande, det insåg hon alltför väl, när man antingen lät anmärkingar hagla öfver henne eller ock bibehöll en envis tystnad, som hon icke visste, om hon skulle tyda som ett approbatur eller ett föraktfullt: "Det lönar ej mödan".

Men någon gång kom ett uppmuntrande ord, ja, till och med berömmande af så vägande innebörd, att den modlöshet, som ofta ville intala henne, att det alls icke vore värdt försöka vidare, att hon slagit in på orätt bana och gjorde bäst att öfverge alltsammans, slog öfver i jublande hopp.

Emellertid arbetade hon samvetsgrant och energiskt på sin utbildning, sjöng öfver sina partier, så att granarne i det hus hon bodde, voro hänförda eller förtviflade, allt eftersom de älskade eller hatade musik, kanske ock allt eftersom där kom ihållande intermezzon af skalor och andra öfningar eller några melodier kunde få vara med på ett hörn. Den enda rekreation, hon bestod sig, var att gå och höra musik. Tillfällen därtill erbjödos ju mycket ofta, och hon försummade dem ej gärna, ehuru hon noga måste se på alla andra utgifter.

Några veckor under högsommaren hade hon dock måst taga sig ledigt från alla lektioner, emedan då allt var liksom dödt i hufvudstaden.

Huru gärna hade hon icke då rest till sitt hem, om icke assessorskan Poller, den aflägsna släkting, som välvilligt upplåtit sitt hus för den blifvande sångerskan, ändtligen velat ha henne ut till sitt sommarställe.

Den goda tantens sällskap var nog för Ruth alldeles oskadligt men också fullkomligt intresselöst. Hon var i all sin välmening en sådan där förtjusningsmänniska, som utan urskiljning finner allting så förtjusande vackert, förtjusande roligt, förtjusande snällt och förtjusande sympatiskt. Men den unga flickan kunde ju icke vara otacksam nog att undandraga den beskedliga tanten sitt sällskap nu, då hon eljes bodde gratis och hade allt så komfortabelt hos henne. Hon kunde det så mycket mindre, som assessorskan af allt, som förtjuste henne, ändå icke fann något mer förtjusande än att få vara tillsammans med Ruth.

Emellertid verkade denna vistelse i den vid hafstrandens fritt och vackert belägna Pollerska villan mycket uppfriskande på den af naturen starka och raska, men nu tämligen ansträngda och af den ständiga slitningen mellan fruktan och hopp, tvekan och beslutsamhet något enerverade landtflickan.

Hon kände det, som om nya lifsfläckar mött henne, icke blott från hafvet, utan ock från fiskarfolket rundt omkring. Deras ärligt kraftiga fysionomier hade inte ett drag af detta förfinade men fadda blasé, som hon så ofta påträffat i den hufvudstadskrets hennes tant infört henne i. Det var en fröjd att umgås och samtala med dessa rättframma människor, som vanligen sade, hvad de tänkte, och alltid tänkte, hvad de sade. Ruth gjorde det ock alldeles som hon brukat umgås med landtfolket där hemma. Det var en lycka, att den genombeskedliga tant Poller tyckte det var bra, hur Ruth gjorde, och hade så lätt för att ta sig en liten lur, om tiden blef henne lång.

Fiskar Maths var en sextioårig man, som hade många vuxna barn, men en flicka på endast tretton år, kallad Lekbollen, visserligen icke i dopet men i dagligt tal, efter hon var så mycket yngre än de andra och för-

äldrar och syskon länge brukat leka och ha sina "små fyr" med henne som Maths själf sade.

Nu ansågs dock Lekbollen eller Bollan, som hon på senare tiden ofta fick heta, för stora tösen och fick som fars passopp följa med honom på sjön.

Till denna båts landningsplats begaf sig Ruth Bertrand så ofta hon kunde, vid den tid den brukade lägga ut.

"God dag, Maths, får jag följa med i dag?" var då i början den vanliga hälsningen. Senare kunde det heta: "Får jag hjälpa till i dag?"

"Morns, fröken, ja visst får hon", ljöd svaret, och efter hand kunde ett: "hon artar sig", eller: "hon är en flink tös", läggas till. Och innan detta svar var fullt uttalat, var Ruth redan i den gungande farkosten, och medan Maths ännu var sysselsatt med att lossa den och ordna fiskredskapen, hade hon fattat ena åran och skjutit ut den med Lekbollens tillhjälp, som stod där med den andra, bredmunt och stolt i medvetandet att, om hon än lämnat så att säga halfva spiran ifrån sig, så var hon dock alltid den främsta på platsen, näst far förstås, när det gällde att klarera sjön.

När det var något att göra, bistod Ruth sin vän, Lekbollen, efter bästa förmåga, men när fisknäten voro utlagda och hafvet stod klart och blankt, då kunde Maths, för den raska och vänliga Stockholmströkens skull, taga en stor lof utåt fjärden, innan han vände åt hemhället.

En afton, när Maths nästan lät årorna hvila, och Bollan sträckt armen öfver relingen för att låta vattnet spola mellan sina fingrar, satt Ruth och betraktade solnedgången, undrande att något så härligt kan få skådas på jorden.

Ett moln hade att börja med skymt det lysande klotet, som dock røjde sig dels i den blanka guldrand, hvarmed den kantat molnets konturer, dels i ljuset nedanföör såväl på himlen som på vattnet. Ruth hade på senare tiden icke ofta haft sådana tankar, upptagen som hon hade varit af jord och värld, hur mycken lyftning hon än trodde det ligga i den konst, hon stu-

derade, men nu tyckte hon ändå att det, som låg framför henne, var en bild af det ljus kristendomen sprider öfver land och folk, äfven om där af synd och förvillelser hvilat mörka slagskuggor mellan rättfärdighetens sol och många, många där nere.

Men där var på ett ställe såsom en mångkantig inskränning på molnet. Den blef allt mer och mer guld-fyllt, och nu — ack, nu bröt solen fram därur i hela sin strålande glans. Huru lyst, huru skimrade icke allt, huru lyftes icke vattnet upp och smälte tillsammans med ljuset! Där syntes några hvita segel i fjärran; de stodo där förklarade, som om de på ånglavingar sakte glidit in i salighetens hamn.

“Så måste det vara” — tänkte Ruth — “så måste det vara, när rättfärdighetens sol bryter fram i en människas själ. Hon har vetat därom förut, hon har icke egentligen behöft vandra i svart mörker, för såvidt hon lefvat i ett kristet land, och allt eftersom hon haft en mer eller mindre af herren påverkad omgifning. Men huru olika, när han, som är ljuset, får skina direkt in i hjärtat!”

Där kom i hennes själ en stark längtan att en gång så genomstrålas och få gå med hvita segel mot hemmets, det rätta hemmets strand. Med detsamma såg hon det så mörkt i de gasfyllda salonger, där hon nu så mången gång tillbragt dagens sista timmar, just de timmar, som borde särskildt ägnas åt hemlandstankar och bestrålas af evighetsljus. Skulle hon verkligen fortsätta den bana hon slagit in på? Hvad skulle den slutliga vinsten bli för henne och andra? Och var det Guds mening med henne, voro hennes anlag så stora, så afgjorda, att kon kunde fylla de oerhörda fordringar, som hon nu visste skulle ställas, ja redan ställdes på henne?

Så ungefär gingo den unga flickans tankar, när fiskar Maths båt sakta, sakta gled öfver hafsviken, och Bolla låg och lekte i vattnet, ända till dess att fiskaren med fingret pekade mot stranden och sade:

“Ser ni gården där i bukten, fröken? Den ligger ej långt från assessorskans villa, fast den inte syns dit.”

“Känner ni dem, som bo där?”

“Ah, ja, så där på utkanten, men en af dem har jag sett tvärt igenom, så att jag vet, att hjärtat sitter på rätta stället.”

“Hvad är det för folk?”

“Det är en gammal sjökaptén, som länge loverat härute, men nu lagt upp för listiden där i viken. Det är inte alla, som af en slopad rigg kan bygga upp en sådan där liten trefflig lustkutter med fin salong och kajuta och hytter och allting, och så ligger han så väl, att det är akkurat som vore det på sjön, fast han sitter säkert fastkilad i landbacken.”

“Är det kapténen, som Maths sett tvärt igenom?”

“Nej, jag tror nog gubben varit en bra karl, men han är mycket gammal och håller sig mest inom egen hank och stör. Det var yngsta sonen jag mente, han som är styrman på skonerten Alba. Jag tror han är hemma nu för tillfället.”

Ah, ja, där är visst flera barn, men de komma och fara som flyttfoglarne, utom äldsta dottern, som alltid är hemma. De säga, att hon i många år varit förlovad, men inte vill öfverge sin gamle far, så länge han behöfver henne.

Det klack till inom Ruth. Visserligen var icke hennes fader så i behof af hennes hjälp, men om han varit det, skulle hon varit villig till ett sådant offer?

Högt anmärkte hon dock, att det tycktes henne, som om äfven denna dotter hade hjärtat på rätta stället.

“Ja-a då” — försäkrade Lekbollen och såg upp. “Jag var där en gång ett ärende från far, och då gaf hon mig jäsmunkar, ack, så goda, så obegripligt goda”, skyndade hon att få fram, innan fadern hann svara, och efteråt smackade hon med munnen och plirade med ögonen, som om hon ännu haft en angenäm eftersmak af jäsmunkarne och riktigt velat se, hvad intryck underrättelsen gjorde på Stockholmsfröken.

Ett godt, klingande skratt blef svaret. Nu visste Ruth, hvad Bollen ansåg såsom höjden af all godhet och hvarest nyckeln till hennes unga hjärta var att finna.

Följden blef, att Lekbollen ibland togs med till villan, där åtskilligt godt vankades, och där den pratsamma assessorskan, som snart fann fiskarflickan alldeles förtjusande, fick veta ett och annat från trakten kring sin på våren inköpta egendom.

Som hon var en förmögen fru och gärna promenade i vagn, väckte det alls icke Ruths förundran, då ett litet treffligt ekipage en vacker dag stod för dörren och den vänliga tanten bjöd henne med sig ut att besöka trakten. De närmaste omgifningarna hade de ju genomvandrat, men sedan var nejden för dem båda ett *terra incognita* åt landsidan till. Åt sjösidan var den, såsom vi veta, för Ruth välbekant.

Men hon blef dess mer förvånad, när kusken bäst det var svängde om en vacker med löf- och barrskog bevuxen bergshöjd in på en liten fint krattad, af rosor infattad gård och stannade framför ett prydligt envåningshus, bakom hvilket hafvet utbredde sin vida duk.

Ruth kände genast igen, att det var samma ställe, som fiskar Maths visat henne, och assessorskan hann knappast med ett litet innerligt belåtet skratt öfver den lyckade surprisen säga henne, att de nu skulle göra visit hos närmaste grannarne, förrän ett fruntimmer med mörkt hår och ett par bruna sammetsögon stod på den med soffor försedda förstugutrappan, obekant, men vänligt hälsande dem välkomna.

Äfven om hon icke presenterat sig såsom husets äldsta dotter, skulle Ruth förstått, att den icke egentligen unga, men med en så vänligt intagande värdighet uppträdande flickan var den förlofvade, som Maths talat om.

Elisabeth Vågman, så var hennes namn, införde artigt de båda fruntimren i den lilla salongen, från hvilken glasdörrarne stodo öppna till en den vackraste lilla trädgård Ruth någonsin sett. I salongen mötte dem "gamle skeppar Vågman", som han själf kallade sig, giktbruten och stödd på en yngre dotters arm, men pigg och rättfram, såsom sjömän vanligen äro.

Från ett sidorum inkom snart "min son, juristen", såsom kaptenen presenterade honom, men styrmannen sågs ej till.

Det var ej förrän de båda fruntimren voro nära tillreds att resa, som notarien, såsom svar på Ruths anmärkning, att där tycktes vara en ovanligt vacker trädgård, frågade, om hon icke ville gå ut och taga den i närmare betraktande.

Jo, det ville hon gärna, den såg ju så ovanligt inbjudande ut.

"Det är alltsammans bror Svens verk", sade notarien, i det han förde henne genom de rankomslingrade dör-rarna. "Han är lika intresserad trädgårdsmästare som käck sjöman, och rosor är han alldeles verliedt i. Ja, det kunde jag tro, där går han verkligen och binder upp några af sina raraste exemplar. 'Hvar har du varit så länge, du Sven i rosegård?' Kom, så får jag — —"

Men Ruth hade förr än notarien varseblifvit den helt nära gående unge mannen i den lediga sjömansdräkten, och han måtte i samina ögonblick observerat henne. Båda hade på en gång gripits af denna oförklarliga förnimmelse, som kan komma tvänne människor, hvilka för första gången se hvarandra, att känna det, som om de vore gamla bekanta, ja, som om de ömsesidigt återsåge en kär vän, och notarien hade icke hunnit uttala någonderas namn, innan de ilat emot hvarandra och tryckt hvarandras händer.

En sekund eller två blickade de öppet och hjärtligt in i hvarandras ögon, men då notarien emellertid hunnit fram med namnen, eftersom han var i farten därmed och efteråt förvånad stammade: "Jag visste icke, jag trodde ej — att min bror hade den äran", blef Ruth purpurröd och drog sig ett steg tillbaka, under det att den unge sjömannen på sitt enkla, ärliga sätt bekände, att han alls icke visste, hvad det var för en känsla, som kommit honom att så hälsa på fröken Bertrand, ehuru han nu var alldeles viss på, att han såg henne för första gången.

Ruth trodde nog, att hon hade Maths fiskares

meddelsamhet att tacka för sitt konvensansfol, men naturligtvis nämnde hon intet därom. Hon visste ju icke heller ens, hvarför Maths ansåg, att den unge styrmannen hade "hjärtat på rätta stället" och kunde icke förstå, hvarför ett så där löst yttradt ord af en gammal simpel fiskargubbe, hade fastnat i hennes minne.

"Ah, en sådan förtjusande liten trädgård och hvilka superba, charmanta, öfverdådigt förtjusande rosor!" hördes nu assessorskans röst utropa strax bakom Ruth, som verkligen kände det såsom en räddning ur bryderiet, att Elisabeth kom ut med den andra gästen.

Efter att ytterligare hafva prisat och berömt allting tog assessorskan äntligen farväl under många små vänliga vinkar om, hur förtjusande perspektivet till ett flitigt sommarumgänge syntes henne.

Med Sven hade Ruth icke vidare växlat ett ord. Tanten hade med sina många frågor helt tagit honom i anspråk, och han syntes nu icke tänka på annat än sina planteringar. Endast när den unga flickan med världsdamens non chalanta köld till afsked räckte honom det yttersta af sina handskbeklädda fingerspetsar, skar han hastigt af en yppig, purpurröd ros och gaf henne.

Där utspann sig verkligen, tack vare assessorskans tätta inbjudningar och alla små tillställningar, ett rätt lifligt umgänge mellan de båda grannställena. Ruth fästade sig därunder mer och mer vid Elisabeth, som, oaktadt den stora olikheten både i ålder och tänkesätt eller kanske just därför, mycket mer tilltalade henne än den lifliga, något utåtvända och mycket opraktiska Amelie.

Sven var icke med, när första återvisiten gjordes, och det var blott en gång till Ruth såg honom i hemmet. Ty Alba var snart färdig att gå ut på långtur igen, och Sven lämnade då som vanligt rosengården i Elisabeths händer och gick med glädje till segels.

Äfven Amelie for snart tillbaka till de släktingar, hos hvilka hon fostrats och upptagits som adoptivdotter, och det var således till slut blott den alltid fine och belevade notarien Vågman, som var sin syster följaktigt till den Pollerska villan.

När de gingo ginvägen öfver bergsudden, kommo de helt nära förbi fiskar Maths stuga. Det var därför icke underligt, att han hade reda på, när ungdomen varit tillsammans, men det började nästan förarga Ruth, att han alltid, då hon efteråt kom i hans båt, såg på henne med en liten menande blinkning och sade: "Ja ja, ja ja, Sven är bäst; han har styrt kurs på rätta hållet, han."

Hvad brydde hon sig egentligen om Sven Vågman, om hon ock undrat litet, hvad han gjort fiskaren för en tjänst och därför till sin förtret sprungit mot honom så dumt, såsom hon efteråt tyckte? Visserligen såg han bra ut och god och hurtig, och hon tyckte mycket mer om hans rättframma väsen än om hans brors alltför artiga och just därför alltför alldagliga väsen. Men han var ju bara simpel styrman. Trodde någon, att hon hade så små framtidsvyer? Det skulle vara en fattig skärgårdsfiskare, som kunde sätta dyligt i fråga. Hon kom ihåg, huru det icke varit utan, att det funnits folk, som tyckt, att hon kunde passa till fru åt baron Olaf, och ehuru hon varit klok nog att icke gå och förälska sig i honom, eftersom han icke visat henne annat än vanlig, om ock tillika vänlig och aktningsfull uppmärksamhet, så hade hennes ärelystna sinne icke kunnat låta bli att föreställa sig, hur det skulle vara, att en gång få heta friherrinna Ekensköld, och det skulle ännu mer förtretat henne, att han föredragit den lilla vanlottade Corinne, om hon trott, att det varit af fritt val.

Och nu — nu insinuerade man möjligheten, att hon skulle kunna tänka på en styrman! Hade icke sjöfärderna med Maths och Bollan roat och uppfriskat henne så mycket, så hade hon visst för det där så ofta återkommande: "Sven är bäst" upphört med dem.

Men nej, det hade dock varit alldeles för stor försakelse, att, medan hon ännu vistades i skärgården, hålla sig aflägsnad från hafvet och fiskarbåten med den redlige Maths och den i yrket kviektänkta och otroligt armstyfva lilla Bollan, som därtill började visa Ruth en med all sin kantighet rörande tillgifvenhet.

Huru härliga voro icke de friska morgonstunderna på det solbelysta, skimrande hafvet och med det på stränderna rundt omkring uppvaknande lifvet! Och kvällarne framkallade, om ock icke alltid sådana allvarstankar, som den där solnedgången utanför "Rosen-gård", såsom hon i sitt sinne kallade det Vågmanaka hemmet, så likväl en stämning, som kom henne att ledas åt lifvet i de kvafva salongerna med sin briljanta men konstgjorda belysning, där allt var förvillande sken.

Det hände stundom vid sådana stilla morgon- eller kvällsstunder, när arbetet var slötadt och Maths lade båten på svaj, att Ruth stämde upp och sjöng en bit. Var det någon gång en psalm eller någon sång, där ett enda ord om Gud eller himmel förekom, tog den väderbitne fiskaren af mössan och satt med det grånande hufvudet blottadt, under det att hans lilla dotter fromt knäppte ihop de redan styfva händerna.

Dagen innan assessorskan och Ruth skulle återvända inåt staden, alltså när sista fisketuren gjordes, gick månen upp och göt sitt skimmer i hafvets dallrande vågor, just när de höllos utför bergsudden ej långt från Maths stuga.

"Här är djupt, här, skall fröken se", sade Maths och såg ned i det mörka vattnet, som om han velat lodas det med ögonen. "Jag blir alltid liksom lite hemsker, när jag sitter här och tänker på, att hon, flickungen min, för några år sedan var nära att gå i kvaf just på det stället."

"Lekbollen — för några år sedan, åh, då måste hon ju varit helt liten. Hur kunde hon rulla ut så långt? Berätta huru det tillgick!"

"Jo, det var sent en höstkväll. Jag hade haft ett ärende ända bort till Tallöarna och kunde icke komma hem förrän helt sent. Det hade, när jag for bort, endast varit frisk bris, men det blåste under tiden upp till stickande storm. Ni skulle se hafvet då, hur mörkt det är, och hur det med sina tusentals ettriga, ilska småvågor rifver och biter och sliter, emellanåt slungande en jättevåg, att krossa allt, som råkar komma i dess väg. Mor där hemma hade blifvit orolig och sprungit

öfver till grannen för att höra, hvad han tänkte om min hemfärd. Bollan var då inte mer än sju år och mor trodde, att hon redan sof, där hon låg på sin lilla brits. Men det gjorde hon inte, utan när mor, innan hon gick ut, föll på knä vid fönstret och bad: 'Käre, barmhärtige herre Jesus, hjälp far, om den vilda stormen drifver hans båt mot Granskäret, för då slås den i spillror!' så hörde flickungen det, och när mor gick, låg hon och grät tyst med täcket draget öfver hufvudet.

Och sedan, ser fröken, när mor väl var gången, då sprang hon halfklädd ned till båtstället och fick loss en gammal eka och gaf sig ut för att ta upp far, om båten slogs i spillror mot Granskäret.

Hur hon kafvade sig fram och hur det gick till, vet sedan ingen, men snart hördes mellan vindstötarne och vågornas brus ett barns förtviflade skrik i närheten af Granskäret, och när vid mörkret vanda ögon spejade ditåt, såg man en liten svart prick dansa mot det farliga stället, där den hvarje stund hotades att bli krossad.

Ingen vågade sätta sitt lif på spel för att rädda barnet, som nu med eka och allt var en verklig lekboll för vågorna, ingen utom kapten Vågmans unge son, som gaf sig ut i leken och äntrade upp flickungen, just som ekan slungades mot klippudden och slogs i tusen bitar. Det var så nära som på ett hår, att hans egen båt gjort detsamma, men Gud ske tack, den tappra ynglingen blef bevarad, och mor och jag och syskonen fick behålla vår lilla lekboll, som vi alltid kallat henne, efter hon kom så långt efter de andra barnen, så att vi alla lekte och hade vårt fyr med henne. Men fastän det icke var annat än en liten lekboll, så hade vi hellre velat mista stugan och fiskredskapen och hela vårt lefvebröd än henne, så kär var hon oss."

Det är icke troligt, att Maths talat om allt detta, om Bollan varit med. Men det var hon icke denna afton. Assessorskan hade äntligen velat ha henne hos sig att baka jäsmunkar, och Ruth tyckte ej illa om att för en gång vara fiskarens ende passopp.

'Men icke blott för ett barns räddning har jag att

tacka Sven Vågman", återtog fiskar Maths allvarligt. "Det finns svartare djup med grumligare vatten än hafvets, och den, som sjunker däri, han förlorar både kropp och själ. Jag har två söner, som äro sjömän. Den ene sköter sig bra, men den andre var djupt sjunken i lastens dy, innan den unge styrmannen förmådde honom att ta hyra på skonerten Alba. Där har det blifvit en ny människa af honom. Det är väl i främsta rummet ett herrens verk, men redskapet därtill, det har varit styrman Vågman, Gud välsigne honom i tid och evighet!"

FJORTONDE KAPITLET.

Där hemma i prästgården gick nu allt sin jämna, enformiga gång. Det var sena hösten, men Maria hade icke hört det minsta från Eskil, sedan han, dagen efter den söndagskväll, Karin såg honom på kyrkogården, lämnade sitt hem. Ingen i prästgården visste ens hvart han rest. Huru tungt hvilade icke denna hemlighetsfulla ovisshet öfver den unga flickans hjärta. Hon mindes icke den dag, då hon icke hade haft reda på allt, hvad den öppenhjärtige ynglingen företagit sig. Ja, icke blott sina handlingar, äfven sina tankar hade han brukat anförtro henne. Han sade alltid, att han däri hade ett stöd och en hjälp att bevara sitt hjärta och sitt lif rent. Den tanken: "skall jag kunna tala om allt detta för Maria?" hade mer än en gång hjälpt honom förbi en frestelse, kommit ett lättsinnigt skämt att dö på hans läppar och ingifvit honom afsmak för råa kamraters sällskap.

Ända sedan han var en femton års gosse, hade han i moderns bref brukat lägga ett oförsegladt blad till "lilla Maria" och det var icke svårt för öfverstinnan Dornstein att övertala den lilla flickan att med faderns

tillåtelse besvara de små breffven. Någon gång läste öfverstinnan dem, men för det allra mesta öppnade hon dem icke, viss som hon var, att de aldrig innehölle något otillbörligt. Detta gjorde emellertid, att barnen så fritt förtrodde hvarandra sina tankar, som om de icke alls varit underkastade någon kontroll och modern var glad, att hennes son icke hade någon hemlighet för sin lilla renhjärtade och finkänsliga barndomsvän.

Så hade det varit i forna dagar och nu — tyst, ljudlöst, kallt och mörkt som i den djupaste graf. Skulle hon kunna uthärda det och — skulle Gud icke hafva förbarmande? Det var under en lång kamps heta stunder, sådana frågor bröto fram.

Men där gjordes ock andra frågor, frågor som med själfpröfnings och själfanklagelsens udd gräfde djupt i det egna hjärtat.

Hur var det väl, hade hennes offer varit helt? Hade hon icke likt Rakel sökt undansticka något, hade hon icke likt Ananias och Saphira tänkt gömma något af värdet? Eskil hade varit hennes hjärtas Isak. När nu Gud befallt henne offra honom, hade hon icke haft den hemliga, äfven för henne själf dolda tanken, att hon i offrets stund, ja, just därigenom skulle få honom för alltid tillbaka?

Hon insåg nu, att så varit, och hon måste bedja om förlåtelse för det största bästa hon någonsin bringat eller kunde bringa sin Gud.

Ack, huru många hafva icke framburit något älskadt men af herren äskadt föremål på offeraltaret och trott sig velat lämna det men likväl hållit det fast slutet i sin famn, i hopp att dock så behålla det! Den, som här står alldeles klar, han kaste första stenen.

Hade då den unga flickan icke varit redlig i sitt uppsåt? Jo, det hade hon, fastän det svaga köttet bäfvat att låta den villige anden föra sig in i det djupa lidandet.

Men nu hade herren, som icke klemar med sina rättsinniga barn, låtit detta lidande träffa henne i all dess styrka, allt under det han dock uppehöll henne

och ingöt i hennes själ denna underbara frid, som i sanning öfvergår allt förstånd, i det den kan fröjda och trösta midt under den bittraste sorg samt ge den pröfvade en sådan inblick i det älskande fadershjertat, att han med barnslig tillgifvenhet kysser den agande handen.

En person fanns, som kanske visste, hvart Eskil for och hvar han uppehöll sig. Denne person var förvaltar Towsky, som kom till Ekensköldska egendomen tidigt på våren och nu ensam förde regementet där.

Men från denne person hade familjen Bertrand från första stund nästan instinktmässigt dragit sig tillbaka.

Han tycktes vara en bildad världsman, som var van att föra ett högt lif och nu ansåg sig vara stadd liksom i någon slags af motiga omständigheter orsakad förvisning. Ett hånleende låg för det mesta på hans läppar, och det var med kallt förakt han på ett nedlåtande sätt tillgodogjorde sig alla de förmåner, som här tillflöto honom.

Fastän hans hjässa var kal, märkte man dock i de granna, om kreolskt ursprung vittnande ögonen, att passionens eld ännu glödde under askan, och till ingen i världens skulle Maria eller hennes anhöriga så ogärna vändt sig med en fråga om deras af dem alla dock ännu alltjämt älskade Eskil.

Mot honom hade förvaltar Towsky vetat antaga en äldre väns fina, kamratliga sätt. Ingenting tydde på, att han i själ och hjärta önskade vara af med det besvärliga vittnet, och det var på ett så slugt sätt han allt ifrån första stunden i hemlighet arbetade på att snart få fria händer, så att ingen anade, att brytningen mellan Eskil och Maria i grund och botten var hans verk.

Med den människokänedom, han förvärfvat sig under ett lif af vigilans och förställning, fördt i hvirveln på folkrika platser, hade han genast sett, huru han borde leda trådarne, och det var genom att mot den öppne, intet ondt anande löjtnant Dornstein visa sig öppen själf, framlägga sina egna mycket klara och konsekventa åsikter samt styrka dem med intressanta böcker, som han märkvärdigt snart lyckades nå sitt mål.

Visserligen var det icke det gudsföraktande han, som utgjorde främsta beståndsdel i hans åskådning, han oförställdt framlade. Nej, för ingen del. Herr Towsky var en man, som förstod att bedöma sitt folk. Han var en man, som kunde vara kristen i dag, hedning i morgon, luteran den ena veckan, katolik den andra, alltsom det lämpade sig; det kunde han i vissa kretsar helt nonchalant till och med skryta af. Och många gånger hade han, när han under vistelsen i större städer varit i knipa, under kategorien "troende" skaffat sig billigt logi och vivre i något kristligt värdshus.

Med Eskil hade han blott varit en forskande, icke ens ännu fullt öfvertygad rationalist, som hade en orubblig tro på Gud, fadern, och som höll Jesus af Nasaret för den upphöjaste, ädlaste människa, som någonsin lefvat i världen. Men om han var Gud, det vågade han så mycket mindre afgöra, som så mången snillrik tänkare för sanningens skull nödgats tvifla derpå. Och hvarför skulle han ock behöfva vara det? Det där talet om människosläktets affall och stora syndfullhet vore ju blott en amsaga, åt hvilken den fanatiska öfverspändheten gifvit orimliga dimensioner. För sin del visste han ju, att inom hans barm bodde en sträfvan till det upphöjda och idéella, en längtan efter himmelsk renhet, hvilken han, fadern därofvän, som nedlagt den, nog i sinom tid skulle tillfredsställa. De, som höllo på syndigheten — nå, de stodo antingen själfva på en mycket låg nivå, eller ock voro de förda bakom ljuset såsom isynnerhet något svärmiskt anlagda kvinnor så lätt låto leda sig, brukade herr Towsky tillägga med en lätt axelryckning.

Och nu hade han fått det, som han ville. Nu hade Eskil Dornstein öfvergifvit sitt fädernehem, säkerligen för åratals, det skulle den ende på platsen, med hvilken han brefväxlade, nog laga, och då det ju var antagligt, att baron Ekensköld icke heller snart skulle återvända, kände sig förvaltaren med segerglädje hafva idel trumf på handen i detta sitt nya spel. Han var ju nu ensam herre på den vackra egendomen och började

tänka sig om, hur han skulle ställa det ännu angenämare för sig.

Då nu nästan all förbindelse med herrgården var afbruten och man för öfrigt hade ytterst litet umgänge, förflöto dagarne i prostgården så stilla och omärkligt, att man knappast förmådde skilja den ena från den andra. Det är denna likformighet, som gör, att en händelsefattig tid synes oss hafva gått fortare än en växlingsrik. När man ser tillbaka därpå, äro där inga upphöjda punkter att fästa ögat vid, vägen ligger så rak och jämn, kedjan går så regelmässigt länk i länk, att där synes blott vara såsom en dag, en sträcka, en länk. Det är egentligen icke riktigt, då man säger, det tiden går fort, när man har roligt, långsamt, när man har ledsamt. Atminstone är det ej så med den tillryggalagda. Den dag, som i dag är, kan tyckas gå fort i glädje, långsamt i sorg, men de många, man har bakom sig, de synas oss utgöra en lång tid om händelserika, en kort, om enformiga, antingen de nu äro ljusa eller mörka.

Hösten kunde sålunda sägas hafva gått fort och nu närmade sig det för oss nordbor oftast så fint frosthöljda, sköna, älskliga advent, denna ljufliga tid, till hvilken man må bereda sig så stilla, som väntade man en kär, men tyst inträdande, innerligt välkommen gäst.

Så hade äfven skett inom Bertrandska familjen. Faster Anne-Beate hade väl lutfisk och julkryddor, som skulle inköpas, slakt och bak, som skulle göras till julen, redan litet i tankarne, men då alla kuggar i hushålluret här gingo så jämnt, behöfdes det blott hållas uppdraget för att stilla och säkert knäppa sina knäpp och slå sina slag i rätt tid utan att oroa någon.

Några dagar före adventsöndagen kom Stina i Kanthemmet till prostgården icke på arbete, utan snyggt klädd i sin söndagsklädning, såsom hon brukade, när hon kom för att tala med någon af herrskapet.

Hon blef då inbjuden i familjens arbetsrum och undfagnad som en annan gäst.

I dag ville hon emellertid icke följa med fröken Karin, som vänligt kom emot henne. Hon hade ärende

till prästen, sade hon, och ville helst gå direkt in i hans rum, om hon fick lof och han vore inne.

Ja, det visste Karin, att han var, och så öppnade hon dörren för den gamla, som, efter att ha stigit in och nigit rätt upp och ned för prästen, satte sig på yttersta kanten af den stol, han bjöd henne.

“Jag skulle gå hit och tala vid värde prästen“, sade hon litet förläget, “hvad prästen tror om Kalle, som min stackars Johan gjort så illa?”

“Hvad jag tror om honom — hur menar mor Stina?”

“Jo, ser prästen, jag ville så gärna ta honom till mig. Tror prästen det blir några svårigheter med ‘kumsjonalen’ eller så?”

“Med kommunalen? Åh, nej, fattigvården får naturligtvis taga hand om honom, då han nu icke vidare kan försörja sig själf och tyvärr icke lagt af det minsta åt sig under de många år han icke blott varit arbetsför, utan äfven affärsduglig. Man har ju då åt honom intet annat hemvist än fattigstugan och borde vara tacksam, om någon ville ge honom tak öfver hufvudet. Men inte kan mor Stina — —?”

“Jo, om Gud tillstädar mig lefva, och prästen är så god och låter mig få ha stugan och täppan, och barnen få ha dem efter mig så — —“

“Ja, visst fån I det i min tid. Men kom ihåg, att om ock Kalles kropp är bräckt, så är nog hans sinne lika styft.“

“Åh, nej, herr prost, lika styft och stolt är det inte. Det har inte mjuknat på rätta sättet, det är sant, men eftersom han aldrig satt stat på annat än sin egen kraft och det som denna har inbringat, så har det allt slagit honom att se sig-nu vara en utfattig krympling. Stackars, stackars Kalle, det kan riktigt svi i en om honom, allra helst när en vet, att ens närmaste är skulden. Men en sådan där styfver kaxe som förr, det blir han nog aldrig mer.“

“Men jag fruktar, att han hyser agg och bitterhet mot Johan. Han lär ha sagt, att han icke skänker efter ett öre på plikten, som Johan skall ge ut, jag vet ock, att Kalle begärt att vatten och brödstraffet, som

Johan är ådömd i brist på medel, måtte bli så skarpt som möjligt.“

“Ja ja, det får väl ingen säga om, att han vill ha en liten skadeersättning. Det är inte mer än rättvist, att Johan ger ut den, så långt han kan, och jag hoppas det ändå skall bli litet, för hans lilla arf ha vi aldrig tagit det minsta af, utan det har allt förkofrat sig, och när hans byrå och klocka och helgdagskläder bli sålda, så tror jag Kalle ändå får något att reda sig med.“

“Men har mor Stina tänkt på, hur det skall bli, när Johan tjänt ut sitt straff och kommer hem blott och bar, utan kläder och allt. Han har ju då att börja med ingen annan tillflykt än mormors lilla hem. Om Kalle då är kvar, huru skola de båda förlikas?”

“Det skall herren sörja för. Han har ju, som prosten vet, gjort stora ting med Johan och det är godt när den, som felat mest, lär sig att buga djupast. Min gosse behöfver nu, Gud ske pris och tack, sedan han fått förlåtelse af herren endast att få det af människor, och han vill hela sitt lif bedja Kalle därom och göra för honom allt hvad han förmår, skrifver han i brefvet. Det är Johan, ser prosten, som bedt mig taga Kalle till mig. Nu hoppas jag, att skadeståndet skall räcka till föda och kläder åt Kalle tills Johan kommer hem, sedan får han, som han säger, arbeta för dem båda.“

“Ja, när mor Stina tar hand om det, blir det nog drygt och välsignadt. Skulle han själf eller den omgifning, han nu har, göra det, fruktar jag det snart ginge åt, mestadels till den vara, som varit hans fördärf, och stackars Johans olycka.“

“Men var det Johans olycka, herr prost?”

“Ja, hans timliga.“

“Men, när det lände till hans eviga bästa.“

“Visserligen, men icke behöfver man begå brott och komma i fängelse för att bli frälsad.“

“Nej, åhnej det behöfver man ju visst inte, herren kan hämta sina barn äfven från ärbarhetens vägar. Men när nu så illa var, att min gosse kommit på svåra villospar, så håller jag det ändå för en lyckodag, när

han blef hejdad, fast det kommer att hänga svårt efter för detta lifvet, som prosten säger. Herren kan i alla fall äfven vända detta i välsignelse, såsom han gjorde, när han sade till de första människorna, att de skulle äta sitt bröd i sitt anletes svett. Det var ju ett straff, men tänk hur den förbannelsen har blifvit vänd i välsignelse, tänk, herr prost, om vi på jorden icke hade arbetets glädje och vederkvickelse, hur tungt skulle det icke då mången gång vara här i lifvet.“

Så talade den gamla kvinna, som dock i all sin tid fått föra ett så sträfsamt lif. Prosten Bertrand tänkte på de många, som aldrig vetat, hvad det är att stå i med riktigt arbete, ännu mindre slitit ondt en enda dag och dock klaga, att de hafva det svårt och bli öfveransträngda, och han kunde ej annat än sätta byk-gumman i all sin ringhet mycket högre än mången fin fru.

När de ytterligare talat litet om de mått och steg, som skulle vidtagas för Kalles öfverflyttning till Kant-hemmet, steg mor Stina upp för att taga afsked och gå.

“Men go'e, världi prost“ — påminde hon till det sista — “jag vill ändtligen, att det skall ske i veckan före advent, för till dess bjuder jag alltid till att få litet bottensnyggt i huset, eftersom det ändå är vid den tiden en börjar vänta den käre julegästen. Och då kunde det ju vara roligt och bra att få ta emot Kalle med detsamma. Jag tycker för öfrigt inte, att jag riktigt skulle kunna sjunga: 'dig vare pris, o Jesu kär, som komma vill och bli mig när!' om jag visste, att den stackars hjälplöse vore där borta, där de tröttnat på honom och bara pocka på betalning. Och så ett till, ser prosten, det är första gången i sitt lif, som Johan breder sina kläder för Jesu fötter, och eftersom jag vet, att han nu ville ta af sig hvarenda slant, så tycker jag det borde liksom ske nu till den dagen, då portarne skola göras höga och dörrarne breda, att ärones konung må draga därin.“

FEMTONDE KAPITLET.

När baron Ekensköld med friherrinna lämnade det enkla sommarhemmet i Sabinerbergen, hade den något svalare årstiden visserligen inträdt, men Olaf ansåg icke, att Rom ännu var tillräckligt hälsosamt för Corinne.

En tids vistelse på en mer luftig trakt, där fria, vidsträckta vyer kunde fagna ögat och ge sinnet friskhet och spänstighet, skulle nu helt visst göra godt efter nära tvänne månaders isolering i de tysta skogarne.

En tur till Neapel och dess omnejd blef beslutad. Men först måste man då hämta Juannita, ty dit, där Guido hade sitt arbete, skulle det varit hårdt att icke taga henne med. Corinne skulle ock känt saknad efter den sorglösa flickans joller, om hon icke under denna tid af frånvaro från allt, som kunde upptaga de yttre sinnena och framlocka, hvad vi vilja kalla en människosjäls småtankar, hade upplefvat så mycket allvarligt inför sin Gud och haft så många kära, dyrbara stunder med den pröfvade Manuela.

Men när de nu återkommo, och den unga romarinnan kom emot henne med glädjetårar i ögonen och den lilla bjärt färgskimrande silkesduken vriden öfver det blåsvarta håret, såg hon i det intagande behag, som i så rikt mått blifvit tilldeladt detta folk, en Guds gåfva, en ny sida af skapelsens i oändlig skönhet och godhet skiftande rikedomar. Och hon kände, att hon på den korta tid hon förut vistats i palazzo Falieri — en tid, som för utem Juannita, skulle varit för Corinne mycket dyster — hade fått den unga italienska flickan mycket kär.

Och den stund, då hon sade Juannita, att de skulle resa till Napoli, och att hon finge följa med i stället för den svenska kammarjungfrun, då kände den varmblodiga unga sydländskans fröjd inga gränser. Corinne måste le, när hon tänkte på, huru de mörka ögonen glimmade, huru tänderna lyste mellan de fylliga läpparne, som om randen af ett par pärlemorsnäcker skjutit fram ur en liten röd frukt, huru hon kastade ifrån sig rosorna, som hon höll på att ordna, så att Corinne fruktade hon skulle stöta omkull den antika alabastervasen, huru hon först klappade i händerna som ett öfverlyckligt barn och sedan kastade sig på knä framför Corinne, betäckande hennes händer med kysisar.

Huru kunde något jordiskt så fylla ett människohjärta med fröjd? Corinne undrade, huru det månde kännas, och det var, som om en fläkt af saknad åter dragit igenom hennes inre.

Hon var ju ung, och hon kände nyvaknade lifskrafter svalla i sitt bröst. Skulle hon aldrig smaka den jordiska kärlekens sötma? Har Gud skapat och förut bestämdt en del människovarelser att aldrig nå jordelivets fullhet, aldrig läppja på dess lycka?

Corinne jagade bort dylika tankar och känslor såsom ingitna af en demonisk makt. Var hon icke lycklig, hon, som fått sina synders förlåtelse och smakat den tillkommande världens kraft? Kände hon icke ofta en onämbar frid i själen, allt sedan hon med hjärtats tro kunde omfatta det ordet: *Kristus hafver borttagit döden, och lifvet och ett oförgämligt väsende framburit i lyuset*, och med detsammes anämmande blifvit fri från sin pinande dödsfruktan? Jo, jo, för denna sällhet ville hon icke byta sig till någon annan, vore det än den renaste, mest efterlängtade. Hon hade ju himmelska skatter, hvarför skulle hon trå efter något af det, som jorden tillhör?

Så talade den unga friherrinnan till sig själf, när hon såg den blifvande fiskarhustruns fröjd, väl vetande, hvarför den var så stormande. Och ändå — ändå — —!

Men det blef denna gång ingen resa till Napoli af. Koleran hade hastigt utbrutit där. Och man var ju

icke heller i Rom någon dag säker för den fruktade gästen, som ju nu var så nära.

“Hvad säger du om en resa norrut i stället?” sade Olaf till Corinne en dag, när de gemensamt, såsom de numera brukade, öfverlade om saken. “Du har icke sett Comosjön eller Lago Maggiore, liten Corinne. Männe icke Isola bella skulle vara en angenäm vistelseort för ‘La bella comtessa’.

Hon såg på honom. Det var länge sedan han begagnade ordet “liten Corinne”. Var dess återupptagande icke ett tecken till, att han ännu alltjämt betraktade henne endast som sin lilla skyddsling, för hvilken han ständigt kände ett tyngande ansvar? Och det där “La bella comtessa” det var första gången han uttalat det, hur skulle hon tyda det leende, som därvid krusade hans mun? Låg det — o, hennes hjärta ville ett ögonblick stanna — låg det hån däri? Hon visste ju, att hon var så långt ifrån skön, fastän det fallit den barnsliga Juannita in att ge henne detta epitet.

Men nej, det fanns icke och kunde visst aldrig smyga sig ett hånfullt drag i detta af godhet och manlighet så starkt präglade ansikte. Och nu i denna stund strålade det ju af den ömhet, hon ett par gånger där hemma sett lysa fram, när hon kommit tyst in, då Olaf trott sig vara ensam med sin moder.

För ett halft år sedan skulle hon med en axelryckning eller ett likgiltigt: “äh jo” — besvarat hans fråga.

“Skola vi då nödvändigt resa härifrån?” var nu hennes med mild röst saktmodigt uttalade genfråga.

“Jag tänker det är nyttigt för dig, så mycket mer nu, då koleran icke är längre borta.”

“Du talar blott om mig. Säg mig uppriktigt, Olaf, hur gjorde du, om du vore ensam?”

“Då stannade jag här, där jag har mitt arbete.”

“Låtom oss då också stanna nu.”

“Men, käraste vän, betänk hvad det gäller; du kan ej vara stark och — —”

“Fraktar du intet för egen räkning?”

“Nej, Gud har gifvit mig en stark fysik; för sådana naturer är fruktan vanligen en okänd sak.”

“Jag tänkte fruktan härrörde mer af psykiska orsaker än fysiska.”

“Det förefaller nog så, men svaga eller starka nerver torde väl ändå därvidlag spela största rollen.”

“Men jag fruktar nu mer icke för döden.”

Hon ville bifogat en bekännelse, hon ville sagt honom, hvad det var, som borttagit hennes dödsfruktan, och hon skulle för hans evighetsväls skull velat fråga, om *han* icke hade något skäl att frukta en hastig flytting in i en annan värld. Men hon var rädd att icke kunna göra det så grannlaga, så ödmjukt som hon borde, rädd att skada den sak och den person hon velat tjäna. Korteligen — där stod framför henne detta af hvarje kristen så välkända spöke, som likt de gamla Hermerna har två ansikten; det ena, som det först vänder till, injagande en fruktan, som kommer en att tuga, och det andra, som det visar kanske i nästa ögonblick, och som slår en med bäfvan, för det man ej haft mod att tala.

Det var ett litet nedslaget ansikte Olaf hade att betrakta där i soffhörnet midt emot, medan dessa föreställningar drogo genom den unga kvinnans själ.

Men då han ju icke kunde ha ringaste aning om, hvad där föregick, mistydde han alldeles såväl Corinnes ansiktsuttryck som hennes betonade försäkran, att hon nu icke fruktade för döden.

“Den arma lilla fågeln rycker på bandet, som fängslar henne”, tänkte han. “Hon ville hellre vara död än fången.”

Högt yttrade han blott:

“Åh, ja, det är ju mindre farligt att vara på en ort, då smittan möjligen kommer dit, än att resa till en stad, där farsoten redan härjar.”

“Ja, naturligtvis”, sade Corinne nu med återvunnen fattning. “Det svåraste blir dock att underätta Juannita om resplanens inställande, i synnerhet då hennes Guido är utsatt för faran.”

Där gick en fin rosensky öfver hennes kinder vid det sista tillägget. Men hon hade knappast uttalat det, förrän sidenportieren lyftades och Juannitas svartvågiga hufvud stacks in, visande ett anlete så skimrande lyckligt, som Corinne ännu aldrig sett det.

“Signora comtessa och — och signor le comte” — stammade hon andfädd — “får jag — får jag komma in och taga min Guido med mig?”

“Din Guido, finnes han i Rom, hvar — hvar?”

“Här, signora, här är han!”

Och hon drog in en äkta italiensk brun fiskaregestalt, ung, smärt, icke lång, icke särdeles vårdadt klädd, men med fina drag och granna ögon samt spänstig och smidig i hvarje lem.

Van att tala med främlingar af alla stånd, kanske mest af det högre, gjorde han klart och ledigt reda för, huru han lämnat Napoli redan samma dag, som koleran bröt ut där, eftersom han ju nu visste att turistströmmen och därmed förvärfskällan med ens skulle sina ut därnere, samt huru han blifvit uppehållen på vägen, icke i någon egentlig karantän utan blott ett par tre dagar, medan man förvissade sig om, att han var frisk.

Medan han talade, hade Juannita alltjämt stått sluten intill honom med hufvudet smekande lagdt mot hans skuldra.

“Nu vill Juannita icke fara till Napoli, nej, inte för hela världen, när Guido är här!” utropade hon, så fort han tystnat.

“Baron och jag talade just om vårt beslut att icke nu resa dit.”

“Och friherrinnan var ledsn för att behöfva underätta sin Juannita därom.”

Detta “baron och friherrinnan” — det lät så stelt i Juannitas öron. Hon visste ju, att så skulle vara, att förnämt folk alltid nämnde hvarandra med titlarne, då de talade till underordnade. Men hur det var, började hon komma underfund med, att icke allt var så helt, som hon först trott, och där gick ett litet sorgset moln öfver hennes glada, älskliga ansikte, när hon nu betrak-

tade dem, som hade hon med de talande ögonen velat draga dem till hvarandra.

“Guido” — hviskade hon, när de lämnat rummet — “vi få nog ingen soffa, du och jag, och det är jag så glad, så glad åt, ty jag vill inte, såsom min stackars lilla comtessa, sitta i ena hörnet, när du sitter i det andra, allra minst om vi skulle ha ett sådant där bord i kall marmormosaik emellan oss.”

Hon visste icke, den lilla Juannita, huru Olaf och Corinne i denna stund längtat att komma hvarandra nära, men i stället genom att oriktigt tyda hvarandras tankar kommit längre ifrån hvarandra.

Det var en stilla tid de båda makarne nu tillbragte i det gamla Rom, mycket liknande den innan de reste till Sabinerbergen. Corinne studerade mycket, framför allt bibeln och martyrhistorien med katakomberna till åskådningsmaterial, och Olaf arbetade flitigt i sin studio. Kanhända dock, att han om aftnarne infann sig något tidigare på palazzo Falieris svala balkong, och hon dröjde därute en timma längre, än hon förut brukat. De kunde ej annat än ömsesidigt varseblifva detta, men där var ju ännu ganska varmt i staden. Det föreföll därför så naturligt, att man sökte skugga och svalka så mycket som möjligt.

Mången skön afton vandrade de dock ut tillsammans och ofta styrdes stegen åt Monte Pincios underbart vackra promenader, där marmorbrunnarnes strålar stego mot skyn och stänkte sin glittrande pärldagg öfver skuggande lagerlundar, där man uppe på berget kunde njuta af den härligaste utsikt och dess emellanåt slå sig ned på något stenfragment under ekarnas gröna kronor, förirra sig i olivlundarnas silfvergrå labyrinth eller sjunka hän i drömmar under cypressernas mörka hvalf.

Det var från en liten bänk i en sådan gömma, som de en afton mellan de fina kvistarne betraktade den helt nära intill dem sprudlande Mosefontänen.

Månen hade nyss gått upp och kastade från det genomskinliga, azurblåa hvalfvet där ofvan sina skönt förvillande ljusreflexer öfver den utomordentligt härliga

gruppen. Man kunde ej tycka annat, än att den var lefvande, och man väntade nästan, att gossen, som krökt det ena af de små knubbiga benen och lyfter den andra foten för att kasta den öfver korgbåtens kant, skall sträcka armarna mot konungadottern, som i sin enkla, älskligt kvinnliga höghet med ena handen vidrör barnets hufvud, under det hon lägger den andra på sitt bröst och med blicken riktad uppåt synes frågande bedja om gudarnes fingervisning.

“Hvad skulpturen kan frambringa för utsägligt härliga verk“, sade Corinne tankfullt. “Men det är först här i Rom jag något litet börjat förstå, åt hvilken ädel konst du ägnat ditt lif, Olaf.“

“Det gläder mig, att du säger så, och det är mig kärt, att du icke tröttnar vid att betrakta allt det stora, som här i så rikt mått erbjuder sig.“

“Tröttnar! Nej, jag skulle kunna sitta i dagar och veckor och betrakta endast denna grupp. Kanske du såsom konstnär ser den på ett annat sätt, men vet du, hvad jag beundrar såsom det vackraste af allt?“

“Nej, men kanske det ändå är detsamma, som mest tilltalar äfven mig. Jag skulle önska, att vi tyckte lika. Låt höra!“

“Jo, det är det underbart sublima uttrycket af vaknande moderskärlek hos Pharaos unga dotter.“

Han svarade intet, men makarnes ögon möttes för första gången i en lång, innerlig, nästan undrande blick.

Corinne förstod mycket väl, att de tyckte lika, och fastän bådas läppar voro stumma, började de förstå något mer: de började förstå, att de älskade hvarandra.

Men det var något så blygt i denna kärlek, att de båda skyggade för att yppa den.

Hos henne, den unga, så länge utvecklade flickan, som, oaktadt hon förr var stolt och höll på sin värdighet, hade så ytterst ringa tanke om sig själf, var ju denna blyghet helt naturlig. Hos den lugne, ståtliga, trettiofemåriga mannen, kunde man däremot knappast förutsätta en dylik känsla. Men den fanns dock

där, fanns där i hög grad till och med såsom icke sällan trots all osannolikhet är händelsen med kraftiga, färdlösa manliga naturer.

Förhållandena gjorde ock sitt till. De hade båda låtit den tanken, att de mot sitt fria val blifvit sammanförda, för starkt växa in hos sig, för att de lätteligen skulle kunna uppge den fasta föresats, som hon, en stolt natur, och han, en öm och grannlaga, fattat att icke å någondera sidan tränga sig på den andre och göra något det minsta anspråk gällande.

Hade de i stället såsom ömsesidigt fria vid denna tid mött hvarandra därute i lifvet, skulle han snart nog enkelt och oförbehållsamt sagt henne, huru han intagits icke mindre af den allvarliga inre skönhet, som nu mer framblickade ur hennes sjäfulla ögon och tillkännagaf sig i allt hos henne, än af de tjusande yttre behag, som med hvar dag gjorde henne älskligare. Och hon skulle då icke haft svårt att bekänna, huru hon allt från första stunden ägnat honom en beundrande hyllning, huru hon halft omedvetet stundom längtat att få luta sitt då så trötta hufvud mot hans starka, breda bröst, stundom känt en svartsjuk sprittning i sitt hjärta, fastän hon med okuslig stränghet tystat ned allt sådant och visat sig så likgiltig för honom, som hon verkligen var för allt annat.

Men nu var det något så olika. Corinne hade ju hört så många gånger, och han hade ju själf sagt henne det, innan de förenades, att hans hjärta var liksom skrinlagdt med den hädangångna, att han aldrig kunde älska henne, den stackars sjuka, dödsdömda flickan, fastän han lofvade att skydda och vårda henne så ömt som en fader. Ack, detta *fadertiga* i hans sätt mot henne, denna ständiga godhet, hvad den ofta pinat henne, och hvad hon önskat, att han någon enda gång varit en smula häftig till och med, blott hon kunnat anse det som ett utbrott från afvigsidan af en gnista dold kärlek. Men nu — skulle hon våga tro, att han börjat hålla henne kär, hade det verkligen icke varit en villa, då hon på senare tiden så mången gång tyckt sig se en helt annan slags ömhet än den förra

för ett ögonblick skymta fram hos honom, var det möjligt, att en sådan jordisk lycka vore henne beskärd?

Och han, han kände det nästan som ett förnärmande, ett ingrepp emot henne, den unga värnlösa, som blifvit lämnad i hans vård, då han helt oförmodadt vid upptäckten af den dubbla skönhet, som gömdes och samtidigt så hastigt började utvecklas ur den halfvissnade knoppen, märkte, huru kärlekens glöd tändes i hans hjärta. Det föreföll honom, som hade det varit något otillåtet däri, som liknade han den man, åt hvilken man anförtrott en dyrbar pärla, men den där själf vore på väg att stjäla henne. Hon hade ju ingen annan än honom, honom allena till dagligt sällskap, till stöd och skydd. Ensam med honom i främmande land, var hon ju liksom prisgifven åt honom; med eller mot sin vilja måste hon låta sluta sig till hans bröst, om han i en stund som denna ville sträcka ut armarne emot henne.

Nej, han ville icke begå ett sådant helgerån, han ville icke röfva till sig sin lycka. Frivilligt, alldeles frivilligt måste den skänkas honom, icke ens hans kärlek finge framtinga hennes. I och med detsamma han vid ingäendet af deras äktenskap fränsagt henne hela sitt hjärta, ansåg han sig ock hafva gifvit det själfskrifna löftet att betrakta henne som en liten syster. Och när han såg, huru Corinne blomstrade upp till något, som han aldrig kunnat ana, såg den hvita blomman i och med det hon fick lif och färg omgifva sig liksom med en slöja af jungfrulig skärhet, skulle han ansett det som ett oskärande, om han mot sin egen lagliga hustru en enda gång tagit sig hälften af de friheter, som förlofvade eljes tillhöra sig.

Men tänk om äfven hon — — om hon älskade honom! Hennes blick hade ju nyss sagt honom det. Skulle han gripa tillfället i flykten? Skulle han linda sin arm om henne och säga henne, huru kär hon blifvit honom? De voro ju allena, endast den höga, hvita kungadottern med det oskuldsfulla barnet vid sina fötter stod framför dem, endast stjärnorna och månen blickade ned på dem, endast vattnets plaskande i bassinen och

den sakta nattvindens hviskning i lagerlundarna hördes omkring dem och endast de i rödt och grönt grannt skiftande eldflugorna genomskuro då och då den ännu balsamiska luften. Tillfället var ju det gynnsammaste och — de voro ju man och hustru.

Men nej, han ville icke begagna sig af kanske ett öfvergående känslösvall framkalladt af stundens stämning i en natur som denna.

Det var dock något plågsamt i att ständigt vistas i närheten af och ensam med den nu så afgjordt älskade, utan att förråda sig. Något plågsamt, som — underliga motsägelse! — på samma gång gjorde honom lycklig.

Nu kändes det honom dock alltför svårt att kväfva sina känslor.

Han steg upp och gick ensam ett par slag omkring fontänen.

Det var liksom en kyligare luft där, lättare att andas i, tyckte han. Den sköna statyn syntes här, när man stod alldeles bredvid den, mer hög och kall, konungadotterns utkorelse att fostra hebreerbarnet för dess af Gud förut bestämda stora, allvarliga uppgift, föreföll Olaf här såsom det allt annat dominerande, det var mer af evighetens majestät, som här framträdde för honom och lade stilla och lugnande sin hand på hans så häftigt klappande hjärta.

När han vände åter till Corinne, reste äfven hon sig, i tanke att det nu vore tid att gå hem.

Som hon kom honom till mötes i sin ljusa, ännu fastän det var i oktober, sommarlätta dräkt och i stället för hatt den hvita slöja, romarinnorna ofta bruka på kvällspromenader, lätt kastad öfver hufvud och skuldror, fann han hennes likhet med modern så påfallande, att han ett ögonblick undrade, om allt, hvad han nyss upplefvat, endast var ett stycke af de för gossen en gång så lifligt skildrade sagorna, och om det var hon själf, berätterskan och sagans fé, som här i samma tjusande skepnad stod framför honom.

Han stannade, som om han därmed kunnat kvarhålla sin barndomsdröm.

”Skole vi ej gå hem, Olaf” — sade Corinne och

såg upp till honom. — "Jag vet inte, om det kan vara nyttigt att länge dröja i en sådan här förtrollad park?"

"Jag började redan vandra i en förtrollad park, medan vi voro i Sabinerskogen" — sade Olaf i det han lade Corinnes nu runda arm i sin. Men som om han velat utplåna betydelsen af sina ord, återtog han hastigt: "Du kan icke tro, Corinne, hvad du är lik din mor. Det var mig nyss, som om jag sett henne."

"Min älskade mor, kände du henne, Olaf?"

"Ja, hon var ju min styffaders syster."

"Men du var icke hemma de gånger jag var med henne i ditt föräldrahem. Jag såg dig aldrig för än efter hennes död."

"Det berodde därpå, att jag redan var kommen i kadettskolan vid den tid, då liten Corinne kunde följa med på sin moders besök. De voro och allt ifrån hennes giftermål naturligtvis helt korta, och jag tror det var för din fars ständiga sjuklighets och dystra lynnes skull, som vi, gossar, aldrig togos med på återbesöken, äfven om de någon gång inträffade under våra ferietider. Det är mest från hennes flicktid jag minnes henne. Hon var en af de fagraste, mest intagande varelser jag någonsin sett och tillika så god och vänlig. Jag höll af henne med en gosses hela svärmiska beundran."

Corinne gjorde ingen antydning om, huru ofattligt det föreföll henne, att hon kunde vara lik "den fagraste, mest intagande varelse han sett". Efter att hafva talat om hennes mor öfvergingo de till hans, som äfven för dem båda varit mycket kär.

De kände det så förtroligt, att hafva så där mycket gemensamt, och när de slutligen i palazzo Falieris rikt upplysta vestibul sade hvarandra godnatt, var det långt hjärtligare än vanligt.

Inkommen i sitt toalettrum gick Corinne rakt fram till den stora i rummets mörkaste hörn stående spegeln. vred fram de eljes på hvardera sidan tillbakaskjutna, af en knäböjande charits arm uppburna lampona och betraktade icke blott sitt ansikte utan äfven hela sin

figur i det nu starkt belysta glaset så, som hon på snart ett år icke en enda gång gjort.

Där kom ett par stora, klara tårar och rullade ned öfver de af glädje rodnande kinderna. Därpå föll hon vid närmaste taburet ned på sina knän och tackade Gud för hälsans och skönhhetens mot all förmodan henne så underbart tilldelade gåfva.

Hon dolde icke för sin käre himmelske fader, att det var för det att hon trodde det dessa gåfvor liksom banat väg för en ännu dyrbarare gåfva: hennes makes kärlek, som hennes hjärta fylldes af jublande tacksamhet. Men hon kände sig på samma gång så ytterst ovärdig den gryende jordiska lyckan liksom förut den himmelska, att det i hennes själ ropade: *herre, gå ut ifrån mig, ty jag är en syndig människa* för att strax därpå framjubla: "Det är idel nåd, nåd för nåd, men ack, min dyre frälsare, var mig nära, mycket nära och gif mig nu ock den nåden att bära alla de välgärningar, hvarmed du öfverhopar mig!"

SEXTONDE KAPITLET.

Det var i början af november som den unge Pietro tog afsked af fären och getterna och far och syskonen och höll sig käck vid alltsammans, huru mycket det än kostade på honom, i synnerhet när han skulle skiljas vid den hvita geten, som gaf comtessan mjölk, och vid sin lilla syster Pepita. Mor hade han gömt till sist. Hon hade ju ock så mycket bestyr att i den öfver axeln gående remmen binda hans lilla matsäckskorg på ryggen och ett litet krus getmjölk ofvanför säckpipan vid höften.

Men nu kunde det ej skjutas upp längre, nu måste han säga mor farväl, och då var det alldeles omöjligt

att längre hålla tillbaka tårarne, och så gömde han ansiktet vid hennes bröst och snyftade några tag, medan hon hviskande påminde honom om, att han hade främlingens blad insydda vid bröstet, att han skulle ta fram dem och lära sig dem utantill ett och ett i sänder men akta sig väl, att ingen illvillig människa fick se dem.

“Herren vare med dig, min älskade gossel Och sök nu upp den gode signor Olavos studio och hälsa så ödmjukt och innerligt till den kära unga comtessan“, voro moderns sista ord, vid det gossen tryckte den bredskyggiga hatten på hufvudet, tog klarinetten och vandrade bergsstigen utför.

Denna stig hade han många gånger hoppat så lätt fram, men nu gick han den med tunga steg, medan den för första gången förde honom från fädernehyddan, ensam ut i den stora, vida, främmande världen. Visserligen hade han en gång varit med far till Rom och flere gånger sett den stora stadens tinnar och torn glimma genom den klara luften, när han stundom fått lof att valla hjorden ända ned på campagnan, men då hade han ju snart fått återvända. Och nu — nu var det fråga om att vara borta en lång tid. Det var först när advent kom, som det kunde bli någon förtjänst att räkna på, och se'n berodde det på, hvad som kunde gömmas. Ty icke ville han återvända, förrän han hade några lira med sig till hemmet. Nu först skulle han bara liksom litet känna sig för, och så skulle han gå till maestron, hvars adress han gömde så troget i sin ficka, och där skulle han kanske få försöka sig på att modellera litet, nu medan han i början icke hade så brådt med musiken.

När han tänkte på detta, ljusnade de stora mörka ögonen åter upp, men när han då såg sig tillbaka mot de kära Sabinerbergen, ville tårarna stiga i dem.

Dock — friskt mod, unge vandrare! Visst möta dig svårigheter där nere, visst blir mången dag dig mörk och tung, visst lura faror och frestelser bland storstadens gatulif, och ännu har den dystra dödsbringaren koleran, som från Neapol ändå gick öfver till

Rom, icke alldeles upphört att kräfva sina offer. Men där bakom dig i den tysta Sabinerskogen klappa din moders böner tida och sent icke på madonnabildens ihåliga barm utan på den lefvande frälsarens herdehjärta, och för hvarje ny bön gör ängeln, som är sänd att skydda dig, nya vingslag öfver ditt hufvud.

Det var en vacker men något kall afton Sabinergossen inträdde i Rom. På måfå gick han en gata fram utan att veta dess namn, ända tills han kom till Piazza Colonna, som han kände igen för den höga kolonnens skull med de märkvärdiga basrelieferna i spiralform hela vägen uppåt och öfverst på toppen apostelen Pauli staty i brons. Där strålade redan bländande ljus från de fyra höga med en mängd lyktor försedda kandelabrarna i hörnen af det kolonnens piedestal omgifvande fina järnstaketet. Okunnig om huru under den varma årstiden hållas konserter där hvarje afton och att det offentliga lifvet där har en af sina centralpunkter, ställde Pietro sig vid hörnet af ett stort palats' pelarvåning och började blåsa sin klarinett.

Den eljes så folkrika piazzan hade nu en tid varit jämförelsevis öde. Kolerans besök, ehuru denna gång ovanligt kort och lindrigt, hade lagt sin sordine öfver det sprittande lifvet. Nu började man dock åter draga andan i medvetande om, att den fruktade farsoten redan lyftat de svarta vingarne till flykt.

Man började därför åter infinna sig på sin älsklingsplats, ehuru konserterna där ute hade upphört för året och det skämtande, skrattande, brusande, surrande lifvet icke mer vaknade upp.

Detta gjorde emellertid att Sabinergossens klarinett blef bemärkt af de stilla vandrarne. Den var visserligen konstlös denna musik, men det låg såsom friska fläktar från skog och berg däri på samma gång som den stundom ljudt likt en suck af längtan och sorg. Det var, som den vemodiga sången af en ensam fågel, men just därför trängde den fram till hjärtan, hvars strängar nu en tid varit stämda i sorgens veka molltonart.

Det var icke så få, som för en stund stannade framför Pietro, där han stod i sina korsvis öfver sockorna

ända upp till knäet snörade sandaler, sina korta hem-syddna byxor, sin raka, öppna långtröja, sitt svartlockiga öfver nacken nedhängande hår och sitt vackra af den bredskyggiga hatten starkt skuggade ansikte. Och af dessa lade många ett litet mynt eller två vid hvarje styckes slut i den tacksamme gossens hand. När han tog till sin säckpipa, gick det icke så bra. Alla tycktes helst höra klarinetten, och som det var hans eget älsklingsinstrument, tog han gärna åter till den.

När Pietro slutat, tyckte han sig vara riktigt rik. Aldrig förr hade han haft så mycket pengar i sin ägo. Han kunde mycket väl skaffat sig mat och natthärberge, men han var rädd för att gå in på obekanta ställen med sin skatt. Föräldrarne hade varnat honom för de tjufaktiga och elaka människor, man vanligen träffar tillsammans med på grändernas fattiga och små härbergen och något annat än ett sådant kunde ju han icke tänka att komma in på.

Han hade ock varseblifvit en sluskig man med ett par lurande svarta ögon, som skarpt fixerade honom, när han räknade sina pengar. Det gällde att komma undan denne och så beslöt Pietro att vanka omkring, så länge han tordes och sedan, när ingen såg honom, krypa in under någon ruin och lägga sig. Det var visserligen bra kallt, men icke värre än han kunde berga sig, tänkte han. Han hade ju fått nya yllekläder, så att han skulle stå sig till vintern, och mor hade ju kantat hans tröja med nytt getskinn.

På många långa och som han trodde förvillande krokvägar uppnådde han slutligen en kolossal ruin med hvalf vid hvalf. Han gick in genom ett af hvalfven och kom till något som liknade en ofantlig rund gård med rader af delvis grusade, delvis tämligen bibehållna lägre hvalf rundt omkring. Där såg ödsligt och alldeles tomt ut. Månen sken ned på den stora, släta planen och ett stycke in i hvalfven åt ena sidan men åt den andra var det stark skugga. Där såg det så hemskt och mörkt ut, att vår stackars lille vän knappt vågade kasta en blick ditåt. Ett ögonblick tänkte han alldeles öfverge detta underliga ställe, denna

vida ödemark af sten och grus. Men han var mycket, mycket trött och här trodde han sig vara säkrast för onda människor. Ingen, som hade något styggt i tankarna kunde våga sig hit, det trodde han fullt och fast i sitt barnsliga sinne. Och så gick han då och satte sig på en liten grushög i ett af de månbelysta hvalfven, tog upp en bit bröd, tömde det sista af getmjölken, gjorde korstecknet till tack för maten och tog till slut fram ett af främlingens skrifna blad. Han tänkte icke lära sig det i kväll, därtill var han alltför trött, men han ville ändå hafva det för sig tills han somnade.

“Du är mitt beskärm, bevara mig dock för ångest, att jag förlorad må ganska gladeliga fröjdas”. Dessa ord voro de sista, ja de enda, som gingo öfver den ensamme gossens läppar, det sista, som föresväfvade hans tankar, när han lade sig ned på grushögen och sömnen nästan genast kom som ett långt, ljudigt: Selal!

Huru stilla månen göt sitt bleka silfverskimmer öfver Sabinergossen, där han låg försänkt i fridfull, djup sömn. Det skulle vilja till ett tigerhjärta för att tillfoga honom något ondt. Men det var just på detta ställe, som grymma vilddjur så mången gång rasat mot oskyldiga människor, det var här, som blodtörsten firat sina gräsligaste orgier, det var ur de hvalf, där den om intet fasansfullt drömmande herdegossen nu låg i ett, som så mångt Jesu Kristi trosvittne träd fram för att sönderslitas af vilda djur inför ännu grymmare åskådares ögon. Det var på helig, af martyrernas blod en gång genomdränkt mark Pietro hvilade.

Han visste icke, att det var Colosseum, Roms gamla amfiteater, en af världens märkvärdigaste och ryktbaraste byggnader, han valt till härberge. Han visste icke heller, huru farlig denna tillflyktsort var, han visste icke, huru den var ett tillhåll för ficktjufvar, som eljes, gömda för polisen, just vid denna tid smögo fram för att plundra de resande, som voro nog oförsiktiga eller nog djärfva att så sent vilja beskåda den i månsken så stämningsfullt härliga ruinen. Han visste icke heller, den tryggt slumrande gossen, att de där

Iurande ögonen, som han varseblifvit vid Piazza colonna, tillhörde en af dessa ficktjufvar och huru de blixtrat till af demonisk fröjd, när de från ett af de mörka hvalfven sågo, huru det gick deras ägare så väl i hand, när pojken, som han på den folkrika gatan för en annan aflärs skull måst lämna ur sikte, här infann sig och själfmant gick i fällan.

Stackars lilla Pietro, som ligger där så vacker med de långfransiga ögonlocken slutna och den fylliga munnen litet öppen! Nu närmar tjufven sig listigt och tyst som en katt, nu lyssnar han om dina andetag äro lugna och jämna, nu ser han sig omkring att ingen finnes i närheten, nu sticker han in handen under din jacka nästan ända in på bröstet och drar ledigt och lätt ut den så väl gömda skinnpungen med hela din egendom. Men stilla, mitt barn, stilla! Sof i ro, sof djupt, sof lugnt, ty om du sträcker på en lem, om du slår upp ditt öga, om du höjer ett rop, så finnes där i tjufvens bälte en dolk, som lätt flyger ur slidan, som hastigt blixtrar till, som säkert råkar hjärtat och — din lifösa kropp ligger om ett ögonblick bland stenarne i de sönderfallna kloaker, som fordom förde de döda djurens och martyrernas lämningar i Tiborn.

Gud vare dock lof, som icke tillstöder det ondas makt gå en tumsbredd längre än kedjan räcker! När han har sagt sitt: "Allenast kom icke vid hans lif", så är längden utmätt och gränsen satt.

Pietro sof så godt, som om han hvilat där hemma i Sabinerhyddan. Där drog till och med ett lyckligt leende öfver hans ansikte, just som rånaren med tyuta fjät gick sin väg. Kanske han tyckte sig vara där midt ibland de sina och just nu lämna dem de många pengarne och dela ut åt syskonen de småsaker, han under sitt kringirrande på gatorna efter den första, lyckade musikaftonen redan uttänkt, att han skulle köpa.

Solen stod redan temligen högt, när herdegossen vaknade, satte sig upp och stack handen inom tröjan för att taga fram sitt blad och läsa på. ty nu var han uthvilad och skulle lära sig det, innan han tog fram den lilla återstoden af sin matsäck.

Men nu märkte han, att penningpungen var borta. O, hvar var den? Han kunde icke tro annat, än att han tappat den. Men det fanns ju intet hål på fickan, som mor sytt med så stark tråd och af nytt tyg. Skulle han kunnat stoppat den vilse? Ja, måste det väl ha gått till.

Och nu gaf han sig till att söka i gruset, söka sörande. Han tänkte noga efter, huru han gått och krukpit i hvalfven, och letade öfverallt, där han gått fram mellan hvarenda sten. Men nej, den förlorade skatten var och förblef borta.

Hvilka vägar han gått, innan han kom till den stora ruinen, kunde han omöjligen nu erinra sig. Han hade ju varit stadd så godt som på flykt för de lurande ögonen och säkert sprungit i många krokur.

När han tänkte på de där ögonen, kände han sig midt i bedröfvelsen ändå glad, att han undgått dem. Tänk om han träffat deras svartskäggige ägare om kvällen eller natten på det ödsliga stället. Han blef rädd bara han tänkte därpå. Nu stod hans bibelspråk med ens klart för honom. Han hade ju icke egentligen lärt sig det utantill men kunde det ändå. Ja, Gud hade varit hans beskärm och bevarat honom för ångest, fastän han nu hade skäl att vara ledsen, så att det där om att ganska gladeliga fröjlas, det kunde han icke tillämpa på sig och icke heller det, som handlade om att varda förlossad, ty fången hade han då heller icke varit.

“Förlossad — förlossad“ — — ah, nu kom Pietro ihåg, huru han om natten säkert drömt om sitt bibelställe. Det var nog därför han nu kunde det. Han hade tyckt sig vara i ett stort befastadt slott med oerhördt tjocka stenmurar. Det var fråga om ett rymningsförsök, han och några af hans medfångar arbetade på att få ett hål på muren, men förgäfves tycktes det; den var ju alldeles för tjock. Men rätt som det var — han visste ej, huru det tillgick — voro de ute, stadda på flykt öfver den långa, mot hafvet öppna och slutande borggården. Denna låg ju dock midt för slottets fönster. Skulle de icke se dem där uppifrån, skulle

de icke taga de arma flyktingarne fast? Nej, de hade Guds beskärm öfver sig. *Guds beskärm?* Pietro såg sig om och varseblef då, huru där stod något i sned riktning öfver dem alldeles som ett slags skärm mellan dem och slottet. Men det var en underlig skärm, som icke bestod af något tätt och fast, utan af något som alljämt rörde sig och glimmade af guld. Det var som om små gyllene vingar oupphörligt slagit och rört sig om hvarandra. Vid denna syn hade han fröjdats såsom en den där höll på att förlossas. Han undrade, om han icke just då slagit upp sina ögon, men så kom han ihåg, att han haft en förnimmelse af, att han bara borde se ned mot stranden, där en båt väntade för att upptaga flyktingarne och helt och hållet försätta dem på fri fot. Det var när han besteg båten, som han vaknade och såg sig omkring. Där hade då varit så ljufligt stilla omkring honom i den stora, vida stenöknen. Månen hade väl flyttat sig ett litet stycke, men den sken ännu lika klart på gossen, så att han förstod, att natten ännu ej var långt liden. Där hade väl blifvit litet kallare, men han hade dragit igen tröjan bättre och somnat om igen så djupt och tryggt.

Detta var allt, hvad Pietro visste om nattens tilldragelser. Ja, han hade i sanning hvilat under Guds beskärm, fastän satan gått med, när änglarne inställde sig, och fastän han, denne människornas fiende, på sin anklagelse, att den fromme, redan till en renare, fullare sanning komne katolske gossen icke fruktade Gud för intet, efter det gått honom så väl, fått det svaret: "*Si, allt det han äger vare i din hand*".

Men nu, hvad skulle han nu taga sig för, så utblottad som han var? Jo, han skulle uppsöka signor Olavo. Han hade ju adressen väl gömd bland främlingens blad, lyckligtvis icke alldeles på samma ställe där han haft pengarne.

Han begaf sig genast på vandring inåt de mest trafikerade gatorna, ty bland dessa skulle den finnas, där maestrons studio låg. Ack, huru glad han dock var att veta sig ha två vänner i den stora, okända staden och så anälla och mäktiga vänner sedan! Hade han kun-

nat träffa dem om kvällen, skulle det icke gått houom illa, men så dags, det visste han ju, var ingen att finna i studion. Nu skulle det emellertid lyckas och därmed voro alla sorger försvunna; sin förlorade egendom kunde ju den lille musikanten kanske redan nästa kväll förtjana sig åter och signor Olavo själf eller den goda signoran skulle nog anvisa honom ett godt och säkert härberge, dit han kunde gå med sin vinst.

Det anvisade stället var ej svårt att hitta. Med sin adresslapp i handen frågade sig Pietro snart vägen dit. Men till sin häpnad fann han studion stängd och där såg ut, som om den stått så länge. En liten ranka, som i Roms milda höstetid vuxit upp öfver tröskeln och fästat sitt sista spåda klänge i nyckelhålet, tydde därpå.

Stackars lille Pietro, de stora, mörka ögonen fingo ett så sorgset uttryck, och det ryckte kring den fylliga munnen. Hvad skulle han tänka? Hade hans vänner rest hem till det fjärran landet, de voro komna ifrån, och hade de alldeles glömt bort bort honom, den fatige herdegossen från Sabinerna och hans älskade moder och alltsammans?

Medan han stod där sorgsen och rådvill framför studions stängda dörr, kom där ut från ett af de angränsande husen en liten gumma, som Pietro skulle kunnat taga för en lefvande krönika, om han eljest vetat, hvad det var.

Emellertid behöfde han icke vända sig till henne för att begära upplysningar. Hon var en af dessa människor, som äro nästan mer nyfikna att få berätta en nyhet än att få höra en. Nu var det visserligen icke så färskt, hvad hon hade att säga, men för Pietro var det nytt, det såg hon, och så snörpte hon ihop sin mun till ett litet artigt småleende, gick rakt på den enkle landtgossen och sade med en sirlig bugning:

“Min unge vän söker signor Olavo, kan jag förstå?”

“Ja, är icke detta hans studio?”

“Jo visserligen, men ser min unga vän, maestron kommer nog aldrig dit mer.”

“Har han flyttat?”

“Ja visst, visst, han har nog flyttat till en annan studio, en liten trång kammare, min unge vän förstår?”

Men gossen förstod icke, fastän den lilla gumman förde handen till ögonen för att torka bort en för länge sedan gjuten tår. Han såg rakt framför sig och frågade efter en paus, om den gamla frun visste, hvar den nya studion var belägen.

Då insåg den lilla krönikan, att här måste man tala öppet, berätta allt rent ut från början till slut. Men först en fråga: “Min unge vän vet väl, när koleran kom hit?”

Nej, herdegossen visste intet alls om koleran.

“Ingenting om koleran, ingenting om koleran! O, den ländliga okunnigheten! Inga tidningar, inga kommunikationer däruppe bland bergen, bara skogar och snöiga bergstoppar, får och getter! O, du Sancta Sanitissima, ingenting om koleran!”

Hon runkade på hufvudet, så att hela hennes lilla figur vaggade. Men det var med synbar förnöjelse att träffa på ett så tacksamt subjekt, för hvilket till och med koleran var en nyhet, som hon tog Pietros hand och drog honom med sig till nischen bredvid studios dörr, på hvars lilla stenkänk hon satte sig, anvisande gossen plats vid sina fötter.

Det var framåtlutad mot den upp i hennes ansigte stirrande gossen och med högra handens pekfinger mot den knutna venstra handen markerande sitt tal, som hon återtog:

“Ack, min unge vän, koleran kom ju hit från Neapel helt hastigt, man visste ej huru, jag tror det var med några handelsvaror. Men den gick icke med stora, stolta steg fram på Corso eller andra förnåma gator och sade icke till i de eleganta butikerna eller höga palatserna, utan den tassade omkring som en tigger-ska, smög ned i källarvåningarna och tog med sig de fattigaste den hittade på. Hände så en dag, att den fått fatt i en trashank, som, när han kände sjukdomen rasa i sina inelfvor, sträfvade af all makt för att komma hem. Men när han var kommen hit just midtför signor Olavos studio tumlade han omkull i krampryck-

ningar. Med ens blef gatan tom, alla flydde som för pesten. Jag såg det med egna ögon från mitt fönster, och jag var så undersam, hur det skulle gå, och förfärad, att någon skulle komma och vilja skaffa honom in till mig.

Då såg jag signor Olavo komma ut från sin studio, ja just han själf, så vicomt han är och så rik han lär vara, skyndade han den sjuke till hjälp lika ifrigt som de andra flydde, tog honom på sina starka armar och bar honom in till sig så lätt som om det varit ett barn. Den där unge mannen, som passar upp honom, jag tror han heter Eugenio, kom i detsamma, men han fick icke lof att gå in i studion ens för att hjälpa sin herre utan blef blott skickad efter läkare.

När den sjuke hade varit i studion en timme vid pass — min unge vän får ursäkt, att jag icke kan säga det på minuten — då kommo de med sjukbären, men själf bar maestron honom ut, och då såg jag, att han arbetat sig svett. Sedan gick han ut, men icke åt det håll han brukar, därför tror jag han ej gick hem utan ut och promenerade, ja kanske till badhus och desinfektionsbyrå för att få smittan från kropp och kläder, innan han begaf sig hem, räknade han ut, och jag brukar alltid räkna rätt, ser min unge vän.

Nå, du heliga jungfru, hvad jag var glad, när jag såg maestron andra morgonen frisk och sund som vanligt komma till studion. Men jag såg honom inte gå därifrån.

Fram på kvällen kom där ett ekipage med en förnäm dam, som störtade in i studion och snart buro de ut signoren, och damen satte sig bredvid honom i vagnen och höll honom rakt i famnen, så att jag förstod, att det var comtessan, fastän jag aldrig sett henne förr, för hon brukar visst inte besöka sin man i studion, och fastän folk sagt, att hon skall vara som en rosenknopp, och denna var så blek som döden och destora, granna ögonen stirrade så underligt framför sig, om det nu var af sorg eller skrämsel. Ah ja, när man har en sådan person till man, som den ståtliga, snälle, hjärtegade signor Olavo, skall det allt kosta på att finna

honom i ett sådant tillstånd, att man inte kan veta, om han lever eller är död.

Och ser min vän, han var nog död eller dog han strax därpå, ty sedan har jag inte sett så mycket som så efter honom.“

Den lilla gumman strök sina båda händer mot hvarandra med en så liflig gest, att hon nära hade slagit Pietro för munnen.

“Och inte heller visar den slyngeln Eugenio sig, så att man kan få veta en smul“, återtog hon mer förargad än sorgsen, i det hon reste sig. “Men nu måste jag gå, trösta mig, trösta mig, signora Luisa har länge väntat på mig. Adio, signore, adio, adio!”

Nu, då den lilla krönikan berättat om det timade, var det nära en månad sedan det skett. Då ingen på så länge varit synlig i studion, var det ju inte tänkbart att där finna någon, och Pietro hade ingen annan adress.

Det var då för den stackars gossen ingen annan råd än att taga emot en okänd positivspelares anbud af ett slags kompanjon- och beskyddarskap samt följa med honom till hans ruskiga hem om kvällarne.

Med musiken gick det nog bra, och fastän det skärande positivets toner öfverröstade klarinettens och gjorde att, oaktadt gatorna nu, då koleran alldeles upphört, åter fylldes med folk, jämförelsevis få kastade ett mynt till Sabinergossen, skulle affären icke heller gått illa, om Pietro fått behålla sin förtjänst. Men det fick han icke. Beppo, så kallade sig positivspelaren, roffade samvetslöst till sig allt, förebärande, att han måste försäkra sig om betalningen för det usla logi och den eländiga, alldeles otillräckliga föda han bestod den arme gossen.

Visserligen försökte han att komma lös från det tryckande husbondeväldet, men när Beppo förstod det och ett par gånger hotat honom med den skarpslipade dolk han alltid bar i gördeln, vågade han icke vidare göra någon ansats till flykt. Han kände ju icke heller någon eller visste, hvar han skulle få tak öfver hufvudet, och då Beppo nu också tagit ifrån honom hans

snygga, varma kläder och endast gifvit honom paltor och det blef för Roms förhållanden tämligen kallt, kunde han ej ligga ute.

Pietro tyckte sig några gånger hos Beppo känna igen de där lurande ögonen, som förföljt honom första aftonen, när han spelade i hörnet vid Piazza Colonna. Men den mannen hade yvigt svart skägg och Beppo hade bara några tunna strivor, så att det kunde då inte gärna vara densamme.

Vår lille bergsbo var emellertid hjärtskrämd för sin kompanjon, och trasig och utnagrad, som han var, såg han med hvarje dag allt mer och mer nedslagen ut och hans toner ljödo så sorgsna, att de kunde rört gatstenarne, om icke positivets tagit öfverhand. Ack, hvad hade det nu blifvit af hans Guds beskärm, när skulle han såsom förlössad få gladeliga fröjdas? Hade kanske allt detta svåra träffat honom, för att han och hans moder låtit dem, som alla goda katoliker kalla kättare, förleda sig till otrohet mot madonnan? Men underligt var det dock, då han just genom kätteriet lärt att så högt älska hennes son. Kunde modern vredgas däröfver?

Kom så adventet, kyrkoårets stora begynnelsehögtid. Redan tidigt på morgonen väckas Romis invånare af kyrkklockornas ljud, och andäktiga skaror strömma till templen, knäböjande samlas kring madonnabilderna och processioner af munkar tåga fram på gatorna. Men långt innan den första klockan ljudit, hafva unga gossar och flickor stämt upp sina hymner framför madonnans bild och därmed samlat nyfikne och bedjande samt inkasserat mången slant.

Beppo hade aldrig hört Pietro sjunga, men som han visste, att de flesta herdebarn där uppe i bergabygden hafva vacker röst, tillsade han gossen att gå ut och sjunga. Själt skulle han nog följa honom, fastän icke med positivt, men dock med ögonen, så att Pietro skulle icke våga springa sin väg eller smyga undan en enda bajocci, det lofvade han och beseglade det med en otäck ed.

Det var då ingen annan råd för Pietro än att

traska åstad, ehuru han visste, att han icke kunde sjunga med gladt hjärta såsom han sjungit i skogen bland sina får och getter.

Nog kunde han i alla fall sjunga en hymn till madonnan, det skulle kanske blidka henne. Men han kände icke till den hymnen, som de romerska barnen sjöngo; därför ställde han sig litet afsides och stämde upp sin hymn ensam, så fort de andra slutade.

Den sången klang så säreget, så rörande, så olik alla de andras, att flere mynt kastades till den genom-musikaliska gossen ensam än till de andra tillsam-mans.

Nu var Beppo nöjd med gescheftet och tillsade Pietro att gå och sjunga utanför palatsens portar. Gossen hörde den hesa rösten helt nära bakom sig, men när han vände sig om, såg han ingen Beppo, utan endast den svartskäggige mannen med de lurande ögonen. Den olycklige gossen var nära att skrika till af förfäran, och likväl stod han midt ibland välvilliga människor, som kastade till honom penningar, confetti, slängkyssar och beröm för hans vackra sång, kanske ock för det medlidande han väckte med sina mörka, nu lika mycket af svält och sorg som af den bred-skyggiga hatten skuggade ögon.

Mekaniskt gick Sabinergossen till första palats han såg. Han skulle gått i elden eller genom vattnet för att allenast komma undan den förklädde han hade bakom sig. Han sjöng framför palats efter palats och mångt dyrbare mynt kastades ned till honom, men han lutade sig icke för att taga upp ett enda. Han visste väl hvem som smög honom tätt i hälarne och roffade till sig dem alla, men han vände sig icke om af fruktan att åter se det falska ansiktet.

Äfven till Palazzo Falieri kom vår stackars gosse och sjöng. O, hvarför hörde icke dina vänner dig, om där fanns någon enda kvar, hvarför kommo de icke fram och igenkände dig, hvarför tillsade icke din Gud dem att rädda dig, din Gud, som du i trots af dina frestelser till tvifvel åkallade på ett så evangeliskt sätt,

hvarför sände han icke sin ängel att öppna dina vännerens port för dig, när du så träget klappade på hans hjärta och bar fram din nöd för honom?

SJUTTONDE KAPITLET.

Det var nog djupare intryck än blott för dagen Ruth hade fått därute vid fiskläget. Hvad var emellertid annat att göra än att efter återkomsten till hufvudstaden gripa sig an med musikstudierna och det med nya, friska tag. Visst blåste där friska fläktar, ja till och med stilla evighetsfläktar genom hennes själ, när hon tänkte på det härliga lifvet på hafvet och det storslagna sant sköna i allt Guds verk där, så olikt all den konstgjorda för att ej säga syndiga glans hon här var omgifven af. Men hvad var att göra? Icke kunde hon nu så tvärt afbryta? Tant Poller skulle bli förtviflad, och hvad skulle de säga därhemma, om hon nu kom och sloge sig ned bland systrarna, där hon ju alls inte behöfdes? De skulle nog mer gilla detta hennes andra steg än det första, det hon tog utåt, men detta gillande skulle bli alltför sårande för hennes själfkänsla, enär det ju innebar en bekräftelse på, hvad hon väl visste med sig, nämligen att allt arbete, alla depenser, skilmässa och alla bekymmer, hon åstadkommit, vore bortkastade och onödiga. Nej, detta ville hon icke medgifva. Och hvad skulle hela världen säga, om hon nu drog sig tillbaka? Denna värld, som hon sett i ett så idealiskt skimmer, och som hon velat gifva sina bästa gåfvor, det upphöjdaste och skönaste, hon kunde åstadkomma, gifva det till dess förädling och glädje.

Visserligen hade hon studom nu mer fått en annan blick därpå, en blick som i någon liten mån öfverensstämde med det ord, som låter uttrycket *världen* hafva

all innebörd: ögonens begärelse, köttets begärelse och ett högfärdigt lefverne, men hon bländades dock ofta af förförerskans lysande egenskaper och hennes fåfänga törstade ännu efter dess gunst.

Och nu var säsongen inne. I den krets, där Ruth nu lefde, hade årstiderna icke namn efter de kristna högtiderna, utan allt efter som nöjenas strömdrag hade ebb och flod, förvinterns säsong inträffar nästan samtidigt med adventet, och ehuru den visserligen icke är så liflig som eftervinterns, då nöjena aflösa hvarandra, går dock ingen vecka utan att societeten är samlad två å tre gånger i enskilda hus, utom att de offentliga tillställningarna i teatrar, bal- och konsertlokaler erbjuda sig för hvarje dag.

Det var just dagen efter den, då adventsklockorna ringt sin stilla högtidsfrid öfver kyrka och prästgård därhemma, som Ruth för första gången uppträdde helt och hållet offentligt. Hon hade blott ett par nummer att sjunga, men huru viktigt ansåg hon det icke vara att göra det så, att det blef en succès. Hon hade öfvat därpå bittida och sent, hon hade tänkt därpå både natt och dag.

Och nu var stunden kommen, den på en gång efterlängtade och fruktade, då hon stod där på estraden midt i konsertsalongen framför en stor och fin publiks kritiska blickar, stod där i en dräkt, som icke skulle varit hälften så elegant, om ej assessorskan velat ha sin älsklig så förtjusande som möjligt, stod där darande och lyssnande till de första tonerna af flygeln, som skulle beledsaga hennes sång.

Hvad hon tänkte i denna stund visste hon icke, åtminstone icke efteråt. Det föreföll henne såsom hade allt inom henne stått stilla, medan hon själf och allt utomkring gick rundt. Men hvad hon visste var att midt i detta virrvarr såg hon med ens, såsom hade en drömbild sänkts ned framför henne, liksom en liten grön oas. Hon såg en väg kröka om en skogshöjd in på en fint krattad i rosor infattad gård. hon såg en stilla huslig kvinna med ett par djupa, sammetsbruna ögon stå på det lilla hvita husets veranda, hon såg den

vackra trädgården med den unge sjömannen på andra sidan och hon såg hafvet det stora vida, om det oändliga städse påminnande hafvet utbreda sig bakom alltsammans. Det var lifsflakten därifrån och det var den af rörelse vibrerande fadersrösten, hon hörde säga: "Gud välsigne honom i tid och evighet!", det var detta som på samma gång det kom henne att djupt blygas öfver sig själf och sin äresjuka i ett nu tog bort all rädsla för dem, hon hade framför sig och gjorde, att hon utan tanke på beröm eller klander nu vid de inledande accordernas slut föll in med sin: "hvar har du varit så länge, du Sven i rosengård" och sjöng den så, som hon säkerligen aldrig förr sjungit.

Hon hörde, hon såg och hon kände, att hon vunnit mängdens bifall. Men hvad brydde hon sig egentligen om den stora mängden. Förr hade hon ansett det för sitt skönaste, mest efterlängtade mål att i toner få tala bevekande, förädlande, lyckliggörande till de mångas hjärtan. Nu hade hon nästan lärt sig att förakta publiken. Man hade så ofta sagt henne, att dess smak vore rå och obildad, och då hon såg, att det gedigna stundom försmåddes, under det att det underhaltiga hade framgång, hade hon glömt, att det verkligt sköna och ädla gärna tilltalar äfven den olärde och att, om mängden ofta gör misstag och begår orättvisor, så ligger skulden icke sällan hos dess ledare, som alltför ofta narra publiken att gå och se på "*kejsarens nya kläder*" samt — eftersom den nu en gång vet, att den intet omdöme har — ger sitt bifall åt, hvad de lärde se och prisa såsom godt och vackert.

Nu var här visserligen ett ganska fint auditorium, men Ruth visste, att det egentliga afgörandet likväl låg hos några få däribland. Hvad tyckte dessa, hvad sade deras blickar, ord och åtbörder? Instämde de i bifallsorlet, hon hörde omkring sig? Skulle de efter konsertens slut komma och lyckönska henne?

Ja, de flesta kommo. Somliga sade henne några kalla artigheter, andra en betydelselös fras, men några funno knappast ord nog starka för det beröm de slösade på henne och den framgång de förutspådde henne.

Det var en orolig nästan sömnlös natt Ruth tillbragte, sedan hon väl kommit hem, och såväl under vägen som de få minuter hon dröjt inne hos assessorskan blifvit utledsen af dennas ifriga försäkringar, att hon varit förtjusande, sjungit förtjusande och alldeles förtjust hvarenda en, än tyckte hon sig stå på estraden och såsom i första ögonblicket förskräckas för alla de blickar, som mötte hennes, än spratt hon till vid tanken på de små nålstring, som afunden så fint företått att blanda in i de artiga fraserna. Och ju längre det led, dess mer irriterad blef hon, ända till dess hon slutligen måste taga sömnmedel. Hon visste, att det ej var bra, och hon hade undvikit det i det längsta, men nu måste hon sofva; det var långt öfver midnatt, och hon hade denna afton lofvat att den följande med sin sång illustrera en soiré hos en af sina varmaste beundrarinnor.

Nå, hon fick slumra ett par timmar. På förmiddagen var hon blek och såg trött och medtagen ut, så att den välmenta tanten oupphörligt kretsade kring henn med sina refracheringsmedel.

Men på kvällen, när hon stod framför spegeln i sin ljust lilafärgade med hvita spetsar garnerade sidenklädning och några klasar lackröda blommor på hår och bröst hade hon åter så skära rosor, att hon lyckönskade sig till att ännu icke på länge behöfva använda smink, såsom de flesta andra uppträdande redan vid mycket unga år måste göra.

Assessorskan var icke med, det var ju blott såsom sångerska Ruth Bertrand var inviterad till ett ställe, som stod utom och öfver deras umgängeskrets till och med.

Redan i den med växter rikt dekorerade, upplysta och varma vestibulen mottog en betjänt hennes kapp och hufva. Mellan blommande nerier, statyetter och små springbrunnar ilade den unga flickan med latta steg uppför trappan, stannade blott en minut i toalettrummet och gick så in i det lilla sidokabinett, hvarifrån värdinnan skulle hämta henne.

Rummet var blott med en pärlportier skildt från

den stora våning, hvarest en utsökt krets redan en god stund varit samlad. Ruth behöfdes ju icke, förrän musik-tiden kom. Härifrån kunde hon emellertid, medan hon väntade, både se och höra allt hvad som tilldrog sig därinne i det bländande ljusskenet, utan att någon gärna kunde observera henne, där hon stod i sitt endast af skimret från en mattslipad röd ampel svagt upplysta kryp in.

Ungefär midt i rummet stod en grupp herrar samtalande, och då hon ett par gånger hörde sitt namn nämnas, förstod hon att det var om gårdagens uppträdande. Hon behöfde ej lyssna. Hon kunde icke undgå att höra, hvad som sades, isynnerhet som man litet hvar därinne var nyfiken att höra det just nu väntade omdömet af den lille lurfhåriga mannen som man grupperat sig omkring.

Det tycktes långsökt detta omdöme; han var synbarligen icke angelägen att fälla det. Men nu kom det, liksom prässadt fram afgafs det med hög och gäll stämma, fastän det afbröts på midten. »Apparitionen — det är alltsammans, eljes ingen skola, ingen aplomb, ingen — men, förskona mig, mina herrar och damer!» Och han ryckte på axlarne och gick med en indignerad liten bugning åt annat håll.

Det gick en kall kåre öfver Ruth. Hon visste, hvad lurfhufvudets dom betydde i de musikaliska kretsarne, och den hade nu fallit tung öfver henne. Icke för hennes egen eller hennes sångs skull, det visste hon, utan för det att domaren hade ett horn i sidan till hennes sånglärare. Det låg i mannens intresse att stuka ned den elev, vid hvilken läraren fästat så stora förhoppningar, och genom hvilken han ville ådagalägga sin undervisningsduglighet. Detta förhållande kände dock ingen i societeten, och därför var man i afton alldeles på det klara med, huru man skulle betrakta den, man i går afton ansett för en uppgående stjärna.

Men den, som kom i en svår dilemma, det var värdinnan. Förargad och förlägen tog hon dock sitt parti och gick att hemta fröken Bertrand. Med en kall hälsning gick hon emot henne, men när hon tog hennes

hand och genom handsken kände, att den var iskall och darrande, stannade hon ett ögonblick, såg medlidligt på den stackars unga, vackra flickan, tog henne rörd i famn och kysste henne, samt sade henne ett par vänligt uppmuntrande ord.

“Vi bry oss icke om, hva' gamla afundsjuke narrar säga”, hviskade hon beslutsamt både för att trösta sig själf och sin skyddsling, i det hon lyftade portieren och drog Ruth med sig in i salongen.

Mottagandet där var emellertid ytterst kyligt. Det var endast värdinnans vänlighet och Ruths lilla återstod af stolthet, som uppehöll henne och gaf henne mod att sjunga. Men den lille mannens ord ljödo som en grafringning öfver hennes illusioner, och så fort hon skulle uppträda, ställde han sig envist så, att hon skulle se, huru hans små stickande falkögon fixerade henne med ett ironiskt uttryck.

Hon försökte vara modig, men kände sig osäker, hörde själf, att intonationen icke var alldeles ren och — med ett ord, hon sjöng så, att lurfhufvudets seger blef fullständig.

Nu var det ej värdt att vidare försöka med något uppträdande i hufvudstaden, förr än den unga sångerskan på utländsk botten dokumenterat sig, och kommit åter, icke för att på nytt uppstiga såsom en stjärna med dallrande skimmer, utan för att såsom en sol stråla och blända med själfständigt ljus.

Men för att göra en resa till Paris och att under något studium där uppehålla sig, tills engagement vanns, fordrades långt mer medel, än Ruth kunde förfoga öfver. Hon beslöt därför att under vintern göra en eller annan konserttournée i landsorten och sedan antaga en hennes tillbjuden plats i en damkvartett, som var under bildning, och skulle börja sin rundtur följande vår.

Det var helt kort före jul som Ruth gaf en matiné i sin hemorts residenestad. Hon skulle där hämtas med skjuts hemifrån för att få tillbringa julen bland de sina.

Med denna skjuts följde faster Anne-Beate och Karla till att öfvervara konserten. “Hjärtanda, var

skall väl inte förakta sitt eget kött och blod heller", menade den förstnämnda.

Assessorskans Poller var med sin älskling för att här få sammanträffa med sin ungdomsvän Anne-Beate Bertrand och få säga henne, hvilken skatt hon hade i sin systerdotter. Alla damerna hade kommit öfverens om att taga in på samma hotell, men de kunde icke få samspråka mer än en liten stund, förrän Ruth måste dra sig tillbaka för sin toiletts skull.

"Hon ser rätt medtagen ut, stackars flicka", anmärkte fastern med en ovanligt allvarsam uppsyn.

"Och icke på långt när så glad som förr", sade Karin.

"Åh, det gör hennes utseende så mycket mer intressant. Litet vemod är så klädsamt. Vänta bara, tills hon blir klädd. Ah, hon blir förtjusande i den dräkt hon skall bära på matinéen. Hon kommer som vanligt att öfverglänsa hvarenda en".

"Det kan du säga, så länge jag inte tagit på mig min blommiga sidenklädnig" skämtade faster Anne-Beate, som funnit assessorskans pjoller löjligt och åter försatts i sitt vanliga goda humör.

Snart sutto de tre damerna på en af konsertsalens främre rader, Karin i midten och de båda äldre på hvar sin sida om henne.

Karin darrade och kände sig så matt, hvar gång systemen visade sig, så att hon önskade, hon aldrig hade följt med. Hon begrep alls icke, den lilla landtliga enfalden, huru Ruth kunde uthärda att stå och sjunga, när alla sågo på henne.

"Är du ej förtjust, Karin. Tänk att se sin syster uppträda så!" hviskade fru Poller henne i ena örat.

"Jag såge hellre, hon sutte hemma och spann blånor, brummade faster Anne-Beate i det andra.

Det var sena aftonen, när de ändtligen körde upp på hemmets gård. Prosten och Maria togo emot dem i den upplysta förstugan. Ruth låg länge vid fadrens bröst. Hon tyckte sig ha varit så långt och så länge borta, ja borta i dubbel mening, och hon hade en hastig förnimmelse af, huru det måtte hafva känts för den förlorade sonen.

Aldrig förr hade hon sett sitt hem så obekrifligt inbjudande som denna afton. Vädret hade icke varit det bästa. En ihållande skarp vinterstorm hade stundom fört med sig yrsnö, som gjorde den långa vägen trög och när så mörkret föll på, hade de resande haft det rätt bistert. Nu voro de med ens inne, där ljus strålade, där en behaglig, lugn värme, lik den tysta stilla kärleken omgaf dem, och där öppna armar gång på gång lindades om den återkomna. Ruth kände, såsom så ofta under detta år, tillbragt i världslif och fåfänglig sträfvan, huru en hand sakt klappade på hennes hjärta. Nu kom evighetstanken i form af en undrande fråga, huru det månne varda, när en själ efter en lång, irrande, mörk och svår jordevandring får träda in i en af fadershusets ljusa boningar. "*De skola varda såsom drömmande*" tänkte hon — dock, i samma ögonblick gick henne genom märg och ben den frågan: "Men skall väl jag stå med i raden?"

Som en drömmande kände hon sig likväl icke nu. Hon var så klarvaken för allt och alla. Snarare föreföll henne det, som hon upplefvat, sedan hon lämnade hemmet såsom en dröm men en mycket orolig sådan.

Det var redan julfint i hvarje vrå. Ty här brukade man icke skjuta upp göromålen till sista stunden, och nu hade man beräknat allt med afseende på Ruths hemkomst. Till och med ett par julgranar hade Maria smyckat med ljus och tändt. Där låg som ett fint doft öfver hela huset och dock var där något så hemvarmt i allt, såsom hade hvarenda sak velat säga henne ett hjärtligt välkommen, ända från den enkla, men fina ljuskronan af brons och kristall till kakelungsglödens reflex mot de blankpolerade mässingsluckorna, ända från den lilla resedan däruppe på Ruths toalettoord till de vackra buketterna af hvita novemberastrar och röd kaktus, som mellan frodiga bladväxter tittade fram ur de väldiga blomsterpyramiderna framför salsfönstren.

Festmåltiden sagnades icke heller. Och när Ruth nu åter satt på sin gamla plats mellan systrarna, kom hon så lifligt ihåg den kvällen för litet öfver ett år sedan, då hon satt där med sinnet uppfyllt af tanken

Höft hon skulle bedja om fadrens tillåtelse att gå på den bana hvarpå hon nu tillryggalagt ett stycke, och hon önskade i denna stund nästan, att han hade sagt nej.

“Det har varit tomt efter dig, min flicka. Detta var det enda ord, hvarmed prosten Bertrand under måltiden häntydde på det förflutna.

Ruth kunde ingenting svara, men då hon efter måltiden tog fadrens hand och kysste den, såsom hon brukat, då hon var barn, föllo ett par stora tårar ned därpå.

ADERTONDE KAPITLET.

Den lilla romerska krönikan hade såsom andra sådana sagt hälften sanning, hälften osanning. Allt det, hvartill hon varit ögonvittne var nog sant, men den slutsats hon dragit därpå, var ej riktig.

Baron Ekensköld hade visserligen fått koleran och varit svårt och länge sjuk, men han hade icke dött. Hans kraftiga natur hade segrat öfver sjukdomens första häftiga anfall, men den starke mannen tycktes ha blifvit bräckt i den kampen. Dag efter dag, vecka efter vecka satt Corinne vid hans sjukbädd, oviss om utgången skulle bli lif eller död. En liten gnista hopp hade dock hållit henne uppe och hon var glad att hennes nyvunna krafter stodo henne bi, om hon ock kände, att de nedattes.

Det var tunga dagar för den unga kvinnan, men för hennes andliga lif hälsosamma. Afsidestagandet under egen sjukdom blir sällan en sådan verklig, prövande fastetid som det vid våra älskades sjukläger.

De båda makarne hade emellertid så förunderligt bytt om roller. Nu var det Corinne, som visade sig vara den starke, den modiga, den beskyddande, som

entrottligt vakade öfver, att intet oröande, störande eller obehagligt fick närma sig Olaf, under det han var den passive mottagaren af allt stundom utan, stundom med ett litet tack till belöning, alldeles som hon förr uttalat ett enstafvigt sådant för hans samvetsgranna pliktuppfyllelse.

Gjorde då svagheten alltid en människa kall och känslolös? Nej, Corinne visste, att det icke var svagheten, utan misstroendet, som alstrat hennes hårda, stolta tillbakadragenhet, änskönt glödande känslor stundom sjödo inom henne. Kunde då Olaf hysa något misstroende till henne? Åh nej, det var nog bara sjukdomen, som var orsak till likgiltigheten.

Vid auventstiden var Olaf så tillfrisknad, att Corinne kunde föra honom med sig ut på små promenader i vagn i Roms för nordbor milda decemberluft.

Den morgon stackars lille Pietro sjöng framför palozzo Falieris portal, var det ännu så tyst i hela huset. Baron Olaf brukade ha sin bästa sömn om morgnarne, hvarför den unga friherrinnan befallt, att tjänarne alltid då skulle hålla sig stilla.

Corinne hade flyttat sin sängkammare intill sjukrummet, så att hon ofta skulle kunna titta ditin och genast vara till hands, om försämring möjligen inträdde, då hvarken hon eller någon annan numer behöfde vaka. Hon hade väl hört gossens sång, och den hade på ett oförklarligt sätt gått henne till hjärtat, men då hon gläntat en smula på Olafs dörr och märkt, att han slumrade, ville hon göra så litet buller som möjligt och vinkade därför blott åt Juannita, att kasta ned ett mynt från balkongen.

“Ack, det var en sådan liten blek, utmagrad och trasig stackare“, hviskade hon, när hon med tysta fjät kom tillbaka. Han hade en sådan hatt på sig, som folket från Sabinerna nyttjar, och han förföljdes af en sådan ruskig, svartskäggig man.

“Från Sabinerna — från Sabinerna!“ ljöd det nu inom Corinne. Från Sabinerna — o, det var Pietros röst! Han skulle ju komma till Rom redan i början af november. Vi ha ju alldeles glömt honom. Ack

Pietro Manuelas gosse, den stackars käre, snälle lille Pietro!"

Hon svepte den blåa sidenrocken tätt om sin långa hvita pegnoir och skyndade ut på balkongen. Men det var för sent att vidare upptäcka ett spår af gossen eller hans följeslagare.

Dagen därpå var en otalig människomassa samlad på platsen framför Luterankyrkan, från hvars mellersta balkong påfven utdelade välsignelsen. De flesta voro ju fotgängare, men en fil af equipager höll åt ena sidan. Baron Ekenskölds var ett bland dessa. Själva ceremonien hade för dem föga betydelse, men Corinne var glad att se, med hvilket återuppvaknande intresse Olaf betraktade kyrkans aldrig för ofta återsedda, härliga fasad med dess sköna marmorstatyer. Hon såg däri ett godt tecken till fullkomligt tillfrisknande och hoppades, att han snart skulle kunna återtaga det arbete, som förut varit honom så kärt, men som han under sjukdomen tycktes ha förlorat all lust för. För egen del hade hon ett annat intresse. Hennes blickar gingo spanande och sökande öfver folkmassorna. Där de djupaste leden stodo, där de fattigaste hade bildat små grupper bland den brokiga med trikolorer, silkesmantlar, skärp och band i lysande färger smyckade mängden, där forskade hon ifrigast, men länge förgäfvos, alltjämt för-
gäfvos.

Ej långt från Luterankyrkan och just åt det håll, där deras equipage höll, såg Corinne, huru "de rättrogna" kröpo uppför den där belägna Scala sancta, d. v. s. den marmortrappa, som påstås hafva utgjort trappuppgången till Pilati palats, och på hvilken man här och där visar fläckar efter Kristi blod. Hon såg, huru de arma botgörarne lutade sig för att andäktigt kyssa de glasskifvor, hvarmed man betäckt dessa fläckar på de eljes med trä belagda 28 trappstegen, och fastän hon icke önskade bland de krypande finna den hon sökte, öfverfor hennes öga likväl dem alla från ofvan och ända ned. Hon drog en suck af misräkning och lättnad på samma gång. Hon visste ej, hvar hon vidare skulle söka och det var ju dessutom otroligt, att hon skulle finna en

liten trasig, obemärkt gosse bland en sådan böljande människomassa, men hon var ändå glad, att Pietro ej fanns bland de fantastiske, som blindt trodde på katolicismens alla dikter.

Hon tänkte nästan öfvergifva sökandet, då utropet:

"O, se där står han jul" gled öfver hennes läppar.

"Hvem?" frågade Olaf förundrad.

"Pietro, vår arne lille Pietro. Där, alldeles midt för järnräcket vid Sancta scala, helt nära oss står han med sin säckpipa och sin klarinett. Men nu sjunger han endast. Ja, det är den käre gossens röst, jag kan nu tydligt urskilja den bland allt sorl och buller, och hur väl jag känner igen den, fastän den klingar så oändligt sorgligt. Ack, hur trasig han är, och hur lidande han ser ut. Men det är ändå hans förr så strålande ögon, som nu blicka så melankoliskt fram under sabinerhattens breda skuggor.

Corinne sade detta medan kusen på hennes vink fallde ned fotsteget och öppnade vagnsdörren. I nästa ögonblick stod hon framför den sjungande gossen.

"O, signora comtessa!" utropade denne, afbrytande midt i sången. "Rädda mig, rädda mig!" fortfor han nästan i samma andedrag, i det han med båda armarne omfattade hennes knän.

Corinne skulle ej vetat, hvarifrån hon skulle rädda gossen, om hon ej, i detsamma hon sprang från sin plats, hade sett en svartskäggig man med lömsk blick hastigt göra en hotande rörelse och föra handen mot dolkfästet. Men hon hade icke väl skyddande och smekande lutat sig ned mot Pietro och lagt armarne om hans hufvud och hals, förrän Beppo, seende att sabiner-gossen hade maktiga vänner, gaf sig på flykten.

Sedan ångrade hon, att hon icke ropat an polisen att taga honom fast, men nu i ögonblicket hade hon icke besinning nog därtill.

"Var icke rädd, Pietro, min käre lille gosse, var icke rädd, han är borta, den grymme mannen, långt borta."

Den stackars gossen såg sig skyggt om, men när han öfvertygat sig om, att faran var öfver, klamrade

han sig änyo fast vid Corinne, gömde ansiktet i hennes kläder och brast ut i högijudd, snyftande gråt. Det var som om alla damluckor dragits upp, och den lille musikanten nu, när han kände sig räddad, på en gång velat utgjuta alla de bekymmer, den sorg, den förskräckelse och det lidande han utstått på de få veckorna, sedan han lämnade det kära hemmet och sin älskade moders famn.

Den unga, förnäma, enkelt men ändå elegant klädda damen, smeksamt och vänligt tröstande lutad öfver den gråtande, nu på sina knän nedsjunkne trasige gossen, var en syn, som trängde till de i allmänhet lättörda italienarnes hjärtan: "O, bella, signora, anglesia! Oh, cara columba, mia!" (O, sköna engelska fru! O, min kära dufva!) voro ord som från många håll, åtföljda af slängkyssar, riktades mot Corinne, till dess hon högt rodnande och ifrig att komma undan mängdens blickar med mildt våld lösgjorde sig från det krampaktiga famntagat och sökte att så fort som möjligt få Pietro med sig till vagnen. "Kom, mitt barn, skynda dig, där har du ju signor Olavo, kom, kom, han väntar oss!" hviskade hon, medan hon, dragande gossen efter sig, tillryggalade de få stegen till det väntande equipaget.

Inom ett ögonblick satt den lille trasvargen midt emot det friherrliga paret i deras vagn, som snart styrde af mot palazzo Faliero.

Det var med fuktig blick och sitt gamla hjärtogoda och soliga leende Olaf mottog sabinergossen, och Corinne fröjdade sig däråt såsom ett nytt hälsotecken. Och ännu medan tårarne hängde i Pietros långa ögonfransar, lyste gossens blickar, såsom när mörkt vatten återspeglar strålände stjärnor. Han grät och skrattade nu om hvartannat och tryckte händerna för bröstet, som om det hade velat sprängas, vid tanken att han nu vere i goda händer och alldeles undanryckt den rysliga Beppos skräckvälde.

Och nu måste han berätta, hvad som händt honom, sedan han lämnade hemmet. Han gjorde det med barnalig ledighet och graciosa gester, såsom söderns barn brukar, men ofta afbröts hans tal af de djupa sag

afingar, hvilka såsom efterdyningar af de emärtans skräck
flar, som på denna korta tid gått öfver hans unga lif,
nu liksom snappade efter den nya, rena, vederkvie-
kande luft, han med ens blifvit försatt uti.

“Men, min häre gosse, du har ändå alltjämt varit
under Guds beskärn”, sade Corinne, när han slutat.
Därigenom att du kom i den grymme Beppos händer,
blef du i alla fall bevarad från frestelserna att deltaga
i de synder, som nu visade sig i all sin vederstygglig-
het, men som, om du kommit till sammans med en
annan, kanske lika dålig, men smilande människa, som
det här finnes så godt om, kanske kunde lockat dig i
fördärfvet. Gud har sannerligen varit med dig.”

“Ja, ja, han har bevarat mig, så att jag kunnat
hålla fast vid herren Jesus, som mor och comtessan tro
på, fastän jag ibland fruktat för madonnans vrede. Och
nu har han förlossat mig, så att jag får ganska gladeligen
fröjdas”, utropade Pietro, med tanken på det bibelord
han lär sig under hvalfven i Collosseum.

“Herren Jesus, som mor och comtessan tro på,”
citerade Corinne med vibrerande, hviskande stämma.
“Hvarför utesluta baron Olaf? Han tror nog på sin
frälsare, han ock.”

Hon hade tvekat, om hon skulle våga säga ut detta.
Men hon kunde icke lida, att någon hyste den minsta
skymt af tvifvel, om att han stod och i all evighet
skulle stå på samma sida som hon. Hon hade ock
anledning hoppas, att det nådesverk, som redan förut
var något begynt i hans hjärta, under sjukdomen gjort
allvarliga framsteg. Men nu, när hon uttalade detta
hopp som något visst, kände hon sig helt bäfvande.
Hon räckte honom därvid sin darrande hand, men så
på honom vågade hon med knapp nöd.

“Jag tror, att han äfven vill vara *min* frälsare,”
sade Olaf och såg henne innerligt i ögonen. Han var
rädd att gifva ett vissare uttryck åt det, som nu
utgjorde hans högsta längtan, hans angelägnaste om-
sorg, hans gladaste hopp. Men det sätt, hvarpå han
betonade *min*, ådagalade klart, att här icke var fråga
om ett blott vetand' ett kallt förståndsmässigt medgif-

vände, att Gud vill, det alla måniaker skola värda en-
liga, utan om en allvarlig själens törst därefter, ett
trösteligt hjärtats hvilande, därvid.

Pietro förstod blott till hälften, hvad det var fråga
om. Men han passade på och grep om de samman-
slutna händerna med sina små bruna fingrar och kysste
dem ifrigt.

Nu fick den lille sabinergossen andra dagar. Mat
och kläder fattades icke längre, och det gladdo honom,
att de senare blefvo af samma snitt som dem mor väft,
fastän tyget var mycket praktigare och fint bräm kan-
tade tröjan i stället för getragget på den Boppo tog
ifrån honom.

Det basta var dock, att han hade goda, skyddande
och omhuklande vänner, och att comtessan skref till
hans mor och sade henne, att nu behöfde hon icke
vara orolig för sin gosse.

En vecka efter Pietros ankomst började Olaf åter-
taga sitt arbete till stor glädje för gossen, som då hade
löfte att ofta få se på och äfven själf få försöka sig
litet.

Redan den dag, då maestron första gången gick
till sin nu öppnade och af Eugenio blomstermyckade
studio, fick den blifvande lärjungen följa med.

När de kommo fram vände Pietro den glädjestrå-
lande blicken mot det hus, hvarifrån krönikan kom ut,
när han för några veckor sedan stod här sorgsen och
villrådig. Jo, där syntes hon verkligen i ett fönster,
den lilla fryntliga gumman, som nu med en stor gest
slog ihop händerna, om af förvåning att återse herde-
gossen vid den lifalefvande signor Olavos ena sida eller
hans unga, sköna maka vid den andra, kunde ingen veta.

Visserligen hade Pietro under sin vistelse i Rom
sett många härliga bilder, men endast högt upp på
kyrkor och palatser eller på höga piedistaler vid gator
och torg. Nu kom han midt ibland dem och fick på
nära håll skåda dem från alla sidor. Han tyckte sig
aldrig skola bli matt därpå.

Äfven Corinne såg sig som ett nyfiket barn om i
sin mans smakfulla, ja till och med praktfulla atelier.

För henne tedde sig väl det mellan drapperier och växter vackert ordnade, i en särskild afdelning framför den egentliga verkstaden uppställda bildergalleriet, icke så storartadt som för Pietro, men det var henne desto kärare, emedan de flesta grupperna voro hennes mans verk, och hon i många af dem såg en tanke, som hon så väl förstod. Någon gång lyfte hon frågande blicken upp till Olaf, och han syntes då med nöje belysa konstverket med några förklarande ord. Det var ej hans sätt att utbreda sig, och hon kände sig glad att ej behöfva mer än en liten häutydning för att fullt fatta det ideal, som en gång kanske länge nog legat slumrande där innanför hans barm, innan han gifvit det uttryck i form och gestalt.

Corinne hade ju en gång förr varit här, men då hade hon blott haft öga för en bild med förvridna drag och blåbleka läppar. Iluru tackade hon icke nu i sitt hjärta Gud, att allt var så annorlunda, att hälsa och mannakraft åter började prägla hennes makes kära ansikte och gestalt.

Hon hade under sjukdomen och den första konvalescenstiden oroats af den köld och likgiltighet, Olaf visade henne och nästan allt omkring dem. Nu kände hon sig så glad och hoppfull, då han syntes så intresserad. Dock var denna glädje icke ogrumlad. Där stack till såsom en tagg i hjärtat — det var konsten, som intresserade honom, ingenting annat, lika godt åt hvem han meddelade sina tankar.

Men hon ville icke låta någon ting nedslå sig på denna festliga dag. Modigt med vaket sinne och själf full blick gick hon omkring, hvart Olaf förde henne eller rättare hvart hon förde honom, ty det var nu han, som stundom stödde sig en smula på hennes arm, och han ville hvarken hålla henne kvar framför någon bild eller draga henne därifrån, förrän hon själf önskade gå.

Och nu kommo de till den bild, som varit under arbete, när Olaf sjuknade. För första gången sökte Olaf vilja förändra den kosa Corinne styrde. "Den är blott halfärdig", sade han och sökte rikta hennes uppmärksamhet på något annat.

Men Corinne hade sett, att det var en mjuk, smärtkvinnogestalt, som behagfullt höjde sig ur den snöhvita, nedtill ännu delvis ohuggna marmorn, och hon ville gärna se det ansikte, som måste blicka fram under den öfver det åt andra hållet något böjda hufvudet kastade och ned öfver nacke och skuldror hängande slöjan.

Skålmaktigt lekande nödgade hon Olaf med sig.
"Åh — Olof —"

Det var med detta utrop hon i det sköna konstverkets anletsdrag igenkände sina egna.

"La bella comtessa, så skall det stå på sockeln",
hvissade han och tryckte ömt hennes arm.

Hon rodnade djupt och kände, huru det återigen var en stund af lycka såsom vid Mosefontänen.

Men ingen af dem sade ett ord mer. Hvarför talade då icke Olof? Hvarför tog han henne icke i famn och gaf henne en kyss? Hon hade under hans sjukdom så många gånger tryckt sina läppar mot hans panna. Hans mun hade en inre blygsamhet förbjudit henne vidröra, och döden hade ju i början nästan setat därpå. Sedan hon trodde, att medvetandet återvändt, hade hon dock upphört äfven med att kyssa pannan och de hade åter kommit längre från hvarandra, tycktes det.

Men nu, — o, han lät äfven denna stund gå utan att öppna sitt hjärta, eller begära att få kasta en blick in i hennes. Skulle det aldrig bli klart emellan dem?

Och nu kom Pietro och talade om det han mest beundrat och ville också se det maestron höll på med.

"Cara, Bella Signora mia!" utropade han entusiastiskt och slog armarna om hennes knän, alldeles som han gjort vid Scala sancta, fastän det nu skedde med strålände glädje.

Från denna dag fick Pietro sina egna modeller-pinnar och började under Olafs ledning på en gång både att arbeta och studera.

Men om kvällarna, då ville han ut att musicera, ty han skulle ändtligen hafva penningar och en hel del för egna förtjänster inköpta saker med till far, mor och svakonen, då han till jul — eller kanske icke förrän till

våren, efter han nu hade det så godt och var så illa att lära — vandrade hem till hyddan bland Sabinebergen.

Nu vågade han åter ställa sig vid hörnet af piazza Colonna, där det första aftonen gick så bra för honom. Ty nu var Eugenio hans ständiga följeslagare, sedan det blef mörkt. Stolt och förtjust stod den unge romaren tätt vid den lille musikantens sida, mottagande såsom en omsorgsfull impressario de mynt, som flitigt kastades till honom, och stackare den, som velat ofreda eller bestjåla hans skyddsling. Ett par gånger hände det, att gossen skalf till och visade sin följeslagare en på något afstånd smygande svartskäggig man med lurande blick, men då visade Eugenio, att han såsom de fleste italienare bar på sig en blixtrande dolk, han med — "blot til lyst" tycktes det på minen, ehuru den betecknande gesten kunde vara hotande nog. Beppo drog sig då alltid tillbaka, och snart försvann han, så att hvarken Pietro eller Eugenio någonsin sågo honom mer.

En dag, då Olaf arbetade på Corinnes bild och Pietro sysslade i sin vrå, kom gossen plötsligen fram stolt som en liten triumfator, bärande på ett bräde den första bild han fastän egentligen blott på lek fått skapa till på egen hand.

"Jaså, du håller på med dina lamm ännu, oaktadt du nu sett åtskilligt annat", sade mästaren. Men detta är icke så illa, det är både större och vackrare än dem du formade därhemma. Om du är läraktig och arbetsam, kan det verkligen bli något af dig med tiden, ty anlag har Gud gifvit dig. Försök dig likväl på med något annat än lamm.

"Nej, icke förr än jag får ett så vackert, att ni kan se hvad det skall vara."

Han såg nu litet nedslagen ut.

"Hvad skall det då vara?" frågade Olaf leende.

"Det skall vara *Guds Lamm*, och jag skulle ge det så stor."

"Men segerfanan, min gosse?"

"Den trodde jag icke, att jag kunde göra så bra en, men jag ville så gärna skicka det hem till julen, så

att jag har bedt com'essan om en bit hvitt siden därtill. Stången skulle jag göra af lera, och se här har jag lämnat plats för den. Men om det inte duger så — —“

“Jo, min pilt, det duger nog, om ock det med fanan icke är enligt konstens regler“, log Olaf. “Idéen är dock lika god som, ja, väl bättre än katolikernas bruk att kläda sina helgonbilder i siden, sammet spetsar och juveler. Du har dessutom verkligen lyckats gifva ditt verk en prägel af helig renhet, som framträder ju mer man betraktar det. Sänd det du till mor; hon skall bli mycket glad däråt. En madonna eller helgonbild skulle däremot bedröfva henne, vore den aldrig så skön.“

Nu var Pietro glad och tänkte göra ett par frågor om, huru den tillämnade stången borde vara, då en ung främling inträdde i studion.

Det var ej ovantligt, att konstnärerna hälsade på hvarandra, och Pietro trodde, att det var en sådan, men att han måtte vara en kär gäst och långt bort ifrån förstod sabinergossen af den hjärtliga omfamning, hvarmed de båda herrarne hälsade hvarandra, samt af det språk, de talade. Det var ju vicomtens och comtessans eget språk och detsamma, som den sjuke främlingen i sabinerhyddan så ofta för sig själf talat och last.

Snart lämnade de studion, och Olaf tog som vanligt Pietro vid handen, alldeles som om gossen i den pittoreska herdedräkten varit hans egen son. Eugenio stannade för att ordna och städa atelieren till följande dag.

“Käre Eskil“, sade Olaf och tog den ljuslockige unge mannens arm, så fort de kommo ut, “dina bref ha varit så få och korta, att jag icke vet stort mer om dig, än att du icke trifdes därhemma utan reste bort och nu ingått i fransk tjänst.“

“Det är icke heller mycket mer att säga“, svarade Eskil. Och när brodern såg det dystra uttrycket och den genast efter de uttalade orden hårdt slutna munnen, ville han icke vidare göra några frågor. Han kände det blott smärtsamt att se den stora förändring hans glade, öppne, modige unge broder undergått. Något af det passerade hade han väl anat af breffvens hastiga öfvergång från meddelsamt jubel öfver den vunna lyckan till full-

Romlig tystnad om allt, som rörde hans förhållande till Maria, och nu förstod han, att den förmodade oförklarliga brytningen gått Eskil djupare till sinnes, än han någonsin trodde att någonting skulle kunna göra. Han hade förut i något bref frågat efter egendomen och fått det korta svaret, att Towsky fortfarande skötte den. Nu iakttog han en grannliga tystnad om allt, som för Eskil kunde vara obehagligt eller smärtsamt, och började i stället tala om Rom och dess märkvärdigheter.

Och det är ett rikt ämne. Man kan icke gå ett steg "i den eviga staden" utan att träffa på tempel och palatser, triumfbågar och amfiteatrar, det mesta i ruiner. Men ack, alla dessa ruiner äro grafvårdar; människor och tidsåldrar hafva sjunkit i denna stora, ännu i sitt förfall sköna, med konstens alla härligheter smyckade sarkofag. Nu togs allt endast i förbigående eller på afstånd såsom i ett flyktigt fågelperspektiv i beskådande, eller snarare, det utpekades blott af Olaf, medan bröderna vandrade genom en liten del af Romulus' och Caligulas, Pompejus' och Cecars, Titus' och Neros stad fram på de gator och öfver ett par af de kullar, där Paulus och Petrus, Seneca och Markus Aurelius vandrat och förkunnat odödliga sanningar.

"Hur är det med stackars Corinne?" frågade Eskil vid det de gingo in genom palazzo Falieris portal. Han tycktes först då hafva erinrat sig den lilla tvinsjuka kusinen.

Men i detsamma kom Corinne som en lättfotad gazell nedför marmortrappan. Hon hade från balkongen sett och igenkånt sin svåger på långt håll och skyndade nu ned att på enkelt svenskt vis taga emot och välkomna den kära gästen.

Öfverraskningen skulle blifvit fullständig, afven om hon icke af glädjen och det hastiga språnget hade fått högre färg än vanligt och för tillfället burit en af sina klädsammaste kostymer.

Först stod Eskil stum framför henne. Sedan uttryckte han sin deltagande glädje öfver det underbara omkastet från sjukdom till hälsa, från död till lif, och den unge mannen tycktes verkligen i detta ögonblick

hafva glömt sina egna sorger, där han stod i leande förundran framför den sköna svägerskan.

Men vid orden om sjukdom och hälsa, om lif och död, tänkte Corinne på deras dubbla bemärkelse och det var med mot bröstet tryckta händer och tårade ögon hon utbrast:

“Ja, Gudi tackar jag; af honom är det skedd och är ett under för våra ögon.”

Eskil hade icke tänkt vara länge i Rom, utan använda sin öfver jul och till ett godt stycke på det nya året utsträckt permission till resor åt annat håll. Men nu blef han icke särdeles svår att öfvertala till att stanna öfver julen först och främst och — “kanske ändå litet längre.”

Corinne hade inrättat en liten mellanvåning i palatset så hemtrefligt och varmt som möjligt och där skulle julen firas på riktigt svenskt vis.

Men först skulle där bli bröllop. Gamle Giovanni hade varit ett af kolerans offer. Nu kunde Guido icke öfverge hyddan och ej heller ville han länge bo där ensam. Det beslöts därför, att det unga fästparet skulle gifta sig, och Eugenio skulle flytta till dem.

Corinne hade nu mycket att bestyra, så att hon icke alltid kunde vara med på de utflykter till kyrkor och museer Olaf gjorde med sin bror. Men den förre var ännu icke så stark, hvadan det mesta lämnades till efter jul.

Och nu var den heliga högtiden kommen. Redan på julaftons morgon ringde det i alla kyrkor, mässor höllos och processioner med den undergörande “bambino”^{*} buren i spetsen tågade vid militärmusik genom gatorna.

På eftermiddagen smyckade Corinne den unga, vackra romarflickan till brud. Skulle hon gjort det efter sin egen smak, så hade Juannita blifvit klädd i en enkel, hvit klädning med myrtenkrona och slöja. Men så väl brud som brudgum älskade lysande färger, och Corinne måste medge, att detta folk, hvars naturliga smak aldrig

* Den af trä förfärdigade bilden af Jesusbarnet, en docka tilljd af prydnader och ädelstenar.

förnekar sig, Afven här träffade det rätta. Af smycken så de icke gärna för mycket, och att dessa äro lånta bekymra dem inte alla. Med undantag af det armband, Corinne alltid bar, fästade hon nu nästan alla sina dyrbarheter på Juannita, som barnsligt gladdes åt praktiken, i synnerhet när ett långt halsband af äkta pärlor virades in i hennes blåsvarta hår. För öfrigt fästade Corinne endast några rosor bland orangeblommorna där och öfver hela den skimrande gestalten kastades en lätt, hvit slöja.

Afven i rummen och på det för ungefär ett dusen personer dukade bröllopsbordet doftade det af blommor. Vintern hade i början varit litet kall men sedan blivit mildare. Det var som en af våra skalders säger:

“Ej sommar, ej vår, ej höst; det var Rom i december,
Vinden var smekande ljum, solen var blandande klar.
Parken var stilla och tyst; blott marmorbrunnarne spelte,
Stigande strålen mot skyn stänkte sin glittrande dagg — —”

På Cesa Torpes och andra ställen blommade rosorna och de höga alsandrarne (Nerium), och Olivlundarne stå ständigt gröna. Efter måltiden satt man ännu ute på balkongerna och såg hur de Albanska och Sabinska bergen glödde i kvällsolen och Sokrate på afstånd reste sin anöbetäckta hjässa. Snart blef det natt, och stjärnorna lyste så stora och klara på det genomskinligt blåa himlahvalfvat. Men icke förr än det led mot midnatt, och månen gick upp och kastade sitt skimmer öfver Forum romanum och Colosseum bröt den lilla bröllopseskaran upp och begaf sig till den på Capitolium belägna kyrkan Ara Celi, där midnattsgudstjänst hölls och Guido och Juannita skulle vigas. Det var två vagnar. I den första åkte brudparet företrädda af den lilla till fots vandrande ungdomstruppen, i hvars spets Eugenio och Pietro gingo, den senare allt emellanåt blåsande en liten melodi på sin klarinett. I den andra vagnen sutto Corinne, Olaf och Eskil.

“Här är lätt att i tanken förflytta sig till Betlehems aejder; icke heller där spände någon anötyngd himmel

ett mörka hvalf öfver staden“, sade Olaf och såg i stilla andakt mot himlen.

“Men de vises stjärna, den har för alltid gått ned“, anmärkte Eskil kallt.

“För hvarje sökande själ, som längtar efter frälsaren, går den upp i ny strålgans“, sade Corinne med trosviss fröjd.

“Och icke ens herdarne fattas“, bifogade Olaf, när de åkt ett litet stycke och där nedanför porten till ett palats, öfver hvilken en gammal madonnabild syntes smyckad med blommor och kvistar och upplyst af en dunkel lampa, stod en trupp herdar från Sabinerbergen klädda i spetsiga hattar, fårskinnekläder och sandaler med från foten till knäet korsvis snörade band. Denna gång var det inga barn, utan stora, ståtliga gestalter, som med sina säckpipor, flöjter och klarinetter höllo sin primitiva men ganska melodiska konsert. Det är en gammal sed, att de på julafton komma för att bringa jungfru Maria sin hyllning, något som de just såsom herdar anse för sin plikt och sin företrädesrätt. Också ser man oftast ett drag af allvarlig andakt i dessa manliga, vackra anleten. Det var detta kända bruk Pietro räknade på för att få sina saker och julhälsningar till hemmet; herdarne skulle med säkerhet redan andra dagen återvända till bergsbygden, och Pietro skulle helt säkert bland dem finna någon granne, som vänligt åtog sig ärendet.

“Nej, icke ens herdarne — icke ens herdarne fattas“, återupprepade Corinne tankfullt, då de farit förbi hem. “Men se, ack se!“ utropade hon, skådande upp mot de tindrande stjärnorna på den ljusa himlen, “är det inte som om ‘klarheten’ också skulle komma?“

Om också klarheten icke var någon annan än den för denna sköna jultatt under Italiens himmel naturliga, så hade dock under detta år en stråle af herrns klarhets sken brutit in i den unga kvinnans själ. För ett ögonblick lyste den fram i blick, tal och åtbörder.

De båda bröderna betraktade henne, den ene med glad förståelse, den andre med undran. Båge tyckte

147

dock, att förändringen var underbar, när de jämförde henne nu, med hvad hon var för ett år sedan.

Men nu voro de vid kyrkan. Brudparet kastade både vid in- och utgåendet slängkyssar åt den i sin i ett sidokor fantastiskt inrättade krubba liggande "bambino", och när de kommo ut ur kyrkan, tände deras unga vänner hvar sin fackla och ledsagade dem så direkt till fiskarhyddan vid Tiberns strand. På tröskeln till den rankomslingrade boningen stannade brudparet, och medan fackelbärarne slöto en halfkrets omkring dem, stadfästade de sitt förbund med ord så högt uttalade, att husets alla Lärer och Penater* skulle höra det och icke fly ifrån dem. Guido och Juannita skulle icke trott sig vara riktigt äkta makar och aldrig kunnat hoppas på trefnad och framgång, om de ej iakttagit denna plägsed. Att den härledde sig från hedendomen och att i deras föreställning låg något vidskepligt, förstodo de ej.

Det allvarligaste ögonblicket var dock, när deras vänner togo afsked af dem. När Corinne omslunnade Juannita, och Olaf på sitt enkla, stilla sätt tog deras händer med ett: "Gud välsigne eder, kära barn!"

Utför Eugenios bruna kinder droppade stora tårar, när han hörde sin älskade herre och välgörare uttala dessa innebördsdiga ord till hans syster och svåger. Juannita såg lycklig, men allvarlig ut. Det var med glädje Corinne hade märkt, huru den unga, förut så barnsliga flickan, allt sedan det blef bestämdt, att hon så snart skulle inträda i en hustrus och husmoders viktiga förhållanden, hade lagt bort mycket af det visserligen älskliga, men allt för jollrande och lifliga sätt, som gaf henne mer likhet med en neapolitanska än en romarinna med det för de flesta romare säregna jämförelsevis betänksamma, måttfulla och värdiga sättet.

Med detta sinne hoppades både Olaf och Corinne, att den lilla fiskarhustrun så väl som hennes man och Eugenio skulle passa för den uppgift de tänkte bedja dem åtaga sig.

* De gamla romarnes husgudar eller genier, motsvarande nordiska folktrons temtar.

Da de hört Pietro berätta om de faror och lidanden, som mött honom, sedan han kom till Rom, hade de tänkt så mycket på den mängd dylika gossar som i synnerhet till högtiderna komma för att förtjäna sig litet penningar att gömma med sig till de fattiga hemmen, men ofta råka i dåliga händer och blifva bestulna och illa behandlade eller, hvad ännu värre är, inledda i ett lastbart lif. Pietro var nu räddad, för honom var inga vidare bekymmer, men hur skulle man kunna undanrycka åtminstone en del af de andra ulfvens gap?

De båda makarne kunde icke på enskild väg åstadkomma något annat än söka skaffa de stackars herdegossarne ett hederligt logis. Nu hade de tänkt sig att fiskarhyddan vid Tibern kunde bli ett sådant, och att den lika modige som välsinnade Eugenio skulle tjänstgöra som ett slags barmhärtighetsdetektiv, spana rätt på de små främlingarna och föra dem till skyddshemmet. Det kunde ju icke rymma så många, men en god början vore dock gjord, och då många af musikanterna väl skulle kunna betala en liten veckopening, afpassad efter deras ytterst små pretentioner, så skulle det kanske icke blifva Eugenio svårt att få dessa inhyrda hos sina bekanta, bland hvilka han nu mer icke räknade annat än hyggligt folk. För öfrigt ville Olaf och Corinne själfva på sina promenader vara behjälpliga med insamlandet af gäster till det lilla pilgrimshem, de skulle underhålla.

För bröllopets skull hade nu själfva julafton icke i palazzo Falieri kunnat firas på svenskt sätt. Men däremot tillbragtes juldagen i stillhet med vandring till den protestantiska kyrkan samt sedan i hemmet med Guds ords läsande på modersmålet, med psalmsång och samtal, visserligen mest om det jordiska, men äfven om det himmelska fäderneslandet. Efter julgranen kände de det alla tomt, men fisk, gröt, bullar och jultårta saknades icke vid bordet.

Esquil hade aldrig kunnat drömma om, att han skulle känna det så hemtrefligt hos bror och svägerska. Han hade tänkt sig dem boande i ett pensionat eller i alle händelser förändra ett hotellif, där man gick till

ett främmande bord och för öfrigt tillbragte sin tid så mycket som möjligt oberoende af hvarandras sällskap.

Hvad hade åstadkommit den påfallande förändringen? Var det deras nya religiösa ståndpunkt? Ty att de stodo i ett innerligare förhållande till sin Gud nu än förr, det kunde Eskil icke förneka. På Corinne syntes det ju allra mest; i stället för att vara kall hade hon blifvit varm, i stället för högmodig ödmjuk, i stället för trumpen och ovänlig — glad och hjärtevänlig, i stället för sluten, slö och misstänksam öppen sjäfull och tillitsfull. Icke kunde hälsa och lifskraft verkat allt. Olaf däremot hade alltid synts brodern god och ädel, men där framträdde dock äfven hos honom ett visst något, som icke funnits där förr, och som Eskil icke kunde förklara. Måhända hade det icke kommit till fullt genombrott hos honom, men det gick dock med säkra steg framåt, såsom allt godt brukade göra hos honom. Eskil undrade, huru det kom sig, att det dock stundom både hos Corinne och Olaf visade sig någon oro, någon inre strid. Han hade tänkt sig att, om det verkligen fanns någon sanning i att tron på Kristus ger ett nytt sinne, skulle detta alltid vara så lungt och stilla som den solbelysta ytan af en spegelblank sjö. Han hade glömt läran, om att det äfven hos den pånyttfödde finnes ett kött, som strider mot anden, lika visst som anden strider mot köttet. Ja, här var ju åtskilligt som föreföll honom underligt, och i de andliga frågor, som stundom kom på tal, och där makarna så godt tycktes förstå hvarandra, yttrade han sig föga, men ofta, ofta kom den tanken: "Hade jag varit med människor af deras åskådning och icke lärt känna Towsky och läst hans snillrika böcker, så hade Maria ännu varit min". Att han då kunnat vinna en ännu större, en oförgänglig skatt var han okunnig om.

Det låg något mycket bittert i denna tanke. Hur grym hade icke den ödets lek varit, som just då kastat in honom på den fria forskningens fält. Tänk om han aldrig smakat på denna kunskapens frukt, som öppnar ögonen, men gifver döden! Dock — han ville icke gå som en blindfödd gansas lifvet. Det var en ödselig

våg han vandrade, men han trodde, att det skarpa kalla ljuset därpå var sanningens.

Men hvad som i början var lika oklart för Eskil, det var makarnas förhållande till hvarandra. Att det nu var ett helt annat, än då han under de första veckorna sett dem möta hvarandra på tröskeln till moderns sjukrum, det låg då för öppen dag. Men icke var det väl ändå full förståelse emellan dem? Jo, i ett stycke, och — Eskil kunde ej förneka, att det var detta, som gjorde deras hem till en så varm och trygg fristad, att han kände det skönt få hvila ut där. Men för öfrigt — gingo de icke och buro på en djup, tyst kärlek hvar för sig, utan att någon af dem ännu förklarar sig för den andra? Men hvaraf kunde det komma sig? Huru kunde ett så abnormt förhållande existera mellan man och hustru? Eskil tyckte, att de gingo där som ett par dåraktiga barn och lekte gömma med hvarandra. Och detta kunde ett par så sanningsälskande och intelligenta människor göra. Han visste icke, om man borde gråta eller le åt dylikt själfplågeri. Förr skulle han gjort det senare, men nu var hans leende så vemodigt, så att det blott gjorde honom och andra sorg. Ja, för ett år sedan skulle han sammanfört dem, skrattat hjärtligt och skämtsamt, upplyst dem båda om, hvad den ene gick och dolde för den andre. Men nu hade hans skämt blifvit så sarkastiskt och skrattet lät riktigt hemskt, det hörde han själf.

Hvad hade det blifvit af den fordnne så glade Eskil Dornstein?

NITTONDE KAPITLET.

Det är icke längre sedan än i veckan före advent vi hos prosten Bertrand träffade gamla mor Stina i Kanthommet. Men vi hafva under den förflutna tiden gjort så många och långa besök på annat håll, att man väl kan undra, om gumman ännu finnes i lifvet, om stugan står kvar i skogskanten, om Kalle fick sin bestad där, och om lilla Elin är sig lik, ifall man eljes hysar något intresse för dem.

En underlig jul hade det varit för den fromma, fridsamma gumman. Ofta, när Elin var till kyrkan, dit Stina nu ett par gånger måste försaka att gå, eller flickan eljes var ute, och den gamla satt där med sina stora grofbågiga glasögon, läsande i sin bibel, bad och önskade hon i tysthet, att Kalle skulle bedja henne läsa högt. Ty Guds ord, menade gumman, vore dock det enda, som kunde hjälpa honom. Men därpå väntade hon förgäfvos och truga det på honom ansåg hon ej hälsosamt. Endast när mormor läste för Elin eller tvärt om, fick han höra på. Men om än hans sinne var nedslaget, var det ännu icke så mycket höjdt åt rätta hållet, att han tyckte sig behöfva vare sig "risas eller lisas", som Stina sade. Och så länge är herrns saltbemängda men dock ljuflika ord icke för någon kärt. Stundom rasade han mot Gud, mot Johan, mot sig själf och alla människor, att han icke åter var frisk och färdig och kunde gå ut att skaffa sig pengar och sällskap och brännvin och lefva som förr. Men dessa stormar, som föreföllo i synnerhet Elin så fasansfulla, voro dock blott irasande efterdyningar, af hvad som hade varit. Och fastän det stundom störde den julfrid, som eljes varit så lugn och djup i den lilla stugan, och äfven mor Stina tyckte det var hemskt att

höra, "huru djäfvulen röt, när han såg, att han måste släppa sitt rof", så var det nog, som hon sade: "en sådan styfver kaxe som förr, det blef Kalle aldrig mer". Och hon stod fast därvid, att han var en syndare, som skulle omvända sig och lefva.

"Vår barmhjärtige fräl are har gjort till sin profession, att älska upp förtappade varelser ur gropen, och kan min lilla gnista kärlek hjälpa till, så vill jag inte spara på böner, att den helige ande blåser upp den till en stor eld. Det förstås, att se först och tro sedan det få vi inte. Än har Kalle inte lust att öppna dörren, fast han borde förstå meningen med dunderslaget därpå, och inte kan jag just känna kärleken inte, när den onde regerar honom, så att han är så där "lur" och svär och skriker. Men, lit man på dä', att emellanåt kan det göra mig så ondt om'en, som om han vore mitt eget stackars olyckliga barn, och då kan han allt ibland vara snäller med."

Det var isynnerhet fröken Maria, som fick dylika förtroenden, när hon ibland kom till Kanthemmet och hennes gamla vän tog emot henne utanför förstugudörren eller följde henne genom talledungarne ut till spången.

När Maria ibland hade med sig något att läsa, som hon trodde mor Stina skulle tycka om att höra, förhöll Kalle sig mycket anständigt och tycktes lyssna till. Ehuru han alltid under sina "klangdagar" — såsom han kallade dem — med skråderande förakt talat om "läsarpack" och "svartrocksfölje" ville han nu visa både mor Stina och prästgårdsfröken, att han icke var någon tölp, som ej förstod att skicka sig.

Och alldeles känslolös för all den kärlek Kalle rönt i det fattiga hemmet visade han allt ibland, att han icke var. När Maria hade haft något godt med sig, eller mor Stina efter något af sina allt oftare påkommande krampanfall fått en korg sig tillskickad från prästgården med litet under tillfrisknandet tjänlig mat, hände det, att där blef en ädel strid om, hvem som skulle ha brorslotten af godbitarne. Stina tyckte aldrig, att hon behöfde någonting, utan ville att Elin

och Kalle skulle äta upp det, sedan hon smakat en liten smula, på det att Guds gåfvorna icke skulle stå och skämmas bort, påstod hon. Elin, som kände mormor, vägrade bestämdt att taga mer än en liten smakbit, och när Kalle började förstå, hur det hängde ihop, ville han icke längre vara så själfvisk och hålla till godo med alltihop, såsom han gjort de första gångerna.

“Tror ni icke jag märker, huru skrint ni äta, mot det som ni lagat till åt mig”, sade han till och med en gång.

“Du får af ditt, och vi äta af vårt, sådant vi kunna hafva det. Det är inte sämre än det godt går an, när Gud välsignar det, såsom han gjorde med den enkla spis Daniel och hans stamförvanter åto”, menade Stina.

Kalle hade väl knappast lärt den berättelse gumman anförde sitt exempel ur, men han hade icke kunnat undgå att begynnelsevis läsa ett och annat blad ur den bok, som heter kristliga kärlekshandlingar. Och hur det var, hade det gjort så mycket, att han bestämdt nekade äta upp “smulorna, som goda människor gåfve dem, som både behöfde och förtjänade välgärningar” och förklarade, att hädanefter ville han de skulle äta gemensamt. “Det får räcka så länge det vill”, sade han — “men jag kan inte se, att ni, som ger mig tak öfver hufvudet och vårdar mig, har det så mycket sämre än jag. Ni äter i alla fall inte hälften så mycket ihop, som jag ensam.”

Från den dagen hade de *allt gemensamt*, och det fröjdade visst Stina allra mest därför, att det var som de första kristna hade det. Här var det visserligen icke troende, som delade allt med hvarandra, men de skulle nog bli en “liten hop, i hvilken där en gång skulle vardas ett hjärta och en själ”. Kärleken, den äkta kristliga kärleken, är en frukt af tron, det visste hon nog, men herrrens vägar äro outrannsakliga. Och om han nu vill sända ett litet kärleksbud i förväg att glänta på dörren och kanske hjälpa till att öppna den, så är han själf kommer och tager sin boning i hjärtat.

så må han väl göra i sin ting som han vill, och vi må icke se illa ut, att han så god är, tänkte den gamla.

Kalle tyckte allt det var roligt höra litet nytt "utifrån stora världen" emellanåt, därför pumpade han gärna Elin, när hon varit borta något. Och var det någon, som gick den lilla gångstigen förbi stugan, måste hon göra väl reda för, hvem det var, och om han tog af åt höger eller vänster, där stigen delade sig litet bakom Kanthemmet.

Under de första månaderna af Kalles vistelse där, hände det mycket ofta, att förvaltar Towsky gick förbi.

"Tar han af vägen till Sjödala?" frågade då alltid Kalle nyfiket.

"Jag vet inte — jo — nej — jo-o, det gör han."

"Den lurifaxen, jag undrar hvad han har i kikarn?"

"Han har ingen kikare."

"Ne-nej, ingen som får vara i syne förstås."

Därpå kunde Elin inte svara. Men i sina tankar fortsfor Kalle allt mer och mer tvärsäkert för hvar gång Towsky gick: "hm, hm — begriper nog hvad klockan är slagen. Antingen är det gubbens pengar eller flickans fina skinn den slipade räffen vill åt. Men det sista kan väl inte för en tocken en ändå vara fint nog att sätta ring på, och hvad Abram Larsons penningpung beträffar, så har den allt säkert knäppe, ska han få se. Det enda vore, om han skulle få ta det ena för att komma åt det andra. Det vore väl i alla fulla fall hundsingen, om Tina skulle bli fru och få svansa i siden och ha 'tjära' i hatten. Det skulle vara i hennes smak, ska jag säga mig. Men — — hon får nog slicka sig om munnen, och det kan vara rätt åt henne, för hon har kasselerat med många, hon."

Det var med kallt blod och utan hjärtequal Kalle höll denna tysta monolog. Visat hade han slagit en smula för Abram Larsons Albertina, men det var mer för att reta andra än för tyckes skull. För öfrigt hade han själf varit för mycket affärsman att ej inse, att han hade för litet att sätta in i den rörelsen. Och nu, sedan han blef en krympling, hade han aldrig mer haft

en tanke ditåt. Hade det varit som förr, så hade han nog försökt spela "den förnämne flintskallen" ett spratt. Men nu — han fullföljde den tanken med en suck.

Om Kalle vetat allt, hvad som pratades om Tow-skyas frieri till Tina, om hur Abram Larson i början tycktes ha sina betänkligheter och ej vilja tro, att det var allvar, men huru den präktige herrn alldeles förhäxat Tina och slutligen kom därhän äfven med gubben, att han narrade honom försträcka grundfonden till ett stort, "mycket lönande" affärsföretag — hade han vetat detta, skulle han haft mycket mer att fundera på, i synnerhet när framåt våren förvaltarens besök blefvo allt mindre och mindre tätta och slutligen alldeles upphörde.

Men där uppdöko nya historier, i hvilka den på godset med hvar dag mer och mer hatade herrn spelade hufvudrollen. I början var det något hemlighetsfullt däri, och ingen visade rätt, hvad som var sanningen. Men snart fick man anledning att tala öfverljudd därom.

Där hade nämligen kommit en elegant och förnäm dam till herrgården, och fastän Towsky i början ville låta påskina, att det var hans syster, förstod folket snart af deras förhållande att ej så var. Och då han en vacker dag med den granna främlingen vid armen infann sig i prostgården, presenterade henne såsom fru de Chevron och begärde lysning och vigsel för sig och henne, blef det icke mer någon hemlighet.

Men nu fick saken ett nytt uppslag.

Faster Anne-Beate satt en dag med sina brorsdöttrar vid de åt gårdssidan vettande fönstren, när det nobla paret kom gående.

"Hvad — hvad i all världen skall det betyda?" utropade den eljes så fryntliga och gästfria gumman helt förskräckt och nappade tag i sin käpp såsom om hon velat mota ut herrskapet därmed, om de vågade sig in.

Ja, in i huset kommo de visserligen, men den lyssnande faster Anne-Baate, som väntade, att de skulle

komma åt det håll, där fruntimren satte, hörde i stället tydligt att det knackade på dörren till prostens rum.

"Ja-a-så!" utbrast hon lika förargad som förvånad. "Nu går då oföreskämndheten för långt. Har han 'adjess' till att dra in henne till Axel Herrman? Jag tyckte det var nog af, om hon kom på visit till oss, för någon hederlig människa tror jag aldrig hon kan vara, och det vill jag ändå i all min tardighet räknas för."

Äfven flickorna undrade, hvad meningen eller orsaken kunde vara, då mer än en halftimme gick om, innan de besökande gingo ut igen.

"Hvad kan deras ärende ha varit?" undrade Karin nyfiket, utan att ana något ondt.

Maria sade intet, men den smula rodnad, som förut fanns, hade så förunderligt flytt från hennes ansikte.

Nu blef Karin rädd.

"Det kan väl inte vara något från — från — Eskil?" hviskade hon tonlöst, i det hon ångestfullt blickade än på systern, än på fastern.

"Åh, nej", sade den senare lugnande, "åh, nej, ditt lilla våp, skräm icke dig själf och Maria med sådana tankar. Hvad skulle hon, människan ha med den saken att göra?"

Ja, faster Anne-Beate hade nog rätt; icke hade de behöft komma båda, om det varit något om honom.

Men när åter igen en dryg halftimme gick, utan att prosten hördes af, blef faster otålig och menade tro på, att så förständig man Axel Herrman var, hade han då icke det minsta besked om, att folk rakt kan spricka af nyfikenhet.

Och nu grep hon ånyo sin käpp och förpassade med korta men snabba steg sin lilla fylliga lekamen genom de rum, som åt innersidan lågo emellan det, där hon suttit, och prostens.

Det dröjde åter en bra stund, innan hon kom igen. När hon gjorde det, var det icke med så energiska steg som när hon gick in, och hon hade fått en mycket fundersam min.

"Det är inte alls fråga om Eskil, nej inte ett dyft", var hennes förata ord, innan hon ännu hannit sätta

sig ned. Men när hon det gjort och pustat ut ett par tag, beslöt hon att taga saken i en mer småförargad än allvarlig ton och utbrast:

“Har man någonsin sett ett sådant spektakel! De tänka gifta sig de där båda. De ville ha lysning och vigsel med det allra snaraste. Nå, det skulle jag gärna unna dem bägge två; när en äfventyrare vill ha en äfventyrerska, så är den ene inte en bit för god åt den andre, bara de nu hade vändt sig till någon annan än Axel Herrman om saken.”

“Men hvad gör det, om pappa lyser för dem och viger dem?” sade Karin.

“Det tycker jag med, men han gör det inte, det säger han bestämdt, och den, som kan bringa honom en hårmån från sina föresatser, den vill jag se i synen.”

“Från sina grundsatser menar faster“, inföll Maria leende. Hon andades så lätt, sedan hon fick veta, att det icke gällde honom, som alltjämt stod hennes hjärta så nära.

“Föresatser eller grundsatser, det kan just vara detsamma, för litet halstarrig är han i alla fall i vissa saker, den käre, rare Axel Herrman.”

“Om de inte ha klara papper, så får en präst icke tyssa för dem. Det kan gälla ämbetet.”

“Tror inte Mariebarnet jag vet det. Men nu ha de, tyvärr, så klara papper, att det tvärtom kan gälla ämbetet att neka dem vigsel.”

“Men hvartför gör pappa det då?” utropade systerne på en gång.

“För att hon, människan, är en nyligen från sin man skild hustru. Och nu nekar bror att viga henne vid någon annan, hvem det vara må.”

“Gud vare tack för det, faster! Herren Jesus säger, att den, som tager en frånskild till hustru, han bryter mot sjätte budet; huru skulle pappa då inför Gud och i hans namn kunna välsigna deras förbund?”

“Det blir deras och kyrkolagens sak. Tänk så illa att handla, så att man har den emot sig! Du kan bli afsatt, Axel Herrman — sade iag — du kan bli afsatt.

har du betänkt det? Och kan ni tro, hvad han då svarade mig? Jo, han sade, att Johannes döparen fick släppa till sitt hufvud, han, för en dylik sak; det vore icke för mycket, om andra Guds tjänare finge släppa till sina ämboten."

"Ett ädelt svar", sade Maria och såg lycklig ut.

"Ädelt — ja, det kan väl vara, men oklokt i högsta grad, det skall du få se, när din gamle far kanske snart nog får ta vandringsstafven och gå från hus och hem och vi alla tre såsom tiggare få linka efter."

Fastor Anne-Beate skulle aldrig målat ut saken så farlig, som hon visste att den verkligen var, om flickorna genast blifvit förskräckta och fruktat för följderna. Men nu rotade det henne, att de tycktes ta den så lugnt, och att Maria till och med kunde tacka Gud för att fadern nekat. Men nu började Karin förstå, hvad det var fråga om och utropade, i det hon ångestfullt såg på faster:

"O, faster, är det så farligt?"

Nu tyckte den lilla godlynta gumman, som visst inte hade för vana att betrakta något från den mörkaste synpunkten, att det var tid på att framlägga den räddande medelväg, hon genast tänkt, att hennes bror kunde gå, fastän hon icke i första ögonblicket velat nämna därom åt honom.

"Var inte så ledsen, Karin lilla, var inte så ledsen. Det finns en räddningsplanka, hjärtebarnet mitt. Om icke pappa vill lysa för och viga dem, så kan han låta komministern göra det. De måtte väl inte alla vara så noga som pappa; det är ju inte alla ovanligt, att en fränskild gifter sig om igen."

"Men icke vore det rätt, faster lilla, att bedja en annan göra, det man själf icke vill, emedan det direkt strider mot herrens Jesu ord. Pappa skall aldrig förmas därtill."

Nu blef faster Anne-Beate förargad, att hennes så fint uttänkta plan af Maria kastades öfverända.

"Ja så, ja ha, den som lefver får väl se, hur det går. Herr Towsky hotade emellertid i artig ton med afsättning och lofvade, att han skulle fullfölja sin ho-

telse — skall jag säga dig. Ni säg själfva, huru ädrorna svällde i pannan och huru hans otäcka ögon gälfvo eld, när de gingo öfver gården.“

Med dessa ord begaf sig den lilla gumman ut, rädd att återigen bli bevekt till mildhet. Det vore ju alltför svårt, om de nu blefve mycket ledsna, ty nu hade hon verkligen intet mer att trösta dem med.

Det var på en fredag paret besökte prosten, och meningen var naturligtvis, att det skulle lysas följande söndag. Men det blef ingen lysning af. Och snart visste man i hela socknen, hvilket mörkt moln, som verkligen hängde öfver prosten Bertrand och hans familj. Man kände ju lagstiftningen, och herr Towsky hade under ett års vistelse på trakten hunnit göra sig så känd, att man förstod, att han icke skulle försumma något för att störta den man, som vågat hindra hans planer, och som för öfrigt genom sitt rättsinne och sin skarpt genomskådande blick alltjämt varit honom en nagel i ögat.

På församlingsborna hade det emellertid den verkan, att de mer aktade och värderade sin lärare, och att det kom dem, som menat, att han ingenting annat var än en egennyttig "löntagare", att blifva litet betänksamma. Huru skulle det bli, skulle han verkligen bli afsatt? Det var i synnerhet bland de fattiga, som oron var stor. Och om man än icke ville säga så mycket därom, kunde man i prästgården icke heller vara lugn.

"Hvem var det, som gick förbi? Jag hörde någon, skynda dig till fönstret, Elin!" ifrade Kalle på lördagsmorgonen, dagen före den söndagen lysningen skulle afkunnats, om prosten icke nekat.

"Det är Albertina i Sjödala", svarade Elin.

Kunde tro det — mumlade Kalle — det skall ju lysas för den där juvelen i morgon. "Såg hon ledsen ut?" tillade han högt.

"Det vet jag inte; hon var ju gången förbi, innan jag tittade ut, och nu är hon allt nere vid svängen."

"Hon har brådt, fattig barn, och kommer ändå försent. Men nu är det du, som sätter dig med strum-

pan där vid fönstret, så att du ser henne i ansiktet, när hon går tillbaka“, befalldo Kalle.

Elin lydde, och efter nära en timme sade hon, att Tina kom mellan talldungarna.

“Nå, hur ser hon ut?”

“Hon har schalettten så långt neddragen i ansiktet, att jag knappt ser det. Jo, nu — nu är hon förbi — hon såg alldeles förgråten ut.”

En åtta dagar efteråt, då Elin en kväll skulle gå ut och fånga kräftor vid bloss, blef hon just litet rädd, då hon såg en mörk figur lutad öfver räcket till spången strax nedanför Kantheimmet. Hon hade icke tänkt tända sitt bloss, förrän hon kom till An nere vid kyrkan. Men nu tänkte hon det i en hast, så att hon icke i mörkret skulle behöfva passera förbi figuren, och det kunde ju så här på kvällen vara roligt att ha det brinnande under vägen sedan med.

Hon var alldeles intill spången, när hon hastigt strök eld på en tändsticka, och vid det blosset lyste till vände figuren mot henne ett ungt ansikte, men blekt som döden och förvridet af smärta. Hon kände nog igen, att det var samma ansikte, som hon sist såg så förgråtet. Men nu var hon ej rätt säker på, om det tillhörde en lefvande eller död. Så fort hon kunde, skyndade hon förskräckt förbi. Men när hon gått några steg, hörde hon bakom sig ljudet af starka kräkningar. Nu vände Elin om. Det var ju bara det, att stackars Tina var förskräckligt sjuk. Elin hade nu ingen annan tanke än att hjälpa den nödställda och söka få henne med hem. Men när hon närmade sig, vinkade den sjuka bara, att hon icke skulle komma utan gå sin väg och lämna henne i fred. Flickan tyckte sig då ej hafva annat att göra än fortsätta sin väg, och när hon stannade ett par gånger och lyssnade, men ingenting vidare hörde af, tänkte hon, att det väl hade blifvit bättre.

När Stina hade kommit hem från sitt dagsverk och sent på kvällen stod ute vid stuguknuten, spanande efter Elin, såg hon en lykta på gångstigen från Sjödaia skymte mellan träden. Det var icke vid den Årstiden

man just så mycket brukar gå med lyktor, men det såg ut som mannen letat efter något. Stundom lyste han upp och spanade inåt skogen.

Det var Abram Larsson i Sjödala.

"Ni har väl inte sett Albertine, mor Stina", sade han — "ni har väl inte sett henne?"

Han vaggade med kroppen och det var såsom i ängest han upprepade frågan.

"Nej, jag har varit i prästgården, men jag har icke mött eller sett någon. Har Albertine gått häråt?"

"Ja, de såg henne stå af i skymningen, och jag var viss på, att hon sprungit dit fram till vilddjuret, som dragit förbannelsen öfver oss."

"Ack, kära far, jag tror inte att något annat än vår egen synd och otro kan dra förbannelse öfver oss."

"Jo, han, den eländige räfven där framme, han har gjort det, han har gjort det."

Den olycklige fadern hade vid de sista orden återtagit sin vaggande rörelse.

"Se, där ser jag Elins bloss. Gud vare lof, att hon kom; det börjar ju lida mot midnatt! Kanske hon har kära fars dotter i sällskap."

"Nej, nej, jag har redan varit där framme en gång. För så fort jag begrep, hvart hon var gången, skyndade jag efter, för jag vill inte hon skall komma hans klor nära, och jag kunde allt ha ett ord otalt med honom, jag med. Men när jag kom där fram till herrgården sade de, att Tina allt var gången därifrån, och att hon bara varit en liten stund inne hos förvaltarn. Då blef jag rädder och gaf mig inte tid att gå upp till honom den här gången. Men inte har jag sett till det arma barnet på hemvägen, och inte var hon hemkommen före mig, så att vi gått om hvarandra. Då tog jag ljus och lykta och gick i all tysthet, så mor inte skulle bli alldeles hjärtskrämd, ut därmed. Åh, åh, oj, oj, hvad frågar jag efter pengarne, han narrat ifrån mig och det jag står ute för, fast det kanske drifver oss i fattigstugan, men hvad frågar jag efter

det, bara vi hade vår flicka, vårt enda barn igen. Jag vet inte hur det är med henne, kanske han har tagit heder och ära ifrån henne. Men bara jag visste hvar hon vore, bara jag visste hvar hon vore. Oj, oj, oj!"

TJUGONDE KAPITLET.

Under de trenne veckor på det nya året, som Eskil stannade kvar i Rom, var det Corinne som mest sällskapade med honom. Det var nu hon, som dagligen följde honom på hans vandringar och utflykter. Och det tycktes vara henne en glädje att få meddela något af alla de intryck hon mottagit under sina många, ensliga promenader i den underbara staden. De hade ock båda så lätt att närma sig hvarandra, det dröjde ej länge, förrän de kände sig alldeles som bror och syster, och det var en lättnad för Eskil att för ett kvinnligt väsen öppna hela sitt hjärta. Snart visste hon om allt, ända fran det barnsliga tycke, som redan i goss-åren fästat honom vid hans ännu i denna stund så högt älskade Maria, och till den djupa sorg, han nu kände att för alltid veta sig vara skild från henne. De kunde ju också betrakta sig som halvesyskon Corinne och Eskil; de voro icke blott svåger och svägerska, utan ock kusiner.

De beskådade tillsammans alla dessa ruiner, "som alla, emedan de tiga"; de tillbragte en half dag på Palatinska kullen, där det säges, att Romulus och Remus (Roms grundläggare) bodde; de voro inne i grottan. lit varginnan flydde, då hon drefs bort från de små tvillingarne, hon så ömt daggat; de drömde sig in i det fördutna vid åsynen af dessa stympade pelare,

dessa vittrade stonar, dessa lämningar af marmortrappor och dylikt, som de visste vara grusade rester af all den storhet och prakt, hvori en Cicero och Catilina, en Augustus, en Tiberius och Nero, en Vespasianus och Titus, en Domitianus m. fl. lefvat, byggt och bott. De genomvandrade Vatikanens skogar af statyer, och man skulle kunna säga åt alla sidor utsträckta himlahvalf af målningar, mindre för att betrakta enskildtheterna, som Olaf förut förevisat, utan för att få en ny öfverblick af det hela och från gallerierna skåda den aldrig för ofta sedda förtjusande utsikten öfver Rom och hela dess omnejd ända till de mest fjärrbelägna, men i den skimrande klara luften så tydligt framträdande bergstoppar, som tanger horisonten. De besökte den ljusa St: Peterskyrkan med dess härliga konstverk och Hadriani (St: Angelo) mörka borg med dess fängelsehålur och skräckfulla minnen. De gingo genom Qvirinalens (kungliga palatset) gyllene salar och lyssnade till Tivolis plaskande kaskader. Men ingenting tilltalade Corinne på ett djupare, innerligare sätt än Katakomberna, dessa underjordiska gömmor för så mycket vittnesbörd om en allt öfvervinnande tro, en brinnande kärlek och ett lefvande hopp från de första kristna tiderna.

Besynnerligt nog tycktes de äfven på Eskil göra ett gripande intryck. Kanske det kom af den värma, hvarmed hans ledsagarinna förtalde så mången historia, som här haft sin afslutning, och hvars detaljer hon skildrade med så friska färger, att det stundom föreföll Eskil, såsom skulle han förnimma en sakt susning af de här i salig ro slumrandes andedräkt, som skulle det varit efter gårdagens kamp och strid de här lagt sig till hvila, och som skulle uppståndelsens hvita ängel väcka dem till nästa morgons ljus.

“Hvilokamrar” och “sofkamrar”, så kallade de första kristna också sina grafvar. Det kristna hoppet lyser också öfverallt i denna dödens dal, och den kristna friden hviskar så stilla därinne. Somliga af ingångarne till dessa kamrar äro betäckta med marmorskitvor. “*I frid*” och “*Därhemma*” voro ord, som ofta inristades därpå. Mest äro dock inskrifterna fram-

ställda medels symboler, som hedningarne ej förstodo. Ankaret, dufvan med olivkvisten, ljusstaken, palmen, skeppet, örnen, lammet, den gode herden, Jona och fisken, bilden af Jesus uppväckande Lazarus m. fl. hafva fått tjäna till att påminna de efterlevande om det i åskådande förbytta hoppet, friden, ljuset, segern m. m., som de hänsöfna nu vunnit. Fisken återfinnes så ofta, att det synes tydligt, huru de kristna mest af allt älskade detta tecken. Icke underligt, då den hemligt symboliserade herren Kristus själf. Bokstäfverna i det grekiska ordet *Icktyx*, som betyder fisk, äro begynnelsebokstäfverna till orden: *Iesus Christos Then Yios Soter* (Jesus Kristus, Guds son, frälsare).

Där kom en sådan underlig aning och bragte Eskils hjärta i sakta darrning, rätt som han en dag stod och stafvade på dessa grafskrifter.

“Äfven du skall snart nedsänkas i grafvens tränga bo“, så tyckte han sig förnimma en röst tala därinne i det fördolda rum, där endast själen är en tyst lyssnare. Han ville slå bort det; han var ju ung, han kände sig fullt frisk, och han försorde intet dödstecken hos sig, om än den sorg, han gick och bar på, stundom gjorde att han var mer än nöjd på lifvet, och i det den tryckte hans sinne också till det yttre gjort honom äldre och allvarligare.

Men där nere i katakomberna genljöd denna röst åter och åter. Eskil Dornstein kunde icke tvinga den till tystnad, och frågan blef nu denna: “Skulle du då få slumra i salig ro så ljuft som dessa döda? Skulle de sköna symbolerna kunna hafva sin tillämpning på dig, så att man med sanning kunde rista dem på din grafsten?” Nej, det kunde de icke, det visste han. Men där kom i hans själ en hittills okänd, stark längtan att så vore, att alla tvifvel vore öfvervunna, att segerpalmen en gång skulle räckas äfven honom, och ur hans hjärta steg den bönesucken: “Hjälp mig, min Gud! Döda i min själ tviflets ormyngel! Gif mig din anda och uppväck i mig tron på din son!”

En dag, då de betraktade den väggmålning, på hvilken kristna stå såsom anklagade framför den kej-

serlige domaren, medan anklagaren aflägsnar sig, anmärkte Eskil, att detta var nästan det enda ställe, där man framställt något lidande. Korset och allt, som minde om martyrskap, tycktes vara främmande för denna tid.

“Jag tänker det var därför, att de icke ville förherrliga lidandet och döden, utan segern och det eviga lifvet”, sade Corinne.

“Ja, det var en ljusare, skönare åskådning än vår.”

“Likväl är det så sant som någon sagt att: 'Så fjärran än dessa tider ligga ifrån oss — ett är visst: de tankar och känslor, som här finnas uttryckta, äro våra egna; det är vår religiösa andes hem, vi här befinna oss i, då vi gå omkring på dessa den första kristenhetens begravningsplatser'.”

“Men det var ju icke blott begravningsplatser”, invände Eskil undvikande att gifva ett direkt svar på Corinnes anförande. “Katakomberna voro ju ock en tillflyktsort under förföljelsetiderna. Här firade de ju sina gudstjänster, bodde tillsammans och hade allt gemensamt såsom en familj.”

“Ja, tänk hvilken tro, hvilket mod, hvilket världs-förakt och hvilken kärlek!”

“Kärlek —! Ja, och likväl bedrefs så mycken grymhet.”

“Mot de kristna, men aldrig af dem.”

“Äfven af dem. Tänk huru hårda de kunde vara mot de hedniska anförvanter, som kanske älskade dem högre än sina egna lif. Hur tror du det t. ex. skulle kännas för en fader eller make, när barnet eller maken flydde till detta frivilliga fängelse, där han visste, att det i de underjordiska hålorna lefde ett efter hans åskådning ljusskyggt lif, slutande sig till främlingars hjärtan, under det han gick öfvergifven i kanske prunkande men öde palats. Och huru måste det icke sönderslitit en broders hjärta, när alla de böner, hvarmed han bestormat en älskad syster, icke kunde förmå henne att kasta ett par korn på offeraltaret för att därmed rädda det lif, han så gärna gått i döden för. O, de kunde vara och de kunna än i dag vara så hjärtlösa,

dessa kristna, hvilkas mästare visade bort sin egen moder och sina bröder och som sade, att man skulle hata sina käraste.“

Corinne blef nästan förfärad öfver detta plötsliga utfall och den mörka glöden i Eskils ögon. Men hon förstod, att det var just centralpunkten för all den smärta och alla de tvifvel, som marterade honom, han här kom att blotta. Hon förstod, att han stred mot dessa tankar, att han gärna velat bli dem kvitt, om han kunnat, hon kände, att det låg ett kampens nödrop däri.

“Ack, nej, nej, käraste vän“, sade hon. “Ingen verklig kristen kan vara hård, fastän det ibland kan och måste synas så för den, som betraktar allt från en alldeles motsatt synpunkt.“

“En motsatt? Äro vi då icke alla människor med mänskliga tankar och känslor?“

“Jo, men ser du, den ena människan kan dock betrakta tingen från timlighetens synpunkt, den andra från evighetens. Tänk på detta, Eskil, tag det med i räkningen, så tror jag du icke mer dömer så strängt om de kristnas handlingar. Och deras mästares — o, broder, broder, vore det dig gifvet att kasta en enda blick in i hans hjärtas kärleksdjup, när han uttalade de ord du kallar hårda!“

Han svarade intet och där uppstod en lång paus. Eskil såg på sin klocka. Hade icke Corinne en liten stund förut sagt, att hon kände sig trött och de kommit öfverens att hvila en tjugu minuter på första stembänk de kommo till, så hade han rest sig för att fortsätta promenaden och komma in på annat talämne. Men ännu var det tio minuter kvar.

“Känner du berättelsen om den romerske centurionen Probus och hans maka, den sköna Flavia?“ sade Corinne och lade sin arm i Eskils, till tecken att hon, när han önskade, vore färdig bryta upp, ehuru båda ännu sutto kvar på bänken.

Han skakade på hufvudet.

“Probus hade i själ och hjärta blifvit en troende kristen, men den i allt, hvad människor kunde se, eljes

så älskliga Flavia stod ännu emot, och då en svår förföljelsetid utbröt, slingrade hon sina armar om hans hals och besvor honom vid deras innerliga kärlek och hittills ogrumlade husliga sällhet att hemlighålla sin tro. Han lofvade henne detta. Men en afundsman anklagade honom och det kom till den dag, då Probus blef framkallad för att bekänna eller — förneka. Oaktadt Flavias tårar och böner, gick Probus fram i akt och mening att bekänna sin frälsare, gånge sedan hur det ville. Men en blick på det sköna, dödsbleka anlete, som med förtviflan framblickade ur de stora ögonen syntes bland åskådarna, kom honom i stället att — i handling och ord aflägga den äskade förnekelsen, ehuru det ena skedde med darrande hand, det andra med knappast hörbar stämma. Från denna dag sjönk Probus dag efter dag mer och mer tillbaka i fullkomlig hedendom. Men fastän Flavia hälsade sin make med smekningar och kärleksbevis, hade hon icke vidare någon ro i sin själ. Det ögonblick, då hennes man förbannade Kristus och trampade hans kors under sina fötter, stod alltjämt som en hemsk syn för hennes inre. Inom tvänne år skulle Probus varit en förföljare, om han icke vetat, att Flavia blifvit en hängifven kristen, som på intet villkor ville dölja sin brinnande tro. Då hände det en dag, när Probus vistades i lägret långt bort på andra sidan Campagnan, att Flavia kom dit med sina båda små gossar, en i hvardera handen. Hon visste, att förföljarne voro henne i hälarne, och hon hade gått, så att sandalerna voro blodiga, hennes kläder sönderrifna af de snår, där hon trängt sig fram, och de små gossarne föllo dödströtta i faderns utsträckta armar, oaktadt hon burit dem en och en i sänder. Förföljarne skulle snart vara här och gripa henne inför hennes makes ögon, det visste hon. Men hon hade nått sitt mål, hon hade bringat de små i säkerhet. Det var nu han, som bönföll vid all deras ännu alltjämt lika varma kärlek, att hon skulle skona sig. Men hon var obeveklig. Och när han då började hota henne, sade hon honom kärleksfullt, att hennes djupaste besymmer var det, att hon icke med sin död kunde för-

sona det förfärliga brott hon begått, när hon lockade honom att afsvära sin tro. Nu skulle hon med glädje gått i döden, endast hon vetat, att de åter skulle få se hvarandra och såsom evigt saliga med fridspalmer i händerna en gång på den sista, stora dagen bli ställda på högra sidan. Afskedet från de små gossarne var hjärtslitande. De följde henne så långt de förmådde. När de föllo ned af utmattning, kastade Flavia sig öfver dem och kysste dem för sista gången. Af de hedniska soldater, som följt med och nu togo upp dem och förde dem tillbaka till lägret, förundrade somliga sig öfver den unga kristinnans fanatism, men andra kallade henne hård. Probus följde henne till cirkus, där hon genast öfverlämnades åt de vilda djuren. Skådespelet var redan börjadt, då den, såsom man trodde, förrymda ankom. Den stora amfiteaterns bänkar voro tyllda, men Probus trängde sig fram till första bänken. Drifven af ett svagt hopp, att hans åsyn skulle på henne ha samma verkan, som hennes en gång på honom, och att hon i sista ögonblicket skulle rädda sig genom ett återtagande. Och nu kom hon in själf så snövit och så skön som den ros hon vid förbigåendet ryckt ur spaljeren kring deras vackra hem, och den hon nu bar vid sitt bröst. Som hon fick se sin make där uppe på bänken, sträckte hon mot honom sin famn med orden: "Älskade, kom för Jesu Kristi skull snart efter!" Nu störtade sig ett blodtörstigt lejon öfver henne och de äna lemmanne söndersletos af dess tänder. Ett par år senare var Probus en af de lefvande facklor, som grunno vid de nattliga kappränningarna. Men han nådde förut stått som en djupt ångrande men frimodig bekännare, en pelare och ett värn för den unga, kristna församlingen, åt hvilken han öfverlämnade sina båda söner att vårdas och fostras.

Utan att Eskil velat eller vetat det, hade under Corinnes berättelse Flavia antagit Marias anletsdrag. Var hon ej grym i sin fanatism, denna kvinna? — så frågade han sig. De voro ju eller kunde ju eljes varit så lyckliga? Lyckliga — ja, för den korta tiden här nere, men — finnes ett lif, som varar i evigheters evig-

het — och det finnes, jag har aldrig i mitt innersta kunnat förneka det — lefva de ännu i ovansklig sällhet, då var hon en hjältinna, som kämpade en blodig kamp för att med de sina få utbyta en i alla händelser kort jordisk lycka mot en evig salighet.

Och nu — nu kostar det så litet att vara en kristen. Ja, mig har det kostat allt att icke vara det. Men — tro — tro, o, att jag blott kunde det! Gud, o min Gud, gif mig tron!

Så ungefär gingo Eskils tankar nu och så många gånger. Han uttalade dem icke, men Corinne anade dem, och så hade han ännu en, som i innerliga böner lade honom på herrens hjärta.

Medan Corinne och Eskil voro så mycket tillsammans, drog Olaf sig mer och mer tillbaka till sin studio, och tog han sig en promenad, så var det i ensamheten eller i Pietros sällskap.

Hade där då med de nu efter sjukdomen tämligen återvunna krafterna kommit en så stormande arbetslust på honom eller fann han ett sådant behag i att utslutande ägna sig åt den unge herdegossen, som syntes med hvarje dag mer och mer hängifvet älska sin lärare, på samma gång han tydligt visade sin motvilja för dennes bror och en förunderligt hastigt påkommen köld mot den förr af honom halft tillbedda Corinne.

Nej, det var en annan orsak till Olafs tillbakadragenhet.

Svartsjuka kunde den känsla, som bemäktigat sig Olaf, icke kallas, ehuru den marterade honom med svartsjukans stygn. När han såg, huru ledigt och förtroligt Eskil och Corinne umgingos med hvarandra, tänkte han, att det var den närmare likheten i ålder, som drog dem till hvarandra. Det föreföll honom också naturligt, att den stackars lilla vid honom ofrivilligt bundna Corinne skulle känna sig fri med den unge, som hvarken ville eller kunde lägga det minsta band på henne. Hade han icke vetat, att Corinnes sedliga känsla och kristliga tro, såväl som hans egen, skulle afgjordt uppressa sig däremot, så hade han erbjudit henne skilsmässa. Eskil och hon skulle blifvit lyckliga, de.

Med dessa tankar kvalde han sig själf och henne, som utan att kunna gissa sig till dem åter kände det bittert att se sig tillbakastött. Men där låg ingenting kränkande, inte en skymt af missaktning däri. Han ställde maka och bror lika högt som förr, ja väl ännu högre, och han älskade dem varmare än någonsin. Han visste, att de hvar för sig skulle såsom det svarstaste brott afvisa hvarje medveten tanke på en trolöshet. Om de ock i känslan kände sig dragna till hvarandra — och huru skulle två så sympatiska personer kunna annat? — så hade aldrig och skulle aldrig ett ord därom komma öfver deras läppar, därom var Olaf alldeles viss. Därför var han heller aldrig ovänlig mot dem. När de möttes vid bordet eller om kvällarne, låg alltid ett leende på hans läppar, och han försökte att så gladt och intresserad som möjligt deltaga i samtalen, efterfråga hvad de sett o. s. v. — åtminstone trodde han, att han gjorde så.

Ack, huru vi bedraga oss själfva, i det vi tro oss kunna bedraga andra. Vi äro för vår närmaste och mången gång äfven för vår fjärmaste omgifning långt mer genomskinliga, än vi själfva tro. Såväl Corinne som Eskil, ja, till och med Pietro märkte väl, huru melankoliskt leendet var och huru förströdt samtalen, och det var så mycket pinsammare, som Olaf eljes hade ett så jämt, godt lynne och vaket sinne.

Äfven den dag Eskil skulle resa, arbetade Olaf på sin studio. Det var sagdt, att Corinne och Eskil skulle hämta honom där, när tiden var inne, efter som vägen ändå gick där förbi.

Den bildstod Corinne för en tid sedan sett halffärdig stod där nu i all sin kyska skönhet och så lik den unga friherrinnan, att dess åsyn på hennes kinder framkallade ett par glödröda rosor och i hennes öga en varm stråle.

Det var midt för denna bild som Eskil med äfven för honom själf oförklarligt djup rörelse omfamnade broder och svägerska. Men när han fått så mycken makt öfver sin röst, att han kunde tala, tog han Corinnes och Olafs händer, lade dem fast tillsammans och

sade: "Varen lyckliga, I, som kunnen och fån det; I hafven ju samma tro, samma hopp och samma — kärlek!"

Han betonade så egendomligt det sista ordet, men han gick i detsamma utan att vilja forska efter verkan af sina ord.

I studios yttre afdelning mötte honom likväl en ögonblicklig verkan däraf. Med af kärlek och tacksamhet strålände ögon störtade Pietro emot honom, tryckte häftigt hans hand mot sitt bröst och sprang så att skära af ett par klasar af den hvita azalea han köpt till jul och ställt i ett af studios fönster. När han gjort det, sprang han efter de nu i vagnen uppstigna och stack in blomklasarne i handtaget på löjtnant Dornsteins lilla reskoffert. Den bortfarande hade hastigt i sabinergossen fått en entusiastisk vän.

Det var om kvällen efter sedan Eskil var rest, Olaf och Corinne stodo lutade mot balustraden af det uteseter hela palatset mot gårdsidan löpande galleriet. Därinne kände de denna tomhet, som gärna infinner sig efter en bortrest vän, blandad med en viss bäfvande undran, om man någonsin mer i lifvet skall återse hvarandra. Denna känsla ville väl icke vika, därför att de gingo ut i den öppna pelargången, men oändligen skönt var här dock, och naturens stilla skönhet ingjuter alltid något ljust förmildrande i vemodet.

Vårfläktar omsväfvade dem redan. Olivträdet, Italiens pil, gaf med sina i lätt virrvarr utbredda fina grenar och kvistar, samt sin matt grågröna bladkrona en bild af huslig trefnad och påminde om psalmsångarens: *"Dina barn skola vara såsom oljoplantor omkring ditt bord"*. Och där bakom dryaden, som pressade upp springbrunnens höga stråle, reste cypressen sin raka stolta stam, bärande med ädel hållning den mörka sammetsmantel kvistar och barr svepa tätt kring den höga gestalten, under det att pinjen, barrträdens i den renaste gestalt framställda kvinnliga typ med sin rödskimrande, af vinrankor och murgröna omslingrade smärta stam jämte buskager och lager, myrten, granatträd och oleandrar med sin varma färgton fullbordade den plastiska gruppen

och liksom tecknade söderns poetiska signatur, medan kransar af aurikler doftade mellan aloëhäckarna och de många urnor, som från sina vida bräddar spredt vattenstrålarne i lätta ringformigt genomskinliga fall.

icke ett ord om betydelsen af Eskils afskedsbalsning hade gått öfver deras läppar. Men missförståndet hade vikit, där låg något varmt och vekt i själfva luften, något som manade till bekännelse.

Olaf hade för första gången lagt armen om sin unga makas lif, och hon drog sig icke ifrån honom. Tvärtom kände han med svällande hjärta, huru hon stilla slöt sig till honom. Han kunde ej tvifla, att hon kände sig lycklig.

Ord kunde nu icke behövas. De förstodo ändtligen hvarandra, de kände, huru de båda längtat efter denna stund, men nu — nu tvingades de dock fram, nu måste de antaga ordets form alla dessa känslor, som så länge hållits kväfda inom Olafs, ja inom bådass bröst. Nu voro alla tvifvel häfda, men frågorna måste dock uttalas, kräfvande sina om kärlek och förståelse hvisskande svar.

“Älskade, är det möjligt, att du håller mig kär“, sade han i det han ömt drog henne intill sig — är det möjligt att du af fri vilja, af eget val, om du ägde ett sådant, ville gifva mig hand och hjärta?”

“Olaf, Olaf — är det möjligt, att du icke förstått, huru högt jag älskat dig, huru jag marterats af den tanken, att du endast för att göra din mor till viljes förenade dig med mig och sedan blott af godhet så tåligt burit din börda? Är det möjligt, att du aldrig anat, huru söderns luft vederkvickt mig icke så mycket för, att den var varm och balsamisk, utan därför att jag fick andas den i din närhet? Är det möjligt, att du icke känt i ditt hjärta, huru redan den sjuka, oakadt hon bestämdt visste, att du icke älskade henne, dock trånade efter de stunder du ägnade henne, och huru den genom Guds underbara kärlek helbregdagjorda bäfvat mellan tvifvel och hopp att dock en gång vinna sin makes kärlek? Är det möjligt — — —“

Hon afbröt sig och såg med stora, af sällhet strå-

lande ögon upp i hans. Det var ett långt försjunkande i hvarandras blickar och därefter en lika lång omfamning liksom ett uthvilande efter den långa kamp, hvar med de pinat sig — och så — mötes makarnes läppar i den första kyssten.

“Är det möjligt, hviskade Olaf, när de satt sig på den lilla närstående soffan, och Corinne lagt sitt hufvud mot hans breda bröst, är det möjligt att vi — vi, icke blott jag, utan äfven du, min Corinne, icke blott du, utan äfven jag, din Olaf, nu äro så utsägligt lyckliga? Och vi äro makar! — o, jag dåre, som icke förr öppnat mitt hjärta för dig. Vi äro ju makar, du är helt min!”

“Makar inför Gud och människor, min Olaf. Det är icke allenast vår rättighet, det är vår plikt att älska hvarandra i nöd och lust.”

“Ja, Gud vare tack att vi äro makar.”

“Ingen jordisk makt kan skilja oss.”

“Nej, men du nämnde nöd, Corinne. Nu kan jag icke fatta, hur nöd kan komma, när vi ändtligen funnit hvarandra.”

“Jag tror icke vi kunna fatta nöden i sällhetens stund eller sällheten i nödens. När jag så här hvilat vid ditt bröst, dit jag så länge längtat, kan icke heller jag förstå, huru det kan kallas nöd, som vi få bära gemensamt. Men jag vet, att mörka dagar skola komma, och det är kanske för att stärka oss mot dessa, som Gud gifver en sådan här stund. Vet du, jag tror inte, att det är många människor gifvet få upplefva en enda så fullkomligt lycklig stund, och det som kommer bägaren att flöda öfver, det är tryggheten att vi bo under Guds vingars skugga, att han är vår borg och vår tillflykt i både glädje och sorg, och att han skall gifva oss nåd att för hvarandra “mildra mötande bekymmer.”

“Du återkommer oupphörligt till brudvigseln min Corinne — detta heliga ord, som förenade oss. Huru ofta har jag icke tänkt på, hvilken synd jag då begick genom att inför Gud aflägga löften, för hvilkas hållande det då icke fanns någon förutsättning i mitt kalla hjärta. Likväl har herrrens godhet vändt min synds förbannelse i sin nåds välsignelse.”

“Men, min älskade make, lydnaden har väl ock sin välsignelse med sig. Du har i outtröttlig godhet, ja jag kunde nästan säga ömhet och trohet aldrig evikit din plikt mot mig. Jag tänker, att mången man, som före äktenskapet gifvit de varmaste försäkringar icke hälften så sorgfälligt uppfyllt sina plikter. Gud har belönat dig och bönhört mig, i det han tändt kärleken i ditt hjärta.”

“O, nej“, herrrens nåd är det, af nåd och idel nåd älskar jag den, af hvilken jag nu vet mig vara älskad tillbaka. Mätte vi nu, min Corinne, hand i hand kunna vandra på hans vägar!”

Hennes svar var blott att af hjärtat instämma i hans suck och tyst trycka den hand, hvori hennes var suten.

De suttö ännu en stund stilla, medan stjärnorna ljude tindra i den under söderns himmel så hastigt brytande natten, endast vattnets plaskande hördes från vreden och blommornas doft steg upp åt galleriet. Månen tanke ilade då midt under deras lycka till honom, som denna dag lämnat dem, till den förr så glade Eskil, hvars lif så underligt bytt om gestalt.

Men hvem, som från den dagen kände en bitter ånger öfver att icke ha varit vänlig mot löjtnant Dornstein, det var Pietro. Han gaf med en trogen hunds tillgifvenhet akt på hvarje skiftning, hvarje blick och min hos dem han älskade, och då han nu såg en sådan förändring i deras lif, såg huru de täflade att göra hvarandra lyckliga, så tillskref han det alltsammans någon hemlighetsfull makt i de afskedsord, hvarmed Eskil sammanslöt deras händer.

Ofta frågade han, när signor Olavo skulle skrifva till sin bror och bad då så bevekande att få hälsa och säga, att han nu höll så mycket, mycket af honom.

Det var icke många dagar efter Eskils afresa som Pietro bad sin maestro, att han skulle få försöka modellera ett crucifix af terra cotta. Han fick det, bjöd till att göra sitt allra bästa, lyckades öfver Olafs förväntan och bad sedan att få det skickadt till löjtnant Dornstein. Man skulle sett Pietro, när han ett par

veckor senare fick ett bref adresseradt till sig och af följande lydelse:

“Käre Pietro!

Tack för din vackra gåfva! Den är mig mycket kär. Du är en snäll gosse och skall nog blifva en duktig bildhuggare till glädje för din gode maestro och hans älskliga maka. När du beder till din frälsare, hvars bild du med så mycken pietet modellerat och gifvit mig, så tänk då på

Din vän

Eskil.”

Huru förtjust han var, den unge sabinergossen. Huru gladt och stolt han läste upp brefvet för Eugenio, Juannita och Guido, och huru fast han lofvade tyst i sitt hjärta att göra det Eskil bedt honom om.

Nu stod Italiens vår i sin yppiga fågring och nu företogo baron Ekenskölds den om hösten påtänkta resan till Neapel. Det blef nu naturligtvis icke fråga om att medtaga Juannita. Hon ville och skulle vara där hennes Guido var, och Eugenio hade ock arbete vid sin svägers fiske. Icke ens Pietro medtogs. Han skulle ju i alla fall efter ett halft års bortovaro hälsa på därhemma hos far och mor och se om Pepita och de andra småsyskonen vuxit mycket, om de kände igen store bror och — med ett ord, Pietro fick långa stycket, följt af Eugenio, vandra öfver Campagnan hem till Sabinerbergen för att stanna där, tills Olaf och Corinne hämtade honom.

Nej, de ville njuta sin lycka endast med hvarandra på denna sin bröllopsresa, som de kallade den.

De sågo mycket skönt på denna resa. Först gick vägen snörrätt genom släta trakter, där färgskiftningarna under Italiens oförlikneligt strålände klara himmel drefvo sitt féeriska spel. De foro sedan genom mer kuperade trakter, på hvilka man kunde tillämpa skaldens ord:

“Hur lifvet blomstrar uppå dessa kullar!

Hur våren ler i dessa dalar sköna!

Hur kungligt hafvets blåa bölja rullar

Emot en strand, som — ack! — är evigt grön — —”

De sågo morgonrodnaden fästa sin purpurkrona på Terracinas hjassa, medan lunderna ännu stodo glimmande af daggens tårar, de sågo "Fundi på sin blomstermatta", och snart hade de bakom sig "Itris sköna dal". Där låg framför dem "byar, slott och städer — blott nya paradiset förutan tal" — där "höglätt drömande förutan gränser" — — — som fondvägg Medelhafvets spegel glänser". Slutligen sågo de röken från Vesuvius och så efter ännu ett halft dygns resa låg Neapels sköna hafsluft framför dem, himmelsblå med staden såsom en glänsande nymåne i kanten.

Från detta "jordiska paradiset, som dock icke är bebodt af änglar — utan af bänglar" såsom någon sagt, gjorde de utflykter till det tjusande Sorrento, det minnesrika Pompej och det härliga Ischia. De bodde en tid på det mångbesjungna Capri, klättrade bland vinrankorna på dess klippor, skådade ned i det underbart blå vattnet i dess beryktade grotta, njöto af den grace, hvarmed unge gossar döko ned i det klara azurblå djupet efter några ditkastade francstycken, umgicks med öns vänligt barnsliga bruna befolkning och hänrycktes af utsikten från dess höga strandklippor.

Men allt, alla dessa ställen, öfver hvilka poesien så ofta förgäfvades försökt att kasta ett fagrare skimmer, än de redan af naturen äga, och allt, som där erbjöd sig, sågo Olaf och Corinne, icke blott genom sin unga lyckas prisma, utan äfven med den allt upphöjande, allt renande och värmande tanken, att det var deras gode, allvise och allsmäktige Guds verk. De sågo i den oändliga rikedom, den utsägliga skönhet och den häpnadsväckande storslagenhet parad med den underbara ljuflighet, han nedlagt i sin skapelse, öfverallt den himmelske fadrens kärleksfulla vänlighet. De sågo, huru af hjärtat gärna han vill skänka sina jordebarn all den glädje, de möjligen taga emot, och de trodde mer och mer, att han ville göra det på alla områden, blott de icke själfva fördärfvade glädjen för sig, eller redan från början så fördärfvat både den och sig själfva, att han till deras egen fostran måste sända dem sorg.

Och från allt detta härliga återvände deras tankar

förunderligt ofta till den kära svenska fosterjorden. De sänkte på dess fattiga kala klippor, dess allvarsamma skogar med en djup tjärn här och där, på dess skiftande ljunghedar och dess frusna kärr med några martallar i kanten, och de kände det i hjärtat, som när man påminner sig ett älskadt fattigt utestängdt barn, afglömdt för en stund under vistelsen i varma, praktiga gemak. Men de kommo också ihåg, huru mycken rik, frodig, leende skönhet skaparen strött ut på många ställen äfven i deras hemland, och de tänkte med tacksamhet på allt det härliga äfven detta har att skänka sina barn.

Det var en afton i Sorrento de särdeles mäktigt grepos af denna känsla. De sutto på en hög, brant berghäll, omslingrad af klängväxter och doftande af blommande buskar. Vägen dit hade gått mellan olivhäckar med en mur af vinberg på ena och orangelunder på andra sidan. Nu låg den lilla staden — Torqvats Tassos stad — nedanför deras fötter och bakom denna hade de midt framför sig det härliga nu i aftonsolens brand färgskimrande hafvet med sina bruna och hvita segel likt mörka och ljusa svanor sväfvande däröfver, än öfvergjutna af guldglans och purpur, än visande sin djupgråa eller svartbruna skuggsida.

Olaf hade såsom uu så ofta skedde slagit sin arm om Corinnes lif, och hon kände sig alltid så trygg så och tyckte sig så väl behöfva känna hans fasta arm omkring sig, särskildt när de sutto såsom nu på ett ställe, där man vid nedblickandet i det närmast framför dem brant stupande djupet lätt kunde gripas af svindel.

“Hvilken tjusande tafal!” utropade den unga friherrinnan hänryckt.

“Ja, min Corinne, vi kunna knappast tvifla på, att vi befinna oss på en af jordens skönaste fläckar. Och — likväl — — —”

Han fullbordade icke meningen och det behöfdes ej heller, ty samma likväl låg där äfven och skälfde hennes hjärta.

“Likväl — fortsatte hon och såg in i hans allvar-

ligt såsom mot ett oödet fjärran blickande ögon — likväl tänka vi båda i denna stund med någonting, som likt en förebråelse sticker till härinne, på vårt älskade Sverige, är det ej så, du käre?"

Hon hade lagt handen på bröstet och påminde återigen så mycket om sin mor, då denna midt i en skimrande saga hos gossen märkt en blick af förståelse och insänkande i det djup, den bländande bilden hade till innebörd. Detta barndomsminne minskade ingalunda kraften i de hemlandstoner, som ljödo i Olafs själ, och han måste medge, att Corinne gissat alldeles rätt, undrande på den hemlighetsfulla inre rapport, som så ofta kom dem att utan medveten anledning tänka på och tyst därinne i själen känna detsamma, innan de ännu kunnat yppa det för hvarandra.

"Kanhända Olaf — återtog Corinne — kanhända det icke är rätt af oss att stanna härute. Italien är med all sin skönhet och alla de band, som fästa oss här, dock icke vårt land. Vi hafva väl ändå våra främsta plikter mot Sverige, och dess folk är väl vår närmaste nästa."

"Ja, åt våra fäders land vill jag ju egentligen ägna min kraft och det arbete, hvartill Gud kallat mig, fastän jag utför det här på konstens klassiska mark. Och Italien — är icke det vårt hjärtas hemland, ty — älskling, det är ju där vi funnit hvarandra."

"Funnit dig, Olaf, hade jag redan gjort hemma, för så vidt min i den domnade hyddan instängda själ kunde sägas finna något. Men vunnit dig, min älskade make, det har jag gjort här nästan med detsamma jag funnit min Gud, och därför, ack, därför skulle Italien, äfven om det icke vore så öutsägligt vackert, alltid vara mig mycket kärt."

"Jag vet knappast hvilket af de båda landen jag älskar mest. Men, bortsedt från känslorna har jag nog anledning att med allvar tänka på det fädernegods, för hvars underhafvande jag bär ansvaret. Eskil kommer sannolikt icke så snart att återvända dit och Towsky — jag fruktar han icke är någon rättsinnad människa. Det skulle kunna hända, om där icke kan ställas på

annat sätt, att vi måste resa hem. Men jag fruktar för din hälsa, Corinne, den behöfde nog ännu ett par tre år för att stadgas i söderns milda luft. Kanske, om det blir nödvändigt, att jag får resa ensam på ett kort besök och lämna dig här."

"Lämna mig här!"

Hon föll ihop och såg så ynkligt hjälplös och öfvergifven ut, att han leende drog henne intill sig och sade, att de skulle nog icke skiljas. Han tillade, att det nu dessutom syntes honom lika omöjligt att lefva utan henne som henne att vara utan honom.

"Men om plikten kallar dig, så tag mig med, tag mig bara med! Du skall få se, att Gud nog därhemma har något bruk för mig."

"Ja, om det ej kan ordnas på annat sätt. Skiljas skola vi väl icke göra, då vi nu, Gud vare tack, fått upp ögonen öfver, att ingen af oss vet bättre än att vara med den andre. Men jag hoppas allt skall bli godt mellan Eskil och Maria, och då vill jag icke taga mitt gods tillbaka. Vi skola då få stanna här så länge din hälsa och mitt arbete kräfva det. Herren kan nog använda oss här med. Jag tycker min lilla hustru redan har händerna fulla af arbete därhemma i Rom. Öfverallt finnes synd att strida mot och nöd att afhjälpa. Såsom slingrande ormar sticka brott och elände upp sina hufvuden, icke minst bland rosorna, där söderns folk synas leka fram sitt lif. Min älskade maka, låtom oss därför ej dröja för länge här, utan bryta opp och efter att ha gjort en afstickare till Sabinerbergen, där den goda Manuela skall fröjdas öfver att se oss nu så innerligt förenade, och därifrån vi få hämta vår lille Pietro, återvända till det hem, där vi åter få gripa oss an med lifvets allvarliga plikter.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Ett nödskott eller två hade dundrat i natten. Men dimman hade redan för ett par timmar se'n vältrat fram och slukat det flyende dagsljusets sista gråaktiga lämning. Hur skulle fyrvaktarens båt finna de för-olyckade?

De båda sjömännen hade varit med, när åskans brak öfverröstat bullret af hafvets fräsande vågsvall, men blixtarne hade då så ofta lyst upp, att de väl visste, hvart de skulle styra kosan.

Nu sutto de rådvilla, hvartut de skulle vända sig. Visserligen rodde de i den riktning, hvarifrån skotten hörts, men det var ingen säkerhet, att farkosten nu fanns där. I denna tjocka dimma, i denna hemskt mörka, lugna kväll kunde man gå om hvarandra på ett par meters afstånd utan att märka det. Här kunde blott Gud hjälpa.

Där, på ångbåten, rådde den jämmer och förvirring, som plägar uppstå, när icke någon utsikt till räddning återstår. En annan ångbåt hade i vild fart kommit och kört sin för i dennes bog utan att vårda sig om att stanna en enda minut och taga reda på den skada han anställt på sin ilande färd.

Så länge där var något att göra, hade den unge kaptenen stått på sin post. Nu gick han ned i sin kajuta. Det var hans tredje resa efter den med heder tagna kaptensexamen, skulle det ock bli hans sista? Räddningsbåtarne hade satts ut och på några ögonblick fyllets med människor. Det var långt till land, skulle

de hinna tillbaka, innan ångbåten sjunkit och de kvarvarande gått till botten? Nej, det var omöjligt. Endast om någon kunde hålla sig uppe på något flytande föremål, tills dimman skingrades och dagen bröt fram, skulle han kanske kunna räddas. Men kaptenen hade beslutit att vara den siste på sin farkost och ännu så länge den del däraf, där kajutan befanns, stod öfver vattnet, hade ingen af de få, som icke kommit på båtarna, lust att ge sig i vattnet. Sannolikt skulle det dock icke dröja i tjugo minuter till, förrän hela ångaren med däck och allt skulle hafva sjunkit.

Så fort den unge chefen försvunnit, drog sig manskapet instinktmässigt efter honom. Han hade morgon och afton samlat dem där nere till bön. Icke alla hade då så gärna gått med. Nu däremot längtade de höra hans sjungande, bedjande stämma. Han hade ju brukat bedja såväl för dem som för sig själf. Nu tyckte de sig behöfva hans förbön, ja, att själva stamma fram en bön.

Men nu hörde de redan i trappan orgelns toner där nedifrån kajutan, beledsagad af kaptenens starka stämma och orden:

“Döden gör mig icke häpen,
Ändock han syns faselig,
Ty han är af Kristus dräpen
Och kan icke skada mig.
Domen fruktar jag ej stort,
Fast jag hafver illa gjort;
Ty den trösten jag ej glömmer
Att min broder Jesus dömmar”.

Bland männen, som under sången tysta som vålnader smögo sig in en och en i sänder, var en ung kvinna med vckert, men likblekt ansikte och stora bruna, nu stelt framför sig blickande ögon.

Hur hade hon kommit att stanna, hvarför hade ingen af de manlige passagerarne, som ju hade mer styrka och därför längre skulle kunna hålla sig uppe på en räddningsplanka, hvarför hade de ej bytt med

den mer hjälplösa flickan? Hvarför hade hon skilt sig från det sällskap af jämnåriga, till hvilket hon hörde?

Ja, hon visste det knappt själf. Nog hade hon velat rädda sig så visst som de andra, men just som hon stod och väntade på att i villervallan och trängseln komma fram och med i båten, nådde kaptenens kommandoröst som en elektrisk stöt hennes öra. Hon hade icke förut aning om hvem som var ångarens befälhavare. I den damkvartett, till hvilken hon hörde, hade hvar och en sin uppgift och Ruth Bertrand — ty det var hon — hade intet att beställa med ordnandet af embarkering o. d. För öfrigt hade det varit skymt, redan när de lade från land, det hade icke dröjt så särdeles länge tills sammanstötningen ägde rum, och de unga flickorna hade under tiden varit upptagna af hvarandras sällskap.

Men nu — hon såg upp mot kommandobryggan. Där stod han ju "Sven i rosengård", belyst af lampan, som — fastän det skyddande glaset vid stöten sprungit i bitar — ännu flammade några minuter. Hur olika mot när hon första gången såg honom bland sina blommor. Men han var ändock densamme. Och samma oförklarliga känsla af inre igenkännande af ovillkorlig samhörighet grep henne äfven nu. Hon stod såsom fastlåst. Där han stannade, där tyckte hon, utan att alls veta hvarför, att hon ovillkorligen måste vara. När han icke rörde hand eller fot för att komma med i räddningsbåten, lät hon andra tränga förbi sig och så — var ögonblicket försummat, så hade båten skjutit ut och försvunnit i mörker och dimma, innan Ruth kom till besinning af, hvad hon gjort.

Årornas häftigt plaskande tag hördes ännu, när lampan slocknade däruppe. Kapten Vågman syntes icke längre och nu föll en häftig förskräckelse öfver Ruth. Hon insåg, att hon var förlorad, förlorad för tid och evighet. Där gick en isning genom märmg och ben. Hela hennes lif stod med ens så underligt klart för henne. På en sekund hade hon liksom genomlevat det på nytt in i minsta detalj. Dödens fackla kastar ett för hvarje förnufts måttstock ofattligt ljus öfver lifvet, innan den vändes nedåt och släckes.

Och detta lif hade varit en oafätlig sträfvan efter det, som tillhör denna världen. *Säken först efter Guds rike och hans rättfärdighet* — det ordet var henne ju så välbekant. Hon mindes icke den dag, då hon icke kände det, och på senare tider hade det så ofta och så starkt klappat på hennes hjärta. Likväl hade hon nästan endast traktat efter världens pris och beröm, nu var det henne alldeles klart. Men nu hörde hon toner — ack, den melodi! — hon var barn och stod vid sin moders knän. "Säll är den, som sina händer i Guds händer sluter in" — hade hon då sjungit. Men nu satt hon i kyrkan: "Jesus, gör mig angelägen, om hvad evigt gagnar mig" — hörde hon församlingen i sången liksom uppmana henne att bedja med. Och åter: "När min sista stund månd' vara, uppehåll mig med din hand, låt min ande salig fara hädan till ditt fröjdeland" o. s. v. Hon hade ej vetat, att hon kunde dessa verser ur olika psalmer till samma melodi, men nu stodo de jämte den efter den sista näst följande: "anse Gud, att jag är renad genom Jesu Kristi blod" med blixstens klarhet och snabbhet på en gång koncentrerade för hennes själ, i det hon instinktmässigt följde med sjömännen ned åt kajutan.

Därnere satt den unge kaptenen vid sin orgel och sjöng. Han hade blott hunnit första hälften af ofvan anförda vers, medan så många tankar hunnit genom Ruths själ. "Domen fruktar jag ej stort", var den första strof hon vid sitt inträde hörde. Nej, i de orden kunde hon icke instämna. Domen — o, domen, det var den hon fruktade mer än döden. Men sedan var där något om tröst, om att Jesus, arme syndares broder, Jesus, dömer. Ruth började såsom männen sakta sjunga med, och när kaptten Vågman började andra versen stod hon bredvid orgeln, stödjande handen därpå och sjöng med hög, klar stämma:

"Jesu blod min skuld afplanar,
Jesus hafver allt försont;
Jesus allt godt för mig manar,

Att jag varder nådigt skont.
Jag en säker tillflykt får
Uti Jesu djupa sår;
Jesus hjälper utur nöden
Uti lifvet och i döden“.

Sjömännens röster bildade såsom en dof brumbas ett mullrande vågsvall och öfver detta gingo Sven Vågman och Ruth Bertrands starka och klara röster likt nattens manliga och kvinnliga genier så att säga hand i hand ut, vidt ut genomträngande det dimmiga mörkret.

Knappast nade de sista tonerna förklingat, då ångbåten prejades an af någon från babordsidan kommande.

Ett samstämmigt, högt skallande glädjeskri gaf svaret.

Sångens toner hade trängt fram till fyrvaktarens båt och visat de båda villrådige sjömännen vägen. Endast Gud hade kunnat hjälpa, och nu hade han hjälpt. De voro icke flere kvar, än att de godt kunde medtagas i fyrvaktarens båt, och då intet vidare var på ångbåten att göra, kunde äfven kaptenen saklost, ehuru med tungt hjärta, lämna sin förut öfver vågorna så lätt flytande nu vingskjutna kära sjöfågel.

Då Rosengård icke låg långt ifrån det ställe, där de blefvo landsatta och Ruth så blott och bar hon stod icke gärna för ögonblicket kunde fortsätta resan åt något håll, bjöd kapten Vågman henne följa med dit.

Då Ruth nu fast beslutit att afbryta den bana, som väl för andra kunde gå parallelt med vägen uppåt till det eviga hemmet, men som icke skulle föra henne ditåt, det insåg hon klart — så mottog hon tacksam anbudet. Det var godt för henne att så snart som möjligt få en hvilopunkt, där hon kunde stanna något och ordna det virrvarr af tankar och de i ett alldeles nytt läge bragta inre och yttre angelägenheter, som nu stodo så allvarliga framför henne.

Unge kapten Vågman var knappast något hemma. Han hade mycket att styra med bärgningsarbetet vid

den visserligen svårt skadade, men därför icke obotligt förstörda ångbåten. Och han måste närvara vid alla de rättsliga undersökningarne om hvad som vållat sammanstötningen, hvilka mer och mer alldeles tydligt till hans och ännu mer till faderns, den gamle skepparens glädje, lade i dagen, att kaptenen vid förolyckandet icke hade ringaste skuld.

Men det var godt för Ruth att under denna oförgätliga brytningsperiod i hennes inre få vara i stillhet med så allvarliga och varma kristna, som dessa två, far och dotter voro.

Gubben, som med sitt käcka, ärliga, af sjömanslifvet starkt präglade väsen icke ville veta af annat än klarhet och djup i allt, som ej tvekade att påpeka den minsta slingring af det falska hjärtat och menade, att man måste hafva rent kölvatten och styra kurs rakt på målet, och dottern, som med sitt lugna, värdiga väsen afvärjde hvarje öfverdrift och icke tillät sig själf eller gillade annat, än hvad som anstod en sann, undergifven och till ordet uppmärksamt lyssnande Jesu Kristi lärjunginna; båda tillsammans voro just de jordiska stöd till högra och vänstra sidan, som Ruth behöfde.

De voro ock så ensamma i sitt lilla vackra hem och sade henne så vänligt och uppriktigt, att äfven de behöfde henne, och följden blef, att Ruth stannade där några veckor i stället för några dagar, som hon i början tänkt.

Naturligtvis skref hon genast hem och talade om, hur allt gestaltat sig, eller rättare, hur den allt förvandlande handen hade gripit in och gjort det, som syntes henne såsom en förfärande olycka, till hennes räddning. Hon skildrade skeppsbrottet och den fasa, hon då känt att möta död och dom, samt sitt med Guds hjälp fasta beslut att börja ett nytt lif. Hon förteg icke heller, huru det var den unge kaptenens psalmsång, som fått vara den tjänande ängeln vid deras räddning, och huru hon kände det, som hade hon nu kommit i en så trygg hamn hos hans gudfruktige far och syster.

Om några dagar fick hon ett för hennes räddning jublande tacksamt svar. De väntade henne visserligen

med längtan åter, men de unnade ock henne och hennes vänner i det vackra Rosengård åt hvarandra. Hafvet skulle med sina friska vindar stärka och lifva henne samt ständigt påminna henne om den räddning ur djupens nöd, hon hade att tacka sin himmelske fader och frälsare för.

I slutet af brefvet var där nämnt, att förvaltar Towsky var rest sin väg med fru de Chevron, man visste icke hvart, blott att han med sökerhet aldrig återkom, så att nu hade Gud på ett underligt, alldeles oväntadt sätt tagit bort bekymret för afsättningen.

Knappast hade en vecka efter detta brefs ankomst förflutit, då Elisabeth en dag talade om för Ruth, att hon fått bref från sin fästman, det han, som sedan många år tillbaka kände baron Olaf Ekensköld, hade från denne fått anbud att på mycket fördelaktiga villkor öfvertaga förvaltningen af det Ekensköld-Dornsteinska godsset.

Han frågade sin Elisabeth, hvad hon tänkte om saken, och om de icke nu ändå kunde få gifta sig. Där på den tillbudna platsen fanns ju godt rum för den käre gamle fadern med. De skulle få långt större boning, än de behöfde, åtminstone så länge godssets ägare vistades i Italien.

“Ack, ja det går så väl för sig. O, så kärt, så innerligen kärt att få dig, älskade Elisabeth, till så nära granne — jublade Ruth. Ja, visst skolen I nu gifta er. Skrif genast till din Gustaf, att du med glädje går in på hans förslag!”

“Nej, käraste Ruth, det kan jag icke.”

“Hvarför icke?”

“För fars skull.”

“Åh, du skall ju taga honom med. Om du ändå visste sådant ståtligt och vackert hem du får.”

“Men sedan far lämnade hafvet, tror jag aldrig han skulle kunna trifvas annorstädes än här.”

“Åh, vi skola plantera honom en rosengård där med, och jag skall komma till eder nästan hvar dag och sjunga för honom så som vågorna sjunga där ute. Du vet, att han tycker om min sång.”

“Ja, så mycket, att jag riktigt tycker det är synd om gamle far, när du reser.”

“Ack, hvad det gläder mig! Kära vänners bifall, det är det bästa af allt, och kan jag hädanefter med min sång fröjda en gubbe eller ett barn, är jag så tacksam och nöjd.”

“Åh, du kan väl fröjda fler. Sven och jag äro hvarken gubbar eller barn, och likväl har du redan skänkt oss så mycken glädje.”

“Med min sång? Nej, du får inte göra mig fåfång igen. Din bror har för öfrigt så vacker röst och är så musikalisk. Jag trodde inte han tyckte om *minsång*.”

“Jo, mycket, fastän han icke säger det åt dig.”

“Så underligt, Elisabeth; när jag jagade efter bifall, då tyckte jag, att jag aldrig fick det, åtminstone aldrig så att jag kände mig tillfredsställd. Och nu däremot, nu får jag det, som för mig har så oändligt mycket mer värde, än om det gäfves mig af världens största musici.

“Och vi äro ändå så enkla människor. Visserligen har Sven fått utbilda sin röst, men hvad vill det säga mot allt det konstnärliga, du är van vid. Men jag tror det är så, Ruth, att utan Gud är det bästa icke godt nog, men med honom, kan det allra ringaste göra oss lyckliga. Och du vet, jag tycker det är allra roligast, när Sven och du sjunga tillsammans.”

“Det gjorde vi den där natten, Elisabeth. Så skola vi väl aldrig sjunga mer.”

Ruth blef mycket allvarsam, när hon sade detta. Säkert drog minnet af all den fasa för död och dom, som hon då känt, ännu med en rysning genom hennes själ.

“Men det tror jag var en sång, som fröjdade änglarnes”, återtog Elisabeth.

“Nog var en af de sjungande en i fjärran land irrande, som ville lämna den draf han förut begärt att få mätta sig med.”

“Och som stöd upp och gick till sin fader!”

När Elisabeth sade det sista, slöt hon Ruth i sin famn, liksom hade hon därmed velat försäkra henne,

att så hade hon ock blifvit sluten till Guds förbarmande hjärta.

Det var om aftonen före den dag Ruth hade bestämdt för sin hemresa. De sutto alla tre, den gamle kaptenen, Elisabeth och deras gäst på verandan utanför salongen och betraktade det nu spegelblanka, i guld och violett skiftande hafvet.

“O, hvad det är skönt!” sade Ruth och sträckte hämförd armarne mot den härliga tafian.

“Min kära flicka“, sade den gamle sjömannen vekt, “jag håller mer af dig för att du älskar hafvet, än jag annars skulle gjort. Ja, hafvet, hafvet — tillade han — det är dock det härligaste i Guds sköna skapelse och jag är så tacksam att få hoppas, det mina gamla ögon, så länge de kunna se, någon stund hvarje dag skola få hvila därpå“.

Han tog icke sina ögon från den vida spegeln, men Elisabeth gaf Ruth en blick som sade: Nu hör du! Hvi skulle du tala mig det i sinnet, att jag skulle föra honom härifrån? Därpå lutade hon sig intill fadren och såg så kärleksfullt på honom med sina bruna sammetsögon, att han tog det som ett förnyadt löfte, att ingen främmande hand skulle tillsluta dessa gamla ögon, när de en gång somnade i döden.

“Tack, mitt barn!“ — sade han och gjorde ett par stötar för att få bort det, som gjorde så tjockt i halsen — “tack, mitt barn, men jag är rädd jag tar emot för mycket af dig, och det gör mig ondt om Gustaf, att han skall behöfva ensam inträda i sitt nya hem“.

Den gamle kaptenen såg ovanligt tankfull, nästan bekymrad ut.

“Men kunde inte Amelie — —“, dristade sig Ruth invända. Hon fullbordade icke meningen, men de förstodo den ändå.

“Nej, det näns jag icke; jag vet, hvad man kan fästa sig vid ett fosterbarn — inföll kaptenen. Har du tänkt på Hakon i dag, Elisabeth?“

“Ja far, jag har nog kommit ihåg att det i dag är tjugufyra år, sedan han blef min lille älskade bror“.

“Och nu har han snart i tre år hvilat därnere i den främmande jorden. Ack, det var inga älskade och älskande händer, som tillslöto *hans* ögon“.

“Hvem kan veta, fader. Han skref ju, att han var hos goda människor“.

Ruth satt där helt förundrad. Hon hade aldrig hört talas om, att Elisabeth haft flere syskon, än dem hon sett. Emellertid ville hon icke göra någon fråga.

Men som om den gamle vetat hennes tankar började han alldeles af sig själf berätta den omtalades enkla historia. Utan att röra sig eller se åt Ruth, där han han satt med båda händerna öfver sin käppkula och blicken hvilande på hafvet, började han:

“Det var något tidigare på sommaren för tjugufyra år sedan, som min hustru med vår lilla då ettåriga Amelie samt min sväger och svägerska med deras fyra-åriga dotter följde med mig på en resa. Vädret var hela tiden särdeles gynnsamt, och barnen fingo mycket vistas på däck, där isynnerhet lilla Bertha snart var alldeles hemmastadd och sprang omkring, hvar hon ville. De hade ännu en lekkamrat i den treåriga lille Hakon, som med sin fader, en för oss alla obekant norrman, var med på resan. Den lille gossen var tyst och blyg men hade något i sitt väsen, som från första ögonblicket jag såg honom stå där med sina kring hals och axlar nedfallande långa ljusa lockar, gick mig till hjärtat. Men var gossen tyst, så var fadren det ännu mycket mer. Han tycktes bära på någon djup sorg och det antagandet låg ju nära, att han var änkling och stod ensam i världen med sitt barn, som han ägnade en innerlig kärlek och vård. Endast när lilla Bertha tog Hakon vid handen och sprang omkring med honom under höga jublande hopp, som hon så ofta gjorde och äfven lärde honom, endast då kunde man få se ett blekt leende draga öfver fadrens läppar, och fastän han ingenting sade, lade han då och då tacksamt smekande sin hand på Berthas hufvud.

Då inträffade en dag det förfärliga, att den lilla flickan under sin glada lek begick någon oförsiktighet och föll öfver bord. Ingen såg, hur det gick till, men

när modern, som befann sig i närheten af den plats där hennes barn lekte, denna gång ensam, hörde ett häftigt plaskande och vände sig om, var Bertha försvunnen. Den arma uppgaf då ett skärande skrik, och alle man skyndade till, men den tyste främlingen var den förste, som kastade sig i för att rädda. Utgången blef emellertid den olyckliga, att både mannen och barnet blefvo borta, oaktadt alla försök att komma dem till hjälp. Icke ens deras lik påträffades förrän två månader senare, då lämningarne af en man, hållande ett barn i famnen, flöto upp vid en långt från olycksplatsen belägen strand.

Nu stodo de nästan förtviflade barnlösa föräldrarne och den arme lille faderlöse gossen där af Gud hänvisade åt hvarandra, syntes det mig. Jag nämnde det ock åt min svägerska, men hon ville icke gå in därpå. Det var en flicka hon mistat och en flicka ville hon ha igen, om detta barn i minsta mån skulle kunna ersätta hennes Bertha, eljes ingen. Finge hon taga vår lilla Amelie och vi, som ju hade en flicka förut, ville taga Hakon, så ville hon gå in på saken.

Det var icke lätt för oss att bestämma oss för att lämna vårt barn och taga ett annat i stället, ehuru den lille ensamme gossen mer och mer smög sig in i våra hjärtan. Min svägerska besinnade icke, att vi utom vår Elisabeth ock så hade våra två små pojkar hemma, och att det ju alltså icke var till oss utan tydligen till henne och hennes man Gud hade liksom ledt den lille gossen.

Men en dag, när vi talade om saken, sågo vi plötsligen Hakons lilla ansikte med tydliga spår af tårar titta fram bakom focken, där han stått gömd och säkert hört det alldeles i närheten förda sanitalet. Jag har väl snarare varit en sträf än blödig man och en sjöman vill ju gärna vara käck, men — — —

Kaptienen tystnade litet, under det läpparne gjorde en smackande rörelse som om han försökt hålla dem stadiga med samma han snappade efter luft. Därpå stötte han åter fram några brumjud för att få rösten klar. Ruth undrade, om sträfheten just varit så genom-

gfe. le. Nu hade han emellertid blifvit så mycket herre öfver sig, att han återtog:

“Efter denna syn kunde min svägerska icke stå emot längre. Hon tog ett steg för att gå och hämta gossen, men som om han förstått detta, gick han, oakadt sin blyghet, på andra sidan focken rakt fram till mig och kröp tätt intill mig, halft gömmande sitt ansikte i mina kläder, halft skådande fram mot den sorgklädda frun, som om han varit rädd för henne och begärt mitt skydd.

Nu hade han själf afgjort saken, jag hoppas enligt Guds vilja. Från detta ögonblick var han mitt hjärtas son. Jag lyfte upp honom i min famn, han slog högt snyftande sina armar om min hals, och när min hustru snart kom intill oss och sakta smekande strök Hakon öfver de ljusa lockarne, slog han plötsligt ena armen äfven om henne och lutade sin våta kind mot hennes.

Om svägerskan än velat taga gossen med våld ifrån oss, skulle hon nu icke kunnat. Men hon ville i alla fall helst ha Amelie och vi beslöto oss äntligen för att lämna henne vår lilla flicka, dock med det villkor att hon alltid skulle få komma hem till oss ett par veckor om året samt i alla fall hållas för vårt barn på samma gång som deras. Det är i dag tjugufyra år sedan detta byte skedde. De hafva varit goda mot flickan och äro innerligt fästade vid henne, liksom hon vid dem, på samma gång hon nog håller af oss också. Litet ha de väl skänt bort henne, enda barnet förstås, men det kanske vi också hade gjort; det går ju ofta så med den yngsta“.

Kapten Vågman tycktes ämna sluta sin berättelse här. Han lade den vänstra handen öfverst på kappulan, där han förut haft sin högra, och försjönk i sorgsna tankar, ville det synas.

“Och lille Hakon var och förblef ett kärleksfullt barn?” frågade Ruth

“Ja, det var just rätta ordet — inföll kaptenen. Han var ett kärleksfullt barn och därtill ett Guds barn, ingenting mer, men beller ingenting mindre, så länge

han vandrade här på jorden. Nu är han ett saligt barn i himmelen, det vet jag“.

“O, vi älskade honom alla så mycket — sade Elisabeth, när fadren åter tystnade — och han förtjänade det — tillade hon. Du kan ej tro, Ruth, huru hela hans väsen var såsom spunnet af ömhet och renhet. Jag är viss om, att han var en bland de få, som aldrig fallit ur den nåd han en gång som litet barn var upptagen i. Dertill var han mycket begåfvad. Det föreföll oss såsom han, “hafvets son“, som vi ibland kallade honom, hade af vågornas fria och dock regelbundna rörelser lärt sig rim och meter och något af hafvets färgrika skiftningar, något långtansfullt, något om jag så må säga, oändligt låg alltid i de små dikter, han redan vid tio, elfva års ålder dels i sagoform berättade oss, dels i bunden form nedskref nästan på hvarje papperlapp, han kom öfver“.

“Men i skolan — i skolan —“ inföll fadren och vaggade fram och åter, som om ett minne förorsakat honom kval.

“Gick det inte bra för honom i skolan? Det händer understundom, att en poetiskt anlagd natur är rent af omöjlig åt annat håll.“

“Nej, så var det icke med Hakon, hans intelligens var mångsidig, och han var så flitig och snäll. Men — men — det börjar visst bli litet kyligt nu, far, jag tror vi gå in“ — afbröt Elisabeth.

Ruth förstod, att samtalet icke borde fortsättas, och reste sig därför, men kaptenen ville nu icke ge akt på hvarken det ena eller andra.

“Men han sade en gång vid uppläsandet af en geografiläxa, att Miako hade 700,000 invånare, ehuru det då ansågs ha stigit till åtta, och en grym lärare gaf honom därför en örfil“, utropade han med tordönsstämma.

Ett ögonblick efteråt hade dock den gamle sjömannen lagt band på sin hastigt uppläggande vrede, och det var med lågmäld, sorgsen stämma han fortfor:

“Antingen nu slaget var för starkt, så att något rubbades där invändigt i hufvudet eller den veke, vid

all slags hård behandling alldeles ovane tolfårige gossen blef hjärtskrämd däraf — alltnog, han sprang sin väg som en liten jagad hind, och när man tog fatt på honom, slet han sig lös och sade, att han måste vandra jorden rundt för att lära sig geografi. O, min Gud, min Gud, det kostade mig många års kamp, innan jag kunde förlåta den lärde doktorn hans undervisningsnit.

“Men vi fingo åter hem vår käre lille Hakon” — inföll Elisabeth — “och efter ett par år tillfrisknade han. Men nu tror jag vi gå in, älskade far!”

“Nej, inte förrän jag talat om allt. Det var ej godt att veta, om man skulle våga sända honom i skola igen. Jag hade honom med mig på mina resor i två år, och jag tyckte knappast han var i säkerhet längre än jag hade honom under ögonen. Jag kan såsom Nathan om fåret säga, att den älskade gossen 'ät af min beta, drack af mitt drickskar och sof i min famn'. Men hans lust för studier tvang mig slutligen att försätta honom på landbacken. Han var då sexton år, och jag tyckte han hade blifvit rätt stark på sjön. Sven, som var lika gammal med Hakon, skulle just då börjat ägna sig åt sjölifvet, för hvilket han var skapad, men han fick i stället fortsätta sina studier, på det att Hakon alltid skulle ha en käck försvarare bredvid sig, om det gällde. De båda ynglingarne älskade hvarandra, som om de hade varit tvillingsbröder, och nu följdes de åt i allt. På en gång togo de sin studentexamen vid ej fullt nitton års ålder, fastän Hakon i nära fyra år legat ifrån studierna. Emellertid blef det för mycket för det säkert ändå en gång skadade hufvudet. Snart fick han såsom öfveranstängd lämna universitetet, och då greps han åter af den fixa idén, att han måste vandra, vandra, vandra, utan rast och ro. Vi försökte hålla honom hemma, men han gick ifrån oss, vi försökte taga honom med på sjön, men han märkte snart, att resorna gingo mellan samma hamnar, och han rymde ifrån oss. Han skulle ju lära sin geografiläxa, och efter han nu icke kunde läsa sig till den, måste han se sig till den, se nya städer, nya trakter och nya länder. När han så där rymde ifrån oss,

I Sverige och Italien.

fick han ofta fara illa, därför togo vi oss till att rusta ut honom med penningar, linne och det nödvändigaste, samt några af hans käraste böcker för kortare fotvandringar att börja med, längre sedan och han kom lydigt och snällt tillbaka med många gjorda anteckningar och sköna dikter och tycktes vara nöjd och lycklig, bara han visste, att han fick gå ut igen. Han var klar i allt med undantag af den fixa idén. Och det han aldrig kom vilse uti, det var i trossaker. Sin barnafromma, innerliga tro och kärlek bibehöll han alltjämt lika ren och klar, och sin bibel hade han alltid med sig. Men jag glömmmer aldrig första och sista gången jag såg min gosse vandra ut på detta sätt med sin ränsel på ryggen. Hans sista resa gällde Italien. Han var utrustad för nära ett år, men när han icke som vanligt kom åter på sin bestämda tid, blef vårt bekymmer stort. Jag visste icke, hvart jag skulle vända mig för att bispringa honom, och jag fruktar han led brist, där han främlande och sjuk slutligen måste stanna hos en herdefamilj i Sabinerbergen. Innan han kände döden nalkas, skref han dock ett långt bref, fullt af den mest rörande kärlek till oss. Det fanns i detta bref ej ett spår af förvirring och det andades idel tacksamhet mot Gud och människor för hvarje stund af hans svunnna lif men allra mest för hans nu så snart förestående hemförlofning. Han sade, att han var bland snälla människor och hade det godt, samt att han bedt dem hemsända hans ränsel med det däri inlagda brefvet och de varma hälsningarne, så fort han slutat. Ja, herren vare pris, att den sorgpost, som ju dock kunde varit värre, kom oss tillhanda! Men då visste vi, att vi icke hade någon Hakon mer på jorden.“

Härmed slutade kaptenen och i det han steg upp och stödd på Ruths arm gick in i sitt rum, såg hon ett par tårar sippra ned för den väderbitna kinden.

Elisabeth hade nu gått ut för att ordna supén. Men när senare på afton kapten Vågman dragit sig tillbaka och de båda väninnorna sutto ännu en stund, upptogo de åter det ämne, som sysselsatt dem och icke ville gå ut utan Ruths tankar.

“Oron för Hakon på sista tiden och underrättelsen om hans död, så mycket far än tyckte sig ha skäl att tacka Gud därför, tog honom dock så, att hans kraft bräcktes och han måste 'lägga upp' för listiden tidigare än han tänkt“, anmärkte Elisabeth.

“Men han är ju dock rätt gammal, och han kunde väl vara trött på sjölivet“, menade Ruth.

“Nej, sjölivet tror jag aldrig han skulle tröttnat vid, och åldern — — hur gammal tror du far är?“

“Han ser ut att vara sjuttio år eller kanske något öfver, fastän hans sinne är vaket och ungdomligt. Hade han icke sin reumatism, skulle han väl än kunna vara mycket rörlig.“

“Men han är inte mer än sextiofem.“

“Inte! Åh, då kan han ju leva ännu ett par tiotal, om så är Guds vilja!“ utropade Ruth gladt.

Äfven Elisabeth såg glad och tacksam ut, när hon med en nick bejakade denna möjlighet. Men efteråt, när Ruth tänkte på, huru gamla Elisabeth och hennes Gustaf då skulle vara, undrade hon nästan med oro, huru de skulle kunna ställa det i det kära Rosengård.

Det fanns nog ett sätt: om unge kapten Vågman gifte sig och fick en hustru, som mot fadern bure ett riktigt dotterligt sinne. Men skulle han trifvas med hvem som helst? Skulle han kunna vara nöjd med henne, Ruth Bertrand, den förra, äresjuka sångerskan? Ja, han hade visat det både med ord och handling. Men Sven — han hade ju icke sagt ett ord, som hon kunde tyda så. Nej, åh nej, så lycklig skulle hon nog aldrig bli.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Vi hafva hittills haft våra vänner uteslutande i Sverige och Italien. Nu nödgas vi efter en inledande anvisning begifva oss på jämförelsevis främmande områden för att finna ett par af dem.

Det år, som inbröt medan Eskil Dornstein var hos sina syskon i Rom, var det ödesdigra 1870. Genom de fram på våren timade redan förut skildrade händelserna vid den i Towskys ovärdiga händer lämnade egendomen, hade baron Ekensköld kommit att flitigare meddela sig med prosten Bertrand, och så hade de därhemma fått veta, att Eskil var i fransk tjänst och alltså mest vistades inom det då så lysande kejsardömetts landamären.

Äfven Corinne skref nu mer icke så sällan än till den ene och än till den andre af familjen Bertrands medlemmar, och hon kunde ej undgå att, så långt grannligheten medgaf, nämna om sin svägers besök, huru hon därunder lärt känna honom såsom aldrig förr, huru kär hon höll honom, och huru hon i alla afseenden hoppades det bästa om honom.

Kom så den tid, då de mäktiga grannlanden Tyskland och Frankrike började jäsa af oro, hat och krigslust, och då spänningen mellan de båda folken blef så stark, att man insåg, huru de snart skulle drabba samman.

Maria Bertrand hade länge önskat få gå herrens ärenden till sjuka och fattiga, men då hon ju alltjämt haft en förening med Eskil i tankarna och kanske äfven efter brytningen med honom ändå hyst ett litet

hopp, att de skulle genom Guds nåd varda hvarandra återskänkta, så hade hon ej åt någon velat nämna om sin lust för diakonisskallet.

Men nu, när det artade sig till krig i det land, hvars fana hennes Eskil svurit, och såväl detta som det fiendliga landet rustade sig med läkare och sjuksköterskor, bad Maria sin far att få genomgå en kurs i sjukvård och begifva sig ut dit, där så mången sårad snart skulle påkalla kvinnliga händers hjälp, och där måhända Eskil Dornstein skulle behöfva henne.

Maria dolde icke för sin far, att detta var den djupaste bevekelsegrunden till hennes företag, ehuru hon tog arbetet i sin helhet på det allvarligaste sätt och lät alla andra enskilda intressen träda i bakgrunden.

Fadern gaf henne sin välsignelse till företaget. Maria reste från hemmet, och innan hon hunnit stort mer än till hälften genomgå sjukvårdskursen, bröt kriget ut. Man kände såväl hennes som ännu ett par andra svenskors önskan att såsom frivilliga sjuksköterskor komma ut ju förr desto hellre, och man forcerade undervisningen så mycket som möjligt.

Ändtligen voro de resfärdiga fram i augusti. Striden hade rasat sedan i juli och Maria kunde väl hafva skäl till oro, att hon skulle komma alldeles för sent, men alltifrån den stund hon fattat beslutet att gå ut, öfvertygad som hon var, att det var Guds vilja, hade en sådan förtröstan på herrens ledning kommit öfver henne, att hon tryggt och fullt öfverlämnade allt i hans hand. Hon visste ock att, under det att de tappre kämpade därute på slagfältet, voro i hemmen likaså många knän böjda som händer sysselsatta för att bygga upp starka skyddsvärn och på allt sätt andligen och lekamligen sända de fallne bistånd och hjälp.

Sedan de frivilliga sjuksköterskorna tillsammans med en hel del barmhärtighetssystrar blifvit beordrade att medfölja ett ambulancetåg, afsedt att hämta sårade från de olika orter och ställen, där fransmännen redan lidit stora förluster, började deras tjänstgöring, som bestod uti att dels under läkarnes öfveruppsikt förbinda sårade, dels att sköta dem, som blifvit upptagna i vag-

nerne, samt där vid små spritlampor koka soppa, öl och chokolad åt dem.

Huru mycket elände var icke här att skåda, huru många, många, som af ambulancetåget måste lämnas ohjulpna, tills ett annat kom, ifall döden då icke redan hade hämtat dem in i sin mörka tunnel. Vårst var det om nätterna att då icke ha plats i vagnarna för mer än en bråkdel af de arme, som voro i så stort behof af vård. Huru hjärtskärande var det icke för Maria, när hon, skyndande omkring bland dem stundom långt fram på natten, hörde så mångt bedjande: "Syster, någonting att dricka! — Vatten, vatten, tungan låder vid min gom. — Ett tücke, syster, jag fryser så! — Litet varmt att dricka, o en smula soppa, bara en liten kopp! — Syster, jag brinner opp! En droppe vatten, syster, af förharmande, en enda dropp!"

Det var ju ännu endast sensommar, men midnattstimmarna voro ändå kalla nog för dem, som lågo hjälplösa i söndertrasade, af svett och blod fuktade kläder, utmattade af ansträngning, hunger, blodförlust och sjukdom. Där lågo en hop tyfussjuka på forvagnarna och hackade tänderna, där jämrade sig några i rödsotsplågor. Det var omöjligt annat än lyssna till deras hjärtslitande rop om litet varm soppa, och den häftighet, hvarmed den förtärdes, visade, huru stort behofvet var. Men alla kunde ej få; förrådet var ej beräknadt för stort flere än dem vagnarna rymde. Hade ej barmhärtiga människor skyndat till med hvad de kunde hafva, så skulle alltför mången klagan fått lämnas obesvarad. Ack, de fingo det ändå. När ett par systrar kommo med drycken, och den ena räckte en liten skål däraf åt en sårad eller sjuk, var det åtminstone tio, som ropade sitt: "Soeur, donnez moi, moi aussi!"

Under det Maria så till sammans med barmhärtighetssystrarna utöfvade sin samaritertjänst, möntrade hennes sökande blick så många, som kommo inom dess synkrets. Skulle hon finna honom bland dessa olyckliga, och skulle Gud, om han fanns där, föra honom i hennes väg? Ja, hon var nästan viss därom, fastän

det mänskligt att se var så osäkert, "berodde på en ren slump" som det heter.

Det är underligt att söka något, som man på en gång önskar och fruktar finna. Så var det emellertid för Maria. Hon skådade upp åt Spicherer-höjden, undrande om Eskil kunde vara bland de tappre, som fallit där. Hon såg ett långt tåg af åkande och gående i riktning från Gravelotte sakta framskrida mot dem, och hon ryste för att få se honom bland de arma lidande varelserna, som lägo eller sutto på forvagnar, belagda med halm, på dragkärror och bårar. Några förinådde dock vandra till fots, skulle han vara med där? De lättare sårade kommo ridande, men alla voro så öfverhöljda af dam, smuts och blod, att Maria fruktade hon knappt skulle kunna igenkänna Eskils bland dessa solbrända ansikten, af hvilka man endast bitvis kunde skönja den bleka färgen. Men om hon funnit den sökte bland dessa minst olyckliga, så hade hon icke kunnat go sig tillkänna. Hvad rätt hade hon att framtråda till löjtnant Dornstein, så länge han ännu icke var bland de olycklige, som måste lämnas i sjukvårdens händer? Vore det så lyckligt, att han undginge svårare blessyrer, skulle de sannolikt icke alls träffas. Hon halft fruktade äfven för det, ehuru hon ju så varmt önskade och skulle tackat sin Gud, om Eskils namn icke någon gång behöft nämnas på de långa listor öfver sårade och döda, som upprättades så fort man kunnat skaffa reda på dem.

Ännu var järnbanan mellan Metz och Sedan i fransmännens händer, och Maria fortfor att arbeta på ambulancetågen där. Hon hörde, att en katolsk syster blifvit ihjalskjuten på slagfältet, men hon längtade ändå att komma dit, efter mesta hjälpen där behöfdes, och många säkert blefvo förbisedda och kvarliggande där.

Krigslyckan var alltjämt öfvervägande på tyskarnes sida. Det kom den ena berättelsen efter den andra om, huru fransmännen dukat under, fastän de stridt som lejon. Mer än en gång hade det händt, att ett fransk regemente, inklämdt i någon hopträngd dal och med tyska hären framför sig, gjort förtviflade anfall på anfall och hellre låtit nedskjuta sig till sista man än gå

vit sig. Avancemanger gingo nu mycket hastigt inom franska hären. Det var icke sällsynt, att en ung löjtnant fick se hela sitt befäl stupa, så att han på en enda dag befordrades från den ena posten till den andra och om aftonen måste beklåda en af de högsta.

Timade så nederlaget vid Sedan. Ropet: "vår här är slagen och fången; kejsaren själf har sträckt sin klinga!" gick som ett skri af vild smärta genom landet. Med stormande öfvermodigt jubel hade Frankrike börjat detta krig, med förtvillan bräckte det nu örarna från sina fanstänger.

Det var vid närmaste stationen intill Sedan, ambulancetåget mötte de sårade, som undkommit fångenskapen. Det var en djupt gripande syn. Vacklande eller burna fram hade de fallit ned eller blifvit lagda på halmbäddar öfver hela bangården, men som utrymmet ej räckte till, låg en hel del utanför i det fria. Läkarna hade här ett oerhördt arbete. Hela dagen förbundo de, och när deras krafter ville svika, arbetade de ändå. Sjuksköterskorna tillblandade bandagevatten och tillhandahöllo packor med charpi och bindlar. Stundom fingo de upplyfta ett hufvud, torka en panna, fukta ett par läppar eller hviska ett tröstens ord till de icke blott till kroppen, utan äfven till själen förkrossade.

Maria var med en af de läkare, som arbetade utanför bangården. De sågo på afstånd, huru en ung officer reste sig och försökte stappla emot dem; de skyndade fram till honom och hunno taga emot honom i det han dignade ned.

"Maria!"

Med detta utrop tillslöt han ögonen. Hade han igenkänt henne redan på afstånd, eller hvad var det, som kommit honom att gå henne till mötes?

"En god katolik! han åkallar den heliga jungfrun — sade doktorn — jag lämnar honom på några minuter i systers vård, tills han qvicknar till igen" tillade han och skyndade bort.

Maria skäljde i hela kroppen. Men nu gällde det att vara stark. Och tack vare den öfning hon under dessa veckor fått att behålla sina känslor, förlorade

hon icke ett ögonblick den besinnning, som var af nöden, ehuru det var Eskil hon stödde med den ena armen, medan hon med den andra ur sin fältflaska sökte hålla i honom några droppar vin.

Först rann det ut genom mungipan, men sedan hon vänt ansiktet något mer uppåt, märkte hon till sin glädje, att han sväljde. Hon gaf honom då ett par klunkar och väntade så, att han åter skulle öppna ögonen. O, hvad hennes hjärta bultadel!

Ja, nu slog han upp ögonen och betraktade henne en lång stund, utan att yttra ett ljud. Maria strök honom sakta smekande öfver panna, kind och hår. De kommo visst i denna stund icke någondera ihåg att där varit någon brytning mellan dem.

Efter denna långa, utsägligt innehållsrika blick tillslöt han åter sina ögon, men det var med ett lyckligt leende, som om han nu tyckt sig hafva det så godt och velat somna för att aldrig mer vakna till lifvets sorg och strid.

Men nu kom doktorn åter och började undersöka den sårade.

“Han har fått ett skott i bröstet, men han har blifvit förbunden förut, annars kunde han icke lefva.”

Med stapplande tunga och under många afbrott omtalade Eskil, att han på slagfältet funnits af ett par ynglingar, tillhörande Röda korset, förbundits och bortburits till den bondstuga, hvarifrån han nu blifvit hämtad. Det var sålunda han och några till undgingo död eller fångenskap.

När doktorn blottat och något rensat såret öfverlämnade han åt “syster Maria” att vidare sköta och ombinda det. Hon verkställde allt så skyndsamt, som hon skulle gjort med hvilken som helst annan och så i doktorsns spår bort ifrån Eskil, som icke för ögonblicket vidare behöfde henne.

Han följde henne med en lång blick. Männe han icke åter tyckte, att hon var hård?

Inom den unga flickans bröst streds där en skarp strid mellan kärlek och plikt. Men hon hade fullt klart för sig, hvilken röst hon borde följa, och hon tvekade

sjöke att fylla den uppgift hon åtagit sig. Ända till långt in på natten gick hon med doktorn ifrigt deltagande i hans förbindningsarbete. Den tanken, att Eskil icke skulle bli inburen i hennes vagn, i hvilket fall det lätt kunde hända, att de icke mer träffades, föll henne dock som brännande bly i hjärtat. Inbärandet hade redan börjat, innan Maria kom lös. O, tänk om han redan vore tagen!

Hon ilade nu till stället, där han blifvit lagd. En tacksamhetssuck gaf hennes hjärta luft; hon hade blifvit bönhörd. Med det ädla, fina ansiktet rakt uppåtvändt mot stjärnorna låg han på samma ställe, där Maria lämnat honom, och dit hon skulle hittat, om natten än varit aldrig så mörk. Tan tycktes icke hafva några svårare plågor, och där fanns i det bleka ansiktet ett drag af frid, som hon icke förr skådat där. Var det kanske endast dödens lugn? Ännu lefde han dock. Ögonen voro vidöppna, men han gaf intet tecken, att han märkte henne.

Nu fick Maria se ett par bärare, som hörde till hennes vagn. Hon vinkade dem till sig, och de togo genast hennes sjuke och lade honom på sin bår, hvarvid hon skyddande höll sina händer på rygg och bröst, så att deras styfva mindre varsamma händer icke skulle vidröra det sårade stället, något som eljes ofta hände i brådskan och skyumningen, och som framkallade höga, skärande jämmerrop.

Hon behöfde icke förebrå sig, att hon därinne i vagnen beredde den unge svensken ett så bekvämt läger som möjligt, ty detta hade hon såväl som de andra systrarna, katolska och protestantiska, gjort så långt i deras förmåga stod för hvarenda en. Men sedan vågade hon icke dröja längre hos honom, än hos de andra. Hon hade från första stund insett, hvilken försiktighet de unga sjuksköterskorna måste iakttaga, inkastade som de voro bland de i fullkomlig upplösning och förvirring stadda krigarskarorna. Den minsta fläck på någondera skulle skadat dem alla, och Maria skulle i alla händelser alltför mycket fruktat att draga smalek öfver sin herre och sin bekännelse med att icke

noga undfly icke blott det, som var ondt, utan äfven det, som kunde synas ondt.

Men en annan sak tog hon i öfvervägande. Hon kunde begära entledigande från sin befattning på ambulancetåget och få byta sig till en plats såsom enskild vårdarinna på det lasarett, där Eskil kom att aflämnas. Hon hade väl märkt, att barmhärtighetssystrarna icke alltid tyckte om att hafva en protestant till medarbetarska, och att de stundom gingo åt annat håll för att slippa höra kätterskan, när hon föll ned och bad för och med de sjuke, oaktadt hon för de sårades egen skull sökte undvika allt, hvori de icke kunde instämma och naturligtvis ännu mer det, som för deras åskådning kunde vara stötande, för så vidt hon icke förstod, att hon hade med luteraner eller reformerta att göra, hvilket ju rätt ofta hände.

Men blott i ett fall kunde och ville hon göra detta byte, och det var i det sorgliga, som hon bälvade för, så att det kändes, som hjärtat med en liten duns fallit ned några linjer, när hon för sig själf måste tillstå, att det var alltför sannolikt. Kunde hon däremot hoppas att Eskil frisknade till, då — ja, då voro de ju intet för hvarandra än den tillfälliga sjuksköterskan och konvalescenten, som hon visserligen tackade sin Gud att ha fått se och vårda, men hos hvilken det icke kunde komma ifråga, att hon skulle stanna.

Medan hon i sitt sinne hvälfde dessa tankar, allt under det hon betjänade de sjuka, kom hon till en döende ung man, som vildt spjånade emot det öde han nu såg grua emot sig. "Jag vill icke dö, jag vill icke" skrek han i stigande crescendo". Om det finns en Gud, så måste han låta mig lefva! Men det finns ingen, ingen — ingen — bara en svart, gapande afgrund, ett tomt intet. Det rullar omkring, det skraller, det gapar emot mig, som vilddjurskäftar. Men jag skall slå det tillbaka — jag skall — —"

"Det är blott en, som kan slå det vilddjuret tillbaka. Bed Gud, att han förlåter er edra synder och ger er sin nåd för Jesu skull", hvi skade Maria.

"Nei, bedja, hvad skulle det tjäna till?" "Ja, tag

hit en läkare, som kan hjälpa mig och jag skall tigga honom om lifvet. Vet ni någon, vet ni någon?"

"Ja", får jag bedja honom komma och rädda er?"

"Pour le diable, gå genast, bed honom komma på minuten!"

"Men denne läkare det är eder himmelske fader och frälsare, som ännu vill rädda er för ett evigt, saligt lif", sade Maria och började utan vidare bedja för den olycklige, där hon stod lutad öfver honom.

"Jag vill icke — jag vill — icke!" skrek han nu åter i fullt raseri och slog hennes knäppta händer ur hvarandra.

Förfärad tog hon ett steg tillbaka och stod där stum ett par minuter, medan han utandades sin sista suck.

Det var ej långt från Eskil Dornstein detta tilldrog sig. Men på andra sidan om honom och mycket närmare låg en grånad veteran och kämpade äfven han med döden. Maria måste gå alldeles intill Eskils bädd för att komma till den gamle.

Under det rysliga intrycket af hvad hon nyss genomlevvat, vågade hon knappt i förbigående kasta en blick på sin barndomsvän? Hur skulle hans död bli? Icke sådan som den andre mannens, det förstod hon, men ändå — — Kanske han ännu icke hade något fäste.

Men som hon skulle gå förbi, fattade han hennes hand med orden: "Maria, Jesus, Kristus Guds son, är min frälsare. Jag går snart till honom!"

Med en djup snyftning sjönk hon ett ögonblick ned vid hans sida. Ett årslångt kval utandades däri sin sista suck och en tacksamhetens jubelton skulle brutit fram ur det öfverfulla hjärtat, om icke på samma gång vid de sista lågmälda orden en stickande smärta kommit och hindrat det.

Men nu påkallade den gamle bredvid hennes närvaro.

Det var en stilla, mild och from man. Han hade ett krusifix af terra cotta mellan händerna och kysste det med vördnad och kärlek.

"Han har på korset lidit ännu mycket mer, han har hjälpt mig igenom och han skall trösta och hjälpa dem jag lämnar efter mig", sade han och såg nöjd och tillig

ut, fastän han emellanåt hade "skarpa tag", som han sade. Med hvarje sådant tag försvann hans knäster steg för steg, så att han efter en stund förgäfvos bjöd till att föra krusifixet till sina läppar.

Maria tog då och lade det sakta mot krigarens skäggiga mun.

"Heliga Guds moder, välsigna henne — och — honom — där!" framstötte den döende brutet och såg åt Eskil.

"Gif honom — bilden — tillbaka, men inte — förr — än — det — är — slut — —", hviskade han med så sludrande tunga, att Maria knappast kunde fatta det.

Hon undrade, om han kunde mena, att krusifixet tillhörde Eskil.

Skulle han möjligen ha blifvit katolik?

Hon önskade det icke och skulle kanske vid ett annat tillfälle blifvit ledsen därför, men nu, då hon satt hos en katolsk man, som endast ville varda salig af nåd och dog i tron på sin frälsare, hade skiljaktigheter i bekännelsen för henne icke så stor betydelse. Det hade väl känts litet underligt att höra jungfru Maria anropas om välsignelse öfver henne, men hon visste, att Gud ser till den enfaldiga hjärtemeningen, och det gjorde henne lycklig, att samma välsignelse nedkallades öfver henne och Eskil.

När hon hoplagt veteranens ögon, tog hon krusifixet och frågade, hvem det tillhörde.

"Mig", sade Eskil och sträckte ut handen.

Hon gjorde honom ingen fråga, men som om han anat, hvad hon tänkte, sade han henne, att han fått krusifixet af en italiensk gosse, en vän till Olaf och Corinne, och att han höll det kärt både för gifvarens och hans skull, som bilden framställde, men att han dock egentligen haft det med för att därmed kunna trösta någon döende kamrat, såsom ju nu också skett.

Maria hade nu en ledig stund, såsom under vaknätterna ofta hände, och huru gärna använde hon den icke till att mellan de döde sätta sig ned hos Eskil och läsa för honom om lifvet och uppståndelsen. Han låg stilla med knäppta händer och insög de heliga orden,

som om de kunnat ge honom ett långt, ljust lif. Det kunde de ock, fastän icke här på jorden. Han hade nu en tid vetat det, och i kulrägnet hade han med fröjd fått förnimma, att ingenting annat än tron på Kristus gifver stöd, hopp och seger midt i svaghet, död och nederlag.

Han angaf de ställen han önskade höra, och när hon med undran anmärkte, att han var så hemmastadd i den heliga skrift, sade han, att han ju från barndomen vants att läsa den.

“Därför är mitt ansvar så mycket större“, tillade han med en djup suck.

“Säll är den, hvilken öfverträdelsen förlåten är. den synden öfverskyld är“, citerade Maria.

“Ja, Gud vare tack, men — jag har så kort tid af mitt lif älskat min frälsare. Det faller mig tungt. Hans ord har jag nog forskat i, men mest af tvivel. Sorgen har dock fört mig in i lärjungakretsen, närmare min frälsare och slutligen kunde jag utropa: *Min herre och min Gud!*“

Maria kunde ej säga något, men ögonen strålade genom de stora glädjetårar, som sipprade ned för hennes kind.

“Jag tänkte då taga afsked och resa hem; jag drömde om, huru det skulle varda, när jag en dag snart nog stod inför dig och sade: Maria, nu tillhöra vi vår Gud och hvarandra, nu skall intet mer kunna skilja oss! Men så började Frankrike rusta till krig, jag kunde icke då svika dess fana, och skrifva till dig vilje jag icke, för att ej skaffa dig en ny sorg, ifall det skulle gå, som — som det nu har gått.“

Allt detta sade han visserligen med många afbrott, men det föreföll Maria, som om mattigheten något vikit. Han var till och med litet rödblommig och ögonen glänste så klara. Bara det inte var febern.

Nu reste hon sig för att gå till en stackars man, som bort i andra ändan af vagnen jämrade sig, att han fått den ena af de armar afskuten, hvarmed han skulle förrörja hustru och fem barn.

“Lamnar du mig igen?“ klagade Eskil.

”Min plikt, Eskil.”

”Har du då inga plikter mot mig?”

Det låg intet fordrande i röst eller ansiktsuttryck, när han sade detta. Det var blott en vemodig fråga, men den trängde med en så skärande smärta genom Marias själ, att hon, oförmögen att gå, åter nedsjönk bredvid honom. Eskil ville tacksam taga hennes hand mellan sina men orkade blott göra en rörelse, så att hon i stället omfattade hans.

”Syster, kom till mig, läs också ur boken för mig, men icke på det underliga språket!” ljöd det nu ej så långt ifrån dem.

Hon spratt upp och gick skyndsamt samt började nu läsa för denne sårade på franska. För Eskil hade hon läst på deras modersmål och hvarje ord de växlade hade varit på det språket.

När Maria kom tillbaka, hade yrsel inträdt, och då ambulanceläkaren gjorde sin morgonrond och kom till den unge svensken, runkade han betänkligt på hufvudet.

Under de timmar Eskil ännu var på taget, hade han dock några små rediga mellanstunder. Då den unga sjuksköterskan därvid kom till honom, var det ständigt med en bönfallande blick han sade:

”Icke sannt, Maria, du går icke ifrån mig mer, du stannar hos mig tills — — —.”

”Åh, jag hoppas det blir icke så snart, Eskil. Kan-ske Gud låter dig leva,” var då hennes svar på den afbrutna meningen.

”Icke länge till, det vet jag, hvad än doktorn säger.”

Men äfven doktorn var af den meningen, att den unge svenske officeren icke hade många dagar igen.

”O, herre, herre, visa mig, hvad jag skall göra, säg mig det snart, snart!” detta var nu åter och åter Marias ångestfulla suck och den blef ifrigare och ifrigare, allt som det led mot tiden, då hon måste bestämna sig.

Hon brukade nog, såsom så många Jesu lärjungar i kritiska fall pläga, försöka få klart sig, huru herren själf skulle handlat i hennes ställe, men hon fick göra samma erfarenhet, som också de mången gång få göra:

att det ändå stod lika ovisst för henne. Hade hon varit omgifven af diakonissor eller andra protestantiska systerar, skulle hon äfven vändt sig till dem, men nu kunde hon ej räkna på att få ett fullt opartiskt råd.

Just när hon var som villrådligast, kom en luthersk pastor in i hennes vagn. Hon visste, att han vid sista stationen hade varit tåget till mötes för att taga reda på, om det fanns några af hans trosbekännelse, som han redan där kunde vara till tröst och hjälp, samt sedan laga, att deingo stanna i den stad, där han var bosatt och till hvars lasarett han hade tillträde. Han hade icke under natten velat störa dem, som möjligen fått en smula ro, men nu kom han och hade sin fru med sig. Denna hjärtevänliga kvinna syntes mest tänka på den af arbete, nattvak och oro medtagna sjuksköterskan, åt hvilken hon medfört några förfriskningar. Och när tåget gjorde en halftimmas uppehåll vid stationen näst deras hemort, tog fru Kreus med mildt våld Marias arm och lade den i sin, i det hon sade: "Kom nu med mig, syster, så taga vi oss en liten promenad i friska luften! Min man ansvarar för er vagn under tiden, ni ser, att han just nu åter satt sig hos den unge officeren, eder landsman, som tyckes ha svårast att undvara er."

Maria gick med, mest därför att hon tyckte det var en Guds fingervisning, att hon nu skulle öppna sitt hjärta och begära ett råd.

När de återvände hade hon också omtalat hela sitt förhållande till Eskil Dornstein, framlagt sin strid och övekan, samt slutat med frågan, huru hon borde göra.

"Stanna hos honom naturligtvis, stanna! Det vore hjärtlost att lämna honom här bland främlingar och så är det aldrig herrans vilja, att vi skola handla."

Det föll som en tung sten från den af sin ovishet så plågade flickans bröst, och hon kände det som hjärtat hastigt fått vingar, hvilka nu gjorde ett par jublande slag uppåt. Hon skulle få vara med sin Eskil nästan hvarje stund och helt ägna sig åt honom. Och likväl skulle dessa stunder blifva så få, men just därför — — —

”Hela mitt hjärta har nog legat i den vägsålen”, sade Maria. ”Men mina plikter mot alla de andra och — och så — människors dom har jag måst tillmäta dess större vikt, som ju det vi själva önska, så lätt bedrager oss. Tror ni icke detta mitt steg kan kasta någon skugga på min tro, mina medsystrar eller mitt eget, det vill säga min älskade faders namn?”

”Hvad eder plikt som sjuksköterska beträffar, kan ni vara lugn. De allra flesta komma att aflämnas nu om ett par timmar, så att de kvarstannande systrarna skola mer än väl hinna med resten. Min man har ock utverkat, att alla protestanter företrädesvis lämnas på vårt lasarett, och för de andra är det ju bäst att hafva sköterskor af deras egen bekännelse. Och med afseende på eder sista fråga kan jag blott säga, att ni aldrig med rättvisa skulle kunna klandras af någon, som känner förhållandena, och att vi skola hålla er som vår unga syster, och att vårt hus står öppet för er, så fort er vän — kämpat ut, eller — det Gud gifve! — tillfrisknat.”

Innerligt tackade Maria den henne redan så kära trosförvanten, och när de nu uppstego i vagnen, och Eskil under den rediga stund, som ännu varade, mötte henne med långtande blick och sade, att hon varit borta så länge, kunde hon luta sig öfver honom och lofva att icke mer lämna honom, så länge han vore sjuk.

När hon såg det glädjeskimmer, som därvid göt sig öfver det unga, ädla, men lidande ansiktet, undrade hon, huru hon kunnat sätta i fråga att öfverge honom.

Att få byta ut ambulance vagnen mot en plats på sjukhuset mötte för Maria ingen svårighet. I det virrvarr och den oreda, som nu för öfrigt rådde bland fransmännen, skulle det icke väckt särdeles förvåning, om hon till och med utan att anmäla det dragit sig undan. Allt var bragt i oordning och det syntes, som skulle ambulancetågen icke länge till derigeras, så att de kunde fortgå.

Om det nu var känslan af att ha kommit i stillhet och fått det en liten smula bekvämare och bättre eller om det var vissheten att få behålla Maria hos sig, som inverkade lugnande på den sårade, visste man ej kan-

de båda delarne samverkade, så att han fick litet ro den första natten och följande dagen låg helt stilla och med klar blick följde Maria, när hon så mycket som möjligt ordnade och gjorde det så hemtrefligt för Eskil och hans närmaste kamrater, hon med de små henne till buds stående medlen kunde. Efter slutadt arbete tog hon sin bibel och satte sig ned hos sin käre sjuke att läsa.

Medan hon slog upp det välbekanta stället, där hon visste, att den tjugotredje psalmen fanns, såg hon sig ett ögonblick omkring i den stora salen, där på badd vid bädd, en stor del endast bestående af halmkärfvar, lagda på golvet, alla dessa krigets offer lågo, somliga kvidande, andra med hopbitna men af smärta eller feberfrossa hackande tänder och äter andra mer lugna, men alla djupt lidande. Hon slöt ögat en minut, undrande om allt detta var en verklighet eller blott en svår dröm.

Då stod med ens för henne såsom en syn det ålskade hemmet i morgonbelysning och sabbatsfrid. Kyrkklockorna ringde och skaror af kyrkbesökande samlades bland björkarne på vallen öfvanför ån. Men från prästgården gick ett festligt tåg och hon själf var den lyckliga bruden och Eskil brudgummen. Hvad hon var vacker och såg glad och frisk ut, och hur innerligt och varmt han tryckte hennes hand i sin. Så hade hon ju förr tänkt sig, att det skulle bli — och nu — hur var det nu?

Drömsynen var förbi, och hon slog åter upp ögonen. Där låg hennes barndoms och ungdoms karaste som en midt i sin vårfägring rothuggen ungbjörk med brutna kvistar och vissnadt löf.

Maria kunde, sedan hon beslutit sig att stanna hos Eskil, icke vidare känna denna kvaljande ångest som förut, men hennes sinne betogs af ett djupt vemod, och innan hon började läsningen, lutade hon sig till sin unge krigare och sjöng med dämpad, vibrerande stämma:

“Lär mig, du skog, att vissna glad,
Som sent om höst det gula blad:
En bättre vår snart blommar.

DA ljuffigt, grönt mitt träd skall stå
Och sina fasta rötter slå
I evighetens sommar“.

När hon kom till sista versen, knäppte Eskil ihop
sina händer och sjöng svagt med:

“O, Jesus Krist, som lifvet gaf,
Och stilla nedgick i din graf
Och uppstod stor i ära,
Ack, stärk min tro, att Guds behag
Skall efter bitter längfredag
Mig påskdagsfröjd beskära.“

Läkare och sjukskötare hade nyss förut gjort sin
rond, och de sårade hade blifvit litet omskötta, så att
det jämförelsevis var temligen tyst i salen, och det var
mången sårad, som lör några minuter glöande sin smärta,
medan de veka tonerna nådde hans öra, fastän orden
för lyssnarne voro alldeles främmande.

Maria hade knappt slutat sjunga, förrän hon såg
pastor och fru Kreuz inträda. Det var med en känsla
af tacksamhet och — ja, så mycket glädje, som nennes
hjärta nu kunde inrymma, hon reste sig och gick dem
något till mötes, när hon märkte, att de styrde sina
steg direkt mot Eskils plats.

Sedan de gjort sig något underrättade om den sju-
kes tillstånd och med tillfredsställelse märkt, att han i
dag icke yrade, öppnade fru Kreuz locket på en liten
medhafd korg, och i det hon vände sig till Maria,
tog hon upp ett par kvistar sköna orangeblommor
och sade:

“Käraste unga vän, med dessa vill jag smycka dig
till brud. Min man och jag ha kommit till den slut-
satsen, att det är bäst så. Säg, vill du icke det?“

Som om det varit hennes syster, tog hon den unga
flickan i famn och kysste henne.

Det var en så oväntad fråga. Maria visste alls
icke, hvad hon skulle svara. Hon vände sig till Eskil.
Det var henne nu alldeles klart, att han icke hade

många dagar kvar härnere. Lutande sig intill honom, hviskade hon: "Hur vill du, älskade?"

"Du blir ju i alla händelser hos mig, men det vore mig kärt, om du bure mitt namn och förde hem mitt stoft till mina faders grift."

Och nu bad han Maria lösa af sig guldkedjan med hans mors sista förlofningsring på, som han alltsedan öfverstinnans död burit om sin hals. Han orkade icke lägga den om Marias hals, men när hon onligt hans önskan själf gjort det, slöt han med darrande händer till det lilla diamantläset. Ringen behöll han i sin hand.

Maria hade fallit på knä vid den af en madrass, lagd på några halmkärvar, bestående bädden för att Eskil, medan hon lindande den om sin hals, skulle kunna hålla fast den ena länken af kedjan, såsom hon såg, att han ville. Nu bibehöll hon denna ställning, medan fru Kreuz fästade orangekvistarne i hennes hår. Som detta var gjordt, började pastorn på Luthers språk läsa vigselformuläret öfver det i så egna förhållanden stadda brudparet.

Det blef så högtidligt stilla rundt omkring dem. Den sårade trumslagargossen, som låg närmast, hade trots sin värkande fot rest sig i halmbädden och satt nu med knäppta händer och nedböjdt hufvud. Så många, som kunde, hade följt hans exempel, och de fleste vred åtmintstone ansiktet åt det hållet. Där runno tårar utför mer än en brun och grof kind, och några snyftade högt, när de sågo den unga, knäböjande bruden och den bleke dödsbrudgummen, som låg där så stilla och, sedan han med nöd förmått trycka ringen på den älskades hand, sakta drog den till sin sönderskjutna barm.

Pastorn kunde icke dröja länge och de sågo väl, att Eskil icke längre orkade med dem. Snart satt Maria åter ensam hos honom på den lilla spruckna mässings-trumman, som hennes vänlige granne var så mån om att skjuta fram åt henne i stället för stol eller pall.

"Du blef ändå min hustru", sade Eskil med ett matt, vemodigt leende.

"Ja, för att älska dig i nöd — — —"

“Och död”, ifyllde han, när rösten svek henne.

Det var väl icke det, hon velat säga. Men hon visste ju, att ingenting annat än dödens nöd förestod honom. Därför svarade hon intet utan tryckte blott en lång kyss på hans läppar.

Därestier läste hon den psalm, hon slagit upp, när pastorn kom. Huru ljusligt var det icke för Eskil, att nu kunna säga: “Herren är min herde”. Han skulle icke orkat läsa med hela psalmen, men när Maria kom till orden: “om jag än vandrar i en mörk dal, fruktar jag intet ondt; ty du är när mig, din käpp och staf trösta mig”, hörde hon honom sakta läsa efter och i slutet var det före henne han utropade: “Jag skall bo i herrens hus evinnerligen!”

Nu bad hon honom försöka sofva litet. Han slöt ögonen och såg mycket matt men lycklig ut.

Maria satt en stund och betraktade det kära, bleka ansiktet, tänkande på, huru olika det hon i dag upplefvat gestaltat sig mot det hennes ungdomsdrömmar förespeglat henne. Huru tackade hon icke likväl Gud, att hennes make var ett Guds barn, och huru sade hon sig icke själf, att han, såsom sådant, nu var henne mycket dyrare, än om han utan tro på herren varit frisk och blomstrande. Och förunderligt — midt i den bittra smärta, som tanken på den nära förestående skilsmessan orsakade, kände hon stundom såsom ett böljeslag af glädje vidröra sitt hjärta. Var det känslan af att hafva blifvit förenad med sin barndoms och ungdoms käraste och medvetandet om att nu så tryggt, utan inre förebråelser och fruktan för klander, få ägna honom lejonparten af sin tid och vård, eller var det icke snarare stilla, saliga evighetsfläktar, som kommo äfven henne till mötes, där hon stod i så nära förening med en, den där snart skulle föras från dödlighetens stembundna strand hem till det ljusa fäderneslandet?

Men helt och hållet hade Maria ju icke afsagt sig sina plikter mot en liten afdelning sjuka i hennes närhet. Om man ock icke mer räknade på henne, bjöd dock kärleken henne att så mycket hon kunde bistå de hjälplösa, som, om de ock tofvergon och afton bliefvo till-

södda, dessemellan ledo af bristande vård. Hon begaf sig därför nu till den ene efter den andre för att hjälpa och bistå dem med dessa tusende små tjänster, hvaraf sjuka äro i så stort behof. Det var ju icke längre bort än att hon oupphörligt kunde kasta en blick "hemåt", såsom hon nu kallade den fläck, där hennes make låg, och se, om trumslagargossen vinkade henne. Hon hade från första ögonblicket märkt, att ynglingen kände Eskil och för honom hyste denna beundrande hängifvenhet, som så lätt under med öfverordnade delade faror och mödor, ja, kanske allra mest vid olyckor och nederlag uppkommer hos underordnade. Af vissa tecken på uniformen såg hon ock, att de hört till samma regemente. Och hon hade så tryggt kunnat öfverlämna vakten åt honom, viss, att han likt en trogen hund betraktade sin herre och gaf akt på hans minskade önskan.

Han behöfde emellertid icke vinka Maria tillbaka. "Le Colonel" (öfversten), som Jacques nämnde honom, hade hela tiden slumrat och blott sagt ett par ord emellanåt "på det där underliga språket". Maria förstod, att febern åter tilltagit, så att det var fråga om om någon yrsel. Hon visste väl förut, att allt hopp var ute, likväl förorsakade hvarje nytt tecken till försämring en ny ilning i hjärtat.

Hon satte sig åter på trumman bredvid Eskil. Och när han för ett ögonblick slog upp ögonen och såg på henne med en klar, redig blick, tog hon hans hand och behöll den sedan i sin.

Det var nästan endast i slumrnerna han talade i yrsel. Än upprepade han några ord ur ett barnsligt bref och talade med "mamma" om "lilla Maria", än ropade han med litet högre röst: "Boj, Boj, inte får du rusa så där mot henne, fast du älskar henne, du med!" och så strax därpå med låg stämma: "Du är dock lycklig, du, som så fritt får springa emot henne och ta henne rakt i famn." Men så låg han stilla en stund och såg glad ut, tills det började rycka af smärta och vrede i hans ansigtsmuskler och han efter att några gånger ha vridit sig i kval med rynkade ögonbryn utbrast: "Towaky, du orm i rosengård, det var allt ditt

verk! De vore icke hårda — och — och Gud var god — så god — så god. Därför vill jag bara förlåta. Det var ändå allt hans barmhärtighet.“

Återigen efter en stund kunde han tala om Olaf och Corinne, och så vandrade han i katakomberna. "Jag har vetat det alltsedan", sade han, "alltsedan — hu, där var mörkt bland grafvarne och det kändes så hemskt, när den där rösten hviskade härinne, där kulan nu trängt in. Men lampan tändes, den lilla båtlika katakomb-lampan, där Kristus var rorsmannen och människans passagerare. Åh, den brinner så klart, så klart — den vidgar sig, den växer ut — o, det är ett skepp med segel af strålände guldtyg och herron, herron Jesus, min egen frälsare, sitter vid styret. Han kommer för att hämta mig, mig, som kom så sent till honom.“

Så där talade han, fastän afbrutet och slämtande. Stundom kommenderade han, och då höjde han rösten och försökte komma upp, men när det ej lyckades, nedföll han modfälld, suckande: "Arma dödsskjutna Frankrike, det är förbi, förbi!"

Det var på franska språket, han fantiserade om striden o. d., och den unge trumslagaren reste sig därvid på armbågen och lysnade andlös, tills det åter var tyst igen.

"Ni skulle sett honom i striden", sade han då med dämpad men af hänförelse dallrande stämman, "ni skulle sett vår unge öfverste, madame!"

"Öfverste, åh Juacques, min make var nog icke öfverste, fast ni kallar honom så."

"Jo, madame, det var han. Befordringarna gå fort, när den ene generalen faller efter den andre och öfverstarne och hela raden, alldeles som när korthus börja ramla. Ni skulle sett honom, när det inte längre kunde beta: 'Regements en avant!' — huru han red fram, reste sig i sadeln och kommenderade: 'Escadrons en avant!' och slutligen, då han endast kunde säga: 'Soldats en avant!' Han fällde icke modet, utan gjorde anfall på anfall med de få tappre han hade kvar, och de följde honom i elden, och jag slog på min trumma, som om vi gått till seger, fastän vi visste, att det var

mot döden. Vi skulle följt honom hvart som helst, så ung och så älskad som han var. O, om ni sett honom, madame, om ni sett, huru hans ögon lyste och hur han stred, ända tills vi alla lägo där.“

Och därvid lyste ock ynglingens mörka ögon af en sällsam eld, och han höjde armen och fäktade med den för att liksom till ersättning markera och ge lif åt de utrop han icke vågade forcera. Därpå föll han i gråt, vaggande fram och åter under jämmerropet: “Ack, att vi icke skulle segra, ack, att *han* skulle duka under!”

“Han har stridit andra strider, svårare ändå, Jacques, och vunnit seger. Nu strider han den sista, och herren skall själf gifva honom segerpalmen.“

När det blef afton, föreföll det, som om mattigheten tvingat den sjuke till stillhet och tystnad.

Maria satt länge och såg på honom. Hon var alldeles tyst äfven hon, och det var endast den genom salens höga fönster nedblickande månen, som såg den då och då öfver hennes bleka kind nedsipprande tåren. Timme efter timme skred på detta sätt långsamt fram.

Slutligen föll hon nästan ned på den kappa, som Jacques för hennes räkning bredt ut bredvid hennes makes bädd. Så dödstrött som hon var, kände hon icke sitt läger hårdt, och hufvudet lade hon på Eskils hufvudgård.

Då hon efter ett par timmars slummer vaknade upp, flätade solens första genom fönstret rätt bakom dem infallande strålar en skimrande brudkrans kring de unga makarnes hufvuden. Maria visste icke, huru vackert de i hennes hår ännu kvarsittande bländhvita orangeblommorna hade lyst däri, men när hon nu reste sig och såg skimret kring Eskils lockar, stod det ordet: *Den min själ förlöser från fördärf och kröner mig med nåd och barmhärtighet*, såsom förklaradt för henne. Hans själ var löst från fördärf, och herren hade krönt honom med nåd och barmhärtighet här nere; snart skulle han få sin krona däruppe, ja snart, mycket snart, det såg hon. Döden hade med tysta fjät kommit mycket nära, medan hon slumrat. Att Eskil dock icke gjort en enda rörelse eller yttrat ett ljud var hon viss om. Hon hade

ju hela tiden hållit hans hand i sin och haft sitt huvud bredvid hans.

När hon stått framför honom en stund, slog han upp ögonen och såg på henne med något ousägligt i blicken, som hon kände, att hon aldrig skulle glömma. Därefter rörde sig hans läppar, men hon måste luta sig till hans mun för att uppfånga orden: »Upp — uppen — barel — —». Han kunde icke säga ut det, och han förmodade icke heller knäppa sina händer, fastän det syntes, att han ville det. Maria tog dem då och sammanfogade dem samt läste uppenbarelsedokkens tjuguandra kapitel för honom. När hon sade *amen* före de orden: *Ja, kom herre Jesus* — instämde han hviskande, men när hon uttalade det sista *amen* i följande vers, drog han sin sista suck.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Vi befinna oss åter på svensk mark och vid de ställen, där vi för omkring två år sedan började vår berättelse.

Årstiden är dock något längre framskriden, men hösten var detta år ovanligt mild, så att lundarne icke alldeles förlorat sin praktfulla dräkt, ehuru det närmade sig advent.

Den nye förvaltaren af det Ekensköld-Dornsteinska godsset hade varit där nära ett halft år och man började känna sig trygg och viss, att både egendom och underhållande kommit i goda händer.

Att den enkle, förståndige och tystlåtna herr Nejdal var en man af helt annat slag än Towaky, det gaf redan

hans utseende klart vid handen, men att han med lika kraftig som mild och rättvis hand så småningom skulle vara i stånd att styra allt tillrätta, styra det så, att både husbonde och underhafvande skulle ha fullt skal att vara belättna, det hade man i början ej vetat, om man skulle tilltro honom. Nu såg man det och, nu märkte man, huru den ena åtgärden efter den andra vidtogs, alltid i godt syfte, och alltid utan buller och bråk. Ty någon gåpåare var förvaltar Nejdels inte, utan han var en man, som med säkra, lugna steg gick rakt fram mot sitt väl planlagda mål. Man började nu på det stora godset återfå sina gamla förmåner och, blifne visa under skräckväldet, utgjorde bönder och torpare nu i allmänt gärna sina gamla skyldigheter, på hvilka förvaltaren också allvarligt höll. Nog hade det inkommit en del löst folk, såsom det alltid händer under ett dåligt regemente, men de flesta voro dock af den gamla staben, och de hade genom en rad af sorgliga erfarenheter fått lära sig, hvad det är för en välsignelse att hafva en husbonde, som med allvar och förstånd förenar rättvisa och billighet, och detta hoppades man nu med full tillförsikt, att man fått. De mer ostadiga gifvo sig antingen snart i väg, eller vande de sig vid och lärde värdera ordning och skick och stannade för att, de såväl som de andra, blifva idoga människor, i hvilkas små hem trefnad och förnöjsamhet vara lika säkert som frukten på trädet.

Ungefär vid samma tid som förvaltar Nejdels tillträdde sin plats, hade Ruth Bertrand kommit hem till prästgården. Hon hade på förhand haft litet svårt att veta, hvad hon egentligen skulle taga sig för därhemma. Men nyttig ville hon vara, och den, som det vill, skall alltid finna arbete. Och hon fick det fullt upp, i det hon nästan genast blef insatt som nödvändigt hjul i hushållets urverk, där Maria lämnat ett sådant tomrum, att faster Anne-Beate stundom pustat och puttrat om dumma nutidsidéer, som jaga folk från de platser, där de behöfs, till ställen, där de rakt inte hade att göra. Hon fick ju fara omkring i huset, så att den lilla fotbytingen kunde bli rakt förklarvad, om hon skulle kunna

stilla, att allt var på sin plats till punkt och pricka såsom Axel Herrman ville ha det, och som det ju, hjärtandes, också anstod honom — tyckte den lilla gumman, och ändå fick hennes gunstling, liten Karin, som hon i det längsta velat spara, nog och öfvernog på sin del.

Men nu blef faster belåten, när hon såg, huru hurtigt Ruth grep sig an med att hålla frisk eld under hushållets stora gryta. Aldrig kunde faster tro, att den, som bara stått där och gapat för folk, kunde med sådan raskhet utföra husliga sysslor.

Prosten Bertrand lärde med sin genomträngande blick snart värdera den nye förvaltaren, och denne var å sin sida glad att hafva en sådan man till själaherde och närmaste granne. Ofta, när förvaltar Nejdels slutet sitt arbete för dagen, gick han öfver till prästgården en stund, där han, mycket för det att han i Ruth visste sig hafva en vän till sin Elisabeth, tyckte sig finna någon ersättning för den brist på hemlif, som han led. Och äfven prosten gick ibland öfver till honom. De hade alltid så många tankar att utbyta, ehuru båda funno det tomt, att intet fruntimmer fanns på stället och att prosten följaktligen icke kunde taga med sina.

Hände så en dag fram i augusti, att förvaltar Nejdell kom till prästgården i sällskap med en annan herre, mycket yngre än han. Ruth såg dem, redan innan de inträdt på gården, och det var en lycka, att det var från väfkammarfönstret i flygeln, där ingen såg hennes rodnande ansikte, när hon med ett varmt men halft drömmande uttryck i de vackra, bruna ögonen sakt säng: »Hvar har du varit så länge, du Sven i Rosengård?»

»Ja, jag visste, han skulle komma, jag visste det, fast jag inte vågade tro det», ljöd det i hennes hjärta, när hon ilade köksvägen upp på sitt rum, där hon hastigt befriade sig från vädräkten och tog på sig en nystärkt röd och hvit bomullsklädnad, till hvilken den lilla släta blåhvita snibbkragen, det svarta sammetsbandet om halsen samt det nätta svarta sidenförklädet tog sig så bra ut.

Ruth gjorde inga jämförelser mellan denna dräkt och sina förra paradkostymer, men utan att reflektera däröfver såg hon i tankarna sin egen bild i den elegantaste af dessa bredvid den unga, friska landtflickan, som i detta ögonblick stod framför henne i spegeln, och hon kände sig glad åt, att Sven aldrig sett henne i den förra skepnaden. Icke därför att hon kanske var vackrare i den hemväfda klädningen; det aktade hon icke på och kunde väl själf knappast bedöma, men därför att denna Ruth, icke alls den andra, passade bredvid honom.

“Ruth, Ruth“, ropade nu faster Anne-Beate i trappan, medan hon så hastigt fot och käpp tilläto stötta af några steg uppför, innan Ruth ilade henne till mötes. “Hvar är du, barn? Karin har sökt dig i väfrummet. Här är ju kommet främmande till dig. En son från det där huset, där de varit så snälla mot dig. Han har redan frågat efter dig och hade visst gärna tagit rätt på dig i väfrummet, om han fått. Skynda dig nu och kom in, och duka sedan kaffebordet där nere vid spallieren med den äkta tornroshäcken omkring; han tycker ju om rosor“.

Ruth hade varit för mycket ute i världen för att icke hafva lärt behärska sig och hälsa gästerna med lugn och ledighet. Men hade hon också ännu endast varit en blyg, tafatt landtflicka, skulle fasterns komiska ifver i alla händelser hjälpa henne visa sig glad och naturlig, utan ringaste anstrykning af bryderi.

Hon gjorde ett par frågor om gamle kapten Vågman och Elisabeth, talade om, huru spegelblankt hafvet låg kvällen förut, innan hon lämnade det vackra Rosengård och förmodade, att trädgården nu stod i sin fagraste skrud, hvarpå Sven gaf lika enkla och glada svar.

Men nu började lilla faster se orolig ut och lät höra en liten betydelsefull hostning, hvarvid Ruth gick in åt salen och plockade till hvad som skulle vara och sedan ut därmed på det anvisade stället. Hon hade jämt och rätt hunnit breda ut den fina, hvita duken på trädgårdsbordet, ordna koppar m. m. och lägga några buketter af rosor och reseda därpå, förrän hon såg

kaptén Vågman komma den långa gången nedför, rakt fram till henne.

Återigen kände hon för tredje gången denna ovillkorliga dragning till honom, denna underliga själsfrändskap, som hon tvänne gånger förut erfarit. Utan att veta hvad eller hvarför hon så gjorde, gick hon ett par steg emot honom och räckte honom sin hand.

“Fröken Ruth“, sade han “ja, ni förstår att jag är kommen för att begära denna hand. Dyraste Ruth, kan du älska mig och vill du blifva min hustru?”

När han sade det sista, läste han redan svaret i hennes ögon.

“Ja,“ fortfor han “vi skola blifva ett par makar; Gud har ämnat oss därtill, det har jag vetat alltsedan första gången vi sågo hvarandra. Och, icke sant, min Ruth, du har anat det, du ock?”

“Jo“, sade hon, “men jag var blind och högmodig och tänkte jag skulle göra ett i världens ögon mer lysande parti. Kan du förlåta mig det, Sven?”

“Om jag kan förlåta!“ Han drog henne intill sig och fortfor: “Jag fann det helt naturligt, att du skulle tänka så; därför tog jag heller icke ett enda steg för att närma mig dig och dermed målet för min käraste önskan, förrän den hand, som allt kan förvandla, åter sammanförde oss, och gjorde dig i dina egna ögon så ringa, att jag hoppades du skulle vilja skänka den simple sjömannen din hand.“

“O, säg ej så! Nu tycker jag ej blott, utan jag vet, att du är mycket för god åt mig. Jag har länge insett, huru högt du står öfver mig, och jag har nog så mycket af min gamla människa kvar, så att du får det inte alltid lätt med mig, fast jag af hela mitt hjärta ville vara annorlunda.“

“Hvem ville ej det. Men jag tycker, att min raska Ruth, just som hon nu är, passar så bra till sjömannens hustru.“

“Din raska Ruth är väl ändå nu alltför långsam med kaffebordet. Det är bäst vi gå in och säga dem, att det är färdigt, eljes kommer faster och ropar på mig, och pappa och herr Nejdell undra såsom jag på

detta tiden har gjort: 'Hvar da har varit et litte, du Sven i Rosengård'."

"Har du tyckt, att jag dröjt? sade han med ett lyckligt leende, i det de gladt och ogeneradt gingo bredvid hvarandra gången uppåt. "Har du verkligen väntat på mig?"

"Ja, visst har jag det. Och så — Sven — och så veta vi ju, att det är ett par till, som vänta."

"Ja, och det är ingen annan än du, som kan ersätta Elisabeth hos far. Han har ju redan så fastat sig vid dig. Därför, Ruth, säg — skulle vi icke kunna få hålla bröllopp redan i höst, om din far icke har något emot vår förening?"

"I höst, det var snart. Men, det är sant, du blir väl hemma något under strängaste vintern. Af den tiden har jag icke råd att förlora en dag. Alltså — redan i höst, om det också är Guds vilja."

Och det blef så. Vi sade, att advent närmade sig. Det var en vacker dag i slutet af november, som ett lyckligt ungt brudpar gick i spetsen för en liten bröllopskara från prostgården ut till den så nära och så skönt belägna kyrkan.

Det var en förunderligt mild senhöst. Åns vatten stod genomskinligt klart och de i solen glittrande gula björkarne speglade sig däri.

Bruden kunde gå i sin snöhvita dräkt med krona och krans, utan annat öfverplagg än den fina slöja, som i rika veck flöt utöfver hela hennes gestalt. Brudgummen märkte till sin glädje icke, att någon enda liten frossdallring gick öfver henne eller att kindens purpur var en smula mindre hög.

Det var alltsammans så högtidligt men ändå så enkelt. Blott en lyxartikel hade kaptan Vågman tillåtit sig anskaffa. Han hade hämtat rosor från Florens till brudbuketten — något, som då ännu icke var så brukligt här i landet.

Såsom vanligt vid festtillfällen på landet var kyrkgården till hälften fylld med åskådare. Närmast kyrkdörren stodo de packade, för att så hastigt som möjligt komma med in. Blott en ung man stod afsides långt

ifrån de andra. Han petade tankspridd med sin käpp i marken och tycktes föga bry sig om stäten eller tänka på att gå in i kyrkan.

Maria gick i sista ledet blid och stilla. Hon hade för dagen aflagt sin sorgdräkt, och ingen kunde säga, att hon med hufvudhängning eller andra betryckta minor och later satte något utanpå, som antydde, att hon lidit en djup förlust. Tvärtom, där framstrålade stundom ur hennes ögon något, som talade om, att hennes tankar gjorde besök på något lyckligt, ja saligt ställe, och att de därifrån hade med sig någonting, som om det ock icke kunde kallas glädje likväl andades en djup frid, och talade någon till henne, krusades hennes läppar gärna af ett vänligt leende alldeles såsom förr.

Men till de olyckliga och sorgsna kände hon sig dock alltid långt mer dragen än till de lyckliga och glada, och det var kanske därför som hon genast, då hon kom in på kyrkogården, varseblef den ensamme unge mannen. Hon kände väl igen honom. Han hade dagen förut kommit hem efter uttjänt fängelsestraff. Maria undrade, om någon hälsat vänligt på honom. Ack, huru gärna hade hon velat göra det, men hon kunde det ju ej nu, ville ock gärna vara med och nedkalla välsignelsen öfver sin systers förbund.

Hon undrade, hvarför Johan gått hit, då han väl kunde veta, att mycket folk skulle vara samladt. Men de skulle ju ändå snart få se honom den ene efter den andre. Kanske tyckte han det var så godt penitensen genomgicks på en gång och bättre nu än en söndag, då han helt visst gärna ville följa med in i Guds hus. Och kanske — ah, där låg måhända ändå den egentliga orsaken! Kanske ville han äfven besöka en graf och trodde sig kunna få vara mest obemärkt sedan alla stormat in i kyrkan och säkert ingen fotgängare medan akten påginge gick öfver kyrkogården, hvilket eljes så ofta hände.

Efter vigselakten såg Maria, huru Kant-Johan stod där alldeles på samma ställe, som när hon gick in. Har kom det sig? Hade han inte varit vid grafven

går borta i hörnet, och hvarför hade han icke sedan gått sin väg?

Nu måste hon dock lyda sitt hjärtas maning att gå och hälsa på stackars Johan. Ingen märkte, att hon sakta drog sig genom folkhopen, som icke hade någon annan tanke än att komma med in på prästgårdsområdet för att äfven därifrån få beskåda det ovanligt vackra brudparet, ja att sedan, när ljus mycket snart tändes i den tidigt skymmande novemberkvällen, få se in genom fönstren och äfven då i den starka belysningens varma färgton betrakta dem på nytt.

Om ett par tre minuter var hela kyrkogården tom med undantag af den unge mannen, som ännu stod kvar på samma ställe, och Maria Dornstein, som gick till honom och, i det hon räckte honom handen och klappade honom på axeln, hälsade honom välkommen hem.

”Tack, fröken Maria, jag vet, ni menar hvad ni säger”, sade han och bockade sig så djupt, att den icke särdeles långa figuren fick utseendet af en till hälften hopslagen fällknif.

”Ja, Johan, det gör jag. Gud välsigne och hjälpe dig. Herren vare pris, att din mormors böner ha blifvit hörda.”

”Ja, herren är stor i nåd och har förbarmat sig öfver mig. Men hur — hur var det med henne där?”

Han hade gått ett par steg nedåt sluttningen och pekade på en graf längst i hörnet.

”Vi veta intet, Johan, stackars Johan. Jag ville så gärna säga något tröstande, men jag vågar icke säga annat än det jag vet vara sanning. Hon dog så hastigt, det vet du?”

”Ja, men de vilja icke säga mig något mer. När jag frågar mormor, ber hon mig bara låta de döda vara i ro. Men ni, fröken Maria, ni skall säga mig rent ut, hur det var. Jag får ändå framdeles veta det. För mig var hon ju såsom död i samma stund jag blef en brottsling, och jag hade ju nyss förut i alla fall fått bevis på, att hon aldrig höll mig kär, & att det är

inte därför jag frågar. Det är för hennes själs skull — själen, ack — själen, hur har det gått med den?"

"Vi ha ej rättighet att döma dem, som redan trädtt fram för sin domare. Albertine hade i ensamhet djupt inne i skogen, där hon hittades död om morgonen, fått genomkämpa nästan en hel natt, säkert fullt medveten om att det var den sista. Vi veta icke, hvad herren därunder kan hafva handlat med själen. Tänk på den botfärdige röfvaren, Johan. Det är ock ett gammalt, visserligen icke bibliskt, men väl ändå evangeliskt ordspråk som säger, att det finnes nåd mellan stigbygeln och marken."

"Många kunna till sin eviga skada trösta sig därmed i lifvet, utan att till sin räddning omfatta det i döden."

Maria teg. Hon hade en gång hört sin far vid återkomsten från en sjukbädd med en tung suck säga att, så många röfvaren på korset än blifvit till upprättelse, hade han dock blifvit många till fall för deras falska förtröstans och hjärtas hårdhet skull. Hon kunde ej annat än gifva Johan rätt.

"Hade Tina själf tagit in något i afsikt att förkorta sitt lif? Säg det, fröken, för jag fruktar i alla fall, att så var."

"Man vet ej, om hon tog det själf eller en annan gaf henne det, men i alla händelser var det nog icke i själfmordsafsikt."

"Utan för att dölja sin synd och skam, var det ej så?"

"Jo", hviskade Maria knappt hörbart.

"Det var då i alla fall för att — att — mörda."

Johans röst var sträf, ja rent af skroflig, när han sade detta, men läpparna voro hvita och hans kropp skakades.

"Men, af allt att sluta var det förföraren, som lockade eller måhända tvingade henne att taga giftet; han skulle väl eljes vågat skicka det med henne hem."

"Är det säkert, att hon fick det hos honom?"

"Ja, det är bevisadt. Och ett säkert tecken, att

han icke kunde gå det ifrån sig, var ju redan det, att han rymde.“

“Gud vare prisad; då var hon kanske ändå icke så förhärdad, att icke herren i den sista nöden kunde nå henne. Hvem vet, om hon icke vaknade upp öfver sitt syndaelände och ur djupsens nöd sträckte armarne mot korset, innan hennes ögon — ack, hennes vackra ögon slötos i döden.“

“Du får åtminstone hoppas det, Johan. Gud vill ju ingen syndares död.“

“Nej, och hans ande kunde nog taga rätt på henne i dödens natt, när han tog rätt på mig i fängelsets.“

Och nu bockade han sig åter, som om han brutits af, i det han tog Maria i hand och tackade.

Hon trodde han skulle gå direkt hem, men han gick först tillbaka till hörnet och lade ned på grafven något, som han haft gömdt vid barmen. Nu kunde hon i skymningen ej se hvad det var, men när hon andra dagen tittade dit bort, såg hon en liten bukett wiida violer ligga där. Johan hade nog plockat dem i skogen. Det var ju så märkvärdigt denna höst, att man i Sverige plockade blommor ute ända till jul, ehuru det i Frankrike föll snö redan i början af december.

När hon jämförde sig med stackars Johan, huru lycklig var icke hon, hvilka ljusa, ljulliga minnen hade hon icke. Hon önskade, att alla, vid sina älskades dödsbädd hade den trösten, att veta dem vara bärgade. Det är tviflet härpå, som utgör sorgens udd. Så bitter saknaden än kändes, var det ju med det vissaste hopp hon mycket, mycket ofta, ja nästan ständigt såg i sina tankar den unge makens sköna, ädla, dödsbleka, men så oändligt fridfulla ansikte omhöljdt af det lockiga, af morgonsolen genomskinrade håret och med ett ansiktsuttryck, som sade: *snart har jag öfvervunnit.*

Hon var ju lycklig midt i sin sorg.

Och där borta vid det Ekensköld-Dornsteinska monumentet var en liten ännu grön kulle, på hvilken blommor aldrig saknades. Den låg just på den fläck, där Eskil stått den där söndagkvällen, då Karin såg

honom för sista gången. Maria fick aldrig veta något därom. Underligt skulle det väl känts i hans hjärta, om han då kunnat veta, att han inom ett år skulle hvila där, och att Maria såsom hans sörjande änka, skulle så ofta komma dit med de skönaste blommor hon kunde finna, och huru hon skulle sitta på en af sofforna inom järnstaketet och i hjärtat föra långa, tysta samtal med hans saliggjorda ande.

Äfven efter samtalet med Johan gick hon dit in några ögonblick, innan hon gick hem på bröllopet. Hon kom ihåg sin ungdomsdröm, som hon sett såsom en vision på sin bröllopsdag. Nu hade ver'ligen ett lyckligt brudpar gått den vägen fram. Huru olika mot när hon var brud! Hon valsignade dock pastor Kruse, för att han förenat henne med den älskade dode. Hon hade ju sen fått vara med honom hvarje stund, hon hade fått föra hem hans stof, och hon skulle hela sitt lif få bära hans namn.

Johan hade dock kallat henne fröken Maria, antingen det nu var för det han ej riktigt visste, hur han skulle titulera henne eller för det gamla "fröken Maria" var honom kärast.

Men nu måste hon gå in, om man ej skulle sakna henne.

Hela prästgården var så festligt upplyst, och därinne bland glada gäster stod den lyckliga bruden, stödd på sin brudgums arm. Den unga enkan drog sig instinktlikt ett steg tillbaka. Ljusskenet och glädjen bländade och förorsakade henne en hastig, stickande smärta. Men hon grep om Eskils guldkeja — det enda smycke hon bar — kysste det lilla diamantläset och sedan sin ring. Äfven hon hade ljufviga minnen, minnen, som hon i evighet skulle tacka sin Gud för.

Och nu kunde hon gå in bland bröllopsgästerna. Hon smög sig tyst i sin familjens närhet. Han var i samtal med en af gästerna och sade ingenting åt Maria, likväl kände hon inom sig, att han saknat henne och förstod hvar hon varit, när han helt omärkligt utan att se på henne eller afbryta samtalet lade sin arm öfver hennes skuldra och på detta sätt behöll henne hos sig.

Dagen efter vigseln lämnade Ruth för alltid fädernes-hemmet. De unga makarne gjorde ingen bröllopstur, utan reste direkt till sitt hem, där allt stod som i ett dockskåp färdigt att taga emot den nya härskarinnan.

Huru väl Ruth mindes, när hon första gången svängde kring berget och såg gården.

“Den är lika fint krattad nu som då”, sade den unga frun till sin man. “Det är endast rosorna som fattas.”

“Om det finnes en smula galanteri hos din Sven, skulle jag väl säga, hvad jag i alla fall i tysthet tänker, att jag har mitt hjärtas skönaste ros med mig. Men vi hafva en ännu bättre. Mätte Saron's heliga ros ständigt blomma och sprida sin doft i vårt lilla hem.”

“Ja, amen!”, sade Ruth och räckte honom handen.

“Och se, Elisabeth står på verandan nu som då, fast nu är det med öppen famn och tårar i sina ögon!” utropade hon i samma minut, ty nu stannade ekipaget, och inom ett par sekunder hade Sven hoppat ur, lyftat ned Ruth och lagt henne i systemens armar.

Och nu, genast efter afpalsningen in till fadern, som rörd lade sina händer en på Svens och en på Ruth's hufvud och bad herrens välsignelse öfver dem.

Det var icke många dagar efteråt, som han, äfven då sittande i sin stol, fick lägga händerna på ännu en sons och dotters hufvud, men den ena gången fick han en dotter, den andra mistade han en.

Gustaf Nejdels och Elisabeth Vågmans bröllop hade varit så litet och enkelt som möjligt. Prosten Bertrand hade med familj kommit med brudgummen för att viga honom vid sin sedan så många år trolofvade och med detsamma få se Ruth's hem, där hon nu var en så lycklig och trefflig värdinna. Elisabeth's syskon hade naturligtvis äfven infunnit sig. Några flere gäster funnos icke. Men just därför blef det i sann mening en familjefest under högtidligare och innerligare prägel än om där varit många inbjudna.

Bertrand'ska familjen hade ej kunnat tänka sig ett älskligare hem med en skönare utsikt öfver det vida i storm och lugn, i solsken och stjärneljus alltid så växlingsrika och alltid så härliga hafvet.

Inom hus var allt så fint och prydligt, ehuru lyx och öfverflöd voro bannlysta. Endast en sak af högt värde hade unge kapten Vågman öfverraskat sin brud med. I salongen stod nu på den lilla orgelns ställe en präktig Wienerflygel. Ruth fröjdade sig mycket däråt och slog några mjuka ackorder, förtjust lyssnande till dess sköna ton. Men sedan vände hon sig till Sven och frågade efter den lilla orgeln.

“Den har jag ställt i fars rum. När han ibland tycker det är besvärligt att lämna det, vill du ju sjunga en sång eller psalm för honom därinne, eller hur?”

“Jo, visst vill jag det så gärna, gärna och jag är så glad, att du icke sålt orgeln. Så mycket jag tycker om den ståtliga flygeln, skulle jag dock sakna en orgel. Detta instrument har blifvit mig så kärt, sedan den där natten på hafvet, ser du. När du är hemma, skola vi ofta sjunga tillsammans vid den, och när du är ute, och jag sjunger här, bli det oftast en bönesång för dig. Du vill ju ock, när du spelar din orgel därute på hafvet, — ty där skall du ock alltid ha en orgel — du vill ju då tänka på oss?”

“Ja, både då och eljes, när icke min tjänst upptar alla mina tankar. Och, icke sant, min Ruth, på våra knän vilja vi städse komma ihåg hvarandra”.

“Ja i storm och stiltje. Kunde jag icke lägga ditt lif helt i Guds hand så — så ville jag icke vara gift med en sjöman. Men nu är jag så nöjd med ditt yrke. Nog blir det tomt, när du reser, tomt både för far och mig. Men då få vi spana gemensamt efter din farkost, så långt vi kunna se den, och trösta hvarandra med tanken på den dag, du kommer åter. Och då, ack då, när den dagen randas, huru längtande och glada vi då åter skola söka med ögonen i fjärran — fjärran efter den lilla prickken som växer och växer och kommer närmare och närmare, till dess du flyger i våra armar”.

“Och då får du åter sjunga: “hvar har du varit så länge, du Sven i rosengård?” och jag får stå där så lycklig och lyssna och se på dig. Men skulle jag stanna här för alltid, tror jag, att jag blef en vekling, och det vill jag icke. Nej, ut på leende, glittrande

böljor, ut att rida på mäktiga vågsvalls hvitmaniga fålar långt förbi gröna stränder och skrofliga klippor och så — hem igen till älskad byggd. En sjömans lif är som vågens, ut och in, fram och åter. Och för hvarje gång den går ut bland melodiskt sjungande bröder, blir hafvet härligare — för hvarje gång den med sin kyss skyndar mot vikens öppna famn blir stranden kärare.“

Det var som om det varit en aftalad sak, att de efter detta samtal hand i hand skulle gå till pianot och tillsammans sjunga:

“Bölja mot strand, säg hvar kommer du från?
Hvar stod din vaggas och hvar skall du hvila?
Hvart månde klagande suckarna ila;
bölja mot strand?”

Har du en älskling, där solen går ned,
hän under haf i de solgyllne bankar?
Sänder du honom de bristande tankar,
bölja mot strand?”

Nej, du är kall, och ditt väsen är gråt,
ty du skall dö. Just som lifvet dig skänkes,
äter i okända djupen du sänkes,
bölja mot strand.

Bilden du är af den skiftande tid,
bild utaf lyckan, som kommer och svinner,
bristande då, när hon höjdpunkten hinner,
bölja mot strand.

Gif mig din lott, se, då klagas jag ej
Lyft mig blott högt och se'n bär n ig på färden
hän mot den ljusa och saliga världen,
bölja mot strand!

Sänk mig så ned i det eviga haf!
Själ' blott en bölja, som följes af andra,
skall till de okända landen jag vandra,
bölja mot strand!“

Huru lycklig kände icke Ruth sig nu att tillsammans med sin man sjunga i den lilla krets, där hon var så viss, så viss, att ingen afund, ingen kritik, ingen tanke på smicker eller klander fanns.

“O, jag var aldrig född till konstnär, åtminstone ej till en sådan, som skall uppträda offentligt. Den, som det skall, han måste ha så starka vingar, att han kan lyfta sig långt öfver de giftiga krypen, som kräla kring höjderna blott för att få sticka och gnaga“, sade hon inom sig själf.

Medan de voro samlade i Rosengård, kom ett bref från baron Ekenköld till hans förvaltare. Det innehöll lyckönskningar till hans giftermål och visade genom flere löften och anordningar, hvilken omsorg den frånvarande egendoms herrn hade om dens trefnad, som nu till hans egen och allas belåtenhet skötte godset. Han ordnade om bostad och allt, som om det varit nära släktingar, som skulle flytta in i det stora herrgårdshuset. Men en väning däri, just den hans mor bebodt, den ville han skulle stå för hans svägerskas, unga änkefru Maria Dornsteins räkning och göras i ordning med all möjlig omsorg, tills hon, när hon själf så önskade, ville taga den i besittning. Och var det hans uttryckliga bestämmelse, att hans älskade broders efterlämnade maka skulle anses som gårdens och godsets härskarinna och matmoder.

Brefvet inneslöt ock en varm lyckönskingsbiljett till Ruth från Corinne. Hon nämnde äfven däri, huru djupt deras älskade broder Eskils död gått dem till hjärtat, men huru det dock varit en tröst för dem, att den kära, arma Maria varit vid hans sida de sista stunderna. För öfrigt talade den unga friherrinnan på sitt numera så hjärtliga och enkla sätt som en syster om dem alla därhemma och tillstod, att hon och hennes make stundom längtade till Sverige, men att Olaf för sitt arbetes, men kanske ändå mest för hennes hälsas skull ännu några år ville stanna i Italien.

Detta bref var returneradt från Nejdels hem, men det omtalade, att det varit i sällskap med tvänne lådor innehållande ett par statyettgrupper till prydnad i de

nygifta parens hem. Den ena, ämnad för Nejdels, var en Sabinergosse med sin mor, den andra, till Vågman, ett italienskt fiskarpar.

“Herdegossen och kvinnan från Sabinerna, dem ville jag se. Ack, att det varit du, som fått den gruppen”, sade gamle kapten Vågman till sin svärdotter.

Det blef henne ej svårt att öfvertala Nejdels till ett byte. Manuela och Pietro kommo alltså att hamna i sjömanshemmet, Guido och Juannita hos Nejdels. Men ännu en sak hade brevet haft med. Det var en karton rosor till Maria, afsedda för Eskils graf.

Ruths första pröfning kom, när far och systrar lämnade henne. Men det var en tröst att se, huru lugn och nöjd prosten Bertrand anförtrorde sin dotter åt de två, som hädanefter skulle vara hennes närmaste, och hon tänkte dessutom så mycket på sin svärfar, som ju med samma fick skiljas från sin kärleksfulla, uppoffrande dotter, att hon nästan glömde sig själf för att helt ägna sig åt honom.

Det hade icke förflutit lång stund efter de käras afresa, förrän Ruth såg ett par besökande komma upp på gården och närma sig förstugukvisten åt köket.

“Åh, det är ju min hederlige Fiskar-Maths och lilla Lekbollen, välkomna, välkomna!” utropade den unga frun och skyndade mot dem, räckande dem hvar sin hand.

“Det är påbärligt af mig, men jag ville ändtligen lyckönska unge kapten och hans fru. Herren välsigner!” sade Maths på sitt ärliga sätt. “Och jag tog flickungen med, efter jag inte slapp henne”, tillade han.

Bollan bara hoppade och neg stelt och rakt gång på gång och räckte fram en stor fiskkorg, som fadren burit på ryggen, men nu öfverlämnat åt henne att presentas.

“Men käre Maths, icke skola vi ha din präktiga fisk, som du med svett och möda tagit upp”, sade unge kapten Vågman, som nu också kommit och sagt sitt välkommen, samt mottagit lyckönskningar.

“Åh, det är småsaker, kapten, mot de fiskar ni ur

hafsens djup tagit upp åt mig, herren löne er; jag kan det inte.“

Math's röst tjocknade till så betänkligt, när han sade detta, och där kom något i ögonen, som han måste torka bort med rockärmen.

“Men, så har jag öfvat in henne, unga frun där, att kasta ut näten, så att hon fångade den bästa fisken“, återtog han skämtsamt, sedan han harskat sig och blivit klar i både ögon och strupe. Mins frun, huru jag alltid sade, att Sven var bäst?“

“Ja visst, men nu behöfver ingen säga mig det.“

Den unga husmodern började nu tänka på traktering åt sina gäster. Det var ej svårt att veta, hvad hon skulle hitta på åt Bo"an. Hon mindes väl, huru hon prisat Elisabets goda munkar. Dylika uteblefvo ej heller nu, och när Maths med sin dotter gick från Rosengård, var fiskarjantans ansikte lika rosigt och skinande som silkesduken, hon sista sommaren fått af assessorskan och den hon dagen och det unga herrskapet till ära fått sätta på hufvudet.

TJUGTFJÄRDE KAPITLET.

Det är nitton år efter de i förra kapitlet beskrifna händelserna och det är på hösten, såsom när vi började vår berättelse.

En brasa är nyss utbrunnen i samma rum, där vi först funno öfverstinnan Dornstein i sin hvilstol. Nu finna vi en omkring fyrtioårig dam med ett intagande utseende, visserligen icke i samma stol men på samma ställe i hörnet af en modärn framrullad liten kåsös. På en broderad pall vid hennes fötter sitter en mycket ung flicka, kanske icke så vacker som modern men med

samma gratie i hvarje rörelse och med ett par klara, djupblå ögon och ett hjärtegodt drag kring den friska, fylliga munnen.

Båda voro iklädda ljusa dräkter af något fint ylle, som i mjuka veck och med sydländsk snitt smög sig efter deras plastiskt formade figurer. Dottern hade kortklippt, brunlockigt hår, men modern ljusblondt, som det roat den unga att lösa upp, så att dot i rika vågor böljade ned kring hela hennes gestalt.

Nu var det dock en stund, sedan hon sysselsatte sig därmed. Allvarligare saker hade sedan upptagit dem. Flickan hade nyss för modern bekänt sin kärlek till den man, som ödmjukt och varmt hos fadern anhållit om hennes hand, och modern kämpade med sitt hjärta, som själfviskt ville behålla det älskade, äldsta barnet på samma gång som det ville gifva allt för dess lycka.

“Men är du då, min Luigia, så viss, att du älskar honom?” frågade modern, liksom med ett slags svagt hopp att ändå kunna komma undan detta svåra dilemma.

“O, ja — så viss som att jag älskar dig och pappa! Jag har ju hållit honom kär nästan lika länge.”

“Ja, men som en liten syster älskar sin äldre bror. Du var ju ej mer än elfva år, när vi flyttade från Italien. Pietro var då redan en skön ung man, men dina känslor kunde väl icke vara annat än helt barnsliga.”

“Men de bytte natur för två år sedan. Du glömmmer, lilla mamma, att pappa och du togo mig med på en resa till det sköna land, där jag är född och tillbragt största delen af min barndom.”

Vid det hon sade detta kom en ståtlig, bredaxlad herre in. Man skulle knappast trott, att han var en femtifem års man, så elastisk var hans gång och hållning, och det var blott vid tinningarne några silfverstrån blandat sig i de bruna lockarne.

“Och där du kanske vill tillbringa återstoden af ditt lif”, sade han liksom fortsättande den unga flickans tal, i det han vid förbigåendet smekande lade handen

på hennes hufvud. Ingen skulle kunnat misstaga sig på, att de två voro fader och dotter. Luigias hår, ögon och mun voro en afbildning af Olafs och samma lugna lynne och innerliga godhet afspeglade sig ock däri.

Utan att tyckas vänta något svar af dottern satte han sig på kâsözen bredvid sin hustru och lade, som han brukade, armen om hennes lif. När Corinne kände detta södd och emellanåt kunde luta hufvudet mot hans breda bröst, blef hon alltid möjligare och kunde få bugt på, hvad hon kallade sin "inbitna egoism", ehuru hon leende brukade tillägga, att det här var en ännu värre själfvisshet, som fick bota en annan, ty det var ju kärslan af att hafva honom, "det käraste och bästa på jorden", som gjorde det möjligt för henne att släppa allt annat.

Sedan Luigia nu med sin hand slutet i den älskade faderns sakt, att hon gärna såsom Pietros hustru ville flytta tillbaka till Italien, talade man därom som en nästan afgjord sak. Icke ett ord af tvekan i afsende på börd eller rikedom sattes i fråga. För Olaf var Pietro den älskade lärjungen, den mycket framstående konstnären, som redan bar professors titel, och den redbare mannen, som varmt älskade Luigia; för Corinne var han Manuelas gosse och sedan hennes egen högt älskade fosterson, samt för båda den uppriktige, helhjärtade, nu offentligt öfvergangne luteranen. Detta var dem båda alldeles nog.

"Om Pietro blott ville flytta öfver hit, ty nu kunna vi icke mer bosätta oss i Italien", sade modern med en suck.

"Fordra icke det, min Corinne! En svensk konstnär kan visserligen bo i Italien, men en italiensk i Sverige — omöjligt! Dessutom tror jag, att vår dotters hjärta hänger starkt fast vid det land, 'Wohin Orangen glühen'. Eller hur, Luigia?"

Flickan rodnade starkt. Hon älskade sina faders land och framför allt sina föräldrar alltför mycket för att direkt vilja tillstå, att hennes längtan ändå stod till Italien.

"Det var min barndoms paradis, där jag lekt mina

första lekar, och där jag med alla mina små kamrater jolirade det melodiska språket", sade hon liksom ursäktande.

Vid dessa ord var det Olaf och Corinne med ens som sågo de italienska bilder för sitt inre öga midt under det den nordiska hösten hvirflade upp löf mot fönstren, och brasan glödde framför dem. De sågo det genomskinliga himlahvalfvet med sin varma, strålände sol, de sågo vinrankor klänga fram öfverallt, erbjudande sina stora, mogna klasar, de sågo oliv och myrten och hörde vinden mildt susa bland palmer, cypresser och pinier, de sågo stämmningsfulla fornlämningar och sköna palatser med plaskande fontäner och skogar af marmorpelare med bilder under hvarje hvalf. Men hvad de i denna stund främst sågo, var det lediga, lätta, sorglösa folklifvet, ja man kan säga familjelifvet på öppen gata. Och där, just på den lilla rankomslingrade gruskullen, där fordom en villa stått, där synes en liten ring af barn, alla sköna, mörkögda, svartlockiga, brunhyade, finlemmade och graciösa. De leka den i Italien så mycket omtyckta leken: "sofva ibland rosor". Midt i ringen sitter lilla Luigia, ljusare än de andra och bättre klädd, men icke mer vacker och glad, fastän hon myser och ler som en liten tindrande solstråle. Ögonen håller hon dock slutna, ty hon är barnet, som skall sofva och väckas upp med en kyss af den, som kan tränga sig genom ringen. Och nu kommer en yngling gående på gatan. Med ett lätt hopp öfver den lilla kordongens hufvuden är han inne i kretsen, lyfter den treåriga rosenlumlerskan upp i famnen och kysser de leende purpurläpparne, under det att de andras sång crusenderas till stormande jubel och Luigia med det förtjusta ropet: "Pietro, Pietro!" slår armarne om fosterbroderns hals. Vid dessa erinringar tyckte äfven Corinne det skulle varit hårdt att neka Pietro komma hit och hämta sin Luigia, och henne att följa med honom dit hän till det äfven för Olaf och Corinne så kära, sköna landet. Den unge sabinaren hade ju burit den lilla flickan, när hon ännu icke kunde gå, och sedan hade han tålmodigt ledt hennes första steg, han hade vårdat och vaktat henne

samt ägnat henne så mycken tid, han någonsin kunde, och hade han några basocci att sända hem, nog skulle han först taga af en till en liten present åt Luigia. Nå, han hade ju varit en så öm och hängifven broder äfven för deras andra barn, de som voro födda i Italien. Det stod med glödritning outplånligt ristadt i hennes själ, när de små tvillingarne, fallit i Tibern, och huru Pietro då, så fort han fått veta det, som en ursinnig störtat sig i det gula vattnet, icke för att rädda deras lif, ty det var redan för sent, men för att åtminstone få upp deras små lik, samt när han flämtande, likblek såsom de och drypande af vatten kommit upp med dem en på hvardera armen hängande bakåt. Det var ett smärtsamt minne; det var minnet af de eljes så lyckliga makarnes tunga, bittra pröfning, som gripit dem så, att de hade svårt att längre stanna på skådeplatsen därför, och som de hade tagit så som en fingervisning från herren, att de borde draga tillbaka till sina fäders land. Men det hade också ännu djupare fäst dem vid Pietro, som med en sydländings glöd blandad med en romares allvar delat deras sorg.

När Corinne nu vid den utbrunna skymningsbrasan tänkte på detta och nästan kände inom sig, att Olaf tänkte på detsamma, som de så ofta gjorde, tyckte hon, att intet offer vore för stort för dens lycka, som vågat sitt unga lif för hennes små söners liflösa kroppar, ja gärna gifvit det två gånger, om han kunnat lämna henne dem lefvande tillbaka.

Från den stunden hade hon inom sig ramnat sin Isak, och sedan hon nu, utan att säga ett ord endast genom att taga den i glöden stirrande flickans hufvud mellan sina händer och draga det intill sig, i hjärtat sagt henne sitt farväl och öfverlämnat henne icke i en människas, utan alldeles helt i Guds hand, var hon nöjd och ansåg saken afgjord.

Men, hvad skulle det betyda? Lurf därnere gaf till ett par grofva skall, alldeles som när främmande kom, och nu — nu åkte någon upp på gården.

Luigia tände ett par lampor, medan Olaf skrattande

och beundrande hjälpte Corinne att få ihop håret och provisionellt fästa i silfverpilen.

»Tack, det kännes så bra«, sade non, skakande på hufvudet. »Det är förunderligt, hvad du har hand med allt, min dock så manlige Olaf«.

Huru väl han kom ihåg sin moders ord, när han gaf hennes kuddar det rätta läget. Det var nog återigen historien om den älskade och älskande handen.

Luigia ordnade såsom hon vid denna tid brukade, modrens och sitt handarbete och lade fram boken, hvori fadren pläggade läsa för dem, och just som de satt sig på sina platser och nästan önskade, att ingen skulle komma, inträdde betjänten och anmälde en resaude herre.

»Titel och namn?« frågade baron Ekensköld och såg smålende på den unge rödblommige gossen, som nyligen var tagen från en af godsets bondgårdar och icke besatt den ledighet i tungan, hvori öfverstinnans för många år sedan afgångne betjänt exellerat.

»Pro — professor — professor — — —« han kunde ej komma ut med det konstiga namnet.

»Ah, det är bara herdegossen från Sabinerna, eder egen Pietro«, utropade en man, som följt strax efter betjänten och nu med syllänsk liflighet trängde sig om honom, skyndade fram till Corinne och Olaf.

Och nu stod han där med sitt långlockiga hår och en fuktig glans i de stora, sköna, uttrycksfulla ögonen.

Luigia blef som en ros och tyckte i första häpenheten, att hon knappt vågade fästa ögonen på den smärta, högresta gestalten. Likväl hade hon inom en sekund kommit till den slutsatsen, att en skönare man aldrig i Sverige trädte under hennes föräldrars tak.

Och denne man, han var icke blott den vackraste hon sett, han var ju ock hennes gode, älskade fosterbroder, hvars hjärta hon känt så långt hon mindes tillbaka. Och nu — nu hade han i bref till fadren begärt henne till hustru och kom väl för att själf hämta svaret.

»Jag reste nästan så fort brefvet var afsändt, ty jag kunde icke uthärda tanken att — att — ifall min

öfvarva bön afslogs, icke mer få återse eder. O, förlåt mig, du min ädle, gode mastro, och du, den älskligaste bland mödrar, förlåten mig, att jag vågat tänka på er dotter!”

“Det låter, som du ville afsäga dig mig, fastän mina föräldrar bifalla vår förening“.

Det var under uttalande af dessa halft förebrående ord Luigia med ett raskt steg stod vid hans sida. “Pietro, Pietro, du vet icke, du, huru mina känslor för dig under dessa två år mognat ut från den lilla systemens barnsliga tillgifvenhet till — brudens varma kärlek“.

Han svarade endast med att sluta henne i sin famn, medan fader och moder välsignade deras förbund.

Men höstvinden strök nu som förr med förmildrad fart från herrgårdshöjden ned mot prästgårdsdalen. På vägen susade han dock genom kyrkogårdens ännu ej fullt affallna löfkronor, sjungande sin slummersång för dem af våra vänner, som sedan vi sist voro där lagt sig till hvila på det fridlysta området.

Gamla mor Sfina i Kanthemmet hade tacksam och glad som ett litet barn lämnat sig i hans armar, som bar henne öfver dödsfloden och fått flytta dit. Prosten Bertrand hade för nära sju år sedan nedlagt sin herdestaf och sof nu bredvid sin maka, och hans lilla syster hade fyra år senare också hamnat därute.

Eskil Dornstein fanns där redan, när vi för nära tvåntiotal år sedan besökte kyrkogården, och något senare talade vi om, att rosor från Italien anländt för att läggas på hans graf. Det hade kommit många sådana se'n dess och nu låg en laddning däraf uppe i herrgårdens vestibul, väntande på att nå sin bestämmelseort.

Men bland björkarna på slutningen mellan kyrkan och ån låg ett litet vackert hem i villastil. Vi hafva icke sett det förr, ty för sju år sedan fanns det icke där, ännu mindre för tjugo. Maria Dornstein ville aldrig begagna sig af den boning hennes sväger så frukostigt erbjudt henne. Så länge hennes far lefde, ville hon stanna hos honom. De båda hade för hvarje år blifvit mer och mer oumbärliga för hvarandra, och då

Karin några år efter Ruths giftermål blef komministerfru i anexet, var ju Maria att anse som enda barnet. Så mycket de husliga plikterna tillät henne, tjänstgjorde hon alla dessa år såsom församlingsdiakonissa, något som både fadren och hon tyckte borde falla alldeles af sig själf för åtminstone en dotter inom hvarje prästfamilj. Men hvilka, som låg henne allra mäst om hjärtat, var de värnlösa barn, som man där liksom i andra församlingar nödgades auktionera bort till inackordering hos den minstbjudande. Naturligtvis fingo de arma små blott alltför ofta de sämsta hem och blefvo genom den i regeln styfmoderliga behandlingen också i regeln hårda och vanartiga. En gång hade hon kommit på ett ställe, där ett sådant barn fanns och blifvit vittne till, huru fostermodern slog och straffade den lille utmagrade stackars fyraåringen såsom lögnare, för det att han kallat några små grankottar sina oxar och kor. Hon bad då sin far att få taga den lille till sig, och efter hand samlade hon flere och flere af dessa små värnlösa, tills de båda små rummen i flygeln så mycket mindre hade plats för fler, som hon själf bodde där bland sina små.

När så prosten dog kort efter baron Ekenskölds återkomst från Italien, och Karins man fick pastoratet, kunde Maria nog fått bo kvar i sin flygel. Men hennes svåger, baron Ekensköld, tillät icke, att hon det gjorde. Han byggde därför upp det vackra huset vid ån åt sin svägerska och hennes små skyddslingar, som växte lyckliga under hennes milda men allvarliga fostran och ömma vård.

Tre gossar och två små flickor hade sina luftiga sofrum på hvardera sidan om en sal, som användes till arbets-, lek- och matrum. Jungfruns rum och köket fanns natuligtvis ock i nedra våningen. I en utbyggnad med egen ingång och genom trädgårdsbod, badrum, medikamentskontor o. d. skild från det hela var en liten behaglig och inventiös sjukstuga inrymd och därifrån tindrade just nu en lampas sken genom den hvita flusskupan ut i den här så stilla höstkvällen. Det milda skenet kastade en svag reflex öfver den här så lungt förbiflytande åns vatten, hvare stjärnorna redan

började spegla sig en och en, allt efter som de trädde fram på den vid randen ännu guldkimrande himmelen.

Därinne vid lampan satt Maria Dornstein och läste högt för sin sjuke. Hon hade sällan mer än en, ibland två och tre, kanske fyra — det högsta antal det var plats för — men det hände ock, att där icke var någon, och då förebrådde hon sig, att hon i stället för att glädjas öfver det i sanitärt afseende så goda förhållandet, icke kunde värja sig för en känsla af tom saknad. För detta sjukhus var allmogen icke rädd såsom den ofta är för lasaretten, säkert på grund däraf att den ännu icke fullt känner till, huru väsentligt sjukvården där blifvit förbättrad, sedan det kvinnliga diakonatet kom till stånd. Alla ville gärna komma till »fröken Maria», som de gamla prästgårdsvännerna sade, eller »unga öfverstinnan», som herrgårdens underhafvande tyckte om att kalla henne, oaktadt hon själf blott kallade sig fru Dornstein.

Den unga kvinna vi en gång sågo vid sin makea dödsbädd, hade nu nått medelåldern. Några silfverstrimmor kunde redan skönjas i det bruna håret, där hon satt i lampskenet, men hennes hy var ännu lika skär och fin som i ungdomen. Kanske hon till och med hade litet starkare färg, och hon såg gladare ut än då. Lifvets smärta hade tidigt gått öfver henne. Nu var hon glad vid sitt arbete, och ehuru hon längtade hem, där hon hade sin Gud och frälsare, samt de båda hon hållit kärast på jorden, kunde hon med Paulus säga, att hon icke visste, hvilket hon skulle utvälja, om det berott på henne, antingen att vara när Kristus eller få lefva på jorden och där tjäna de sjuka och de små värnlösa. Ty båda delarne lågo henne hårdt uppå.

När Maria märkte, att den sjuke började bli trött, lade hon ihop boken, stoppade bättre om honom lakan och täcke och gick med tysta fjät genom badrummet och köket in i salen. Det var godt att sjukstugan låg så långt skild därifrån, ty hade det varit tyst i det ena af dessa rum så var det så mycket mer lif och lust i det andra, där glädjen i bokstaflig mening stod

högt i taket. Ljus var ännu loka tändt därinne, ty genom de båda trenne rutor breda fönstren strömmade allt kvällsskimret in, och i detta svärmade ett litet sällskap småtomtar omkring som en myggdans i sommarkvällen. Midt ibland dem famlade husets jungfru som blindbock än varsamt och försiktigt under andlös tystnad letande efter dem, än med långa hopp under de flyende barnens stormande glädjerop och skratt rusande blindt på dem.

Just som Maria trädde in föll den minste pysen omkull och kom som en liten spole emot henne. Hon skyndade att nappa upp honom, hvarvid han högt gråtande mer af rädsla än af smärta öfver den lilla stöt han fått slog armarne om hennes hals och gömde ansiktet hos henne. Hon lagnade, smekte och kysste honom, sade att en blifvande liten man icke borde vara ömtålig och att stackars golvet nog hade fått värsta smällen, och snart fick hon torka bort de sista tårarne från den lilles runda kindor, och allt var bra igen, så att han fick släppas ned och sätta de små benen i gång och var snart en af dem som i förtjusningen öfver blindbockens allt högre och högre krumsprång skrattade och klappade händerna allra mest. Men nu tände Maria taklampan, för att ingen mer skulle springa omkull i skumrasket, och på det att hon skulle riktigt kunna se och fröjda sig åt de fem små kära glädjestrålade ansiktena. Medan hon gjorde detta, stannade blindbocken och tog af sig bindeln, för att andas ut litet till nya ansatser.

Det är ett blossande varmt och glädt ansikte, som nu i det klara ljuset vänder sig mot matmodern. Ah — det är ju Elias i Kanthemmet! Det har ännu åtminstone i denna stund nästan samma barnliga uttryck, fastän det nu tillhör en stor, stark och förständig några och trettio års kvinna.

När leken åter böijat, och Maria betraktat den litet, gick hon för att få en ostörd stund uppe i sin enskilda lilla våning, bestående af tre små de allra vackraste rum med balkonger och verandor åt alla håll. Det var denna våning, som Corinnes och Olafs

kärlek uttänkt allt för att pryda och utan öfverlastning eller egentlig lyx, som Maria ej skulle tyckt om, göra så koinfortabel och behaglig som möjligt. Det var här hon tillbragte sina små fristunder, tacksam mot Gud och människor, särskildt tacksam att dessa fristunder ej voro många och långa. utan att hennes kära sjuka och barn så mycket behöfde henne. tacksam, att hon någon gång, när Elin var ledig såsom nu, tryggt kunde öfverlämna de små åt henne, men också tacksam, att hennes eget arbete var nödvändigt äfven i kök och matsal, såsom det en timme senare. då kvällsmaten skulle lagas till och serveras, skulle visa sig blifva. Allt detta gjorde, att de små hvilostunderna här, där hon fick vara ensam med sin Gud och sina minnen, där hon i ett stilla, ljust närvarande fick tänka på det förlutna jordolifvet och lefva sig in i det tillkommande evighetslifvet, blefvo henne så dyrbara. Om en själfvisk människas ordnar ett det angenämaste hem åt sig, skall det icke i längd tillfredsställa henne. Hon skall snart ledas, känna sig olycklig och längta efter ombyte, i synnerhet om hon nödgas lefva ensam där. Icke så med Maria Dornstein. Hennes lif var fylldt och väl fylldt af kärleksgärningar. Huru lycklig kände hon sig icke att kunna och få utföra dessa. Hon fick erfara, hvad hvar och en, som af hjärtat gör det goda, får erfara, att det är lika mycket en förmån som en plikt. Hon var så glad att själf hafva tillräckligt att dagligen mätta de små munnarna och kläda de små slitvargarna med, samt att sedan de vuxit upp och lämnat henne ändå kunna biså dem och låta dem få komma "hem", när de behöfde råd, hjälp, tröst eller stöd, och att hon alltid kunde hafva detta deras kära hem öppet för dem, när de fingo någon fritid eller af sjukdom voro hindrade att göra sin tjänst. Hon var så tacksam, att det icke heller behöfde fattas hennes sjuka något, men också att om det för de enas eller andras räkning skulle upptäckas, att hon hade någon önskan, som hon hade svårt att fylla, då fylldes den genast af sväger och svägerka. Och när det någon gång hände, att den

lilla sjukstugans alla platser voro upptagna eller flera natters vakning behöfdes, då delade alltid Corinne och Luigia gladt och kärleksfullt arbetet med henne, den ena med sjukvården, den andra med barnens tillsyn.

Innan hon tände sin lampa häruppe, blickade hon denna kväll som vanligt ut åt kyrkogården, där stjärnorna nu började tindra ned så fridfullt öfver hennes k äras vårdar, dem hon härifrån så väl kunde se.

Hon vände sig då alltid öfver åt herrgården, där hon bakom de klart upplysta fönstren i arbetsrum, kabinet och sal i tankarne såg, huru treffigt föräldrarne sutto med sin äldsta dotter, och huru de andra barnen kommo in det ena efter det andra allt eftersom de större kunde sina läxor och de båda små blefvo införda af sin sköterska för att, medan de ännu voro vakna en timma eller par, helt öfverlämnas åt föräldrar och syskon. Hon tänkte sig, huru söt den två-åriga lilla Louise, som med sina redan rika, ljusa lockar och sina små fina, mjuka lemmar var en afbild af mor och mormor, satt där på faderns knä, där hon allt som oftast fick rida ranka o, d., samt hur den femåriga Ola, som kanske ännu mer än Luigia liknade sin far, stod vid Corinnes knä, stödjande armbågarne däremot och seende med hänförd beundran upp i moderns ansikte, medan hon på sitt säregna, målande sätt berättade för honom.

Maria kunde ej annat än småle, när hon kom ihåg, att hon därvid så ofta märkte, huru Olafs blickar lika beundrande som gossens stundom från Louises joller gled o öfver till den talande gruppen och blefvo hän-gande vid berättarskans läppar.

Men oaktadt allt hvad Maria nu tyckte sig se, anade hon icke närvaron af den unge sabinaren, som nu kommit för att röfva bort deras "romarinna", såsom Luigia för sina romerska sympatiers skull vanligen kallades inom familjen. Hon måste ju visserligen tyckt, att det icke var mer än rättvist, då hon ju visste, huru det gamla Roms första innebyggare röfvade till sig de sabiniska kvinnorna, men det skulle ändå stuckit till inom henne, vid tanken på, att den unga, raska och

Älskliga flickan, alla hennes små fosterbarns förklarade gunstling, snart skulle lämna dem och utbyta Sverige mot Italien.

Men nästan värre skulle det känts för Maria, om det varit den sextonårige kadetten Eskil Ekensköld, som flyttat så långt bort. Ett par tvillingbröder kunde knappast till utseende och sinnelag mer liknat hvarandra än denne yngling och hans farbroder och namne, Marias egen Eskil. Hon höll den glade, snälle ynglingen kärare än någon af de andra, huru mycket hon än älskade dem alla, och allt ifrån familjens återkomst till Sverige hade han innerligt slutit sig till henne. När han kom hem från krigsakademien, kunde man vara säker om, att det icke dröjde många minuter, förrän han var ute hos "faster Maria", liksom att hans sista besök också gällde det vackra hemmet vid åbrädden.

Äfven från sitt gamla hem kunde Maria, ehuru från ett annat fönster, se huru ljussken glittrade mellan löfven. Lilla syster Karin var nu fru där i huset och styrde och ställde rätt duktigt, fastän alltid med en viss bäfvan att det icke skulle bli bra. Hon kunde aldrig bli rätt lugn, förrän hon hört sin mans gillande omdöme öfver minsta smäsak. Ehuru han på långt när icke var så intelligent som hennes fader, såg den lilla frun alltid upp till sin man och tyckte att allt, hvad far gjorde var bra, liksom hustrun i den af Andersén såsom "den vackraste af alla" prisade sagan. Äfven såsom predikant saknade denne kyrkoherde sin företrädares och svärfaders begåfning, men folket förstod sig kanske bättre på honom, och mången trodde därför, att han var mer from och anderik än prosten Bertrand, ehuru det i själfva verket blott var så, som ofta är fallet, att herren visar, huru han kan uträtta lika mycket med ett svagare redskap som med ett starkare. Ja, här såg det ut, som det skulle vara mer, åtminstone förspordes mer väckelse i socknen. Men Gud allena ser, när hans rike går bäst framåt, antingen när det groi i det fördolda eller bär synlig frukt. Det ena är lika viktigt som det andra. Han vet ock, hvilkens hjärtas knän voro djupast böjda. Kanske

det här var de styfvaste. Men visst är, att de voro trogna tjänare båda två, hvar och en efter den gåfva han hade undfått.

Fastän gamla mor Stina fått gå till hvila och Elin i många år tjänat hos fru Dornstein, ha vi ändå ett par gamla bekanta i Kanthemmet. Om vi inträda där samma afton, som vi varit hos våra andra vänner, skola vi i den lilla tillbyggda kammaren finna den forna Kött-Kalle sysselsatt med ett vackert korgarbete. Gå kan han icke, men han ser föröfrigt frisk och glad ut och det uttryck, hvarmed de nu milda bruna ögonen betraktar mannen, som sitter och läser livvets ord för honom, visar att tjuguarig vård, outtröttlig kärlek och trogen förbön bevekt det en gång hårda hjärtat. Mor Stina och Elin hade med Guds hjälp och i hans namn gjort pionnéerarbetet, Johan med hans senare i arbetet inträdande snälla hustru och små barn hade fullbordat det.

Mannen, som läser för Kalle, är den, som vållat hans "olycka". Nu hade han dock ändrat det ordet och menade i stället, att det var hans lycka.

"Jag var ett uselt kreatur, full af onda lustar, och jag hade med hvar dag blifvit sämre och hade nog fått somna in i något landsvägsdike för att vakna upp till evig osalighet, om jag fått hålla på att rusa min egen väg", brukade han säga.

Johan kunde icke taga det alldeles så. Han tyckte, att synd var synd och ville icke ursäkta sitt brott eller bemantra det, så att någon skulle förledas att tro, det man bör göra ondt, att där må komma godt af. Men han prisade och tackade sin Gud, som i stor nåd och barmhärtighet vändt förbannelsen af den stora synd, som var nära att bringa timligt och evigt fördärf öfver dem båda, i idel välsignelse både för honom och hans nu så käre vän Korg-Kalle såsom han nu för tiden kallades.

I stugan flammade i den öppna, hvitlimmade spisen en brasa, som lyste upp hela rummet, där Johans hustru sysslade och deras fyra barn svärmade omkring. De tre äldsta visste mycket väl, att de inte fingo gå in åt kammaren, när far satt och läste för farbror Kalle.

Den lilla minsta borde nog vetat det, hon med, men icke förty gick hon gång på gång till dörren och sade, att hon ville in till habbo Talle. Ingen släppte emellertid in henne, och när hon envisades att ropa allt högre och slutligen skrek till: "men i hjättans fid säpp in Ina, Toj-Talle lille!" tog modern henne i armen och frågade henne, i det hon förde fram henne till spiseln, hvad hon egentligen ville Korg-Kalle.

"Ina vill ha habbo Talles tameller", sade hon och skäckade på den lilla läppen.

"Kunde tro det, för farbror Kalle är då alldeles för snäll mot dig och er alla för den delen. Men nu får Tina inte bulka på, eller ropa mer, utan unna stackars far en stunds ro".

"Hvarför säger mor så ofta *stackars far*?" sade äldste gossen och såg på modern med sina öppna, tröhjärtade ögon. "Han är ingen stackare".

"Nej, det är han visst icke. Han är stark och frisk, Gud vare tack, och vore han än svag och sjuk, så vore han ändå ett Guds barn och en Jesu Kristi medarvinge, och det är inte småsaker det. Men far har haft stora bekymmer och länge gått med nedböjdt hufvud, och när då många visade honom förakt, så kom jag och andra, som tyckte det var så innerligen synd om snälle, snälle Johan, att vänja oss säga *stackars Kant-Johan*. Nu säger jag det också, för jag tycker far kan vara trött och behöfva litet ro".

"Ah, far talar aldrig om, att han är trött. Han är den styfvaste arbetarn i hela socknen, och alla tycka om honom, vet mor. Och det kan då ingen annat — tillade gossen stolt — för det finns ingen, som är så gudfruktig och rättvis och snäll och god och glad, som far nu alltid är. Jag ville bra gärna bli lik far".

"Till det yttre är du det, min gosse — sade modern och strök honom öfver pannan. — I vissa fall till det inre också, men vill du riktigt bli det, så bed Gud, att han tar bort din häftighet, såsom han alldeles gjort hos far."

Men nu åter till herrgården.

Ett par dagar efter Pietros ankomst voro präst-

gårdarne, Maria Dornstein och Nejdels samlade hos baron Ekenskölds för att fira Luigias förlofning med den romerske professorn. Till allas glädje talade han svenska, visserligen med stark italiensk brytning, men ändå utan svårighet att uttrycka sig eller förstå andra. När man förundrade sig däröfver, smålog han och sade, att då svenska språket alltid från det Luigia var ett år, talades inom Ekensköldska familjen, var det ju helt naturligt, att han kunde det. "Skulle jag icke lärt mig det språk, som hennes mor och hon jollrade med hvarandra, fastän de båda också talade italienska" — tillade han och såg hängifvet åt det håll, där Corinne och Luigia just stodo och talade med hvarandra.

"Och du kunde visst litet svenska redan förut", anmärkte Maria, som tänkte på den tid Eskil lärde känna herdegossen från Sabinerna.

"Ja, till och med före den sommar jag lärde känna mina vänner och välgörare här, hade jag af en främling, som kom till mina föräldrars hydda, lärt mig några ord, fastän jag nog inte då visste, att det var svenska.

Elisabeth Nejdels sammetsögon hade länge med ett säreget uttryck varit fästade på Pietro. Hon försökte göra sin röst så säker som möjligt, men det var ej utan en liten vibrering hon framstammade:

"En — en främling — i sabinerhyddan! Är ni säker på, att han var svensk?"

"Ja, att han talade svenska är jag alldeles säker på, och att det var en svensk bibel han öfversatte så många dyrbara språk ur för min mor och mig, det vet jag. Och jag tror, att det var till Sverige han adresserat sin ränsel. Men hvarken mina föräldrar eller jag kunde läsa det, så att jag är inte fullt viss därpå."

"Kan ni minnas hans namn?"

"Nej, men jag tror jag skulle känna igens hans förnamn, om jag finge höra det. Han sade det nog, och när vi icke bara kallade honom främlingen, nämnde vi honom därvid, ty tillnamnet använda vi så litet i Italien."

"Var det — var det — kanske lika med dennes?"
Elisabeth kunde för rörelse icke få fram det kära

namnet, ty det var henne nu alldeles klart, att den Pietro talade om var hennes fosterbror. Men hon lade handen på sin sjuttonårige ende sons axel, när hon gjorde frågan.

“Hakon“, sade den nyss vordne studenten raskt och bugade sig lätt.

“Ha — kon Hakon —? — Hakono — ja, signor Hakono var det!“

O, det var min älskade fosterbror och, jag tror jag kan säga, min gamle faders käraste barn!“

“Ah, hvad det gläder mig! Ni kan ej tro, hvad vi älskade honom, den gode, gode signor Hakono, som bringade oss den första ljusstrålen i vår katolska skymning.“

Och nu blef det öfverenskommet, att Pietro skulle göra gamle kaptén Vågman ett besök och där berätta allt, hvad han mindes och visste om Hakon. Rosengård låg väl ganska aflägsset, men järnvägsnätet var ju nu så utbreddt, att en färd dit icke var någon Romresa, såsom Olaf leende anmärkte. Luigia ville i alla fall icke lämna Sverige, förrän hon tagit afsked af sina gamla och unga vänner där. Och som det var bestämdt, att bröllopet skulle firas, så fort hennes bröder kommo hem den ene från krigsskolan, den andre från gymnasium, var det icke så mycken tid att förlora.

Knappast fjorton dagar efter Pietros ankomst till Sverige voro förflutna, då en droska med Olaf och Corinne samt Gustaf och Elisabeth svängde upp på den nu frosthöljda, men alltid lika fina gården.

De voro ju väntade och Ruth, som präktigt och blomstrande, likt en starkt utvecklad ros stod på trappan, omgifven af en hel skara stora och små, manliga och kvinnliga Vågmänner, visste nog, att hon hade allt ordnad, så att hon kunnat taga emot, om det varit dubbelt så många gäster. Men man hade icke nämnt ett ord om den romerske professorn, därför blef hon helt förvånad och slog på sitt glada sätt ihop i händerna, när de sade henne, att Luigia med sin fästman skulle komma gående från den helt närbelägna stationen.

“Fästman!” utropade hon muntert. Och jag har ännu icke fått något förlofningskort. O, hvad jag är nyfiken! Hvem är han och hvarifrån har han kommit?”

“Han är i första rummet en herdegosse från Sabinen, son till de “snälla människor”, hos hvilka Hakon tillbragte sin sista tid på jorden”, hviskade Elisabeth med tårfyllda ögon.

“Från Hakons Sabinerhydda!” utropade Ruth bleknande. “O, huru skola vi kunna bereda farfar därpå? Jag blir riktigt ängslig, Elisabeth. Jag fruktar, att den käre gamle icke länge kommer att öfverleva detta; han har ju alla dessa år gått och väntat på underrättelser, han har haft en aningsfull längtan efter denna stund.”

Ett par timmar senare suto de alla inne i “farsars” rum.

Den gamle sjökaptenen var nu för det mesta sängliggande. Men sina själsförmögenheter hade han fullkomligt i behåll tillika med syn och hörsel. En stund på dagen ville han dock vanligen blifva klädd och sitta i gungstolen, där han hade utsikt öfver hafvet. Han kunde, när han såg detta, bättre tänka sig oförgånglighetens soliga strand, där han ju snart skulle få hamna — sade han.

Nu satt han också där, iklädd den mjuka orientalska nattrock, som Sven från sista resan tagit hem åt sin far, jämte den lilla, dithörande turkiska mössan. Men var dräkten brokig som Josefs kjortel, så var den gamles hår såväl som det öfver hela bröstet nedflytande skägget alldeles snöhvitt. Elisabeth och Ruth hade förberedt honom så varsamt de kunde på främlingens ankomst, och att han möjligen hade något om Hakon att förtälja. Därför tycktes åttifyaåringen icke mycket bry sig om de öfriga gästerna, men mot Pietro räckte han båda händerna, och när italienaren satte sig på stolen, som var framskjuten bredvid den gamle kaptenen, ville denne icke vidare släppa den unge mannens hand.

Den vördnadsvärde åldringen i sin österländska dräkt och den brunhyade främlingen med sina sköna, mörka ögon, strålände af känsla, var en vacker syn. Den lilla kretsen omkring dem måste tänka på patri-

arken Jakob, när hans söner kommo hem från Egypten och den svartlockiga Juda eller någon annan af dem förtäljde honom om Josef.

Det var icke så mycket nytt Pietro hade att berättas om den unge främlingen, som en afton, då solen göt en skär guldglans öfver bergens enötoppar och vesperklockan klang från det lilla skogskapellet på klippursprånget, kom till hans föräldrars hydda. Han var ju då blott en nio års gosse, men han mindes väl, huru älsklig signor Hakon var, huru skönt han talade om ett underbart land och en härlig stad med gator af guld och portar af perlor samt grundvalar af skimrande ädelstenar, och huru hans djupblå ögon därvid strålade, som om där innanför varit upptändt något klart ljus. Barnen hade trott, att det blott var ett drömlnad. Ty främlingen kunde dikta så underbara sagor, men detta land, hade han försakrat dem, det fanns i verkligheten, och det skulle finnas, när denna världens riken med all deras prakt och makt voro försvunna.

Främlingen hade vandrat genom många land, och han hade trott, att han ännu skulle få genomvandra många fler, innan han kunde lära sin läxa. Men nu hade han fått veta, att han icke behöfde vandra jorden rundt, utan att han snart, mycket snart skulle få komma till det där slöna, ljusa landet, som var så högt beläget, att han med en enda blick kunde öfverskåda alla andra land och med ens kunna den svåra läxan. Det var så lätt, så lätt, det kändes som om en tyngd fallit af hans bröst, sade han. Och likväl tyckte de han var så sjuk. Pietro hade hvar dag ledt hem den hvita geten, och Manuela hade förmått främlingen dricka dess mjölk, men den hade icke haft samma verkan på honom som senare på Corinne. Hakono hade för hvar dag blifvit mer genomskinlig, matt och klen, fastän han påstod, att han icke var sjuk, utan bara så lycklig, så lycklig att få gå hem. Men därmed förstodo de, att han menade det saliga landet, som han läste om i *boken*, ur hvilken han öfversatte de ljusliga språken, hvilka han skref upp åt Manuela. En dag orkade han icke stiga upp från sin bädd, och när Manuela och barnen gråtande sam-

lades omkring honom, pekade han blott på renseln, som han gjort i ordning att afsända. Och medan Manuela med sin arm bakom hans kudde höll honom uppe, så att inga kväfningssanfäll skulle komma, och barnen knäböjde och kysste hans händer, drog han dem kärleksfullt leende tillbaka, knäppte dem tillsammans, blickade uppåt, rörde läpparna sakta i några otydliga ord, visst på sitt språk, och skildes så nästan omärkligt hädan, under det att det lilla kapellets klockor ringde till morgonbön.

Pietro sade, att han hade trott, det vingar skulle växa ut på främlingens skuldror, och att de ljusa lockarne skulle förvandlas till gloria. Detta skedde icke; likväl fick den nioårige gossen ett intryck, som i hjärtat framkallade den då för honom ordlösa, men senare i skriften funna bönesucken: Min död vare såsom den rättfärdiges och min ändalykt såsom hans ändal. Och hvad som gaf gossen mycket att tänka på, var den obetvifliga vissheten, att främlingen dött en salig död, att han nu inträdt genom pärlportarne och nu vandrade på de gyllene gatorna, samt drack af lifvets kristallklara älf och åt af trädet med tolfald frukt, fastän pater Fransisko icke varit och gifvit honom *sista smörjelsen*, och han därför icke kunde få själamässa, utan i all tysthet endast blef begravnen på den lilla kyrkogården nedanför klippkapellet.

När Pietro slutat tala, sutto alla tysta några minuter, medan glädjetårarna sipprade ned och satt och glittrade i den gamle kaptenens silfverskägg.

“Och den lilla kullen där under kapellets skugga var väl värdad och skall så bli, så länge Manuela lefver” — intygade nu Corinne halft hviskande, men blef ändå nästan rädd, att hon för högljudt bröt tystnaden.

“Ja, och jag minnes, att äfven “signor Ólavo och la bella comtessa ofta gingo dit med blommor”, återtog Pietro. “De kände honom ju icke och ha väl ej förrän nu vetat, hvem han var. Men de förstodo, att han var en svensk man och en Jesu Kristi vän, och det var dem nog.”

“Han har varit äfven oss, först Corinne och ge-

nom henne sedan mig till oberäknelig välsignelse. Gud spinner sina trådar fina och till utseendet svaga, samt kastar dem i vida, underliga öglor, 'planlöst' såsom många tycka. Likväl binder och drar han människosjälur därmed på outgrundligt visa vägar in i sin kärleks och nåds öppna famn. Eder älskade Hakon har för oss varit en sådan tråd", sade Olaf rörd. "Skulle vi icke vilja smycka hans graf? Komma vi till Italien än en gång, hvilket väl nu kan kända, om vi få lefva, så skola vi icke glömma den fridfulla kullen där vid kapellet i Sabinerbergen."

"Och komma vi, såsom vi hoppas, till Sverige, då, icke sant min Pietro, skola vi hafva med oss hit något som vuxit på Hakons graf?"

Luigia hade kommit fram och lade armen öfver sin fästnans skuldra, medan hon lutade sig och stack sin andra hand till hans mellan gubbens händer, när hon sade detta.

"Jo, min Luigia, visst skola vi det. Där finnes alltid växande blommor, utom de ditlagda, af dem skola vi taga med åt dig, Hakonos gamle fader, och äfven af cypresserna, som nu vuxit höga kring kullen, skola vi taga kvistar med fridshälsningar från ditt hjärtas son."

"Tack, du käre, tack för detta och allt! Men då lefver jag icke här", smålog den gamle. "Men tag dem, tag dem hit ändå för Sven och Elisabeths skull. De älskade honom så mycket, de ock. Ack, om Sven vore hemma och finge höra dig, min unge vän, tala om den käre brodern. Men jag skall säga honom allt. Dina ord skola till dess stå lefvande i min själ. Men sedan — skall herren låta mig fara i frid."

"Nej, fader, du måste stanna hos mig och vara min tröst, när Sven är därute på hafvet och där stormar och gå vreda vågor."

"Jag skulle icke, om det stode i min egen makt, neka dig något, Ruth. Men jag vet, Gud vare pris, att du har en bättre, ja, den allra bästa tröstaren. Och fastän din åsyn och barnens fröjdat mina ögon och varit mig kärare än själfva hafvets, får du ej undra,

att jag längtar få lägga dessa trötta ögon tillsammans i en kort blund för att sedan få öppna dem i det eviga ljuset.“

Det var ej långt efter hemkomsten från Rosengård, som det lystes för den italienske professorn och den svenska friherredottern, och så, när julterierna inträdde, vigdes de i samma sal, som en gång smyckats för Corinne och Olaf och dit nu halfva växthuset flyttats in.

Föräldrarna hade väl satt i fråga, att de unga skulle fira julen hos dem. Men Luigia tänkte på, huru tomt det skulle kännas i hemmet, om hon reste samtidigt med att bröderna måste återvända till sina skolor, och Pietro ville icke gärna gå sysslolös längre.

Eugenio skref också från Rom, att han verkställt alla uppdrag han fått, hyrt den lilla våningen i närheten af studion och gjort allt i ordning tills maestron skulle komma med sin unga fru. Nu stod allt så fint och färdigt, och fastän det visserligen icke var att likna vid palazzo Falieri, hade dock Luigias blifvande hem en förtjusande utsikt öfver härliga planteringar, rankomslingrade ruiner och sköna palatser, och det saknade ingalunda sina balkonger, sin springbrunn med blomkantad marmorbassin, samt sina många bildstoder bland pinier, accasior, oleandrar, rosor och myrtenråd. Nu stod allt och väntade på det unga paret. Och Eugenio väntade själf så mycket på sin käre, unge maestro, åt hvilken han förr varit en så trogen beskyddare och nu sedan många år uppappare såsom förut åt signor Olavo. Men äfven Guidos väntade därnere i den nu så trefliga fiskarhyddan vid Tibern. De höllo ännu logis för herdegossar. Men Juannita hade så mycket saknat "La bella comtessa" som var så snäll och ofta kom dit och bistod henne med råd och dåd, och nu längtade hon blott att åt den unga signora Luigia, som de sett växa upp och alla hallit så kär, få öfverlämna ledningen af det hela. Ja, Eugenio bad dem blott på sitt eldiga sätt att komma snart. De skulle vid julen smycka deras boning med så mycket blommor och omgifva sin älskade signor Pietros unga fru med doft och sång och klang från alla Roms klockor

så att hon icke skulle kunna sakna sitt nordliga land, det Eugenio föreställde sig så rysligt kallt och dystert och uppfyllt af björnar och vargar.

Det var en morgon i den sena, vintriga dagbräckningen, som täckslådan med de nygifta, samt Luigias båda äldsta bröder, som skulle följa dem till stationen, lämnade hemmet. Småsystkonen hade Luigia kysst, där de somliga sofvande, andra yrvakna och snyftande från sina bäddar räckt armarne mot stora syster. Det var endast Olaf och Corinne som med armarne om hvarandra stodo på verandan, blickande efter de bortrosande.

Det var icke blott decemberdimmans fukt, som lade sig öfver deras ögon, men såväl för att icke djupare bedröfva hvarandra, som för att så tydligt och så länge som möjligt kunna spana konturerna af slådan, sökte de bekämpa gråten.

“Vi kunde dock aldrig lämnat henne åt ett varmare, trofastare hjärta än vår älskade Pietros, och Italien är ett skönt land, där du och jag funno sällheten. Tänk på det, min Corinne!” bad Olaf tröstande.

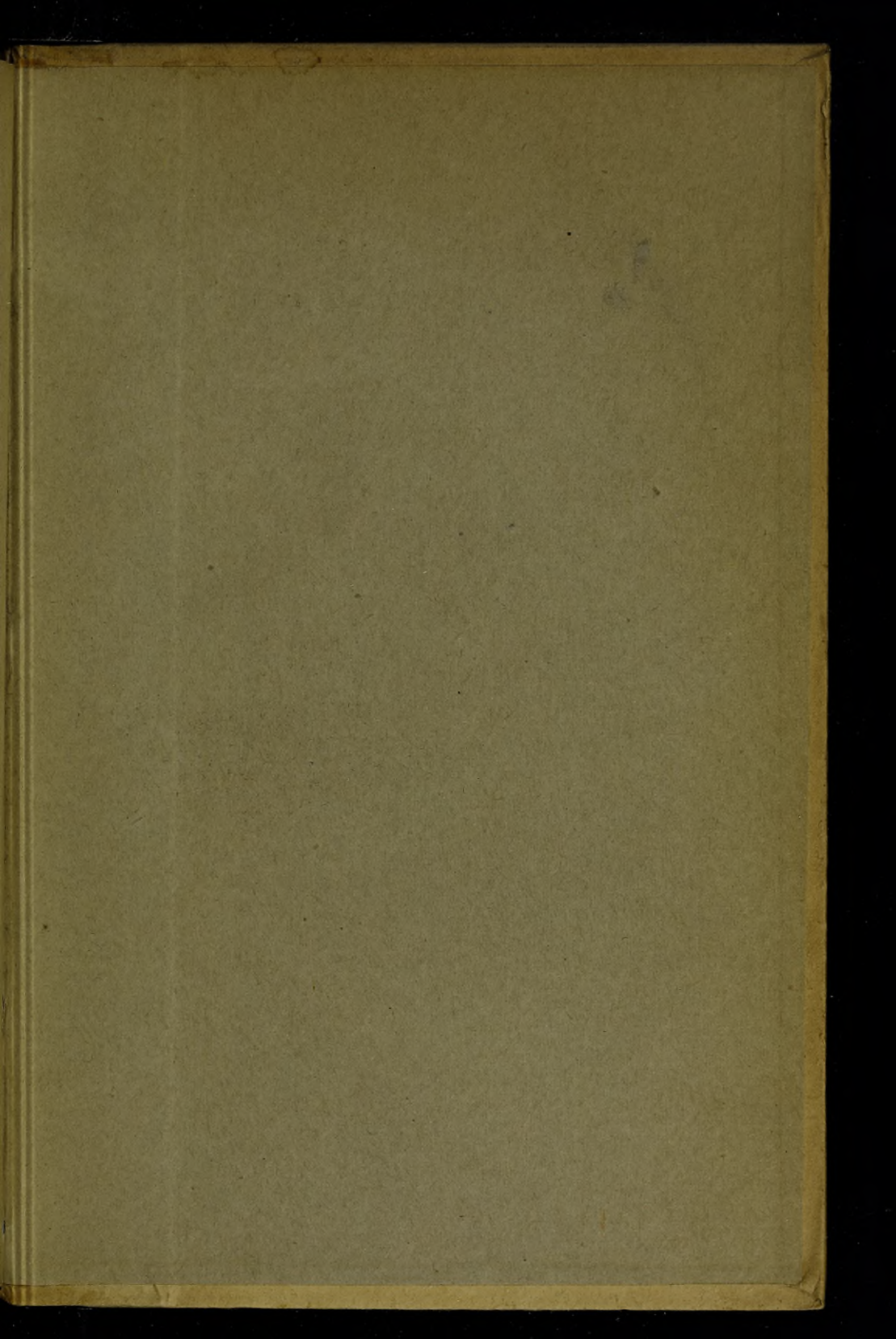
“Ja, ja. Nu äro de midt för kyrkogården. Tänk hvad de äro lyckliga, och huru de förstå hvarandra mot vi, då vi reste samma väg. Jag minns så väl, huru det rörde sig i mitt dufna sinne, när jag sista gången såg monumentet vid våra käras grafvär där. Men, vet du, min Olaf, jag har jämt tyckt, att våra små tvillingar sofvit så allena där nere på den protestantiska kyrkogården i Rom. Det kännes som en tillfredsställelse, att Luigia nu kommer att vårda den lilla kullen.”

“Det är dock en härlig plats de ligga på. Pietros bild af sömnens och dödens ängel med sina armar omslingrande hvarandra utmärker sig, äfven på en bildrik romersk kyrkogård för sin rörande skönhet, och var viss om att Eugenio och Juannita vårdat grafven. Men jag tycker ändå, jag som du, att den tanken, det en af oss kommer dit, är mig kär.”

“Nej, ser du ett sådant egendomligt ljus det strålar från Marias balkong. Ah, nu förstår jag — hon har

tändt den lilla lampan från katakomberna, som Pietro hade med sig åt henne, efter han hört, att Eskil talade om en sådan på sitt sista. Tänk, att det är så lugnt, att den kan brinna därute. Den kära Maria, hon har alltid så vackra tankar, tror du inte hon menar något särskildt med denna lilla afskedsillumination i morgongryningen?"

"Jo; äro vi blott passagerare i den båt, där herren Jesus Kristus är rorsmannen, då är det lika godt om farkosten gör isrännor i Sveriges ofta frusna sjöar eller glider öfver Italiens leende, solbelysta golfer."

Pris 1 Krona.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401092218